دغوايي خيرات

Ketabton.com

لیکوال: منشي پریم چند

سریزه، سمون او راټولونه: صفي الله ملاخېل

۱۳۹۴ لمریز کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوايي خيرات

ليکوال

منشي پريم چند

پښتو ژباړن

محمد حليم ستانکزی

سريزه، سمون او ټولونه

صفي الله ملاخېل

کال : ۱۳۹۴ المريز

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: د غوايي خيرات

ليکــوال: منشي پرېم چند

پښتوژباړن: محمد حليم ستانکزی

سريزه اوسمون: صفي الله ملاخېل

خپرونـدی: د افغانستان ملي تحريك، فرهنگي څانگه

وېـبپـاڼه: www.melitahrik.com

ډيـزايـن: ضياء ساپی

پښتی ډيزاين: فياض حميد

چـاپشمېـر: ۱۰۰۰ ټوکه

چـاپکـال: ۱۳۹۴ ل کال/ ۲۰۱۵م

د تحريك د خپرونو لړ: (۱۱۹)

يادونه: د چاپ حقوق له ملي تحريک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسووليت ليکوال پورې اړه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يادونه او مننه

له انيس ورځپاڼې د غوايي خيرات ناول د پښتو ترجمې د راټولو او د مقدمې د ليکلو په برخه کې له ما سره ګران استاد سرمحقق زلمي هېوادمل پوره مرسته کړې. ښاغلي استاد دغه ناول د متن د تدوين، تصحيح او د مقدمې د ليکلو په جريان کې ما ته لازمې رهنمايۍ کړي دي چې د نوموړي د ارزښتمنو لارښوونو له برکته دا دی د غوايي خيرات ناول پښتو ژباړه د کتاب په بڼه د ادب او فرهنګ مينه والو ته وړاندې کيږي. له ګران استاد زلمي هېوادمل څخه د زړه له کومې مننه کوم.

په درناوي

صفي الله ملاخېل

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان...مخ

د لاربنود استاد ګزارش..الف

زما خبرې...۱

لومړی څپرکی

د منشي پریم چند پیژندنه...۳

د منشي پریم چند زده کړې..۳

ادبي آثار...۴

د پریم چند لنډې کیسې او ټولنیز واقعیتونه.......................۶

د پریم چند د لنډو کیسو د لیکنې بڼه..............................۱۰

پریم چند او د اردو ژبې نننی لیکوال..............................۱۱

منشي پریم چند او هندي فلمونه.....................................۱۲

پریم چند د اردو ژبې لیکوالو له نظره..............................۱۸

دوهم څپرکی

دغوايي خیرات لنډه شننه...۲۱

د غریبو او ناچاره کورنیو د ستونزو او..............................۲۱

عقایدو او مقدساتو ته احترام...۲۳

د بیلابیلو ادیانو پیروان سوله ییز ژوند ته رابلل...................۲۴

د ښاري او اطرافي ژوند تفاوتونه....................................۲۴

پریم چند ته حیا او عزت ډېر ارزښت لري.........................۲۴

د کورنۍ دغړو تر منځ نزاکتونه.....................................۲۵

کورنۍ اړیکې...۲۵

په ټولنه کې د ښځې په رول فلسفي بحثونه.........................۲۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خرافاتو پر ضد مبارزه.. ۲۹
د ماشومانو تربیې ته توجه او شخصیت ته احترام.................. ۲۹
منشي پرېم چند په مینه کلک باور لري.................................. ۳۰
په ټولنه کې د نارینه او ښځې د رول بیانول.......................... ۳۱
پریم چند افغان داسې انځوروي.................. .... ۳۲
بشر دوستي.. ۳۴
د طبي بوټو د درملنې رازونه راښيي...................................... ۳۵
ښکار.. ۳۵
منشي پریم چند د ټولنې د پرمختګ لپاره.. .... ۳۶
د فساد غندنه.. ۳۶
د ورزش او ورزشکار ستاینه.. ۳۶
په روشنفکرۍ باور درلودل... ۳۹
زده کړو ته اهمیت ورکول...... .... ۳۹
مفید او ملي سیاست کول......... .... ۴۰

درېیم څپرکی

ژباړه او اهمیت یې.............................. .... ۴۱
د ادبي آثارو ژباړه ۴۲
د ښه ژباړن اوصاف ۴۴
د ښې ژباړې اوصاف ۴۵
د پرېم چند خیرات پښتو ژباړې.. ۴۶

څلورم څپرکی

د غوايي خیرات.......................... .... ۴۸
ماخذونه ۱۸۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریك یادښت

د افغانستان ملي تحریك د (۱۳۹۳ ل) کال په پیل کې له خپلو ګرانو هېوادوالو سره ژمنه کړې وه چې د دې کال په بهیر کې به (شل عنوانونه) بېلا بېل دیني، علمي، ادبي او ټولنیز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې کوي. ملي تحریك دا ژمنه د یاد کال د کب پر (۲۸)مه نېټه پوره او د یوې پرتمینې غونډې په ترځ کې یې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې کړل. ملي تحریك په یاده غونډه کې ژمنه وکړه چې د (۱۳۹۴ ل) کال په بهیر کې به انشاء الله د خدای (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې کوي. طبیعي خبره ده چې دا اسانه کار نه دی، ډېر زیات زیار او زحمت ته اړتیا لري، خو ملي تحریك ټینګ هوډ کړی چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملي کوي. دا اثر چې ستاسو په لاس کې دی د همدې (سل عنوانونو) ژمنه کړو اثارو له جملې څخه دی، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحریك هیله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې ګټه پورته کړي. ملي تحریك له ټولو هغو لیکوالو، ژباړونکو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندویانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهیر کې یې یو بل سره مرسته او ملګرتیا کړې او دا فرهنګي بهیر یې بریالی کړی، د زړه له کومې مننه کوي او کور وداني ورته وایي.

د هېواد د فرهنګ د ښېرازۍ په هیله

د افغانستان ملي تحریك فرهنګي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لارښود استاد ګزارش

د تېزس نوم: د منشي پريم چند خيرات

څېړونکی: صفي الله ملاخېل

د څېړنې هدف: د ماسترۍ تحصيلي دورې تېزس

د ليکلو کال: ۱۳۹۴ هـ ش

لارښود: سرمحقق زلمی هېوادمل

د دې تېزس اساسي موضوع، د منشي پريم چند د (خيرات) نومي ناول ټولونه، سمونه او تدوين دی. د دې ناول پښتو ژباړه په ۱۳۷۰ هـ ش کال په اقساطو د انيس په ورځپاڼه کې چاپ شوې وه. ده دا ناول په ډېر کړاو د انيس ورځپاڼې له بېلابېلو ګڼو راټول کړی، سم کړی او بيا يې د ناول بشپړ متن تدوين کړی او په حقيقت کې د دې ناول دا پښتو ژباړه يې تياره کړې او يو نوی متن يې زموږ فرهنګي حلقو ته وړاندې کړی دی. د انيس ورځپاڼې د يادو ګڼو - چې ناول په کې خپور شوی دی - د پيدا کېدو تکاليف او مشکلات ښاغلي څېړونکي په خپله سريزه کې ښوولي دي.

له دې سربېره ښاغلي څېړونکي د ناول، د ناول د ليکلو او ژباړې په باب تر ممکنه حده معلومات راپيدا کړي او په مقدمه کې يې راوړي دي. د ناول د ژباړې، د ناول د محتوا د تحليل او هم په فرهنګ کې د ژباړې پر ارزښت څېړونکي په ځانګړيو څپرکيو کې خبرې کړې دي.

ميتود:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د منشي پريم چند د خيرات متن د معاصرو اصولو او روشونو سره برابر تدوين شوی دی او په مقدمه کې د شويو تحقيقاتو او مباحثو په بشپړولو کې دا تېزس د تشريحي ميتود تابع دی.

نتيجه:

ما چې د دې متن په تدوين، تحليل او تشريح کې د ده کارونه وکتل، د معاصر تحقيق او تدوين له اصولو سره برابر دي او د ماستری د تحصيلي دورې د يوه تېزس شرايط يې زما په پوهه پوره کړي دي، نو ځکه زه محترم بورډ ته پيشنهاد کوم چې دا تېزس د دفاع غونډې ته وړاندې شي.

په درناوي

سرمحقق زلمی هېوامل

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما خبرې

د منشي پرېم چند د غوايي خيرات د ناول پښتو ژباړه په ۱۳۷۰ کال کې د انيس په ورځپاڼه کې خپره شوې وه. دغه ژباړه په يوه مشخص ځای کې خوندي شوې نه وه، بلکې خوره وره وه او علت يې هم دا و چې هغه وخت په افغانستان کې جګړې وې او د انيس اخبار په منظم ډول په هيڅ اداره کې نه و کليکسون شوی. کله چې ما د ماسترۍ د تېزس لپاره دغه موضوع وټاکله نو د ناول تر ټولو مخکې بايد د دې درک معلوم کړی وای چې د ياد ناول پښتو ترجمه بشپړه پيدا کولی شم که نه؟ نو مې يو ځل د کابل عامه کتابخانې ته سر ورښکاره کړ، هلته مې وليدل چې ياد دې کتابخانه کې د ۱۳۷۰ لمريز کال انيس اخبار په پوره ډول نه دی خوندي شوی، يعنې په هره مياشت کې څو ورځې له خوندي کېدو پاتې شوې، ځکه خو ناول نيمګړی و، زړه مې خفه شو؛ بيا لاړم د انيس ورځپاڼې مرکزي دفتر ته ما ويل هغوی خو به حتماً خپل اخبار په منظم ډول خوندي کړی وي، خو چې هلته لاړم د انيس ورځپاڼې يوه مسوول چې د يوه زوړ مېز تر شا ناست و، کښېنولم او د زړه خواله يې راسره وکړل.

د انيس ورځپاڼې ياد مامور د کيسو په لړ کې راته د کورنيو جګړو په وخت کې د خپل اخبار کيسه وکړه، هغه راته وويل چې د وخت ټوپکسالاران راغلل او موږ ته يې د خلقي او پرچمي په نوم ښکنځلې وکړې، وهل ډبول يې راکړل او د اخبار ټول وسايل او وسايط آن تر ستېپلره يې له ځانه سره يوړل او ودانۍ ته يې اور واچاوه.

د انيس اخبار ياد مسوول زياته کړه چې اوس ورسره د حامد کرزي له دورې وړاندې د انيس ورځپاڼې يوه پاڼه اسناد هم نه شته، پوه شوم چې دلته هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کار ونه شو. خفګان مې څو چنده شو، ځکه د انیس ورځپاڼې مرکزي دفتر چې زما ترې ډېره تمه کېده هم را سره همکاري ونه شوای کړای.

له دې وروسته راته فکر پیدا شو چې د چاپي رسنیو او اسنادو د خوندي کولو یو بل مرکز د افغانستان د علومو اکاډمۍ کتابخانه ده، په همدې خاطر څو ورځې وروسته مې دغې کتابخانې ته سر ورښکاره کړ، هلته مې د کتابخانې له یوې مسوولې څخه د انیس ورځپاڼې د ۱۳۷۰ کال کلیکسون وغوښت، هغې راته د یادې ورځپاڼې د اویایم کال درې ټوکه کلیکسون راکښته کړل.

کله چې مې دغلته یاد ناول وکوت ومې لیدل چې د ناول یو ډېره زیاته برخه خوندي ده، خو یوه ـ نیمه

په دغه ځای کې هم نه ده خوندي شوې، له یوې خوا خوشحاله شوم خو له بلې خوا په دې خاطر اندېښمن وم چې هغه برخې چې دلته هم نه دي خوندي، هغه به څنګه پیدا کړم؟ نو مې ژر ژر هغه برخې چې د علومو اکاډمۍ په کتابخانه کې خوندي وې له ځان سره نوټ کړې، بیا لاړم د کابل عامه کتابخانې ته، هلته مې وکتل چې هغه برخې چې د علومو اکاډمۍ په کتابخانه کې خوندي شوې نه وې، دلته خوندي شوي دي، یو ځل بیا مې د اخبار ټولې ګڼې د تاریخ او ورځو په اساس دقیقې وکتې او پوه شوم چې هیڅ برخه یې کمه نه ده، نور مې نو زړه پوره ډاډه شو او د ناول په راټولولو مې پیل وکړ او دا دی نن مې خپل کار پای ته ورساوه او د غوایي خیرات ناول پښتو ژباړه مې د منشي پریم چند له لنډې پیژندنې سره د یوه اثر په توګه د علم او ادب مینه والو ته وړاندې کړ.

په درناوي

صفي الله ملاخیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د منشي پر یم چند پېژندنه

دهنپترای چې په منشي پر یم چند مشهور و نه یوازې د هند په پراخه خـاوره کــې د اردو ژبې لومړنی کیسه لیکونکی ګنل کیږي، بلکې هغه د خپلو آثارو په وجه په هنـد کې د اردو ژبې د لنډې کیسې لیکنې ځانګې ته دومره شــتمني ور بخښــلې ده چــې وروسته تر هغه هلته هېڅکله ددغه ادبي ژانر د زوال وېره احساس نه شوه.
غواړم هغه څه چې مې له اردو منابعو څخه د منشي پر یم چند ژوند، ادبــي کــارونو او آثارو په اړوند په پښتو ژباړلي دي وړاندې کړم. څو د دغه نامتو لیکوال د نــړۍ لیــد، فکر، ژوند او لیکنو سره یو څه اشنا یې پیدا کړو.

د منشي پر یم چند زده کړه:

منشي پر یم چند د ۱۸۸۰ عیسوي کال د جولای د میاشتې په یودېرشمه نېټه د هند د بنارس د ښار(۱:ج) څلور کیلو متره لرې د لمهې په کلي کې زیږیدلی دی. د ده اصلي نوم دهنپترای و.(۲: ۴۵۰) د د ه پــلار عجایــب رای د ډاک پــه محکمــه یعنــې پوستي شعبه کې د میاشتې په شل روپۍ نوکري کوله. د پلار له مړینــې څخــه پــه پنځلس کلنۍ کې د (شیوراني) په نامه نجلۍ سره واده وکړ. عجایب رای له اردو ژبې سره ډېره مینه لرله او دغه علت و چې پر یم چند ته هم په اول سر کې د اردو پوهه او تعلیم ورکړ شو. دغه پوهنه د پنځو کالو په عمر کې شروع شــوې وه . ابتــدایي درس یې له مولویانو څخه تر لاسه کړ. له هغه نه پس په کاشي کې یې په کــویز کــالج کــې داخله واخیسته او له همدغه ځایه یې د انټرنس امتحان پاس کړ .
د انټرنس په ازموینه کې په ناکامېدو له کالج څخه ووت او د میاشتې په اتلــس روپۍ یې د استادۍ نوکري شروع کړه. پــه ۱۸۹۹ عیســوي کــال کــې د ښــوونځي د ښوونکي په توګه وګومارل شو چې په هغه زمانه کې د میاشتې اتلس هندي روپۍ یې معاش اخیست.. ورو ورو یې دغه کار پر ښبود، بیا سب ډیپټي انسپکټر شو او بیا یې د ډیپټي انسپکټر درجې ته ځان ورساوه، له دې سره سره یې تعلیم هم جاري وساته او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شخصي يعنې پرايوېټ امتحان په واسطه يې B.A وکړه. په ۱۹۲۲ عيسوي کال کې يې د (جليان واله) د پېښې او د (عدم تعاون) د نهضت په نتيجه کې له کار څخه استعفا وکړه، ده د خپلو ازادانه خيالاتو له کبله پر ۱۹۲۰ ميلادي کال کې سرکاري نوکري پرېښوده او د عدم تعاون په تحريک کې ورګډ شو(۳ : ۱۴۶) او بيا د ۱۹۳۶ عيسوي کال د اکتوبر د مياشتې اتمې پورې په بيلابيلو وختونو کې د مختلفو ورځپاڼو او مجلو په ادارو کې د يو مطبوعاتي کار کوونکي(مطبوعاتچي) په توګه بوخت و.

ده د ماهوري، نس او جايرن نومو مجلو مديريت وکړ او پر ۱۹۳۹ ميلادي کال د يوې مهلکې ناروغۍ جلودر په واسطه په بنارس کې په حق ورسېد.

ادبي آثار:

پر يم چند له کوچنيتوب نه د کيسو او ناولونو له لوستوسره شوق درلود . د ديارلسو کالو په عمر کې يې بې شماره کتابونه لوستي وو . د رتن ناتهـ سر شار، مرزا رسوا او د مولانا شرر په تصنيفاتو ډېر مين و، لکه وړاندې مو چې وويل د ده د کوچنيتوب نوم دهنپت راى و ، خو د ده تره به دی د نواب راى په نوم ياداوه. ده ليکوالي په اردو ژبه کې پيل کړې ده او د نواب راى په نوم يې کيسې ليکلې، د ده لومړۍ کيسه " ثنار کا سب سې انمول رتن " د اردو په مشهوره مجله " زمانه" کې پر ۱۹۰۷ ميلادي کال چاپ شوې ده . څه وخت چې د ده د اردو ژبې د کيسو يوه مجموعه انګريزي حکومت ضبط کړه، نو ده د پر يم چند په نوم ادبي کار شروع کړ او په همدغه نوم يې شهرت وموند.

په هندي ژبه کې دده لومړنۍ چاپ شوې کيسه " پنچ پر ميشور" نومېده.(۴ : د) ده په خپل ژوند کې ۳۵۰ کيسې او ۱۳ ناولونه وليکل . د ده کيسې په " ماسرور مينۍ" چې اته جلده دي او " ګوپت دهن" کې چې دوه جلده دي چاپ شوي دي . سيواسدن، پر تګيا، وردان، نرملا، کرم بهومي، رنګ بهومي، غبن، پر يم اشرم، کآيا کلپ او ګودان د ده نامتو او باشهرته ناولونه دي .(۵ : ۱۴۶) د منشي پر يم چند د کيسو او ناولونو له مطالعې څخه مونږ دې نتيجې ته رسيږو چې د هغه لوی صفت د نوموړي پراخه خواخوږي او همدردي ده. هغه د فرد لپاره هيڅکله هم بې رحمه نه دی. له ګناه څخه کرکه کوی؛ مګر له ګهنګار څخه نه غواړي نوموړي پوه کړي چې ځان وپيژني او

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصلاح وکړي. پریم چند د لیکنو پر مهال هڅه کوي چې ځان له هر ډول افراط څخه ازاد وساتي او پر رښتیاوو او حقایقو ولاړې لیکنې یې کړي دي.(۶ :۲۷۱)

د پریم چند لنډې کیسې، نندارلیکونه او ځینې نورې متفرقې لیکنې سربېره پر ادبي ارزښت د زیات تاریخي ارزښت لرونکې هم دي.(۷ : ۱۳۶)

۱ . د پریم چند له داستاني مجموعي چې په ۱۹۰۹ کال کې خپره شوه:

۲ . پریم پچیسي، د کیسو مجموعه(په دوه برخو کې)

۳ . پریم بتیسي، د کیسو مجموعه (په دوه برخو کې.)

۴ . پریم چالیسي؛ د کیسو مجموعه (په دوو برخو کې)

۵ . زاد راه، د کیسو مجموعه.

۶ . دود کي قیمت (د شیدو بیه) د کیسو مجموعه.

۷ . فردوس خیال، د کیسو مجموعه.

۸ . واردات، د کیسو مجموعه.

۹ . اخري تحفه؛ د کیسو مجموعه.

۱۰ . خواب و خیال، د کیسو مجموعه.

۱۱ . خاک پروانه، د کیسو مجموعه.

۱۲ . دیهات کې افساني (د کلي کیسې)

۱۳. میري بهترین افسانې (زما ښې کیسې) په دغې مجموعه کې هغه کیسې شاملې دي چې په خپله پریم چند غوره کړې دي.

۱۴ . باز یافت.

۱۵. خون سفید.

۱۶ . پریم چند کي منتخب بهترین افسانې (د پریم چند غوره شوې ښې کیسې.) دا مجموعه په ۱۹۸۶ عیسوي کال کې د دوهم ځل لپاره په لاهور کې خپره شوې ده.

۱۷ . اسرار محبت؛ د پریم چند لومړنی ناول چې په۱۹۰۹عیسوي کال کې خپور شوی دی.

۱۸ . سیواسدن.

۲۰ . غبن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱. ګودان، په ۱۹۳۲ عیسوي کال کې خپور شوی دی.
۲۲. میدان عمل، په ۱۹۳۲ کال کې خپور شوی دی.

پریم چند سربیره پر دغو آثارو، څو نورې کیسې هم لري چې په ځانګړې توګه د فلم جوړوونکو لپاره کښل شوي دي، څو د هغو پر بنسټ فلمونه جوړ شي چې په دې برخه کې به وروسته څو خبرې ولرو.

همدا راز ځینې محققین عقیده لري چې د (مسافر) تر عنوان لاندې یوه داستاني مجموعه هم د پریم چند له آثارو څخه ده حال دا چې دغه اثر د منشي پریم چند له آثارو څخه نه دی، بلکې د کوم بل لیکوال اثر دی او په مبهم ډول سره د پریم چند د نوم یادونه، د هغه له نوم او شهرت څخه په ګټه اخیستو دلالت کوي.

په مجموعي توګه د پریم چند د لنډو کیسو شمیره دوه سوه پنځه اویاوو ته رسیږي چې د اردو ژبې ډېر لږ کیسه لیکونکي د کیسو د معیار او شمیر له مخې د هغه سره سیالي کولی شي.

د پریم چند لنډې کیسې او ټولنیز واقعیتونه:

پریم چند تر زیاتې اندازې له ګورکي او تولستوی څخه متاثر دی. نوموړي د دولتي دندې تر پریښودو وروسته د هند د بزګرانو په باره کې لیکنې پیل کړې. نوموړي د دغه کار لپاره د کلي ژوند اختیار کړ او د هندي ټولنې ناوړه رسم او رواجونه یې غندلي دي.(۸: د)

که د پریم چند لنډې کیسې په غور سره ولوستل شي نو لوستونکی په اسانۍ سره په دې حقیقت پوهیدلی شي چې د دغه نومیالي لیکوال ځینې کیسې د یوې اوږدې مودې څخه وروسته نن هم د مطالعې خاوندانو ته په زړه پورې دي.

ځینې کیسې یې د کیسه لیکنې د فن له پلوه دومره بشپړې ښکاري چې پر هغو باندې بل هیڅ شی نه شو زیاتولی. که د پریم چند د لنډو کیسو مجموعو ته نظر وکړو نو دا ټکی جوتیږي چې د نوموړي مجموعې د معیار او کیسه لیکنې د فن له پلوه، سره یو شان نه دي. د بیلګې په توګه د (سوز وطن) د مجموعې د کیسې د کیسه لیکنې دفن د ادبي معیار په لحاظ د وروستیو مجموعو د کیسو سره زیات توپیر لري او موږ نه شو کولی چې د (سوز وطن) کیسې د اوسنیو کیسو په کتار کې شاملې کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د (پر يم پچسي) د مجموعې کيسې د کيسه ليکنې د فن په لحاظ خامې ښکاري، خو کولی شو په هغو کې د لنډې کيسه ليکنې لومړني شرطونه ومومو. په نومـوړو کيسـو کې په کليشه يي توګه او د رومانتيزم له دايرې څخه ژوند ته نظر شوی دی. د پېښـو تسلسل په کې طبيعي نه، بلکې تصنعي بريښي.
د (پر يم بتيسي) د مجموعې کيسې هم په همدې بڼه او فورم کښلې شوې دي. خو د مخکينۍ مجموعې د کيسو په پرتله ښې ليکل شوې دي. که له دغو مجموعـو څخـه تېر شو او د (پر يم چاليسي) مجموعه مطالعه کړو، نو له داسې کيسو سره مخامخ کيږو چې د مخکينۍ مجموعې له کيسو سره زيات توپير لري او پـه خپلـه پـر يم چنـد د ليکوالۍ په ميدان کې د زيات رياضت څخه وروسته، نوی د لنډې کيسې ليکنې په فن باندې د منلو وړ حاکميت موندلی دی. له دغو کيسو نه څرګندیږي چې پر يم چنـد د مينتوب له خيالي نړۍ څخه راوځي، د ژوند ترخو حقيقتونو ته نظـر کـوي او پـه دې پوهيږي چې نړۍ د شاعرانه انصاف چاپيريال نه دی او ښايي نړۍ د بې عدالتيو ځـای وي. په دې نړۍ کې يو تن د خپل استعداد څخه زيات له هغه څـه نـه چـې زړه يـې غواړي، ګټه اخلي او بل ډېر لږ خپلو هيلو ته رسيږي. يو تن د اړتيا څخه زيات آرامي، سوکالي او خوښي تر لاسه کوي او بل خپله خوله او وينه سره يوه کوي خو بيا هم ډېر لږ مقصد ته رسيږي.
پر يم چند له دې حقيقت سره اشنا کيږي چې د نړۍ ټولې دوسـتي اخـلاص او مينـه عارضي بڼه لري او انسان د خپلو هيلو، غوښتنو او حسد د لاس آله دی. لنډه دا چـې هغه د ژوند په حقيقت او راز ښه پوهيږي د رياليزم د سبک د غوره کولـو پـه خـاطر هڅه او هاند کوي او په خپلو وروستيو داستاني مجموعو کې همدغه سبک په پام کې ساتي، خو د پر يم چند د ذهني ارتقا د لوري د درک کولو په خاطر د هغـه د لومړنيـو کيسو مطالعه هم ضروري انګيرله کيږي.
(راه نجات) او (کفن) د پر يم چند رياليستيکي کيسې دي چې پـه کـې د ژوندانـه ترخه حقيقتونه په يو هنري فورم کې انځور شوي دي. د زمانې په تيريدو سره پـر يم چند د يو مترقي ليکوال په توګه پيژندل کيږي. د مترقي انسان له نظره انسـانان پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فطري لحاظ سره نیک وي. دا د ژوندانه د چاپیریال اغیزې دي چې هغوی د بدیو خوا ته راکاږي.

د (راه نجات) په کیسه کې ښودل شوي دي چې د انسانانو طبیعي او فطري کمزوري د تراژیدیو د رامنځته کیدو سبب کیږي او پر بم چند د اروا پوهنې د یــو متخصــص پــه توګه، د انسان په باطن کې پټې بدۍ، د تراژیدیو د ایجاد سبب ګڼي د (شیدو بیــه) او (تنګسیا) د هندوانو د عقایدو او دودونو پر اساس کښلې شوې کیسې دي. پــه هغــو ټولنو کې چې د کونډو ښځو دوهم واده نا مناسب ګڼل کیږي او د خلکو د ټیټو پرګنــو سره ناسته ولاړه غوره نه انګیرل کیږي، په هغو ټولنو کې داسې پیښې چې پــه دغــو دوو کیسو کې انځور شوي دي، زیاتې پیښیږي.

دا دوې کیسې ځکه د پر بم چند په اصلاحي کیسو کې شمیرل کیږي چې هغه د خپلو دغو دوه کیسو په وجه د ټولنې د پوهو او باخبرو وګړو پاملرنه د کونډو ښــځو دوهــم واده او د ټولنې د وګړو د پرګنو تر منځ د توپیرونو له منځه وړلو ته اړوي.

«لاتري»، شکوه «شکایت» او «مشر ورور» د پر بم چند طنزیه کیسې دي. پر بم چند په خپلو دغو کیسو کې په انساني کمزوریو او نواقصو انتقاد نه کوي، بلکې د خندا او ټوکو سره د لوستونکو پام ورته اړوي. کله چې لوستونکي نوموړو نقصونو ته متوجه کیــږي نو فکر کولو ته یې اړ باسي. لوستونکی به زیات وخت ته اړتیا نه لري څو دا نتیجه تــر لاسه کړي چې انسان په بنسټیزه توګه د خطا او نسیان ناروغ دی او د انسان ظاهوري بڼه او باطن سره یو شان نه دی. انسان تل د خپلو عیبونو څخه سترګې پټوي او د نورو د عیبونو په ښکاره کولو پسې لالهانده وي.

ښځه د میړه پر کړو وړو انتقاد کوي، حال دا چې هغه یې خوښیږي. مشر ورور ځای او بې ځایه پر کشر ورور منت کوي او د قضیې معکوس هم امکان لري او که چیرې ګټــه په منځ کې وي، نو ملګري بل ملګری ته دوکه ورکوي. غرض دا چې انسان دوســتي، نږدیوالی او اړیکې، ډېر ځله یوې نازکې مرحلې ته رسیږي او له منځه ځي. په نړۍ کې داسې پیښې زیاتې رامنځته کیږي او که د دغو پیښو معکوسي پیښې رامنځته شي نو د تعجب وړ بریښي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قزاقي يوه عاطفي کيسه ده، خو له سلګونو حقيقتونو څخه ښکلي، قزاقي د اردو ژبې په کيسو کې يوه نه هيريدونکې او ژوندۍ څېره ده. دغه کيسه د ماشومتوب د دورې د يادونو د رنګ او بوی په لړلو سره لوستونکی د ماشومتوب د زمانې يادونو ته راکاږي. د هغې زمانې يادونو ته چې په هغه کې کاينات مور ته د يوې نــوې تجربــې حيثيــت درلود او هر څه مور ته ټوله خوښي وه.

پريم چند په «لاتري»، « راه نجات»، «تنګسيا»، « د شيدو بيه» او خپلو ځو نوروکيســو کې د خپل ټولنيز ژوند د تيارو کيسه ځانګړی ارزښت لرونکې او د ريالیزم د سبک د يوه غوره بيلګه ده، چې په پوره بې رحمۍ سره د کاغذ پر مخ کښلې شوې ده. دا چې غربت او تنګسيا څومره انسان ټولنې ته بې احساس او خود غرضه وړانــدې کــوي، د کيسې موضوع جوړوي.

په کيسه کې ليدل کيږي چې «ګيسو» او « مادهو» څومره بې رحمه ښکاري، خــو پــه کومه څېره کې چې را انځور شوي دي، حق د هغو په لوري برېښي. د هغوی د خبــرو اترو څخه د ليکوال د ټولنې د خلکو پر دودونو باندې نيش لرونکی طنز وريږي.

« ميسر وويل: د مړي د سوزولو لپاره خو مو خس لاس ته راوړل. ما هو وويــل: هلتــه خس زيات شته. اوس بايد کفن واخلو.

ــ څه ناوړه دود ! هغه څوک چې په خپل ټول ژوند کې د اغوستلو لپاره کوم شی ونــه موند پس له مرګه بايد ورته نوی کفن واخلو.

ــ کفن هم د مړي سره سوزي.

ــ نو څه پاتې کيږي. که همدغه پنځه روپۍ مو د مخه لاسته راوړې وای نو د هغه پــه علاج او دارو درمل به مو مصرف کړې وای»

منشي پريم چند نه يوازې د ژوند تياره اړخونه، بلکې د ژوند روښانه ګوښې هم پخپلو کيسو او ناولونو کې انځوروي. د هغه په نظر، انســان يــوازې د خپلــو هيلــو، حــرص، غوښتنو او غرض په منګولو کې راګير نه دی، بلکې د نيکــۍ د احســاس څخــه هــم برخمن دی. دا يو حقيقت دی چې د ژوند په لاره کې په هر قدم کې د خندونو ســره مخامخ کيږو، خو نيک انسانان هم په نړۍ کې شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که داسې نه وای نو نړۍ به د ویرې نه ډک ځای و. مینه او دوستي، فرض پیژندنه، صداقت، رښتینوالی او انصاف به هیڅ موجود نه و، که نړۍ له دومره بدیو سره سره، په زړه پورې او د خوښې ځای دی سبب یې دا دی چې نړۍ په بشپړه توګه د تیارو زړونو پناه ځای نه دی، بلکې د هر انسان په زړه کې د نیکۍ او ښیګڼې احساس هم شته. یوازې باید هغه ولټول شي او په مناسبه توګه سره، روښانه کړای شي. په همدې وجه، پریم چند د ژوند د روښانو ګوښو عکاسي هم کوي.

د «طلوع محبت»، «عیدګاه» او «قزاقي» په کیسو کې د ژوند د روښانه ګوښو انځورونه د لوستونکو مخې ته ایښودل کیږي. داسې ښکاري چې د پریم چند کیسې د لمر او سیوري، خیر او شر انځورونه دي. همدې ته باید ریالیزم وویل شي او که نه نو یوازې د ژوند د تیارو ګوښو عکاسي ته ریالیزم نه شو ویلی.

د پریم چند د لنډو کیسو د لیکنې بڼه:

د پریم چند د دوه سوه پنځه اویا کیسو د لیکنې سبک او بڼې په باب د معلوماتو ارائه کول څه آسانه کار نه دی په دې لیکنه کې یوازې د هغه د څو لنډو کیسو په باب خبرې لرو چې د هغه د کیسه لیکنې د بڼې او فورم سره مو تر یوې اندازې پورې آشنا کوي.

د پریم چند د « نړۍ قیمتي مرغلره»، «راه نجات»، «عیدګاه»، «دوې خویندې»، «پنچایت»، «طلوع محبت»، «شکوه شکایت» او څو نورې کیسې په ساده بڼه او د بیانیې په شکل کښل شوي دي او په ځینو دغو کیسو کې د کیسو د کرکټرونو او څېرې د خبرو اترو او عمل په لحاظ سره د کیسو په بهیر کې ډېره لږه برخه لري. کیسه د خپل لیکوال او یاد کرکټرونو د یوه تن له ژبې څخه بیانیږي، خو له دغو کیسو څخه هره یوه، د لیکنې جلا بڼه لري. د بیلګې په توګه « دخانه داماد» کیسه د بیانیې په شکل پیل کیږي. په منځ کې د فلش بیک « ګذشته نګري» تکنیک ته اوړي او وروسته د بیانیې په شکل پر مخ ځي. د پای نه لږ څه دمخه بیا د فلش بیک تکنیک تعقیبوي.

د « مشر ورور» او « شکوه شکایت» کیسې د واحد متکلم له ژبې بیانیږي. دا کیسې د خپل لیکوال له ژبې څخه نه، بلکې د خپل اتل د کشر ورور او ښځې له ژبو بیانیږي. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

واحد متکلم بیان د پېښو له کړۍ څخه آزاد دی او د ژوند په څېر آزاد تسلسل لـري. په دې وجه زیات حقیقي او واقعي بر ېښي.

منشي پر بم چند خپلې کیسې په موزون او لنډ ډول او هیڅکله د تفصیلونو راوړلو ته تیار او مایل نه دی. د کیسې په بیانولو د جزئیاتو د یادونې څخه یـوازې دومـره ګټـه اخیستې ده چې د پېښو اغیزه یې زیاتوله. د پر بم چند د کیسـو پـه لوسـتلو سـره لوستونکو ته دا احساس نه پیدا کیږي چې هغه به د حاشـیو او زوایـدو څخـه ګټـه اخیستې وي.

پر بم چند په دې عقیده دی چې لنډه کیسه پر ته له پېښو څخه وړاندې قدم نه شـي اخیستی. هغه هیڅکله کیسه په طرحه نه بدلوي او د رواني مسألو په اوږدو تشریحاتو او توضیحاتو، د پېښو د کمښت د جبران هڅه نه کوي. د هغـه د لیـد سـاحه دومـره پراخه ده چې نه پریږدي، د کیسې لوستونکی له هغه نه د باندې قدم کیـږدي. ننـنـي کیسه لیکونکي هم کولی شي د هغه د کیسو له لوسـتلو څخـه دا زده کـړي چـې د کیسې پلاټ(ساحه) د کیسې د ملا د تیر حیثیت لري. د حادثو د منطقي تسلسـل د ساتلو نه پر ته ښه کیسه لیکل زښت ګران کار دی او که د مطلب بیـانول د حـادثو د تسلسل څخه په ګټه اخیستو سره صورت ونیسي نو لیکوال کولی شي په بري سـره ښه کیسه ولیکي.

پر بم چند او د اردو ژبې ننني لیکوال:

پر بم چند هغه لیکوال دی چې خپل ځانګړی او د ستاینې وړ ادبي موقف یې تر پایـه وساته. تر اوسه پورې د اردو ژبې هیڅ یو کیسه لیکونکی هغه ادبي موقف ته نـه دی رسیدلی چې پر بم چند تر لاسه کړی و. د اردو ژبې هیڅ یو لیکوال په یو وخت کې په کیسه لیکنه او رومان لیکنه کې د پر بم چند تر انـدازې پـورې شـهرت تـه نـه دی رسیدلی.

په تیرو وروستیو کلونو کې پر بم چند د ادبي ژوند او تخلیقي کارونو پـه بـاب زیـات تحقیقي او تنقیدي کارونه سرته رسیدلي دي او د هند د زیاتو ادبي منتقدینو پاملرنه یې ځان ته را اړولې ده. په دې برخه کې د «منشي پر بم چند» تر عنوان لاندې د هند د نومیالي لیکوال « مدن ګوپال» یو تصنیف په تحقیقي لحاظ سره یو ښه اثر دی چـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مستندو مآخذونو څخه په ګټه اخیستلو سره د پریم چند نـړدې د تولـو کیسـو د کښلو نېټې هم په کې راغلي دي.
«د پریم چند غوره شوې ښې کیسې» د هغه داستاني مجموعې نوم دی چې د ډاکټـر خواجه محمد ذکریا له خوا تصنیف او په ۱۹۸۶ عیسوي کال کې د دوهم ځل لپاره په لاهور کې خپره شوې ده. په دغه کتاب کې د پریم چند پنځه ویشـت کیسـې غـوره شوې دي چې د کتاب په لومړي سر کې د مصنف له خوا د پریم چند د لنډو کیسو یو لنډ جاج هم اخیستل شوی.
په همدې توګه د پریم چند د ژوند او ادبي کارونو په باب د لیکنو په لړ کې د «فلمـي ستاري» د میاشتنی مجلې د ۱۹۸۷ عیسوي کال د جنوري د میاشتې په ګڼه کې چې په ډیلي کې خپریږي د «منشي پریم چند او هندوستاني فلمونه» تر سرلیک لاندې د کشمیر د پوهنتون د اردو ژبې د ډیپارټمنټ د استاد ډاکټر برج پریمـي یـوه لیکنـه خپره شوې ده چې د هندوستاني فلمي نړۍ په باب د پریم چند د نظر څرګندونه کوي او د هغه ځینې نور ادبي کارونه راپه ګوته کوي. بده به نه وي چې نوموړې لیکنې تـه هم یو نظر وکړو.

منشي پریم چند او هندي فلمونه:

د هندي فلمي نړۍ له راز راز رنګینیو څه ډکه ده چې هم یې ډېر ستر ادبي او هنـري خدمتونه سرته رسولي دي او هم یې د لوټماري اسباب راغونډ کړي دي. فلمي نـړۍ دومره زړه وړونکې ده چې هر لیدونکی له لرې څخه د هغې پر ښکلا زړه بایلي. همدا وجه ده چې هر لیدونکی له لیرې څخه د هغې پر ښکلا زړه بایلي. همدا وجه ده چـې سربیره پر نورو خلکو زیات شمیر د قلم خاوندان هم فلمي نړۍ ته مخه کوي. د ادب د نړۍ ډېر ښه او تکړه لیکوال ددغې نړۍ تر مقناطیسي اغیزې لاندې راغلی او خپل هر څه یې له لاسه ورکړي دي. په دغو لیکوالانو کـې د جـوش، سـاغر، کرشـن چنـدر، بګوتي، جچرن ورما، امرت لال ناګر، منټو، عباس، پندرناتهـ اشک، جان نثـار اختـر، مجروح، سردار او کیفي نومونه یادولی شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ليکوال فلمي نړۍ ته راغلل، تر يوې مودې پورې پاتې شول او بيا له ناهيليو سره ستانه شول. د اديبانو او شاعرانو په دغې ډله کې د اردو او هندي ژبو د ادبياتو نوميالی او ستر شخصيت پر بېم چند هم شامل دی.

پر بېم چند د خپل ژوند په وروستيو کلونو کې له مړينې څخه يوازې دوه کاله دمخه په فلمي نړۍ کې قدم کېښود. تر هغه وخت پورې هغه په اردو او هندي ژبو د خپل قلـم جوهر پر نورو باندې منلی و. د هغه ناولونه او کيسې په ادبي کړيو کې هنګامه جـوړه کړې وه.

د ۱۹۳۴ عيسوي کال د جون په مياشت کې پر بېم چند د بمبيي په مشـهورې فلمـي کمپنۍ«اجنټا سنيټون» کې د اته زرو هندي روپيو په بدل کې د يوه کلن قرار داد پـر بنسټ فلمي نړۍ ته ور ننووت.

هغه يوازې د يوه کال لپاره قرار داد وکړ. د غږ لرونکو فلمونو زمانه رارسـيدلې وه او د فلم جوړولو صنعت يو نوي پړاو ته ننوتی و. « عالم آراء» لومړی غږ لرونکی فلم و. لـه هغه نه وروسته د شيرين او فرهاد، نور جهان، جود ياکرارجه، مآيـا مجنـدر، امـرت، منتن او حاتم طايي په شان تاريخ جوړوونکو فلمونو د هند په سينما کې يو نوی بـاب پرانيست.

د فلمي نړۍ د واک خاوندان د پر بېم چند د ادبي حيثيت څخه ښــه خبـر وو. هغـوی غوښتل چې د پر بېم چند د استعداد، محبوبيت او شهرت څخه کار واخلي. ګټه ترې تر لاسه کړي او خپلې کڅوړې په روپيو ډکې کړي. هغوی د پر بېم چند په شان ليکوالانو ته اړتيا درلوده چې د په زړه پورو او ښو کيسو د ليکلو استعداد ولري، نو ځکه هغوی د پر بېم چند په فکر کې شول.

له بلې خوا څخه د پر بېم چند اقتصـادي وضـعه هــم ښــه نــه وه. هغــه د خپلــو دوو ورځپاڼو(هنس) او (چاګون) به وجه زيات پوروړی شوی و. په دې هيله چــې يــو څــه پيسې وګټي او د خلکو پورونه ورکړي. فلمي نړۍ ته يې د راتلو پرېکړه وکړه او خپل ملګري سنياريو ليکونکي (جيتندر کمار) ته يې په لاندې متن يو ليک وليږه.

« د بمبيي يوه فلمي کمپنۍ بلنه راکوي. د معاش خبره نه ده د قرارداد خبره ده. د کال اته زره روپۍ زه دې حال ته رسيدلی يم چې غواړم د يوه کال لپاره هلتــه ولاړ شــم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته به پس له یوه کاله داسې قرارداد وکړم چې درې څلور کیسې ولــیکم او څلــور پنځه زره روپۍ لاس ته راوړم، نو بیا به په هغو روپیو (جاګرن) او (هــنس) دواړه ښــه وچلیږي او مالي ستونزې به هم لرې شي. »

د دغه لیک څخه فلمي نړۍ ته د پریم چند د راتــګ مقصــد روښــانه ښــکاري، خــو سربیره پر دې لکه څنګه چې فلم د تبلیغ او ترسیل یوه ارزښتناکه او له ځواک څخه ډکه وسیله ده، له دې کبله، د سینما څخه د هر فکر خاوند او د هرې پرګنــې خلــک، چې د ادب له نړۍ څخه لیرې دی ښه ګټه اخیستی شي، نو ځکــه پــریم چنــد هــم غوښتل چې له سینما څخه د خپلو هیلو په تر سره کولو کې ګټه واخلي.

پریم چند د زیاتو هیلو سره بمبیي ته راغلی و. هغه د فلم د تخنیک څخه خبر نــه و، نو ځکه په پیل کې یې لوی لوی پروګرامونه جوړول. څو ورځې وروسته چې پریم چند له فلمي چاپیریال سره اشنا شو، نو خپلې میرمنې(یوراني د یوې) ته یې ولیکل: « زه چې څنګه کیسې لیکم، د هغو د تمثیل لپاره داسې کومه ممثله نه شته. زما یوه کیسه دلته د ټولو خوښه شوه، خو د دې ځای ممثلین او لوبغاړي، هغه نه شي لوبولی. د هغې د تمثیلولو لپاره باید یوه باسواده او تعلیم یافته لوبغــاړې وروزلــه شــي. زه خــو بــه همداسې کیسې لیکم. د دغو خلکو د غوښتنې سره یې سم نه شم لیکلی... .»

خو د هغه دا هیله تر سره نه شوه. د وطني نهضت زمانه وه. د مهاتما ګانــدي رهبــري څلورو خواوو ته انګازې خپرې کړې وې. د نورو هیوادونو د جامو څخه ګټه اخیســتل پای ته رسیدلی وو، خو د هیواد په دننه کې په خپله د کورنیــو فــابریکو او کارخــانو خاوندان د خلکو په لوټولو بوخت وو. هغوبه په دواړو لاسونو، شتمني او پیسې زېرمه کولې. د فابریکې د کارګرانو د ژوند وضعه ښه نه وه. د هغوی په معاشونو کې زیاتوالی نه رامنځته کیده. له دې کبله اعتصابونه روان وو. کله چې پــریم چنــد د بمبیــي پــر ځمکه قدم کېښود، نو دا تماشې یې پخپلو سترګو ننداره کــړې. د دغــو تماشــو پــه وړاندې د پریم چند عکس العمل دا و چې هغه د «مزدور» تر نامه لاندې یو فلم ولیکه، چې په هغه کې د فابریکو پر خاوندانو سخت انتقادي ګــوزار شــوی و او د کــار ګــرې طبقې بده وضعه او بربادي په کې انځور شوې وه. خو د سانسور هیات چې په راس کې یې د فابریکو د خاوندانو د انجمن رئیس(ســرجي) و، نومــوړي فلــم مســترد کــړ. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سانسور د ضربې څخه د خلاصون په غرض فلم جوړوونکي موهن بوټاني، دوه نیم کاله وروسته، نوموړی فلم د (غریب مزدور) تر نامه لاندې وړاندې کړ.

په نوموړي فلم کې د کارګراو د اتحادیې د رئیس رول په خپله پریم چند پــه غــاړه درلود. بوټاني د دغه فلم په کیسه کې څو ځایه لاس وهنې وکړې او د کیسې ځینــې برخې یې له منځه یوړې. حسام الدین غوري چې د پریم چند له نږدې ملګرو څخه و، په (پریم سوګ) نومې اثر کې لیکي: « داسې تصور کیده چې د دغه فلــم بــه د فلــم جوړولو په تاریخ کې یو نوی باب پیل کړي، خو د فلم په لیدلو سره تــولې هیلــې ابــو یووړې. دا ځکه چې د ډایرکټر د لاسوهنو په وجه د کیسې ښه بیخې اوښتې وه او هغه خبره په فلم کې پاتې نه شوه چې په کیسه کې وه.»

په خپله پریم چند هم د همدې خبرې په خاطر غمجن و. هغه اعتراف وکړ : « هغو زما کیسې ته بیخي بدلون ورکړی دی. زه به په خپله هم هغه ونه پیژنم....» ســربیره پــر دغو خبرو کله چې فلم ننداري ته وړاندې شو نو د بمبیي په فلمــي کړیــو کــې یــې انګازې جوړې کړې او د هغه وخت د دولت له خوا د نوموړي فلم ښودنه بنده شوه. کله چې د فلم د لاهور په یوه سینما کې ننداري ته وړاندې شو نو کارګران ډلې ډلې ورته روان وو.

د پریم چند زوی« امرت رای» په دې باب داسې وایي:

« په لومړۍ ورځ په زرګونو تنه کارګران د سینما دروازې ته ولاړ وو. تر اوو ورځو پورې همدا حال و. له وېرې څخه د پنجاب حکومت د فلم پر ښودنه باندې بندیز ولګاوه.»

د اتراپردیش په آیالت کې هم همدا حال و. دې لومړنۍ تجربې، پریم چند غمجن کړی و. هغه خپله غلطي احساسوله. په هماغه زمانه کې یې خپلې ښځې (شیوراني دیوي) ته ولیکل: « دلته چې هر څه شته هغه د سینما د خاوندانو پــه واک کــې دي... ادب او لیکوال په دې ځای کې هیڅ ارزښت او اهمیت نه لري.»

خو اوس دا فکرونه بې ګټې و. د فلمي کمپنۍ د واکمن د غوښتنې په نتیجه کې پریم چند د (شیردل) یا (نو جیون) تر عنوان لاندې خپله دوهمه کیسه ولیکه. پریم چنــد په دغې کیسه کې سیاسي معاملې د تاقچې دپاسه کېښودې او د خپل لومړنۍ دورې د کیسو په شان د پخواني هندوستان سندرې یې زمزمه کړې او د شهزاده ګــانو زړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورتوب، قرباني او کلک عزم یې ننداریې ته وړاندې کړل، خو دا فلم هم بري ته ونه رسید او د ډایرکټر بې ځایه تصرف د کیسې اصلي بنې ته بدلون ورکړی و. حال دا چې کیسه ډېره ښه کیسه وه. د فلم ناکامي د پرېم چند زړه ته صدمه ورسوله او هغه ته یو ډول وېره پیدا شوه. کیسه لیکونکي جیتندر کمار ته په یوه لیک کې ولیکل: «زه چې د کومې پرېکړې او کومو هیلو په خاطر دلته راغلی وم، داسې ښکاري چې له هغوی نه یوه هیله هم نه پوره کیږي. داسې پرېښي چې زه خپل ژوند تباه کوم....» او د پرېم چند هیلې په ایرو بدلیدلې.

په هغه وخت کې پرېم چند پر خپل سیواسدن(بازار حسن) ناول باندې د فلم جوړولو اجازه ورکړې وه او مهالکشمي سینیټون په فلمي ستوديو کې د (بازار حسن) فلم جوړ کړای شو، چې په بدل کې یې پرېم چند ته پنځلس سوه یا دوه زره روپۍ ورکړی شوې.

کوم وخت چې نوموړي فلم ننداریې ته وړاندې شو نو پرېم چند یو ځل بیا ونه شو کولی د نوموړي فلم په وجه ځان نورو ته ور وپیژني. ځکه هغه مایوسه شو، خو لا تر اوسه د فلم له منګولو خخه نه و آزاد شوی. په دغه دوران کې د هغه پر یوې هندي کیسې (تریا چرتر) باندې د فلم جوړولو کار پیل شو.

نومیالي ډرامه لیکونکي امتیا علي تاج، نوموړې هندي کیسه په اسانه اردو ته واړوله او دا کسیه د (سوامي) تر نامه لاندې وړاندې شوه. د دغه فلم ډایرکټر(کارګردان) او مرکزي ستوري یې (ستاره) او (جي راج) وو.

پرېم چند په بمبیي کې د خپلې څو میاشتنۍ استوګنې په دوران کې د بمبیي د تصنعي فلمي نړۍ څخه بېزاره شوی و او له هغه ځایه تېښتې ته تیار و. پرېم چند حسام الدین غوري ته په یوه لیک کې لیکلي چې : « په سینما کې د اصلاح هیله بې ځایه ده. دا صنعت د شراب خرخولو د دندې په څېر د پانګوالو په انحصار کې دی. هغوی په دې هکله غور نه کوي چې فلمونه د خلکو پر ذوق باندې څه اغیزه کوي، هغوی یوازې د خپلو پیسو په فکر کې وي. لوڅه نڅا، ښکلول، پر ښځو باندې د نارینه وو غورځنګ دا هرڅه د هغوی پر وړاندې روا کارونه دي. ما ښه فکر کړی دی. له دې دایرې څه دباندې وتل راته مناسب دي.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هر څه د پرېم چند لپاره د زغم وړ نــه وو. د خپــل قلــم د آزادۍ د مبــارزې ســره جوخت د ظلم، نا انصافۍ او جبر پر ضد استعمال کړی و. هغه د ټولنیزو دردونو د علاج کولو غوښتونکی و او په دې لاره کې یې د خپل قلم په ذریعه مبارزه کوله.

پر ېم چند غوښتل چې له فلم څخه په استفادې سره هم هماغه کار ســرته ورســوي چې د خپل قلم په وجه یې سرته رساوه. هغه د انساني ژوند په ښو او لوړو کــړو وړو مین و، نو ځکه یې غوښتل چې د ادب نړۍ ته بیرته وګرځي. هغه خپل ملګري حسام الدین غوري ته په دې باب ولیکل: « زه خو په ژوند کې د یوې نوې تجربې د تر لاســه کولو په خاطر د یوه کال لپاره دلته راغلی وم، د مې په میاشت کې به دغه موده هــم پای ته ورسیږي. زه به خپل وطن بنارس ته بیرته ولاړ شم او د پخوا په شان به خپــل ژوند په ادبي کارونو تېر کړم.»

په همدې وجه کوم وخت چې نورې فلمي کمپنۍ هغه ته بلنې ورکړې، نو پر ېم چند د هغوی بلنې ونه منلې. نامتو فلم جوړوونکي(هنس رای) هغه ته ویلي وو چې: ((که نه غواړې په بمبیي کې واوسېږې، نو له بنارس څخه خپلې کیسې راولیــږه.» خــو پــر ېم چند دغه پیشنهاد هم قبول نه کړ. د هغه هیلې له خاورو سره یو شوې وې او هغه پــر خپلو کړو پښیماني احساسوله.

سر بیره پر هر څه، په هغه زمانه کې او له هغه نه په وروسته زمانه کې د پر ېم چنــد د قلم جادو پر فلمي نړۍ ښه وچلیده. لکه څنګه چې د هغه په ژوند کې د هغه د کیسو موضوع ګانې غلا شوې او په هغو باندې فلمونه جوړ شول. د پــر ېم چنــد لــه مړینــې وروسته هم، موهن بوټاني، د هغه پر (چوګان هستي) ناول باندې یو فلــم جــوړ کــړ. نوموړي ناول د خپلې زمانې دوران جوړوونکی ناول و. خو د ناول څو کرکټرونه ترې نه و ایستل شول او د هغه اصلي روح له منځه یوړل شو، نو ځکه فلم بریالی نه شو. څــه موده وروسته د پر ېم چنــد د (دوبیــل) یعنــې دوه غوایــان د کیســې پــر بنســټ د (هیراموتی) په نامه یو فلم جوړ کړی شو. د هند د سینما پخوانۍ بریالۍ خبرې بلراج ساهني، نیرو پارای او جینت په خپلو ماهرانه فنکاریو سره نوموړی فلم زیات ښــکلی کړ. فلم زیات بریالی شو. په وروسته کلونو کې د هغه د څو نورو ناولونو پر اساس څــو فلمونه جوړ شول چې د «غبین» او «ګودان» نومونه یې د یاودنې وړ دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن ورځ د هند فلمي نړۍ زياته پرمختللې ده. د موضوع او تخنيک په لحـاظ هنـدي فلمونه يوه نوي پړاو ته رسيدلي دي، خو بيا هم نن د پرم چند پر کيسو باندې د داسې فلمونو د جوړولو اړتيا شته، چې په هغو کې ټول هند د خپلو ټولو خوښيو هيلو او ماتو سره په سترګو کيږي.
له سياسي او ټولنيزو مسايلو څخه که تير شو نو د پريم چند په کيسو کې د انســاني اروا په زړه پورې ځانګړتياوې تصوير شوي دي. په هر حال د دې خبرې اړتيا شته چې د پريم چند پر کيسو باندې د فلمونو جوړولو لپاره د پريم چند پـه شــان بـې ريـا او خواخوږي انسان بايد منځته ته راشي چې د هنر او انسان سره مينه ولري. پريم چند د يوه کال لپاره له هندي فلمونو سره و، خو هغه څه چې هغه هندي فلمونو ته ورکړي دي له هغه نه انکار نه شو کولی.

پريم چند د اردو ژبې ليکوالو له نظره:

پريم چند د اردو ژبې د لنډې کيسې ليکنې د پيل کوونکي په توګه پيژندل شوی دی. د هغه لومړنۍ کيسه «غالب ګومان» په ۱۹۰۱ عيسوي کال کې خپره شوې ده. بې ځايه نه ده چې په بنسټيزه توګه پريم چند رياليست ليکوال ګڼل کيـږي. دا ځکـه چــې د خپلې زمانې هغه تضادونه چې په هندي ټولنه کې موجود وو، ښه درک کړي وو او لـه هغو څخه په راپيدا شويو کړو وړو اغيزو او محرکو ځواکونو ښه پوهيده. هغه له يـوې خوا د انګريزي استعمار پر ضد د ملي آزادۍ پـه مبــارزه کــې د يــو ملـت پــالونکي شخصيت په توګه ګډون درلود او له بلې خوا يې د يو حساس فنکار په توګه د وروسته پاتې پرګنو د بدې وضعې ننداره کوله. هغه د حقيقت پيژندونکو سترګو خاوند و. پريم چند د خپلې رسمي دندې د سرته رسولو په دوران کــې د هنــد د کليــوالي ژونـد د مطالعې وخت تر لاسه کړ، نو ځکه هغه د يو رياليست ليکوال په څېر د خپل چاپيريال انځور ګري پيل کړه او په دې توګه يې په اردو لنډو کيسو کــې د حقيقـت ليکنــې او رياليستيکو افکارو بنسټ کېښود.
که د پريم چند لنډې کيسې مطالعه شي نو په لومړنيو کيسو کې به يې يو پرمختيايي خرنګوالی احساس شي. د هغه د لومړنيو وختونو په ليکنو کې بــه د خيــالي افکــارو اغيزې ووينو چې وروسته بيا ورو ورو لږ شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدغې زمانه کې ډېرو نورو ریالیستو کیسه لیکونکو د هغــه تــر اغیــزې لانــدې کیسې هستې کړې. شوکت صدیقي چې د اردو ژبې په مترقي لیکوالو کې یو پیژندل شوی او منل شوی نوم دی د پریم چند په باب داســې وایــې: « مترقیتــوب د کــومې عقیدې نوم نه دی. په هر ځای کې چې ادبیات ټولنیز واقعیتونه انځــور کــړي، هلتــه مترقي افکار خامخا موندل کیږي. پریم چند له پیل څه ټولنیزو مسایلو تــه پاملرنــه کړې ده او د ټولنیزو واقعیتونو د انځورګرۍ په وجه یې په اردو کیســه لیکنــه کــې د واقعګرایي بنسټ ایښی دی. هغو مترقي کیسه لیکونکو چې لــه پــریم چنــد څخــه وروسته ډګر ته راووتل، د هغه په وضعه شویو عنعنو او ځانګړتیاوو یــې عمــل کــول کیدای شي چې ځینې لکوال د زیات تنقیدي بصیرت ښتن وي. د کیسې لیکنې په تخنیک کې لوی لاس ولري او د موادو او اسلوب له امتزاج څخه د ښــکلا نــه د ډکــې انځور ګرۍ ځواک ولري، خو له پریم چند څخه د لومړیتوب ویاړ بل هیڅوک تر لاسه کولی نه شي.»

ویل کیږي چې پریم چند له ۱۹۳۰ عیسوي کال څخه وروسته سوسیالیزم تــه مایــل شوی و. د هغه په وروستیو لیکنو کې د خیالي نړۍ څخه د هغه د راوتلو او د مســایلو په اړوند د ریالیستیکي نظریې د څرګندونو بیلګې لیدلې کیږي.

شوکت صدیقي په دې باب خپله یوه مرکه کې چې په ۱۹۸۶ کال کې خپره شــوې ده داسې وایي: «د هغه په سیاسي فکر کې ښه بدلون پیل شو و او پــه کیســو کــې یــې انقلابي تمایل راڅرګند شوی و. خو لکه څنګه چــې د وروســتیو کلونــو د ریالیســتو لیکوالو په کیسو کې د سوسیالیزم روښانه پلوي شوې وه، د غه شان د پریم چند پــه لیکنو کې نه وه شوې. د پریم چند په لیکنو کې د بنګال د فکري او سیاسي نهضتونو اغیزې په روښانه توګه شته. هغه د خپلې رسمي دندې د سرته رسولو په دوران کې له کلیوالي ژوند سره ښه اشنا شو او د هیواد کرنیز اقتصاد تضاد یې ښه درک کړ. هغه د عامو خلکو او بزګرانو د ژوند ستونزې، ربړونه او ترخې په ښه توګه احساس کولې او د همدغو تر خو د یوې بلګې انځور د هغه په (کفن) نومي کیسه کې هم مونــدل کیــږي پریم چند په دې کیسه کې د وروسته پاتې پرګنو دغه تریخ حقیقت په څرګنــد ډول بیان کړی و چې: « د ژوند ناخوالې او لوږه تش لاسي انسانان له داسې سختو حــالاتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره مخامخ کوي چې هند د خپلو نړدو خپلوانو کفن خرڅوي او په پیسو یــې خپلــې ګېډې مړوي.

دا کیسه یوازې د عیني حالاتو انځور ګري نه ده، بلکې په هغــې کــې دغــه بنســټیز حقیقت ته هم یوه اشاره شوې وه چې:

«آزادي، د مجبورۍ د احساس کولو نوم دی.

له پریم چند څخه وروسته یو زیات شمیر نوي مترقي لیکوال لکه کرشن چندر، منټو، بیدي، عصمت، سدرشن، علي عباس حسیني، اعظم کریوي، فاشي عبدالغفار، سهیل عظیم ابادي او نورو د پریم چند د حقیقت لیکنــې او ریالیســتیکو افکــارو پیــروان ښکاري.... »(۱: ج ــ هــ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم څپرکی

غوايي خيرات لنډه شننه

پر ېم چند په خپل د غوايي خيرات نومي ناول کې د يوې غريبې او محکومې کـورنۍ ژوند په خورا لوړ هنري انداز سره انځور کړی دی. پر ېم چند په دغه ناول کې د ټولنې زيات دردونه، ښکلاوې، اميدونه، دودونه، خوشحالۍ او نور مسايل په ښــه ډول بيــان کړي دي.

نوموړي د غريب او مالدار، د لوستي او نالوستي، د منطقي او غير منطقي، د ښـځې او نارينه، د خــور او ورور، د اولاد او والــدينو، د بزګرانــو او لوســتو، د عــادي خلکــو او روحانيونو، د ښځې او مېړه، د عاشق او معشوق، د ښار ي او کليوال او د ټولنې د ګټــو قشرونو تر منځ اړيکې کټ مټ انځور کړي دي او چې کله يې سړی ولولي فکر کــوي چې هر څه يې په مخ کې واقع شوي.

دی ټول کرکټرونه په ډېر ښه شان لوبوي او انسان د هنر په مزه او خوند پوه کــوي. د غوايي خيرات د ټولنې واقعيتونه بيانوي او د ښو او بدو اړخونو په اړه خلکو ته د هنــر په واسطه نصيحتونه کوي.

د دې لپاره چې د پر ېم چند د غوايي خيرات لنډ جاج واخلو، لازمه ده چې په مــنظم ډول د هرې موضوع په اړه لنډ غونډې بحث وکړو او پوه شو چــې نومــوړي د ټــولنې بيلابيل مسايل په کوم انداز بيان کړي دي.

د غريبو او ناچاره کورنيو د ستونزو او دردونو بيان:

هوري رام يو غريب او د ټولنې تر ټولو ټيټې درجــې انســان دی. ښــځه يــې دهنيــا نوميږي، د سونا او روپا په نومونو دوه لونې او د ګوبار په نوم يو زوی لري. د ده ژوند له ګڼو ستونزو سره مخ دی. هوري رام يو صادق او وفادار انسان دی چې تل د خپل بادار لپاره په صداقت سره کار کوي. دی خپله په قرضونو کې ډوب دی او لګيا دی په خپله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځمکه کې کار کوي او حاصل يې له خپل بادار سره ويشي، دی هغومره ترې اخلي چې يوازې ژوند يې پرې تېر شي.

هوري رام که څه هم نادار دی او د غريبې کورنۍ مشر دی، خو له بلې خوا قوي او د لوړ عزم څښتن دی، نوموړی لوړ صبر لري او په دې هيله ژوند کوي چې يوه ورځ به يې ژوند ښه شي او په کومو قرضونو کې دی تر ستوني غرق دی، هغه به ادا کړي.

نوموړی په هندي ټولنه کې د بادار رول مهم بولي او وايي چې که چيرې بادار يې غصه شي نو ممکن د مزدور ژوند پای ته ورسيږي، خو دی تر اخيري شيبې کوښښ کوي چې بادار خوشحاله وساتي.

خو کومه ټولنه چې پر ېم چند انځور کړې ده، د غريب انسان ژوند د خانانو لپاره هيڅ ارزښت نه لري. نوموړی پوهيږي چې د ټولنې شتمن په ټولنه باندې راج چلوي او خلک تر خپل اسارت لاندې ساتي، څو په خپله لوړ ژوند ولري. خو نوموړی په دې باور دی چې که چيرې خلک وغواړي نو خپل ژوند بدلولی شي او د بادار له بنده ځانونه خلاصولی شي، خو دغه چاره هم يو څه کار او زيار ته اړتيا لري.

د ده د ناول يوه برخه دلته د مثال په توګه راوړم:

((ګوبار چې لا تر اوسه پورې غلی و ويې ويل: «ولې دومره ډېر خپل ځان د بادار په مخکې ټيټوې؟ څه فرق کوي؟ که چېرې موږ په اجاره کې ښېرته پاتې شو، ناظر لا نور هم موږ ته ښکنځل کوي او موږ تحقيروي. موږ لا تر اوسه پورې هم اجباري کار ته ګومارل کيږو او د نورو کسانو په شان مجبور يو تحفې هم يوسو. هغه ته غوړه مالي کول موږ ته څه ګټه رسوي؟»

هوري هم همدا ډول فکر کاوه. خو په دې فکر کې شو چې د ګوبار د سرکشۍ او بغاوت مخه ونيسي. ويې ويل: «که چيرې موږ داسې چلند ونه کړو ژوند به له بد نه خورا بد شي، خدای موږ مريان پيدا کړي يو او مجبور يو چې له خپل قسمت او برخه ليک سره سازش وکړو. زه د بادار ديدار ته ځم څو خپل هدف ته ورسيږم. سر خو مې په درد نه دی. د هغه کتنه آسانه نه ده. کله کله مخکې له دې نه چې هغه ما ور وبولي ګړۍ ګړۍ انتظار باسم. کله کله په بده ژبه راته وايي نه».))

(c) ketabton.com: The Digital Library

عقايدو او مقدساتو ته احترام:

پر ښم چند په د غوايي خيرات ناول کې مذهبي مسايل هم ځای کړي او په ټولنه کې د دين او عبادت ځای يې مهم بللی. نوموړی وايي، چې عبادت انسان ته سکون ورکوي. ده په ټولنه کې د روحانيونو کرکتر مهم انځور کړی او د يوې ټولنې خير او شر يې لـه دغو کسانو سره تړلی دی. پر ښم چند باور لـري چـې کـه چيـرې دينـي عالمـان او روحانيون وغواړي کولی شي يوه ټولنه سمه يا غلطه رهنمايي کړي، خو په لـوړ هنـر سره وايي چې که چيرته روحانيون وغواړي تر نورو قشرونو زيات کولی شي ټولنه لـه شر څخه په امن کې وساتي او ټول خلک خير ته راوبلي.

مثال يې د داتادين چې روحاني شخصيت دی راوړم: (داتادين را نږدې شو: «بـولا، دا څه خبره ده؟ تا غوايان را خلاص کړل او هغه چوپ پاتې شو. آيا همداسې د ده چوپ پاتې کيدل و چې ته دومره زړه ور شوې؟ موږ پخپلو کارونو لګيا وو. که چيرې هـوري فقط يوه اشاره کړې وای، ستا د بدن هر وېښته به مو در نـه راشـکولی وای. کـه نـه غواړې چې ستونزه راپيدا شي، نو همدا اوس غوايان بيرته ورستانه کړه، ته شـرم نـه لرې؟»)

بل ځای راځي: (داتادين خپله ملا نيغه کړه او په هيجان سره يې راټـوپ کـړ او ويـې ويل: «د څه لپاره منتظر ياست؟ ويې وهئ. دی څنګه جرآت کوي چې زموږ له کلي نه غوايان بوزي؟»)

پر ښم چند د نړۍ د ټولو خلکو عقيدو ته احترام لري او په دې بـاور دی چـې د هـرې عقيدې خلک محترم دي.

دلته يو بل مثال راوړم: (په يوه ځای کې هوري رام د غـوا پـه اړه بـولا تـه داسـې وايي:«زه يوه غوا نه شم اخيستلی. په يقيني ډول چې تاسو ډېر نيکمرغه ياست چې د يوې غوا خدمت کوئ. زه آن خوشايي بودولی نه شم. څومره سپکاوی دی چې په يوه داسې لويه کورنۍ کې لکه زموږ غوا نه شته.»

بل ځای وايي: «هوري غوا ته په ځير ځير کتل او هک پک پاتې و، تا به ويلی رب النوع ښه بدله کړې ،نو له همدې کبله غوا د ده کره راغله، څو د ده کور سپېڅلی کړي، څه عالي او ښه بخت!»)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې تر څنګ مسلمان او اسلام ته هم پوره احترام لري.

د بیلابیلو ادیانو پیروان سوله ییز ژوند ته رابلل:

نومونړي د اسلام، بودیزم او د نورو ادیانو تر منځ یـووالی غوښــتی او د ټولــو ادیــانو پیروانو ته یې ور پوهولې ده چې د یو بل عقایدو ته احترام وکړي د انسان او اشــرف المخلوقاتو په توګه یو بل ته احترام وکړي.

د ښاري او اطر افي ژوند تفاوتونه:

معلومه خبره ده چې د ښار او اطراف ژوند زیات تفاوتونه لري. پر ېم چند د ښــاري او کلیوال ژوند ټول اړخونه په ډېر عالي ډول انځور کړي دي. نومونړي دا منلې ده چــې د کلي خلک له زیاتو ستونزو سره لاس او ګریوان وي، د پرمختګ لپاره یــې ډېــره لاره پاتې وي، محکوم وي او ان په دې فکر کې وي چې له لوړې مړه نه شــي، خــو د ښــار خلک تر کلیوالو او اطرافیانو ښه ژوند لري او د دې ترڅنګ ورته د پرمختــګ زمینــه برابري وي، د ښار خلک کولی شي علم وکړي، فرهنګي فعالیتونه تر ســره کــړي او د نسبتاً اسانه او مسلکي ژوند له لارې خپله ډوډۍ وګټي.

نومونړي د کلي او د ښار د ژوند تر منځ تفاوتونه او نزاکتونه په خورا ښه او له هنر څخه په ډک انداز سره انځوروي او کوم تفاوت چې په علمي او فرهنګي لحاظ د دغــو دوه حوزو تر منځ په طبیعي ډول موجود وي، هغه ښیي.

پر ېم چند ته حیا او عزت ډېر ارزښت لري:

د حیا، شرم او عزت اهمیت په ډېر ښه شان سره بیانوي. نومونړی په دې ښه پوهیږي چې انسانان په طبیعي ډول حیاناک دي او دغه حیا د انسان مقام لوړوي او په انساني ټولنه کې یې د عزت سبب ګرځي. نومونړی خلکو ته پوهوي چې تل حیا وکړي او خپل عزت په هر ډول چې وي وساتي.

مثال: (لکه چې هوري رام بولا ته وایي: «زما میرمن ستا په باره کې ډېر ښه نظر لــري. هغه وایی چې دې داسې حیاناک سړي ډېر کم لیدلي دي چې له هغې ســره د خبــرو کولو په وخت کې سترګې ښکته اچوي او یو ځل هم سر نه راپورته کوي.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې لوړې ستاينې بولا ډېر اوچت کړ او ويې ويل: «يو شريف سړی تل ښځو ته د خپلو لوڼو په شان ګوري. هغه نارينه چې ښځو ته په شهواني سترګو ګوري د وژل کېدو لايق دي.»)

د کورنۍ دغړو تر منځ نزاکتونه:

پر بېم چند د کورنۍ د غړو تر منځ نزاکتونه په دومره عالي ډول بيان کړي، چې په لوستو سره يې لوستونکی ځان په همغې فضا کې احساسوي او فکر کوي چې هر څه د ده په مخ کې روان دي، لکه چې د هوري له خوا د غوا اخيستلو د ده ورونو(هيرا او سوبا) باندې بد لګيدلي وو او دوی فکر کړی و چې هوري په شريک کور کې له دوی څخه پيسې پټې کړي دي او په بيلتون کې يې ورباندې غوا اخيستې ده.
کله چې هوري غوا واخيسته ټول کليوال يې ليدو ته راغلل، خو هيرا او سوبا مخ ور وانه راړوه، د هوري رام ښځې دهنيا د دوی د دغه کار په اړه وايي: («زر کرته مې درته ويلي چې زما په مخ کې د هغو نومونه مه اخله. ټول کلی راغی، دوی نه! آيا دوی ډېر لرې ژوند کوي؟ آيا پښې يې په نکريزو سرې دي؟»
بل وخت هيرا د کينې له وجې د هوري غوا ته کوم څه ورکوي او غوا مري، دهنيا چې کله پوه شي چې هيرا غوا وژلې داسې وايي: («نه، نه، دا واقعيت نه لري. هيرا پوچ خولی دی، خو سپک او ټيټ سړی نه دی.»
هوري «ما په خپلو سترګو وليد ستا پر سر زه قسم خورم.»
«تا هغه وليد، رښتيا وايې؟ څه وخت؟»
«کوم وخت چې زه د سوبا له کوره را روان وم ومې ليد چې دی غوا ته نږدې ولاړ و. هغه وويل چې راغلی و څو لږ اوږ زموږ له نغري نه واخلي. موږ خبرې سره وکړې او چلم مو يو ځای وڅکه. زه داسې ګومان کوم کله چې زه د سوبا کره وم ده غوا مسمومه کړې وه او راغلی و چې ووينې غوا مړه ده او که لا ژوندۍ پاتې ده.»)

کورنۍ اړيکې:

د کورنۍ، منشي پر بېم چند د ورونو، مېړه او ښځې، والدينو او اولادونو او خونيدو او ورونو او نورو غړو تر منځ اړيکې ډېرې ښې درک کړي او پوه دی چې د کورنۍ غړي څومره د يو بل خيال ساتي او څومره د يو بل لپاره مضر تماميږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(بولا چې هوري ته له ورونو نه د بيلتون خاطرې او يادونه ور تازه کړل په زړه سوانده يې وويل: «دې بيلتون ارومرو ته ډېر ځورولی يې. تا خپل ورونه لکه خپل زامن لوی کړل.»
هوري په نيولي غږ وويل: « وروره، ډېر ځوروونکی حالت و، ما داسې احساس وکړ چې ملا مې ماته شوې وي. افسوس چې دا بيلتون زما په ژوندوني کې پېښ شو. هغه ورونه چې ما ورته خپله ځواني قربان کړې وه، زما په سختو دښمنانو بدل شول او بيلتون ټول په ډېر يو بې ارزښته موضوع باندې منځته راغی.»

په ټولنه کې د ښځې په رول فلسفي بحثونه:

د پريم چند د غوايي خيرات د ښځو د موجوديت په اړه فلسفي بحثونه او دا چې ښځه کولی شي په ټولنه کې فعاله ونډه ولري يا ونه لري، مخالفين او موافقين يې ښودلې او دا يې ثباته کړې ده، چې په ټولنه کې د ښځو د کار او فعاليت پر وړاندې سختې ستونزې شته او ډېر داسې کسان پيدا کيږي چې په ټولنه کې د ښځو پراخ حضور نه شي زغملی.
پريم چند په د غوايي خيرات کې د ښځو له حقونو څخه کلکه دفاع کړې او د ټولنې دغه قشر يې د ټولنې د پرمختګ لپاره مهم بللی، نوموړی په دې باور دی چې بايد ښځو ته په ټولنه کې پوره ونډه ورکړل شي، څو له نارينه وو سره يوځای اوږه په اوږه کار وکړي او ټولنه پرمختګ خوا ته رهنمايي کړي.
کوم رول چې پريم چند په ټولنه کې ښځو ته ورکړی، تر اوسه هم په ډېرو ټولنو کې نه دی ورکړل شوی. لا هم ښځې د خپلو حقونو د لاسته راوړلو په خاطر مبارزه کوي او له نارينه وو څخه خپل حقوق غواړي.
پريم چند د ښځو له هغو حقونو څخه چې په غربي نړۍ کې ورته ورکول شوي، ناراضه دی او په خورا عالي هنر سره يې دا ثابته کړې ده چې په لويديځه نړۍ کې له ښځې څخه د وسيلې په توګه ګټه اخيستل کيږي، چې دا د ښځې ارزښت او مقام ته ضرر رسوي. خو کوم حقونه چې دغه قشر ته په ختيځو ټولنو کې ورکړل شوي، دا هم کافي نه بولي او ټينګار کوي چې بايد ښځو ته په ټولنه کې د تحصيل او کار زمينه برابره شي، څو ټولنه په مناسب ډول پرمختګ وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم د پرېم چند په د غوايي خيرات کې تر ډېره مرد ســالارانه او پدرســالارانه فضا جاري ده، خو د دې تر څنګ يې د ښځو رول ته هم ډېر اهميت ورکړی .
مثال: (فيلسوف هغه څوک ساروج چې خپلې خور ته د احترام نه پرته غلی ناسته وه، ونه شوای کولی نور زغم وکړي او ځان ونيسي. هغې نارې کړې: «مــورِ د رای ورکولــو حق غواړو. د نارينه سره برابر !»
د هال له هرې ګوښې نه په لوړ اواز همدا خبره تاييد شوه: «هو. مورِ د رای حق غواړو!»
اون کارناتهــ ودريد او په لوړ اواز يې نــارې کــړې: «مــړه دې وي د ښــځو د نهضــت دښمنان!»
مالتي خپل لاس پر مېز وواهه: « نظم. نظم! هغه کسان چې غواړي وينا وکړي وروسته به موقع ورکړل شي.»
مهتا وويل: «د رای حق د نوي عصر مود دی. دا يو ســراب دی. ټګــي او چلبــازي ده. څوک وايي چې ستاستو شخصيت بشپړ رول نه شي لوبــولی. ځکــه چــې ستاســو د فعاليت ساحه محدوده ده؟ مورِ مخکې له دې نه چې هر څه و اوسو. لومړی تــر ټولــو انساني موجودات يو. زمورِ ژوند په کور کې پيل کيږي. همدلته ده چې مورِ نــړی تــه راځو او روزل کيږو. همدلته ده چې د ژوند له مهمو مرحلو نه تيريږو. که چيرې دې ته محدوده ساحه وايي. زه نه پوهيږم چې کومې ساحې ته نامحدوده وويل شــي. تاســو غواړئ دا فابريکه ودروئ چې د انسان سرنوشت په کې ټاکل کيږي او جوړيږي او هغو فابريکو ته منډه واخلئ چې هلته انسان ټوټې ټوټې کيږي او وينې يې زبېښل کيږي؟»
ميرزا نارې کړې: «دا د نارينه وو استبداد او ظلم دی چې په ښځو کــې يــې د بلــوا او راپاريدنې روحيه خلق کړې ده.»
مهتا ځواب ورکړ: «زه موافق يم. نارينه د ښځو په مقابل کې له ظلم او بې عدالتی نــه کار اخيستی دی. مورِ بايد خپله بې عدالتي له منځه يوسو نه دا چې کوچنی د حمــام له اوبو سره يوځای ايسته وغورځوو.»
مالتي وويل: «ښځې حقوق غواړي د دې لپاره چې له هغو نه په ښې ګټې اخيستو سره وکولی شي د نارينه وو مخه ونيسي څو د دوی حقوق تر پښو لاندې نه کړي.»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا ځواب ورکړ: « په دې نړۍ کې ستر حقوق د خدمت او فداکارۍ له لارې لاس تــه راغلي دي. او تاسو همدا اوس د دې حقونو څښتنان یاست. د رای ورکولــو حقــوق د هغو په پرتله کم ارزښته دي. زه ډېر خواشینی شم چې وایم زموږ ښځې غرب خپــل ایډیال ګرځولی دی. هلته ښځې د خپل پټ او عزت له مقام نه رالویدلې دي. هغه نوره د کور میرمن نه ده. بلکې د ځان ښودنې او ننداري یوه ټوټه ده. د جایزې نندارتون او د ساتیرۍ او خوشحالۍ وسیله ده. په غرب کې ښځه غواړي چې ازاده و اوســي څــو وکولی شي د ژوند تر اخیرنۍ حده پورې خونــد واخلــي، خــو جســماني خوشــحالي هیڅکله زموږ د ښځو ایډیال نه دی ګرځیدلی، راځئ هغه شیان را واخلو کوم چې په غربي کلتور کې ګټور دی. تل د یوه او بل کلتور تر منځ راکړه ورکړه نه شته. خــو پــه پټو سترګو د نورو پیښې کول د اخلاقي کمزورتیا او افلاس نښه ده. د غرب ښځې نور نه غواړي چې د کور د میرمنو په حیث پاتې شي. کله چې زه تعلیمیافتــه ښــځې پــه غرب کې وینم چې په ښکاره سره د خپل بدن لاسونو پښو ښکلا او طلسم ننداري ته ږدي. د دوی لپاره خواشینی کیږم. د جذباتو او پاریدنې لپــاره د دوی لوالتیــا د دوی سترګې دومره پټې کړې دي چې نور د حیا په باره کې فکر نه شي کولی. د ښځو لپاره تر دې نه لوی اهانت بل نه شته.»

مهتا خپلې وینا ته دوام ورکړ:« دا یوه دسیسه او توطیه ده چې د نارینــه وو لــه خــوا تنظیم شوې ده، هغه نارینه چې د جنسي تمایلاتو لاره تعقیبوي لکه غــوایي چــې د نورو په کروندو کې خوشې شي او هر شي چې پر مخه ورشي حملــه پــرې وکــړي. د نارینه وو دسیسه پخوا غبر کې بریالۍ شوې ده. هلته ښځې انځور شوې نانځکې دي. زه شرمیږم چې دا ناوړه باد اوس په هند کې په لګیــدو پیــل کــړی، څــو د تــوبې او فداکارۍ عنعنه له منځه یوسي. تعلیمیافته ښــځې پــه خــاص ډول ډېــر ژر پــه دې ناروغتیا اخته کیږي. د کورنۍ میرمنې ایډیالونه له لاسه ورکوي او خپل ځانونه په بې مناسبه پټنګانو بدلوي.»

ساروج په قار سره خپل اواز پورته کړ: « موږ د نارینه وو سلا مشورې نــه غــواړو. کــه نارینه غواړي آزاد و اوسي، موږ هم غواړو. زموږ نجونې نور نه غواړي واده ته حرفــوي بڼه ورکړي. وروسته له دې نه مینه به د واده یواځینی اساس وي!»

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هرې خوا نه. په خاص ډول مخکې کتارونو نه چې هلته میرمنې ناستې وې ډېر لاسونه پړکیدل.)

د خرافاتو پر ضد مبارزه:

په د غوایي خیرات نومي ناول کې تر ډېره د ټولنې په ناوړه دود، دستور او خرافاتو باندې تمرکز شوی. په دې ناول کې د کلي محافظه کار او د پرمختګ ضد کسان هم انځور شوي چې رواج ورته تر هر څه مهم وي، چې د دغه اهمیت له امله ډېرې غلطې پرېکړې هم کیږي.

مثال: د ګوبار له اشتباه وروسته، جونیا چې بارداره هم وي، د ګوبار دوی کور ته راځي او هلته ورته د هوري او دهنیا له خوا د خواخوږۍ او بشر دوستۍ په وجهه پناه ورکول کیږي، خو دغه کار د جونیا د کورنۍ او نورو کلیوالو له خوا غندل کیږي او له هوري رام څخه په کلکه غوښتل کیږي، چې جونیا له کوره بهر کړي، خو هوري او دهنیا دغه کار ته په هیڅ قیمت نه حاضریږي، نو هماغه وي چې د کلي خلک دوی پر ضد راټولیږي او دوی په نغدي او غیر نغدي ډول جریمه کوي، څو خپل رواج تر سره کړي: (نوکي رام د رای ناظر یو خانداني او ستر برهمن و. هغه د ټاګور په دې نظر باندې چې دا موضوع رای ته ورسول شي، داسې فکر وکړ چې دا کار د ده پرستیژ ته سپکاوی ګڼل کیږي. هغه شاوخواته وکتل او ویې ویل: «رای ته د تګ لپاره هیڅ اړتیا نه شته. زه له دې سرې سره پوهیږم. راځئ چې په هغه باندې د سلو روپو جریمه ولګوو. دی به خپله دا کلی پرېږدي. په عین حال کې به زه د هغه د زمکې د قبضه کولو لپاره اسناد جوړ کړم.»

ښایي دا موضوع یو څو ورځې ځنډیدلي وای، خو د جونیا کره په هغه شپه یو زوی وشو. بله ورځ د کلي خلک په بېړه سره راټول شول او جرګه یې جوړه کړه. په جرګه کې ډېرو خلکو ګډون کړی و. هوري او دهنیا هم را احضار شول. د جرګې پرېکړه اعلان شوه چې هوري دې سل روپۍ نغده جریمه او دېرش مونده غله ورکړي.)

د ماشومانو تربیې ته توجه او شخصیت ته احترام:

پریم چند د ماشومانو معصومیت ته احترام کوي، دوی د ټولنې تر ټولو معصوم قشر بولي او د کورنۍ مشرانو ته توصیه کوي چې له ماشومانو سره مینه وکړي، د دوی تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

منځ توپیر قایل نه شي او ټولو ته یو شان مینه ورکړي، دروغ ورته ونه وایي او د کومو مسایلو په اړه چې ماشومان پوښتنه کوي، هغه ورته په سمه توګه توضیح کړي. دغـه برخه یې د آدابو او د ماشومانو د شخصیت جوړونې لپاره ښه بیغام لري: (په دې وخت کې روپا خپل پلار ته مخ ور واړاوه او ورته ویې ویل: «کاکا، سونا تل ما ځوروي. وایـي چې هغه سره زر ده او زه یوازې سپین زر. زه غواړم خپل نوم بدل کړم.»
هوري ځان په قار وښوده او ویې ویل: «سونا ولې دې خپله خـور ځـوروې؟ سـره زر یوازې د نمایش لپاره وي. خو سپین زر زموږ په کار دي. که چیرې سـپین زر نـه وي دوی روپۍ جوړولی شوای؟ راځه راته ووایه؟»
سونا ژر تر ژره ځواب ورکړ: «بې له سرو زرو نه مـوږ پیـزوان، غـاړه کـۍ او بنګـړي جوړولی شو؟»
ګوبار، روپا ولمسوله: «سونا ته ووایه چې سره زر د وچو او رژېدلو پاڼو رنـګ دی. خـو سپین د لمر په شان روښانه دی.»
سونا چې له خپل دریځ نه وانه وښته ویې ویل: «خو ناوې تل یو ژیړ ساري اغوندي. آیا د دوی کله هغې ته سپین ور اغوندي؟ »
روپا په بې وسۍ سره پلار ته وکتل. هوري بې حوصلې شو او سر یې وخوځیـد. ویـې ویل: «سره زر د بډایانو لپاره دي او سپین زر زموږ غوندې خلکو لپاره. مـوږ اوربشـې خورو او بډایان غنم. اوربشو ته د غلو دانو سلطان وایو او غنمو ته نوکر. زمـوږ لپـاره، سپین زر د فلزاتو پاچا دی او سره زر یې نوکر.»

منشي پریم چند په مینه کلک باور لري:

پریم چند مینه پیژني، بلکې په مینه عقیده لري او هر انسان ته په خپل لـوړ هنـر سره مینه ور زده کوي او ورته وایي چې په ژوند کې مینه وکړي، خو باید هر څـه پـه چوکاټ او د ټولنې له نزاکتونو سره په تمامه معنا برابر وي، یعنې داسې مینه ونه کړي چې د شرم سبب یې ورګرځي.
دی په یوه برخه کې د ګوبار او جونیا د مینې چې د یوې اشتباه له امله د دواړو ژونـد تریخېږي، ګوبار کلی پرېږدي او تښتي، خو جونیا د ګوبار دوی په کور کې له یو عـالم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملامتیو سره مل ژوند کوي، څکه نور ورته په خپله تولنه کې د افتخار ژوند کولو لپاره هیڅ ځای نه و او نه هم چا ورته اهمیت ورکاوه.
مثال: (دهنیا پر نمجنو وښو کښیناستله. هغې وویل: «ګوبار زمور نوم پر زمکه وهلــی. له هغه څه چې ډاریدم، لکه چې په واقعیت بدل شوي دي.»
هوري: « څه پېښه شوې ده؟ آیا هغه له چا سره شخړه کړې ده؟»
« ښه به دا وي چې له هغې کوډګرې نه وپوښتې!»
«کومه کوډګره؟ ته لېونۍ شوې یې؟ ولې معما وایې؟»
«جونیا، هو څوک؟»
«جونیا دلته ده؟ د پنځو میاشتو کوچنی یې په نس کې دی او ګوبار ورک شوی.»)
په ورته وخت کې دورغجنې، کاذبې او یوازې په شهوت ولاړه مینه غندي او د دغــې مینې کوونکي په خپل هنر سره ملامتوي: (جونیا: ګوباره، داتادین (پنــډت) وړانــدې راته ویې ویل: « زما ملکې، جونیا هره ورځ ته لرې تښتې، ښایست دې زمــا زړه وړی خو نن ته زما یې. جونیا، زما ملکې، زما خپلې، که په خپل مین لږ څه مهربانه شــې، ستا به هیڅ شی کم نه شي. په دغه خوارکي باندې هم لږ زړه سوی وکړه. خدای ته به څه ځواب ورکړې که له تا نه وپوښتي: «ما تا ته دومره زیاته ښکلا درکړې وه او تــا آن په مهربانۍ سره هم یوه برهمن ته ونه کتل.» وغږیږه، زه یو برهمن یم، ستا یوې خبرې ته تږی. زه هره ورځ پیسې صدقه او د غوایي خیرات ور کوم. دا ستا د ښکلا د غوایي خیرات او صدقه ده چې زه یې نن در نه غواړم. »
خو داتادین د جونیا له خوا په لوښي باندې په سر ویشتل کیــږي او سـبا تــه یــې د میرمنې په وړاندې ورته جونیا وایي: « پنډت جي، د پرون په باره کې دې ښــځې تــه ووایم؟ »
خو پنډیت سر پر زمکه مښوده، وزګروید: « زما عزت ستا په لاس کې دی. که چیــرې زما ښځه خبره شي، ما به مړ کړي.»

په ټولنه کې د نارینه او ښځې د رول بیانول:

پر بم چند په ټولنه کې د ښځې او نارینه رولونه هم په ډېر ښه شان سره بیان کړي او دا یې هم ښودلي چې ښځه د دریمې نړۍ په هیوادونو کــې د دوهــم درجــه انســان

(c) ketabton.com: The Digital Library

حیثیت لري. په دغو ټولنو کې ښځې د نارینه تر امر لاندې وي او آن زموږ د ټولنې په شمول په یو شمیر ټولنو کې ښځې تر بیلابیلو فشارونو لاندې وي، لکه یو ځای کې چې هوري خپله ښځه وهي ډبوي: (هوري ورته ګواښ وکړ: «دهنیا، تا ته اخطار در کوم که چیرې ... .»

دهنیا چې له قار او غضب نه خوټیده، په خپلو خبرو یې ټینګار وکړ: «څو چې دی بندیخانې ته بو نه ځم، زه آرام نه شم کولی. هغه باید درې کاله تیرې میده کړي. درې کاله. او کوم وخت چې له بندیخانې نه راوځي، دا د بې حسه ککرۍ خاوند باید زیارت ته لاړ شي څو د خپلو ګناهونو جبیره وکړي.»

سهار حالات خراب شوي وو. هوري د خپلې ښځې په وهلو پیل وکړ او هر کَـرَت بـه چې هوري پرې حمله کوله، هغې د ښکنځلو په ویلو خپل غچ اخیسته. نجونو د خپـل پلار په پښو کې ځان ور نښولی و او ګوبار خپله مور پټه کړې وه. خو هر کَـرَت بـه چې دهنیا خپل مېړه ته ښکنځل او بد رد ویل، هوري به ګوبار پورې واهه او څـو نـور ګوزارونه به یې پرې ور حواله کړل.)

پریم چند په دې باور دی چې د ټولنې محکومې ښځې هم کولی شي پرمختګ وکړي. مثال: (د برېښ مسوول مدیر وویل: «هغه وختونه تېر شوي دي چې کولی مـو شـوای ښځې په اسانۍ سره تېر باسو.»)

پریم چند افغان داسې انځوروي:

پریم چند د افغانانو ژوند هم انځوروي، یو افغان چې وسله لري او پـه ناخـاپي ډول د هندوستانیانو په منځ کې راپیدا کیږي. یو بدمعاش او زرو ویـونکی. د پـریم چنـد د غوایي خیرات له دغې برخې څخه داسې ښکاري چې د هنـد خلـک افغانـان د زور ګویانو او ټوپک خوښوونکو په توګه پیژني.

که څه هم افغانانو د تاریخ په اوږدو کې په هند کې پاچاهي کړې او د هند د تمدن یوه زیاته برخه د افغان شاهانو سره اړیکه نیسي، خو دا چې ولې نوموړی افغانان د ټوپک خوښوونکي او ټوپکمار په توګه انځوروي، ممکن په دغـه هیـواد کـې د افغانـانو لـه تاریخي جنګونو څخه یې الهام اخیستی وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر ېم چند افغان داسې انځور کړی دی: (دوی د دوسیهرا محفل ته د تلو لپاره تیار وو چې یو افغان ناڅاپه کوټې ته راننووت. ده چې لوړه ونه، پراخه سینه، اوږده بر ېتونه او سرې سترګې درلودې، پراخه کمیس او پرتوګ یې اغوستي وو. د هغه ســرو زرو پــه رنګ پر خامک دوزي واسکټ باندې کتار وزمه له ورایه پر ېښیده، ټوپک به یې پر اوږو پروت و او توره یې په خوا کې ځوړنده وه. هغه لکه تالنده او بر ېښنا وغوړ یده.

افغان وویل: « خوځیږه مه! زما ملګري لوټ شوي. ستاسو مشر چیرته دی؟»

رای وړاندې راغی: « څه خبره ده؟»

افغان د ټوپک کنداغ پر غولي په زوره وواهه: « خبره؟ ستاسو له سړو نه یوه زمــا لــه ملګري نه چې د یو کور خوا ته روان و زر روپۍ لوټ کړې دي. »

ټول محفل بې سده، ګنګس او ګیچ شو. د پیغلې مالتي کړتې او پړتې ویــل لــه یــاده وواته، د ښاغلي کهنه پښې ولړزیدې.

رای وویل: «موږ غله نه یو. موږ ټول دلته ښه خلک سره راټول شوي یو. زه د اسامبلې غړی یم. دا میرمن چې دلته وینې یوه ډاکټره ده، له لکنهو نــه راغلــې. مــوږ پــه دې موضوع هیڅ خبر نه یو. ښه به دا وي چې پولیس ته راپور ور کړې.»

خان خپله پونده پر زمکه ووهله :« د چرګ او د غوایي کیسې مه راته کــوه. زه کــولی شم د اسامبلې غړی داسې تر پښو لاندې اوږه کړم. بې له خدایه له هیچا نه ډاریــږم. ماته مې پیسې راکړه. زه د چټیاټو زغم نه لرم.»

حالات په خرابیدوو، هیڅ کوم نوکر هم نږدې نه و. میرزا وویل: «ما باید خپله تومانچه له ځان سره راوړی وای.»

 خان نارې کړې: «تاسو ته اخطار در کوم پیسې راکړئ، که نه دا ټول کلی به لوټ کړم څوک جرآت لري چې زما په مخکې ودریږي؟»

رای نارې کړې: «هوري پولیس، پولیس!»

خان یو وارې هوري ته ټوپک ونیو: «ونه خوځیږې خوګه، کنه مړ کوم دې.»))

له بده مرغه چې افغانان تر اوسه هم په جګړه کې ښکیل دي، خو لــه نیکــه مرغــه د افغانستان او هندوستان خلک په بیلابیلو برخو کې ټینګې اړیکې لري او دغه اړیکې په صداقت ولاړې دي، لکه د مهاتما ګاندي او خان عبدالغفار خان باچاخان تــر مــنځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دوستانه او صمیمي فضا وه، دواړه د عدم تشدد د فلسفې سرلاري دي او افغانان وياړي چې له هند سره د خان عبدالغفار خان په وخت کې جوړو شويو اړيکو ته ادامه ورکوي.

بشر دوستي:

د غوايي خيرات تر ټولو زياته برخه بشر او بشر دوستۍ ته وقف شوې ده، په حقيقت کې د ټول ناول اصلي برخه د انسان او بشر د خير لپاره نصيحت دی او ظالمانو ته توصيه کوي چې پر مظلومانو ظلم ونه کړي، خانانو ته وايي چې له غريبانو سره مرسته وکړي، لويانو او والدينو ته پر کشرانو او ماشومانو د شفقت لارښوونه کوي. پوهو او د درک خاوندانو باندې لازم بولي چې له ناپوهو کسانو سره ځانونه برابر نه کړي، د چارواکو ته ورښايي چې له خپل واک نه غلطه ګټه پورته نه کړي.

لکه چې په ښکار پسې وتلي مالتي او هيرا سره يوه ښځه مرسته کوي: (مهتا کښيناست او د هغې (مالتي) سر يې په خپلو لاسونو کې کلک ونيو. په ماهرانه ډول يې په ګوتو کېښوده. هغې خپلې سترګې پټې کړې وې.

هغه ځوانه ښځه چې لاسونه يې په اوړو خيشته وو او سترګې يې له دوده سوځيدې، راغله مالتي ته يې وکتل او ويې پوښتل: «په دې څه شوي؟»

هيرا «سر يې ډېر خوږيږي.»

«نيم سر يې که ټول؟»

«هغه وايي چې نيم سر.»

«ښۍ خوا که کيڼه؟»

« کيڼه خوا.»

«زه به څه شی راوړم.»

مهتا هغه وليدله چې غوښۍ ته پورته شوه. د يوې نانځکې په شان ښکاريده. مالتي سترګې پورته کړې. «دا چاينکه چېرته لاړه؟»

«هغه تللې چې ستا د سر د خوږ لپاره څه راوړي.»

هغه ځوانه ښځه راښکاره شوه، يو بوټی يې په لاس کې نيولی و. ويې ويل: «ومې مونده. اوس به درمل جوړ کړم. تاسو چيرې ځئ؟ د مرغۍ غوښه تياره ده. اوس به

(c) ketabton.com: The Digital Library

چپاتي پاخه کړم. میرمن کولی شي شیدې راواخلي. مازیګر چې هوا لــږه ســړه شــي لاړشي.»)

د طبي بوټو د درملنې رازونه راښيي:

په پورته بحث کې د بشري تجربې حقيقت هم جوتيږي، بشر د تاريخ په اوږد کې تــر ننه پورې له بوټو څخه د درملو لپاره ګټه پورته کړې ده. طب او درمل پوهنه تر زياتې اندازې په بوټو باندې تجربې کوي او له هغه څخه د انسانانو لپاره درمل جوړوي.

بل ځای داسې راغلي:(يو کليوال په لاره تيريده، يوه ټوکرۍ يې پر سر وه، کهنه هغه ودراوه او ترې نه ويې پوښتل: « په ټوکرۍ کې دې څه شی دي؟ »

کليوال اريان پاتې شو. په خواره ژبه يې وويل: « باداره کوم مهم شی نه دي. د بوټو څو پاڼې او ريښې دي، بازار ته يې د خرڅلاو لپاره وړم.»

کليوال هغه ته خپل(درملو دکان) محتويات ور وښودل. عادي بوټي وو چــې کليــوال يې په عطارانو باندې په ډېره ټيټه بيه خرڅوي، هغه يوه ريښه راواخيسته او ويې ويل: «مُسکن دی. دومره ګټه لري چې يو خوراک يې تبه، د زړه ټکــان، ټــوخی او بواســير تداوي کوي او دا هم اغيزمنه ده، د بواسير او د نس د بادو لپاره ... .»

رای ترې نه پوښتنه وکړه :«دا څځلې څه کوې؟»

کهنه په موسکا شو: « زه به يې په سرو زرو بدلې کړم. زه کيمياګر هم يم.»

« دکيمياګرۍ نوی راز په څه کې دی؟»)

ښکار:

په د غوايي خيرات کې يوه برخه ښکار ته هم ځانګړې شوې ده، څو نږدې دوستان د ساعتيرۍ لپاره له ښاره بهر يوې درې ته د ښکار لپاره ځي. په دغه برخــه کــې هغــه انډيوالان چې يو بل ته زيات نږدې دي، ځي او ښکار کوي. د دوی موخه يوازې ښکار نه وي، بلکې د دوستانو تر منځ د صميمي فضا پياوړي کول او د هوا بدلول دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

منشي پریم چند د ټولنې د پرمختګ لپاره د بیــان آزادي حیــاتي بولي:

پر یم چند د یوه ریالیست لیکوال په توګه د بیان په آزادۍ کلک باور لــري او وایــي چې رسنۍ او د بیان ازادي کولی شي ټولنه په سم لوري ته بوزي.
پر یم چند په دې عقیده دی چې که چیرته په یوه ټولنه کــې د مطبوعــاتو آزادۍ تــه احترام وشي، نو ډېرو ستونزو ته به رسیده ګي وشي، د خلکو ستونزې به د مسوولینو غوږنو ته ورسول شي او چارواکو ته به له خپل واک څخه د ناوړه ګټه اخیستو زمینــه برابره نه شي.

د فساد غندنه:

پر یم چند د ټولنې د یوه رهنما په توګه فساد که په هر ډول او هره کچه وي، غندي او دغه پدیده د ټولنې لپاره تباه کوونکې ګڼي، نوموړی په خپل عالي هنر سره خلــک د فساد پر ضد هڅوي او په یوه صف کې یې دروي، څو له خپلې ټولنې څخه دغه نــاوړه او زشته پدیده ورکه کړي.
نه یوازې هندیان، بلکې نور ملتونه هم کولی شي د پر یم چند له آثارو څخه د خپلــې ټولنې د اصلاح لپاره ګټه پورته کړي.

د ورزش او ورزشکار ستاینه:

لکه څنګه چې ټولو ته جوته ده چې ورزش د انسانانو روغتیا ته ګټه لري او دوامــدار ورزش کول د دې سبب کیږي چې انسان په ټولنه کې لــه هــر ډول بــدبختیو څخــه وژغورل شي. پر یم چند هم په خپل د غوایي خیرات کې انسانان ورزش ته رابولي، څو یوه روغه انساني ټولنه جوړه شي.
(میرزا او مهتا خپل کالي سره وایستل او میدان ته سره ووتل. هــر یــو د مســابقې د لیکې خوا ته ودریدل. ننداره چیانو پر دې بې مهارته او بې خونده ننداري باندې غوغا جوړه کړې وه. دوی لاسونه پړکول په پیسو باندې شرطونه وهل. یوه به ویل: « زاړه بابا ته ګوره څنګه په نخرو راځي! »

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل به ویل: «او آبلې خوا ته هغه ګوره. هغه باید د هغه مشر ورور وي. د دوی هډوکي لا تر اوسه پورې د پولادو په شان دي. ښايي دوی په ژوند کې دومره غوړې خـوړلي وي لکه چې موږ اوبه څښلي دي!»

د مهتا ټیم بد حال درلود. له نیمايي نه زیات د هغه لوبغـاړي مـړي شـوي وو. مهتـا هیڅکله د کبادي لوبه نه وه کړې.

میرزا د لوبې په هر اړخ پوهیده. مالتي په عصبانیت سره رای ته وویل: « مهتا ښه لوبه نه کوي.»

رای د هغه مداخله ژر په خوښې سره ومنله، هغه له ځای نه راپورته شوه: « زه پوهیږم چې میرزا یو پیاوړی لوبغاړی دی.»

کهنه وویل: « ولې مهتا له مخکې نه فکر ونه کړ. هغه له خپل ځان نه احمق جوړوي.»

مالتي وویل: «په دې کې څه حماقت دی؟ اخر یوه لوبه ده.» یو څو شیبې غلې شوه، بیا یې وویل: « آیا په دې لوبه کې د تفریح وخت نه شته؟»

کهنه وویل: «چارت ته ګوره! له میرزا سره مسابقه هغه فکر کـاوه چـې دا بـه هـم د فلسفې د درس په شان اسانه کار وي.»

مالتي بیا وویل:« آیا دوی تفریح نه لري؟»

کهنه وځوروله:« لوبه ژر پای ته رسیږي. دخندا وړ هغه وخت ده چې میرزا دی ښکته او پورته کش کړي، سر دې په زمکه ووهي او په زوره دې راپورته کړي.»

مالتي د بدخویۍ له مخې وویل: «تا سره څوک خبرې کوي؟ ما له رای نه پوښتنه وکړه. آیا هاف ټايم شته؟ »

هغه ځواب ورکړ: « نه، زه فکر نه کوم.»

هغې وویل: «د مهتا په ټیم کې چې په وروستیو پنځو ولاړ و یوازې شل کســه ژونـدي پاتې وو. د لوبې په وروستۍ برخه کې هیجانات زیات شول. نندارچیانو د لوبې اخرینۍ نتیجې ته په بې صبرۍ سره را نږدې شوي وو او یو څو شیبې وروسته مهتا یـوازینی ژوندی پاتې و. د ټیم سرنوشت په ده پورې تړلی و. دی مجبور و چې د دښمن کمپ ته لاړ شي، د دښمن لوبغاړي ګیر کړي او بیرته خپلې لیکې ته ځان راورسوي. هر څومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوبغاړي چې دی ګیر کړي، هغوی مړه کیږي او که چیرې روغ رمټ خپلې خوا ته راستون شو، په هماغه اندازه د ده د ټیم لوبغاړي بیرته ژوندي شمیرل کیږي.»
د ټولو سترګې مهتا ته وې. هغه په آرامۍ سره د دښمن د کمپ خوا ته لاړ. خلک ډیر هیجاني شوي وو، خو د دښمن لیکې هماغسې ټینګې ولاړې وې او له هغو نه تیریدل اسانه کار نه و. دا هیله چې ښایي د خپل ټیم یو څو کسه بیا ژوندي کړي نه وه پاتې. میرزا ټوپ وواهه، هغه له ملا نه ونیو. مهتا په نا امیدۍ سره ورغښت او میرزا یې د لوبې لیکې ته راکش کړ. په عین حال کې د میرزا د ټیم غړو ناڅاپه پرې ورټوپ کړ او هغه یې په بېړه ونیو. مهتا لا تر اوسه هم پر زمکه اوږد غورځیدلی و. بیا یې خوښه هڅه وکړه چې د لوبې اساسي لیکه ماته کړي. که چیرې ده دغې لیکې ته ځان رسولی وای، د خپل ټیم پنځوس کسه یې بیا را ژوندي کول. خو دی یو انچ هم وړاندې نه شوای تللی. میرزا یې پر شا ناست و. مالتي په خواشینۍ سره هغوی ته ورغله او ویې ویل: « میرزا خورشید، دا ښه کار نه دی. لوبه خلاصه شوې ده.»
میرزا د مهتا اورمیږ ټینګ کړ او ویې ویل: «زه به یې تر هغو پورې پرې نه ږدم، څو چې دی ووایي، لوبه یې بایللې ده. دی ولې نه وایي چې ما بایللې ده؟»
مالتي چې نږدې راغله ویې ویل: «دومره بې رحمه او سخت زړه مه اوسه. ته خو نه غواړې چې دی په زوره ماتې ته اړباسې؟»
میرزا چې د مهتا پر شا شلم ناست و ویې ویل: «زه د قواعدو سره سم لوبه کوم. هغه ته ووایه چې ووایي ما بایلوده، بیا به یې خوشې کړم.»
مهتا هڅه وکړه چې ځان پورته کړي او په چل ول ځان خلاص کړي. میرزا د هغه اورمیږ ښکته خوا ته پورې واهه . مالي هڅه وکړه چې میرزا کش کړي.
هغې وویل: «دا لوبه نه ده وحشت دی.»
ناڅاپه تا به ویل چې کومه معجزه وشوه میرزا پراخ پر زمکه راولوید او مهتا د لیوني په شان د اساسي کرښې خوا ته وځغاسته. نندارہ چیانو خپلې خولۍ هوا ته پورته واچولې. هیڅوک پورته نه شو چې حالت څنګه سرچپه شو.
میرزا، مهتا راپورته کړ او دا بریالی قهرمان یې قرګاه ته بوته. نن د مهتا ورځ ده.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په روښنفکرۍ باور درلودل:

په ټولنه کې د نورو اقشارو تر څنګ روڼ اندي هم شته، خو دغه قشر ډېر کــم دی او که چیرته ټولنه کې روڼ اندي زیات شي له هر ډول ستونزوڅخه په اســانۍ ژغــورل کیدای شي.

ارواښاد شمس الدین مجروح روڼ اندي داسې راپیژني: ((د روښنفکر اصطلاح نن په شرق او غرب کې ډېره معمول ده. خو آیا د دې اصطلاح په توضیح او تعریف چا فکــر کړی؟ غواړم دا اصطلاح لنډه توضیح کړم.

روښنفکران په سیاسي او علمي مسایلو کې له چا څخه په پټو سترګو تقلید نه کوي. روښنفکر ټولنیز تعاملات او خرافات په منتقدانه نظر ګوري، پر هغو بحث کوي، یا یې ردوي او یا یې د اصلاح لپاره هڅه کوي.

روښنفکر استدلال او منطق ته زیات اهمیت ورکوي او خپل احساســات کنټرولــوي، ډېرلږ احساساتي او عصباني کیږي . عجولانه قضاوت او نتیجه ګیري نه کوي. د نــورو په انتقاد نه خفه کیږي، د فرد لیاقت او صلاحیت ته زیاته اهمیت ورکوي او پلرنی نوم او نښان نه مني. مذهبي، قومي، نژادي، ژبني او نور تعصبات غندي او د بیان او فکر په آزادۍ باندې عقیده لري، د نورو د فکر او نظر آزادۍ ته احترام لري، د ازادۍ غوښتنه خپله ایډیولوژي بولي او له متعصبو دولتونو سره مبارزه کوي.(۹ : ۲۷۷ ــ ۲۷۹)

د پرېم چند په د غوايي خیرات ناول کې هم په روښنفکرۍ باندې باور لیدل کیږي او د ټولنې ټولو وګړو ته په یو ډول پوهوي چې هر ډول تعصبات لرې پرېږدي او د ټولنې د اصلاح او امن لپاره رشنفکرانه سلوک خپل کړي.

زده کړو ته اهمیت ورکول:

(کاول درې لونې درلودې او غوښتل یې چې دوی په انګلستان کې زده کړه وکــړي. د نورو شتمنو په شان دی هم په دې باور و چې انګریزي زده کړه یو سړی بیخي بدلوي ښایي انګلستان اقلیم په دې کار کې څه رول ولري، وایي د سړي ذکاوت زیاتوي. خو د ده د دې ارزو له درې برخو نه دوه برخو یې تحقق ونه موند. مالتي لا په انګلســتان کې وه چې په ژوند کې معیوب وه، ګونګۍ هم شوه. د خبرو کولــو د تــوان لــه لاســه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکول په دې مانا و چې د ژوند د معشيت او کاروبار سره هم خــدای پامــاني وکــړه. دعايداتو انډول يې له خرڅ سره برابر و. د بدې ورځې لپاره سپما د هغې عادت نه و. نتيجه دا شوه چې دوی په دې څو وروستيو کلونو کې مازې خپله ګوزاره کولــه يــانې خوله او لاس و د کورنۍ د خرڅ ټول بار په مالتي باندې پروت و په مياشت کې د هغې له څلورو تر پنځو سوو روپو عايد سره د لوړې سطحې ژوند اوس ممکن نه بر ېښــيده. خو دی په يو ډول سره د هغې د دوو خونيدنو د زده کړې خرڅ برابراوه.

شپه وه خو هوا تر اوسه پورې هم توده وه. مالتي او خويندې يې په چمن کې ناســتې وې. د چمن واښه د نه پاملرنې له امله مړاوي او وچ شوي وو، ځای ځای واښه دومــره وچ شوي وو چې خاوره ورڅخه را پورته کيده. مالتي وويل: « آيا باغوان د چمن ساتنه او پاملرنه نه کوي؟»

دوهمې خور ساروج وويل: «هغه ټول وخت ويده وي. هغه تيار دی چې د هغو کارونو د نه اجرا کولو لپاره چې بايد کړي يې وي شل دليله درته ووايي.»

ساروج په اجتماعي علومو کې د ليسانس زده کړه کوله. هغه د لــوړ قامــت خاونــده، ډنګره او نرۍ او په طبيعي ډول ژر خوابدې کېدونکې وه. په هر شي باندې شکمنه وه. ډاکټرانو ورته ويلي وو چې زيات فکر ونه کړي او غرنيو سيمو ته لاړه شي، خو کورنۍ يې دومره پيسې نه درلودې چې دا هلته وليږي.)

مفيد او ملي سياست کول:

پريم چند سياست د ټولنې د خلکو د ژوند مهمه برخه بولي او دا راپوهوي چــې کــه چيرې يوه ټولنه پياوړي او واقعي خدمتګار سياستمداران ولــري، نــو کــولی شــي د پرمختګ لپاره چټک ګامونه پورته کړي او دغه ډول سياسي قشر ټولنــه لــه ســترو بحرانونو ژغوري.

دا سمه ده چې په يوه ټولنه کې ډېر کسان دي چې ځانونه سياستوال بولي، خو واقعي سياستمدار هغه دی چې د ملي سياست په چوکات کې د يوې ټــولنې د ټولــو وګــړو لپاره کار وکړي نه د قومي، سمتي، مذهبي او ژبنيو تعصباتو په اساس، ځکه دغه ډول سياست کول ټولنه د نيکمرغۍ پر ځای بدبختيو په لور بيايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درییم څپرکی

ژباړه او اهمیت يې

تر جمه یا ژباړه په لغت کې: ترجمه د عربي ژبې مصدر کلمه ده چې د تفسیر له یـوې ژبې څخه بلې ژبې ته د یو مطلب د انتقالولو، د چا سیرت، اخلاقو او نسب د ذکر کولو په معنا ده.
ژباړه په لغت کې اړولو ته وایي، یعنې له یوې ژپې نه بلې ژبې ته د ویناوو او مفـاهیمو اړولو ته ژباړه وایي. هغه څوک چې ژباړه کوي ورته ژباړونکی ویل کیږي.
ژباړه په اصطلاح کې: ژباړه په اصطلاح کې د مبدا د ژبې لغاتو او مفاهیمو ته د مقصـد په ژبه کې د دقیقو او نږدې معادلو لغاتو او مفاهیمو پیدا کول او لټول دي، په دې شرط د ویونکي اصلي مطلب ته زیان ونه رسیږي او د هغه علم په کې حفظ وي.
د ژباړې اهمیت: نن هغه وخت نه دی چې زموږ نیکونو او غور نیکونـو پـه کـې ژونـد درلود.نن د کمپیوټر او انټرنټ دور دی، د عصري او موډرنې ټکنالوجۍ عصر. نو ځکـه په کار ده چې د نړۍ له اوچت او چټک یون سره ځان غاړه غړۍ کړو او هڅه وکړو چې له دې یون نه په شا پاتې نه شو.
نننۍ نړۍ سره له دې چې پرمختللي او لویه ده، له دې ټولې لویۍ او پراخـوالي سـره سره د یوه واړه استوګنځي حیثیت لري. نن که د نړۍ په ختیځ او یا لویدیځ کې کومه څېړنه، اختراع او یا نوی کشف کیږي نو په څو شیبو کې له ټولې نړۍ سره شریکیږي، دا چې څنګه دومره په سرعت خپریږي او تر هر چا رسیږي همـدا پوښـتنه زمـوږ د لیکنې اصلي برخه ده چې پوهیدل يې پر ته له ځنډه شونی برینښي دا ځکه چـې نـن هغه عصري ټکنالوجي زموږ ملګرتیا کوي، خو شرط يې دا دی چې مـوږ لـه خپلـې مورنۍ ژبې څخه پرته په بله کومه نړیواله ژبه هم پوه و اوسو او وکولی شو د هغې مبدا ژبې مفاهیم را واخلو او په خپله ژبه يې واړوو او د هیواد د ټول ولـس تـر غـوږه يـې ورسوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په نړۍ کې داسې څوک نه وي چې همدا د را اړولو فن یا مهارت یــې زده وي، نــو ناشونی بریښي چې همدا مدرنه ټکنالوجي هم زموږ په درد وخوري. له همدې ځایــه ده چې موږ په ژباړه او د ژباړې په اهمیت او ضرورت ښه پوهیدلی شو. هغه هیوادونــه چې په ذهني او فکري لحاظ وروسته پاتې دي او غواړي چې په عقیــدوي، فکــري او علمي لحاظ د هغو هیوادونو پیروي وکړي چې په دغو ساحو کې پرمختللــي دي. نــو وروسته لازمه ده چې لومړی د هغو په ژبه ځان پوه کړي او بیا په دې توګــه د هغــوی عقاید، افکار، خیالات، د علومو او فنونو په بیلابیلو برخــو کــې تجربــې، نظریــات او اختراع ګانې د خپلو خلکو لپاره په خپله ژبه راواړوي او ځان او ولس پرې پوه کــړي. که ژباړه او ژباړن نه وای د نورو قومونو او ملتونو له حالاتو څخه د خبریدو امکانات به نه وو، ځکه پرته له دې چې ژباړې ته مخه کړو بله لار نه لرو؛ نو ویلی شو چې په یــوه ټولنه کې د تجربه لرونکي ژباړونکي او ژباړل شویو آثارو مجودیت اړین دی.

د ادبي آثارو ژباړه:

د علومو لمن ډېره پراخه شوې ده او د نړۍ ټول علوم په بیلابیلو څانګو وېشل شوي، په دغو څانګو کې له ډېرې زمانې راپه دیخوا د ژباړې بهیر روان دی او د هر مســلک متخصصین په خپله برخه کې ژباړه کوي، په همدې ډول ادیبان او فرهنګیان هم پــه خپله برخه کې لګیا دي ژباړې کوي، زما په نظر تر ټولو ښکلې ژباړه ادبــي ژبــاړه ده، ځکه ژباړن کولی شي تر ټولو ښکلي او مناسب لغات د خپل ذوق مطابق وټاکي او پــه مقصد ژبه کې یې وکاروي په دې ډول ژباړه کې ژباړن د لفظي او معنوي ښایستونو په کارونه کې خلاص لاس لري، خو شرط دا چې د مبدا د ژبې محتوا او مفهــوم پــه کــې ورک نه کړي، ځکه په هر ډول ژباړه کې ژباړن د امانتدارۍ د اصل په رعایتولو مکلف دی، په ادبي ژباړه کې له همدې کبله له یوه متن څخه څو ډوله ژباړه تر لاسه کیــږي، دا ځکه چې هر ژباړونکی یې په خپل فکري طرز ژباړې او خپلې خپلې موخې ترې تر لاسه کوي او د کره کتونکو لپاره د کره کتنې لاره اواروي.

د شعر ژباړه: د شعر د ژباړې په اړه دوه نظره وړاندې شوي دي، د یوه نظــر پلویــان د شعر ژباړه نه مني او دا ناشونی کار بولي، خو د دوهم نظر پلویان بیا دا نــه منــي چــې ګواکې شعر نه ژباړل کیږي، دوی په دې عقیده دي چې شعر له وړاندې ژباړل شــوی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړل کیږي او بیا به هم وژباړل شي او د دې ادعا د ثابتولو لپاره د بې شماره هغو کسانو نومونه او شعرونه یادوي چې له مبدا نه مقصد ژبې ته ژباړل شوي دي. حقیقت هم همدا دی چې شعر د ژباړې وړ دی.
د شعر ژباړونکی باید پرته د مقصد د ژبې د تشبیهاتو په لطافت، د استعاراتو په رمز، د کنایو په روح او نور فنونو او همدا شان د ویونکي په لیکنه او ژبه ښه برلاسی وي او بیا په ډېر مهارت د هغه شعر خپلې ژبې ته واړوي. له بلې خوا دا لیکوال او مولف تر منځ همغږي، ګډ فکر، ګده عقیده هم د ژباړونکي په کار مثبته اغیزه ښندي او ژباړن هڅوي څو د مولف د مقصد په اړولو کې بریالی شي.
د شعر په ژباړه کې باید لاندې ټکي په نظر کې ونیول شي:
۱. د شعر ژباړونکی باید شاعر وي او شعر پیژندونکی ، د شعر خوښوونکي شعر نه شي ژباړلی.
۲. د شعر ژباړه د ښکلا او امانت د پارادوکس د حل لپاره یوه هڅه ده. دا کار یو عجیبه طبیعت لري، نه دې پریږدي چې له موضوع ووزې.
۳. د محتوا، قالب، جوړښت او مناسبه ژبه ټاکل د شعر په ژباړلو کې لوړه هڅه ده، خو انتظار مه لرئ چې په هماغه کچه چې د مبدا په ژبه کې ورته قالب محتوا، جوړښت او ژبه ټاکل شوې د مقصد په ژبه کې یې هم ورته ومومي. د بیلګې په توګه د یوه عروضي شعر ژباړه په عروضي بڼه کله کله خوږه او زړه راښکونکې نه وي او کله داسې هم پیښیږي چې یوه عبثه هڅه وبلل شي.
۴. د شعر ژباړونکی باید د شعر د ژباړې په وخت کې له وړاندې ځان ته ژبنی قالب جوړ نه کړي، یوازې باید د ښکلا امانت خیال وساتي، ځکه که موږ هڅه وکړو چې یو داسې شعر چې د مبدا ژبه یې رسمي او فصیح وي د مقصد په ژبه هم په رسمي او فصیح ژبه وژباړو نو ښه تر ښه او که یو داسې شعر چې په سیمه ییزه ژبه لیکل شوی وي او موږ وغواړو چې هغه ته رسمي ژبه وټاکو، نو عبث زیار دی او ښه پایله نه لري.
۵. په شعر کې کلمه یوازې د مانا د ښندلو دنده نه لري، بلکې د وینا طرز ته هم اعتبار وربخښي. دا چې شعر هنر دی او ماده یې لفظ، نو د هنر ماده هم موسیقي ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو شعر په همدې اعتبار د کلام موسقي بللی شو. شـاعر الفـاظ د خپلـې خوښـې او سليقې په اساس سره را نغاړي، څو له دې ډول نظم او ترتيب څخه هغه زړه ښکونکی نغمه تر لاسه شي چې د شاعر په ذهن کې ده. نو شعر د الفاظو د ټاکنو او غوره کولـو هنر دی له دوه بيلو اړخونو څخه يو معنوي اړخ او بل ظاهوري اړخ. ژباړن ته په کار ده چې همدې ټکی ته په پام د يوه شعر د ژباړلو په وخت کـې د هغـه شـعر د الفـاظو د معنوي معناوو د موندلو تر څنګ د الفاظو آهنګينې برخې ته هم پام واړوي او داسـې الفاظ ورته وټاکي، څو د شعر د معنا تر څنګ د هغه آهنګ ته هم زيان ونه رسيږي.

د ښه ژباړن اوصاف:

لکه څنګه چې يو ښه ليکوال ځانته خپلې ځانګړې او اوصاف لري، يوه ښه ژبـاړونکی هم د يو شمير اوصافو لرونکی دی. تر هغه پورې چې د يوه ژباړن پـه وجـود کـې دا اوصاف نه وي او له دې پوهې نه برخمن نه وي ژباړه نه شي کـولی، هغـه اوصـاف پـه لاندې توګه دي:

الف: په مورنۍ ژبه برلاسی: کله چې مورنۍ ژبه يادوو موخه مو يوازې هغه ويناوې نـه دي چې مور يې د ورځنيو اړتياوو د رفع کولو لپاره له يو بل سره وايو يا هغـه خبـرې اترې نه دي چې مور يې پخپلو کورنيو او چاپيريال کـې اسـتعمالوو، ځکـه عاميانـه محاورې او لهجوي ويناوې هيڅکله په دې معنا نه دي چې مور پرې ادعا وکـړو. د دې ويناوو په ويلو يا پوهيدول مور په مورنۍ ژبه برلاسي يو، بلکې هغه وخت مور دا ادعـا کولی شو چې د هغې ژبې په ګرامري جوړښت، سبکي ځانګړنو او د ورځنيو اړتياوو د پوره کولو نه په لا ډيرو اصطلاحاتو، ترکيبونو، لغاتو، ادبي فنونو او د هماغـه ژبـې پـه ژبنيو جوړښتونو پوه وو. ژباړن بايد د مقصد په ژبه لاسبری وي يعنې په هغه ژبه چـې ژباړه ورباندې کوي.

ب : په بهرنۍ ژبه برلاسی: په بهرنۍ ژبه برلاسی هم د يوه ښه ژبـاړونکي لـه اوصـافو څخه شميرل کيږي. يو ښه ژباړونکی بايد په يوه بهرنۍ ژبه ښـه برلاسـی وي. دا بـر لاسی په دې معنا هم نه دی چې ژباړن يوازې د هغې ژبې په محاورې پوه وي، بلکـې ژباړن بايد لکه څنګه چې د خپلې مورنۍ ژبې د بنسټيز او ګرامري جوړښت په پوهيدا مکلف دی، بايد په بهرنۍ ژبه هم ښه برلاسی وي، خو توپير په دې کې دی چې مورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژبه برلاسي او د مهارتونو یادول د ژوند په اوږدو کې کیدای شي. کوم څه چې په یـوه بهرنۍ ژبه کې تر ډېره بریده ناشوني بریښي. له همدې امله ویلی شو چې ژباړن باید د بهرنۍ ژبې د ښه پوهیدو تر څنګ د هغې ژبې د ویونکو په جغرافیا، تـاریخ، ادابـو او روسومو ښه پوه وي، څو د هغې ژبې د عباراتو، اصطلاحاتو، استعارو او تشـبیهاتو پـه واقعي معنا او مفهوم پوه شي.

ج : د دوو ژبو تر منځ د ګرامري قواعدو د توپیر پیژندنه: هر تمدن په هر وخت او هـر محیط کې خپلې ځانګړتیاوې لري چې د جملو او اصطلاحاتو او معینو لغاتو په قالبونو کې خپل توپیریز اړخونه ښکاره کوي. د بیلګې په توګه په ژباړه کې لفظاً د بلې ژبې د اصطلاح او لغت نه معنا اخیستل سم کار نه دی، ځکه چې لغات او اصطلاحات زیـاتره په جمله کې د موقعیت او حالت له مخې ځان ته بیله معنا ایجابوي او په بله ژبه کـې ورځخه د محاورې له مخې هماغه معنا نه افاده کوي. مثلاً ټوکې ټکالې چې د لغاتو په مخصوصو معناو ولاړې دي چې کله کله په ډېره سختۍ او کله هـم هـیڅ نـه ژبـاړل کیږي. همدا شان د دري (لب دریا) په پښتو کې د (سیند شوندې) وژبـاړو نـو ډېـره غلطه معنا به مو ورکړې وي.

دغه ډول توپیرونه د مورنۍ او بهرنۍ ژبې تر منځ د ګرامري جوړښت په نتیجـه کـې رامنځته کیدای شي. د کلمو ځایونه په جملو کې په مرکبو او ساده جملو کې، متلونـو او تشبیهاتو کې لیدل کیږي. له دغو ټولو توپیرونـو سـره ژبـاړونکی د مطلـب روح، کلیات او د لیکونکي سبک ته ګوري او هڅه کوي مطلب داسې وژباړي چې اصالت یې له منځه لاړ نه شی او امانت داري هم په کې خوندي وي.

د ښې ژباړې اوصاف:

لکه څنګه چې د ژباړن لپاره ځانګړنې او اوصاف وضع شوي د ښې ژبـاړې لپـاره هـم اوصاف او ځانګړنې شته چې په لاندې ډول دي:

۱) د یوې ښې ژباړې صفت دا دی چې اصلي مطلب په کې ټول راشي، خو لوستونکی پرې د ژباړې ګومان ونه کړي، بلکې د خپلې ژبې مضمون ورته ښکاره شي.

۲) د ژباړې ژبه باید ساده آسانه او روانه وي، داسې چې لوستونکی ترې پوره مطلـب په اسانۍ سره واخیستلی شي، متن باید له ابهام څخه پاک وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳) د ښې ژباړې يوه علمي ځانګړنه دا ده چې د معنا او محتوا له مخې له اصل سره سمه وي، په دې مفهوم چې د اصلي مضمون د مطلب کومه برخه له ژباړې پاتې نه شي او د ليکوال د علمي امانتدارۍ حق په کې په بشپړه توګه رعايت شي.
۴) د يوې ښې ژباړې تر ټولو مهمه ځانګړنه دا ده چې د ژبې له محاورې سره برابره وي. له محاورې څخه وتلې ژباړه د ادبپوهانو په نظر يو بې ارزښته مال ګڼل کيږي.
۵) د يوې ښې ژباړې لپاره بله ځانګړنه، د نثر ښکلا په نظر کې نيول دي، ژباړن بايد له کومې ژبې څخه چې ژباړه کوي هڅه وکړي چې د متن ښکلاييزه تومنه زيامنه نه شي.(۱۰ : ۲۲ــ ۳۰)

د پرېم چند د غوايي خيرات پښتو ژباړې:

که تاريخ ته وکتل شي نو مهاجر تونو، لويو سوبو او ورسره ژباړو د مدنيتونو په وده کې ډېر لوی لاس لرلی او دليل يې هم له دې لارو د مدنيتونو تر منځ د تجربو، افکارو او پوهنو راکړه ورکړه ده. له جبل الطارق څخه تر اندونيزيا پورې د مسلمانانو د سوبو په پايله کې د عباسيانو د لوی اسلامي مدنيت رامنځته کيدل او يا د امريکا د لويې وچې موندل او تر پراخو مهاجرتونو وروسته هلته د يو پرمختللي مدنيت رامنځته کيدل د غوره بيلګو په توګه وړاندې کولی شو.
د مهاجرتونو او سوبو تر څنګ ژباړې هم د مدنيتونو، فرهنګونو او ژبو په وده کې ډېره ونډه درلودلې ده. مهاجرتونو او سوبو د ژباړو لپاره لار اواره کړې ده. له ډېرې پخوا زمانې راهيسې د مدنيتونو په وده کې ژباړې خپل اهم رول تر سره کړی دی. يونان، روم، هند، عرب او نورو ولسونو کې ژباړې خپل برخه درلودلې ده. ژباړې د مدنيتونو او ولسونو په نږدې کولو کې ستره مرسته کړې ده، په حقيقت کې ولسونه د ژباړې له طريقه د نورو خلکو له فرهنګ سره اشنايي پيدا کړي. که چيرې موږ د پښتو ادبياتو په تاريخ کې د نورو ژبو له ادبياتو سره د پښتو ادبياتو د ارتباط د څرک ايستلو کوښښ وکړو، نو دا څرک په دريمه هجري پيړۍ کې ايستلی شو.
د دريمې هجرۍ پيړۍ په ترڅ کې د بُست د سروان سيمې يو افغان اوبومحمدهاشم ابن الزيد الرسرواني د خپل استاد ابن خلاد يو عربي شعر په پښتو نظم ترجمه کړی دی.(۱۱ : ۴۲) تر ده وروسته هم ژباړې تر سره شوي دي، چې د ژبې، ادب او فرهنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په غنا کې يې ستره ونډه لوبولې ده، خو که په پښتو ژبه کې د ناولو ژباړه وګورو، تر اوسه پورې شاوخوا سل ناولونه، رومانونه اولنډ رومانونه پښتو ته ژباړل شوي دي، چې يو له دغو ناولونو څخه د منشي پريم چندد غوايي خيرات نومی ناول دی. دغه ناول لومړی روشن لال ملهوتره له هندي ژبې نه پښتو ته را اړولی دی. دغه ترجمه مترجم په دوه برخو کې بشپړه کړې ده، چې اوله برخه يې بشپړه پاکنويس شوې ده او د ګودان(د غوايي خيرات) د دويمې برخې ژباړه هم اوس بشپړه شوې چې ټول ټال په ۱۸۹ مخونو کې په لاس ليکل شوې ده.(۲ : ۲۱) خو تر ملهوتره وروسته په افغانستان کې محمد حليم ستانکزي هم دغه اثر پښتو ته را ژباړلی دی او د انيس اخبار د ۱۳۷۰ کال په بيلابيلو ګڼو کې خوندي شوی دی. دغه ژباړه ما له سره تر اخره وليده ډېره پخه وه او ژباړونکي کوښښ کړی چې خپله دنده په سمه توګه تر سره کړي. ژبه يې خورا روانه ده او هيڅ ډول درانه او پيچلي لغات او اصطلاحات په کې کارول شوي نه دي. د محمد حليم ستانکزي ژباړه چې کله ولوستل شي، لوستونکی فکر نه کوي چې دا به ژباړه وي، بلکې فکر کوي چې اصلي ليکونکی يې پښتون دی.

ډېره هڅه مې وکړه چې د محمد حليم ستانکزي د ژوند او ادبي کارونو په اړه کره معلومات تر لاسه کړم، خو تر ډېرو هڅو وروسته په دې ونه توانيدم چې د نوموړي د ژوند او ادبي هڅو په اړه معلومات تر لاسه کړم، که څه هم په انټرنټ کې مې څه ناڅه معلومات تر لاسه کړل، خو زه يې په دغه کتاب کې نه راوړم، ځکه هغه کره نه دي، هيله لرم په راتلونکي کې د محمد حليم ستانکزي د ژوند او ادبي هڅو په اړه د معتبرې منبع له خوا معلومات تر لاسه کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم څپرکی

د غوايي خيرات

لومړۍ برخه

هوري رام وروسته له دې نه چې دوو غوايانو ته يې اوبه او واښه ورکړل خپلې ښځې دهنيا ته يې وويل: ((ګوبار وليږه چې د ګنيو کبلې په رمبي ووهي. زه دباندې ځم او ښايي ناوخته راشم. زما لکړه راکړه.))

دهنيا تېۍ کولې او لاسونه يې په خوشايو ککړ وو. هغې وويل: ((ښېږه د څه لپاره مخکې له دې نه چې لاړ شې لږ څه وخوره.))

هوري خپل ګونځې شوی وچولی تريو کړ او ويې ويل: ((ته د خوراک او څښاک په باره کې خبرې کوې په داسې حال کې چې زه د ځنډېدو اندېښنه کوم. که ناوخته شي نو زه به ونه شم کولی چې بادار ووينم. که چېرې په خپل عبادت مشغول شو نو بيا ښايي د ګړيو ګړيو لپاره انتظار وباسم.))

دهنيا وويل: ((د همدې لپاره وايم چې لږ څه وخوره، برسېره پر دې څه پروا لري چې نن لاړ نه شې. تېره ورځ خو ورغلی وې.))

هوري په بې صبرۍ سره وويل: ((ولې کوښښ کوې هغو شيانو ته لاس واچوې چې په تا پورې اړه نه لري؟ ما ته مې لکړه راکړه او د خپل کار وبار غم دې خوره. دا ټول د دې لپاره دي چې له بادار سره خپلې اړيکې ټينګې وساتو چې د هغه له برکته له غمونو نه خلاص يو، که نه نو موږ به ډېر مخکې لا ژوندي پاتې نه وو. ((د کلي له دومره خلکو نه د کوم يوه نوم راته اخيستی شې چې يا له خپلې زمکې شړل شوی نه وي او يا د پور تر پربکړې پورې د زمکې د ستنولو حکم نه وي ورکړل شوی؟ کوم وخت چې ستاسو اورمېږ د مستبد او ظالم تر پوندو لاندې چيت پيت کيږي، نو د ډاډ وړ لاره دا ده چې د هغه پښې تخنوه.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دهنيا په دنيايي چارو باندې دومره زياته نه پوهيده، دې فکر کاوه هغه څــه چــې زميندار يې ادعا کولی شي هغه به د زمکې اجاره وي. نور نو غوړه مالی ته څه حاجت؟ نو ولې بايد څوک د زميندار پښو ته ور وغورځي؟ په يقيني ډول د دې شلو کلونو پــه ترځ کې چې د دې له واده نه تېريده، دې ته دا حقيقت په پوره توګه څرګند شــوی و چې که آن د بخيلۍ ژوند يې هم غوره کړ د جامو او خوراک له پيسو نه يې سپما وکړه او يوه يوه آنه يې هم سره ټوله کړه، د زميندار د اجارې د پور ادا کول دوی ته ســخت کار و، خو بيا به هم دې ماته نه خوړه. په دې موضوع باندې به کله کله د ښځې او مېړه په منځ کې اختلاف موجود و.

د دوی له شپږو اولادونو نه يوازې درې تنه يې ژوندي پاتې شوي وو، يــو زوی ګوبــار چې اوس شپاړس کلن و او دوه لوڼې، سونا، دولس کلنه او روپا اته کلنه، درې زامن يې په کوچنيوالي کې مړه شوي وو. دا په دې باندې پوهيده که چيــرې ســم روغتيــايي مراقبت او درمل وي د دوی ژوند ژغورل کيده. خو ده د زامنو لپاره آن د يوې آنې پــه بيه هم د درملو د اخيستلو توان نه درلود.

او دا په خپله څوکلنه وه؟ په عادي توګه هيچــا هــم دا يقــين نــه کــاوه چــې دا بــه شپږدېرش کلنه وي. خو د دې وېښتان ټول تک سپين او مخ يې ګونځې ګونځې شوی و. د دې د بدن ښکلا له منځه تللي وه، غنم رنګې څېره يې ژېړ بخونه او د سترګو ليد يې کمزوری شوی وه. دا ټول د تش لاسي او غريبۍ له امله وو.

د دې ژوند سپيره او بې خونده شوی و او دې پر له پسې تش لاس د دې د ځان مننې احساس مړاوی کړی و. نو د دې ژوند لپاره چې آن ورځنۍ يوه مړۍ ډوډۍ هم نه شي برابرولی دومره غوړه مالي د څه لپاره؟ د داسې کارونو سره دې حساسيت درلود. خو د مېړه يو څو ښکنځلو به د دې سر ور خلاص کړ او دا به يې واقعي نړۍ تــه راوبللــه. هغه بهر په توغما سره لاړه، لکړه، شړۍ، پټکی، بوټونه او د تنباکو کڅوړه يې د هوري خوا

ته ور غورځار کړل. هوري له قهر او غصب نه اور واخيست او ويې ويــل: ((آيــا زه د خُسر کره ځم چې دا ټول ښه شيان دې راته راوړل؟ برسيره پر دې، هلتــه خــو زمــا کومه ځوانه ښينه هم نه شته چې ښکلا يې زما زړه يوسي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضعیفه غونډې موسکا یې په تور وچ مخ باندې راښکاره شوله. دهنیا په شرمیندوکي توګه وویل: ((ځومره تکړه یې او څه زړه ورونکې ځواني خو لرې چې پېغلې نجـونې درباندې مینې شي!))

هوري په ډېرې پاملرنې سره خیرې شوې شړۍ قـات کـړه او پـر کـټ بانـدې یـې کښېښوده او ویې ویل: ((ته فکر کوې چې زه زوړ شوی یم؟ زه تر اوسـه ځلویښـت کلن نه یم. نارینه مخکې له شپېته کلنۍ نارینه نه دي.))

((لاړ شه او مخ دې په هینداره کې وګوره ! هغه کسان چې د ژوند په شـپېته کلنـۍ کې د نارینتوب معراج ته رسیږي ستا غونډې نارینه نه دي.

که چیرې زه یوه ښه خبره هم وکړم، په بدله کې یې سختې خبرې اورم.))

کنه چې هوري لکړه په اوږه له کوره ووت، دهنیا وره ته راغلله، ودریده او د ډېرځنـډ لپاره یې هغه پسې کتل. د هوري نا امید کوونکو خبرو د دهنیا د زړه زخمونه را تـازه کړي وو. ده په لړزیدلې ژبه ویلي چې د ښځینه فداکارۍ په ټینګ قوت سره کوښښ کوي هوري د سپیځلتوب په ژغورونکي شپول کې کوم چې د دې د زړه لـه ژورو نـه راخوت ونغاړي. د ځور او ربړ په دغه دریاب کې د یوې ښځې په توګه د دې موقف هغه یوازینۍ وسیله وه چې د هغو وسیله دې کولی شوای د دریاب غاړې ته د ځان رسولو هیله ولري. خو اوس داسې ښکاري چې د هوري ظالمانه خبرې کـه څـه هـم ډېـرې ربښتیا وي د هغه د ژغورنې یوازینۍ وسیله هم له دې نه واخیسته. ښایي د خبرو تریخ واقعیت د لا زیات ځوریدو سبب کیده.

چې د یوې سترګې خاوند هغه درد او زور د یوې سـترګې پـه پېغـور او ملنـډو کـې احساسوي، د دوو سترګو خاوند یې هم احساسوي؟

هوري په لاره چټک او ګړندۍ روان و. کله یې چې د لارې دواړو خـواوو تـه د ګنیـو ځوان بوټي تک شنه ولیدل، نو دا فکر ورسره پیدا شو چې که د خدای پـه مرحمـت سره سړ کال زیات او پر بمانه باران و اوري او حاصلات ښه شي، دی به یوه غوا واخلي. د وطني نسل غوا نه! اوه، هغه ښې غواګانې نه دي. شیدې یې لږ وي او خوسـیان یـې هم په هیڅ نه ارزي. دا رنګ غواوې په ګني پورې د تړلو لپاره ښـې مناسـبې دي. ده خپل زړه په خارجي نسل باندې بایللی و. دی به دا غوا په جلګو او جبه زارو کـې پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېرې پاملرنې سره وپیایي. دا به ډېرې شیدي وکړي. په هر صورت، د هغې به له څلورو تر پنځو سیرو نه کمې نه وي.
خوارکی ګوبار، څومره په شیدو پسې ځوریږي او د هغو لیوال دی او که چیرې دی په دې عمر کې سم خوراک ونه کړي، نو کله به یې وخوري؟ له داسې پوره خوراک سره به دی د یوه کال په ترڅ کې د مستې ځوانی یوه ښېلکه وګرزي، څومره به مغروره وي.
له خوسیانو نه به هم ښه غوایان جوړ شي داسې غوا البته چې له دوو سوو روپیو نه کمه نه وي. څه پروا لري؟ او څه نیکمرغه کار به وي چې انسان په شنه سهار کې لومړی یې په غوا سترګې ولګیږي!
هوري هم لکه هر بل کور والا له ډېرې مودې نه راپدېخوا د یوې غوا د درلودلو هیله په خپل ذهن کې د یوې خاطرې په توګه ساتلې وه. دا د ده د ژوند ستره آرزو او د هغه ستره جاه طلبي وه. په بانکي سود باندې د آرامه ژوند کولو یاد د زمکې د اخیستلو او یا د یوه ستر عالیشانه کور جوړولو ارزو ته د ده د خوارکي زړه په نریو حصارونو کې ځای موندل له تصور نه لیرې وو.
د جون د میاشتې لمر چې د ام له ګڼو ونوڅخه را لوړ شوی و له هغې سرې ځلا سره چې پر آسمان یې لمن غوړولې وه، یوځای شو.
هوا ورو ورو مخ په تودیدو وه. هوري چې په لاره روان و، هغو بزګرانو چې په کروندو کې یې کار کاوه ده ته سلام اچوه، سترې مشي به یې ورسره کوله او د چلم څکولو ته به یې را باله. هوري وخت نه درلود. د غرور یوه ضعیفه غوندې ځلا به یې پر ډنګر مخ باندې را خوره شوه. دا ټول له بادارانو سره د نږدې اړیکو د ساتنې له کبله وه چې خلکو له ده سره په دومره احترام رویه کوله.
په هر صورت، هغه سړی چې مازې پنځه (بېګا) زمکه لري څه ارزښت لري. آن هغو بزګرانو چې درې یا څلور یوې زمکه یې درلودله. د ده صلاحیت ته به په غاړه ایښودونکي توګه سر ټیټاوه او د هغه احترام او درناوی به یې کاو.
هوري اوس د خپلې لارې په ترڅ کې یوه غوچوړي ته را ورسېد چې هلته د برسات د موسم په اوږدو کې د اوبو د تراکم او ډنډېدو له امله زمکه تر اوسه پورې هم لمده وه او آن د جون په میاشت کې هلته لږ څه شنه بوټي موجود وو. له شا او خوا کلیو نه به

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې څاروي دلته د څريدو لپاره راتلل. آن په دغه وخت کې دې ځای سړه او تازه هــوا درلوده.
هوري يو څو ژور نفسونه وکښل. ده ته د يوې شېبې لپاره د تــم کېــدو او اســتراحت احساس ور پيدا شو. ټوله ورځ د سوځوونکي باد څپېړه وخــوري. څــو بزګــران ددې زمکې د اخيستو ليوال و. دوی ډېرې ښې پيسې د دغې زمکــې لپــاره پيشــنهادولې. خدای دې رای صيب په رحمت کړي، هغه دوی ته په ډاګه ويلي وو چــې دا زمکــه د څارويو لپاره ساتل شوې ده او دا به په هيڅ بيه ونه وېشي. آيا بل کوم سراښ(حريص) زميندار و چې ويلي يې وي: ((لعنت دې په غوا وي. زه شرنګيدلې پيســې لاس تــه راوړم، ولې يې بايد رد کړم.)) خو رای صيب لا تر اوسه پورې هم په پخوانۍ عنعنه کې نغښتی و. هغه زمنيدار چې د خپلو اجاره دارانو غم ورسره نه وي، هغه ته نــه ښــايي چې انسان وويل شي؟
نابېره د هوري سترګې په بولا ولګيدې. دی د نږدې کلي شپون و او د شيدو او کوچو د خرڅلاو کارو بار يې کاوه. که چيرې غواګانې په ښه بيه خرڅې شي، دی يې کله کلــه په بزګرانو باندې خرڅوي. هوري نه شوی کولی چې له غواګانو نه سترګې پورته کړي. څومره به ښه وای که چيرې دا لومړنۍ غوا د ده وای. دی به بولا ته د غوا پيســې پــه قستو ورکړي. په دې پوهيده چې پيسې خو نه لري. دی بايد د خپلې اجارې پور هم لا ورکړي. همدارنګه دی مجبور دی چې د (بايزسار ساها) پور چې په روپۍ کې د يــوې آنې سود هم پرې ور زياتيږي اداء کړي.
خو د دقت او پاملرنې نشتوالی د خوارۍ او غريبۍ ننبه او مشخصه ده. د بــې شــرمه سرتنبه ګي او سر زورۍ احساس کوم چې د پور غوښتنه، ښــکنځل او آن وهــل بــې اهميته ګڼي. اوس هوري د يوه عمل خوا ته تحريک کاوه. هغه ايسار شــوې هيلــې او غوښتنې کومې چې د کلونو کلونو را پدېخوا يې د ده زړه توپاني کړی و. څو يــوه ورځ هغه وچوي. اوس هماغه هيلې نابېره ده د نا آرامۍ سبب شوې وې.
دی بولا ته ور نږدې شو او ورته ويې ويل: ((خبر شوی يم چې د بازار په ورځ دې نوې غوا ګانې اخيستې دي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

بولا اټکل وکړ چې د هوري په ماغزو کې څه ګرځي. هغه په لنډ ډول يې ورته وويل: ((دوه غوا ګانې او دوه خوسکي. زما نورې غواګانې وچې شوې دي. که چېرې د خرڅلاو لپاره شيدې نه وي، زه څنګه کولی شم خپل ژوند وړاندې بوزم؟))
هوري لومړنۍ غوا په اړخ وټپوله او ويې ويل: ((فکر کوم چې ښه د شيدو غــوا ده. دا دې په څو رانيولې ده؟))
بولا د کاروبار د بې ګټېتوب په خرګندولو سره وويل: ((ميتو، سږ کال بيې ډېرې لوړې تللې. ما د دې غوا لپاره پوره اتيا روپۍ ورکړي دي. څومره ډېرې پيسې! تقريبــاً يــوه غوټه وه. د هر يوه خوسي لپاره مې هم له دېرشو نه کمې روپــۍ نــه دي ورکــړي او د اخيستونکو بې پروايۍ ته ګوره! دوی لا اوس هم اته ســېره شــيدې پــه يــوه روپــۍ غواړي.))
((وروره، ستاسو خلک سخت زړه لري. څه ښکلې غوا دې اخيستې ده. زه شکمن يم چې داسې بله غوا به په دې کليو کې وي.))
دغو تبصرو بولا آسمان ته پورته کړ. هغه وويل: ((رای صيب د دغې غوا لپــاره ســل روپۍ او د هر خوسي لپاره پنځوس روپۍ راکولې. خو ما ورته وويلې چې نه کيږي. کله چې غوا بل ځل لنګه شي سل روپۍ به نورې لاس ته راوړم.))
((په يقيني ډول، همداسې ده وروره. آيــا بــادار د دې غــوا د اخيســتو زړه لــري؟ اخيستل يو شی دی او تحفې منل بيخي بل شی. تحفې بې بيه دي. دا يوازې تاســې خلک ياست چې په مازې بخت باندې د تکيې شجاعت لرئ او په يوې غوا باندې د يو موټې پيسو د ورکولو ريسک منئ. خو څه يوه غوا! زه يوه غوا نه شم اخيســتلی. پــه يقيني ډول چې تاسو ډېر نيکمرغه ياست چې د يوې غوا خدمت کوئ.
زه آن خوشايي بودولی نه شم. څومره سپکاوی دی چې په يوه داسې لويه کورنۍ کې لکه زموږ غوا نه شته. کلونه تيريږي او موږ بې شيدو يو. زما ښځې څــو ځلــه لــه مــا غوښتي چې په دې باره کې له تا سره وغږيږم. خو زه هغه غولوم او ورته وايم کله چې بل ځل تا ووينم دا کار به وکړم. هغه ستا په باره کې ډېر ښه نظر لري. هغه وايي چــې دې داسې حياناک سړي ډېر کم ليدلي دي چې له هغې سره د خبرو کولو په وخت کې سترګې ښکته اچوي او يو ځل هم سر نه راپورته کوي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې لوړې ستاینې د بولا سر ډېر اوچت کړ او ويې ویل: ((یو شریف سړی تل ښځو ته د خپلو لوښو په شان ګوري. هغه نارینه چې ښځو ته په شهواني سترګه ګــوري د وژل کېدو لایق دي.))

((څه عالي مفکوره، وروره! ته رښتیا وایې، یو شریف سړی د بل چا عزت خپل عزت ګڼي. ښځه د مېړه له مړینې سره د بې کسه کېدو او یتیم کېدو احساس کوي. نارینــه کله چې ښځه یې مړه شي د ګوډتوب احساس کوي. زما کور نه خو آخور جوړ شوی او برباد شوی دی. اوس زه هیڅوک نه لرم چې آن یوه پیاله اوبه راکړي.))

د بولا ښځه پروسږ کال په توپان کې مړه شوې وه او هوري خبر و. خو په یوه شي چې نه و خبر هغه دا و چې پنځوس کلن سړی چې په ظاهوري توګه مازې یو اسکلیت دی دومره د شهون او جذبې په اور کې سوځېدلی شي.

د ښځې غوښتنې او مینې د بولا سترګې تکې سرې کړې. ځیــرک هــوري پــه ډېــره چالاکۍ سره له دغه حالت نه ګټه واخیسته: ((هغه پخوانی متل سم دی، وروره بــې ښځې کور د مړو د اروا ځای دی. ته ولې واده نه کوې؟))

((زه یې هم په غم کې یم. خو د ښځې موندل هم دومره ژر نه کیږي. که چیرې خبره د پیسو وي زه آن چمتو یم چې لږ څه مصرف هم وکړم. البته، نور نــو د خــدای کــار دی.))

((زه به یې هم په فکر کې اوسم، که چیرې خدای وغواړي ستا به بیا کور ودان کړي.))

بولا په ډېر شوق سره وویل: ((واده به زما لپاره د خپلواکۍ مانا ولري. زما ژونــد ډېــر راحت تیریږي. زما په کور کې د شیدو لږوالی نه شته.))

((زما د خُسر په کلي کې یوه نجلۍ ده چې مېــړه یــې درې یــا څلــور کالــه دمخــه پر ښوولې ده. رودې کلکتې ته تللې. اوس هغه خوراکۍ جواري مېچن کوي او ژونــد پرې تېروي.. کوچنیان هم نه لري او ډېره ښکلې او ګلالۍ هم ده. لنډه دا چــې وروره، رښتیانۍ لکشمي ده.))

د بولا ګونځې ګونځۍ مخ نابېره روښانه شو. امید څه خوږ شی دی لکه جنتي خوراک.

((زه هر څه تاته پرېږدم. که چیرې وخت لري، ولې یوځای لاړ نه شو او هغه په دغــو ورځو کې یو ځل ونه وینو.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((wrorه، ښه دا ده چې ورو ورو وړاندې لاړ شو. کله چې ما معامله خلاصه کړه تا تــه به خبر در کړم.))

((ته په خپله ښه پوهیږې. کومه خاصه بېړه نه شته. که برګه غوا ستا ډېره خوښیږي ستا دې وي.))

((زما خاکساره غوندې سړی ته د داسې غوا درلودل نه ښايي. برسېره پر دې، زمــا د مسوولیت او خواخوږۍ احساس ماته اجازه نه راکوي چې ته تاوان وکړې.))

((ته داسې خبرې کوې لکه چې موږ سره پردي و اوسو. هر وخت چې کولی شې ماته پیسې راکړه. ما ته هیڅ فرق نه لري چې غوا ستا په کور کې وي او که زما. ما هغه پــه اتیا روپیو رانیولې ده. همدومره راکړه.))

((زه اوس نغدې روپۍ نه لرم.))

((آیا ما له تا نه همدا اوس نغدې غوښتې دي؟))

د هوري زړه له خوشحالۍ نه وپړسیده. د اتیاوو هره روپۍ تــر دې ځــار وه. بــولا ډاډ ورکړ چې ډېرې زیاتې شیدې به وکړي او داسې آرامه ده چــې آن کــوچني یــې هــم لوښلی شي.

واقعیت دا و چې هوري همدا اوس د څلور سوو روپیو په پور کې ډوب و. خــو ده پــور غیر اجباري باله.

که چېرې د بولا واده وشي د دوو کالو لپاره به له دې پوره بې غمــه وي، خــو آن کــه چیرې د ده د واده پلان تر سره نه شي، بولا ده ته کوم تاوان ور اړولی نه شي. منتهــا بولا به د پور د ادا کولو لپاره پر ده باندې فشار راوړي، په قار به شي او که له دې هــم بد حالت راشي ده ته به ښکنځل وکړي. خو دا شیا نــن د هــر بزګــر د ژونــد عــادي مشخصات و. دی په دې ښه پوهیده چې تېروتلی دی، خو د ده غلې دانې ته څه تاوان دی. د ده لپاره یې کوم فرق نه کاوه چې ده پور د سند په امضأ کولو یا بې له هغــه نــه زیات کړی دی. هغه مصیبتونه چې د طبیعت د سختۍ له امله راپیدا شوي وو، دی یې بې زړه او ډارن کړی و. د غچ اخیستلو د الهي پساتي او شــیطاني خبــره تــل د ده د سترګو په مخ کې په نځبدو وه، خو دغې کــوچنۍ تیروتنــې چــې دی ازمــویلی و، د شخصي ګټې زېږنده وه او بس. دغه چلونه او غولوونکي پلانونه یې د ورځني ژوند یوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخه وه. د ده د اخلاقو په کتاب کې د سوندو د نمجنولـو پـه واسـطه د هغـه د وزن زياتوالی او له مالوچو سره د هغې د دانو ګډول روا کار و. دغو شيانو د ژوند خونـد ور زيات کړی و. بوډا توب خپله خندوونکې بڼه لري او کمه بې کبـره ګټـه د زړو خلکـو لپاره کومه ګناه نه ده.

بولا د غوا پړی هوري ته په لاس کې ور کړ او ويې ويل: ((ځان سره يې بوزه. له هغې ورځې نه چې لنګه شي شپږ ـ شپږ سېره شيدې به وکړي. خو ښايي سـمه بـه دا وي چې زه هغه ستا کور ته درولم. رښتيا وايم، بادار د هغې لپاره نوي روپۍ راکولې. خو د ده غوندې خلک د غوا به ارزښت پوهيږي؟ ده به دا کوم حکومتي مامور ته ورکړې وه او له وچېدو سره سم به هغه هم ځان ترې نه بې غمه کړی و. خدای پوهيږي چې دا به د چا په لاس کې لوېدلې وه. وروره، پيسې هر څه نه دي. د ښه توب او نيکۍ غونـدې شی هم شته. لږ تر لږه ستا په کور کې به د هغې ځارنه وشي. اجازه راکوې د بـاور لـه مخې تا ته يوه خبره وکړم؟ واقعيت داسې دی چې آن يو موټی واښه زما کره نـه دي پاتې شوي. زما ټولې پيسې په دغو اخيستنو باندې خرځې شوې. ما فکر کاوه چـې د وچو وښو د اخيستو لپاره به له سود خواره نه پيسې واخلم. خـو هغـه زه تـش لاس پر ېښودم. دا دومره ځاروي به څنګه مړوم؟ دا انديښنه ما وژني. آن که چيرې زه هـر يوه ځاروي ته فقط يو موټی واښه ور واچوم. دا ټول به په ورځ کې يـو (مونـډ) واښـه شي. يوازې خدای کولی شي ما له دې بدې ورځې نه وژغوري.))

هوري د زړه سوي له مخې وويل: ((ولې دې مخکې ماته نه وو ويلي؟ ما په دې نږدې وختو کې يو اندازه وچ واښه خرڅ کړل.))

بولا په نا اميدۍ سره خپله ټنډه ووهله او ويې ويل: ((ما ونه ويلې، د دې لپـاره چـې زما نه خوښيږي د خپل وير او غم لمن هر سړي ته اواره کړم. هر سړی دې ته تيار دی چې د بل په لاس تنګی او بې وزلۍ پورې وخاندي، خو هېڅوک هم نه غواړي چې هغه ته د مرستې لاس ور اوږد کړي. زما نوې غوا بې وښو ژوندۍ پاتې کيدای نه شي. کـه کولی شې، يو څو روپۍ راکړه؟))

دې کې هيڅ شک نه شته چې بزګر خپل چاری او خودغرضه وي. له هغه څخه د بدې اخيستو او د هغه د تېر ايستلو لپاره چال او خوشامند په کار دی. په راکړه ورکـړه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

چنه وهلو کې پوخ استاد دی. د يوې تورې پيسې سود چې ور وبخښل شي خپل ځان سودخواره ته ټيټوي او زاری ورته کوي. نو له همدې کبله د ده ژوند ټـول د طبيعـت سره نغښتل شوی دی. ونې مېوه نيسي، خو د نورو لپاره. زمکه حاصـل ورکـوي، څـو ورې نسونه ماړه کړي. وربځې باران وروي، څو د وچې زمکې تنده ماته شي. په داسې رنګ چارو کې د خپلې چارې لپاره ځای نه شته.

هوري چې د بولا د ډېر غم او وير کيسه واوريدله خپل فکر ته يې تغييـر ورکـړ. پـه داسې حال کې چې د غوا پړی يې بېرته بولا ته ورکړ، ويې ويل: ((زه پيسې نه لـرم، خو لږ څه واښه پاتې دي. هغه در کولی شم. خدای دې مـا وشـرموي کـه چيـرې زه دومره ټيټ او پست شم چې ستا غوا د يوه موټي وښو په بدله کې واخلم.))

د بولا له خولې څخه په ډېر زور سره غږ راووت. ((خو ستا غوا بې وښو نه شي؟ يقين لرم چې ته زيات واښه نه لرې.))

((وروره، داسې نه ده. سږ کال درمند ښه وه.))

((زه څومره ساده او بې عقل وم چې د دې موضوع په باره کې وغږيدم.))

((که چيرې ته واښه ونه لرې، زه به ډېر خپه شم. که چيرې يو ورور له بل ورور سـره مرسته ونه کړي دا به ښه کار نه وي.))

((په هر صورت، ته غوا واخله.))

((نه دا اوس نه. ښايي کوم بل وخت.))

((په هغه صورت کې، پر ېږده د وښو د پيسو په بدل کې شيدې درکړم.))

((ولې په داسې خوشې خبرو باندې اصرار کوې؟ که چيرې يو يا دوه ځله سـتا کـره ډوډی وخورم. نو زه بايد انتظار ولرم چې پيسې يې په ما حساب کړې؟))

((خو غوا ستا ده. دا معامله همداسې فيصله شوه. هر وخت دې چې خوښه وي بو يې ځه.))

((په دې مرحله کې ستا د غوا اخيستل دومره ګناه لري، لکه چې زه په ليلام کـې د خپل ورور غوا بيه کړم.))

آيا هوري دومره څيرک و چې په دغې لوبه کې به بريالی شي او غوا به په بې خوابدی سره تر لاسه کړي او لاړ به شي، د هوري دماغي حالت داسې آس ته پاتې کېده چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاڼو په مازي شنهار ودریږي او هر څه یې چې چوکه کوي ونه ښوري. دغه عقیده چې د نورو له نا چاریو نه ګټه اخیستل ګناه ده د ده د وجدان یوه نه جلا کېدونکې بـرخ ګرځېدلې وه.

کله چې هوري په خپله لار روانیدل بیا پیل کړل، دی په لاره خوشحاله و، څه پروا یې درلوده که دې ته اړ شو چې خپل یو څو(مونده) وابښه له بولا سره ووېشي. خو لـه دې کار سره به ده بولا د ناچارۍ له خرڅلاو نه ژغورلی و.

هغه شاته وکتل. برګه غوا په ډېر عظمت سره روانه وه، سر یې په آرامۍ سره ښوراوه او مچان یې په خپله لکۍ شړل، هغه داسې ښکاریده لکه یوه ملکه د خدمې ښځو په منځ کې.

دوهمه برخه

سیماري او بیلاري چې پنځه میله یو له بله لرې دي، د (اود) په سیمه کـې دوه ښېـل کلي وو. هوري په بیلاري او رای صیب امرپال سنګ، په سیماري کــې ژونــد کــاوه. د تېرسایتاګراها د جنبش په موده کې ده په مقننه شورا کې له خپله غړیتوب نه استعفا کړې وه او بندي شوی و. له همغــې مــودې نــه د اجــاره دارانــو پــه مــنځ کــې د ده ونده(اجاره) زیاته شوې وه.

داسې هم نه ده چې د ده په ملک باندې د اجاره دارانــو آزادي زیاتــه شــوې وه یــا د جبري کار له سختۍ نه ژغورل شوې وه. د داسې سختو کړو وړو بدنامي د ده دنماینده ګانو په غاړه وه او په هیڅ ډول یې د رای صیب ښه نوم ته تاوان نه دی رسیدلی.

آیا رای صیب په خپله د شرایطو او چاپیریال مریی نه و؟

رای صیب چې د ښه زړه خاوند و، داسې مفکوره نه درلوده چې په ورځنۍ ژوند کې له خپلې سمې لارې نه کوږ شي. د ژوند چارې باید په سمه او قانوني لارې تر سره شــي. نو له همدې کبله که څه هم د ده صلاحیت او شتو ته تاوان نه و رسیدلی، خو پرستیژ یې ضربه خوړلې وه. آیا دا کافي نه وه چې هغه له خپلو اجاره دارانو سره په مهربـانۍ خبرې کولې؟

زمری باید ښکار وکړي. که چیرې زمری د غړومبیدو او د داړو د ښکاره کولو په بـدل کې خوږې او خوندورې خبرې وکړي او خپل ښکار تر لاسه کړي ډېر آسانه کار به وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره له دې چې راى صيب يو نېشنلست و، خو خپلې اجتماعي اړيکې يې له حکومتي مامورينو سره ساتلې وې.
دوى ته مروجې تحفې ورکول کيدې او وړو حکومتي مامورينو ته کلنۍ ثابتې پيسې ورسيدې. د راى صيب له موسيقۍ او ادبياتو سره ډېره جوړه وه او پر تئياتر مين و. دى يو فصيح ژبى نطاق، قوي ليکوال او يو عالي شارت (د سينما د يوې صحنې د فلم.) و. د ده ښځه لس کاله مخکې مړه شوې وه، خو ده پرېکړه کړې وه چې مجرد به پاتې شي. دغو مشغولتياوو ده سره مرسته کړې وه چې د غمجن ژوند ستوماني او ربړونه هير کړي.
کله چې هوري ورسيد د(دوسيهرا) د جشن نيولو لپاره تيارى بيخي پاى ته رسيدلى و.
په يوه ځاى کې ستيج درول شوى و او په بل ځاى کې نندارتون، ميلمستون او د شيانو د رانيولو لپاره په لوخو پټې شوې غرفې. راى صيب بې له دې نه چې د سوځوونکي لمر پروا وکړي، په خپله يې د چارو د سمون نظارت کاوه.
د پلارني شتو او جايداد تر څنګ راى صيب ته د (راما) عبادت چې هر کال يې په مذهبي پروګرام کې خاص ځاى درلود او په ضمني ډول د خوښۍ او سات تيري وسيله هم وه په ميراث پاتې وه.
په همدې هکله زياتو دوستانو او عاليرتبه حکومتي مامورينو ته بلنليکونه ور استول شوي وو. د يو دوو ورځو لپاره دا ځاى د خوشحاليو او زمزمو نه ډک و. راى صيب لويه کورنۍ درلوده. ډېر اکاګان او وروڼه، زيات شمير د اکا زامن او ليرې او نږدې خپلوان سره راټول شوي وو.
ددغو له منځ نه د راى صيب يو اکا چې د (رادا) ډېر ستر ارادتمند و په دايمي توګه په (برنيدابانن) کې هستوګنه درلوده. ده د مذهبي شعرونو د کمپوز ذوق او مينه درلوده کله کله به يې هغه چاپول او د دوستانو په منځ کې به يې په وړيا توګه وېشل.
بل اکا يې د (راما) مريد او ارادتمند و او اوس اوس په پارسي ژبه د (رامآيانا) په ژباړه بوخت و. حکومت د دوى د هر يوه لپاره ثابتې پيسې په نظر کې نيولې وې. د ژوند د سمبالولو لپاره دغو پيسو ته کومه اړتيا نه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ناڅاپي توګه د رای صیب، هوري ته پام شو او ورته ویې ویل: ((هوري تــه راغلــی یې. ما همدا اوس تا پسې سړی درلېږه. دا ځل به د چانک پاچا د باغوان رول لوبــوې. ته پوهیږې چې زه څه وایم؟ ته به د ګلو له ګېډۍ سره ولاړ یې او کلــه چــې ملــک(جانکي) معبد ته د عبادت لپاره راشي ته به هغې ته د ګلو ګېــډۍ ور وړانــدې کــړې. راځه له ماسره کوټې ته لاړ شه. تاسره یوه خبره لرم.))

هوري په رای صیب پسې روان شو. رای صیب د ونې تر ګڼ سیوري لانــدې پــه یــوه څوکۍ کښېناست او هوري ته یې اشاره وکړه چې پر زمکه کښېني او ورته ویې ویــل: ((زما شل زره روپۍ په کار دي. نه پوهیږم چې څرنګه یې لاس ته راوړم. تــه ښــایی تعجب وکړې چې ولې بادار دا خبره تا ته کوي. تا ته به د خندا وړ وي. خو هغه څه چې زه یې نه شم زغملی هغه زما د سیالانو خندا ده، ځکه هغه له حسد او پېغور نه ډکــه ده. ولې نه؟

زه ډېرو خلکو پورې چې کوم وخت په کړاوونو اخته شي خانــدم. هــوري، شــته او د ملګرتوب احساس هیڅکله موږ سخاوت او د غوايي خیرات لرو، خو يوازې د ســیالانو سره د سیالۍ لپاره.

زموږ سخاوت او زړه سوی صرف د ژبې ټکونه ده. که چیرې زموږ نه په یوه کس کومه عدلي فیصله د عزل حکم صادر شي یا د مالیې د نه ورکولو په اثر بندي شي، نو ټــول په هغه پورې خاندو.

که چیرې د چا زوی نا څاپی مړ شي یا کومې بدلمنې او فاحشې تېر ایستلی وي، یا یې کونډې لور باندې څه شوې وي، نو موږ ټولو ته د خنــدا او مســخرو مضــمون را پیــدا کیږي.

د پام د غلطولو خبره خو داده چې په ظاهوري ډول موږ داسې ځان ښیو چې ګــواکې دې ته تیار یو چې پر یو بل باندې د وینې تر آخري څانګې پورې ولاړ یو. هغه څه چې ما ځوروي دا دي چې آن زما خپل تربرونه کوم چې زما په مال او دولت بانــدې مــزې چړچې کوي زما جسد خوري. که چېرې زه نن مړ شم، دوی به له ډېر خوشــحالی نــه سرکونډۍ ووهي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی فکر کوي چې زه د بدمرغۍ په مقابل کې معافیت لرم. که چیرې زه وژاړم، دا په غم پورې مسخرې او ملنډې وهل دي. که چیرې زه ناجوړ شم، دا د دې لپاره ده چې زه په ناروغتیا کې آسوده ګي او راحت مومم!

که واده نه کوم، زه سوګت یم، که یې وکړم غیر روحاني سړی یم، که زه شراب نه څښم، زه خسیس یم، که یې وڅښم وایي د خپلو خلکو وینې مې څښم. په دواړو حالتونو کې مې تر ستوني راغلې ده. دوی له ما نه غواړي هر شي ته په ړنده سترګه وګورم، څو دوی ما تر هډوکو پورې پوست او بربنډ کړي. زه فکر نه کوم چې دوی به په دې خوښ شي چې زه غیر له یوه هلک نه بل څه و اوسم.))

رای صیب خوله له دوپونونه ډکه کړه او په ځیر یې د هوري څېرې ته وکتل تا به ویلي چې غواړي د هغه ماغزه ولولي.

هوري ځان ته جرآت ور کړ او ویې ویل: ((زه پوهېدم چې داسې شیان د غریبو خلکو، لکه زموږ په منځ کې واقعیت لري، په دې لږ پوهیدم چې دا خبرې د بډآیانو په منځ کې هم شته دي.))

رای صیب وویل: ((د شیانو ظاهوري بڼې پسې مه ځه، زموږ نومونه لوی دي. خو کردار مو لږ دی. غریبان خپل چارې او کینه ور دي. دا د ځان ژغورنې او ځان ساتنې د غریزې تاثیر دی. زه دارنګه شخصي ګټه د بخښنې وړ بولم. که چیرې څوک ستا ډوډۍ له تا نه چوروي البته چې ته هم وزګار نه کښېنې او د هغه له خولې نه یې را باسې، خو د زمیندار تربګني او حسادت د خوشحالۍ او خوند لپاره ده. موږ اوس دومره ستر شوي یو چې غولونه او تیر ابستنه زموږ د ژوند مالګه ګرځیدلې ده. په واقعیت کې موږ د روحانیت هغې مرحلې ته رسیدلي یو چې د نورو خلکو اوښکې یوازې زموږ خوښي او مستي را پاروي.))

((هوري، ته پوهیږې چې دا څنګه ده! په یوه کورنۍ کې لکه زموږ یو یا بل تل ناروغه وي. خو موږ له عادي ناروغۍ نه رنځ نه وړو. که چیرې لږ څه تبه د سینه بغل تداوي کوو. د یوې عادي زخې یا دانې سره د پوستکي لاندې د کلکې دانې چلند کوو. عاجل او هیجاني تلګرامونه د جراح مرستیال، جراح او سر جراح ته لیږل کیږي. د حکیمانو د راوستلو لپاره ډیلي او کلکتې ته پیغامونه استول کیږي. په کورني معبد کې مرسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوښتل کیږي. هغه په خالي کتنو مشغولیږي د ده له خوا نه د ناروغ د ژوغورنې لپاره آریانوونکې کارونه تر سره کیږي. د عادي ناجوړتیا د نښې له ښکاریدو سره ډاکټران دې ته متوجه دي چې څو پوړیزه مانۍ به لړزوي. پوهیږې، دا ټولې پیسې زمیندار لــه بزګر نه په زور اخلي او هغوی زبیښي.))

چپراسي راغی او خبر یې راوړ هغه اجاره داران چې د جبري کار لپاره ګومارل شــوي وو، له کارکوولو نه یې ډډه کړې ده. دوی غوښتل چې باید ډوډۍ هم ورکړل شي. کوم وخت چې چپراسي تهدید کړل، کار یې پر ښودښو.

د رای صیب وچولی له قار او غضب نه ګونځې شو او ویې ویل: ((راځــه زه بــه د دې رذیلانو حق ور ورښیم. دوی ته پخوا چا ډوډۍ ورکوله. په کوم حق دوی اوس له ما نه دا غوښتنه کوي. دوی ته په ورځ کې یوه آنه ورکول کېده، یوه توره پیسه به هم اوس زیاته وا نه خلي. کار به دوی وکړي، که یې خوښه وي اوکه نه وي.))

هوري ته یې مخ راواړاوه او ویې ویل: ((ته اوس تلی شي. خو هغه څه مې چې درتــه ویلي دي په یاد ولره. ستاسو له کلي نه د شلو زرو روپو د ټولولو ته ســترګې پــه لاره یم.))

رای صیب په قار او توغما له هغه ځایه لاړ. هوري د رای صیب د کړو وړو او چال چلند کې آني تغییر ولید. څو ګړۍ یې د دندې د ښه توب په باره کې اغیزناکې او فصــیحې خبرې وکړې او ځان یې غټاوه، خو یوه دقیقه تېره نه شوه چې د چپراسي له خبر سره یې له قاره اور واخیست!

کوم وخت چې هوري له دغه ځای نه روان شو، ټکنده غرمه وه. د لمر تودوخې د ویدو او الوول شویو پاڼو له منځه شُغلې وهلې. د لمر وړانګې د ماسپښین په خوب او غبــار کې ځلیدې.

دریمه برخه

کله چې هوري خپل کلي ته ورسید، ګوبار له دوو نجونو سره لا تر اوسه هم پــه پټیــو کې کبلې په رمبي وهلې. لمر زمکه سوځوله او د توند باد چورلیدو دغه ځای په تناره بدل کړی و. دوی ولې په دغې تودوخه کې د دومره کار په کولو سره ځانونه مرګ تــه ورکړي وو؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوري ور نارې کړې: ((کور ته راځئ! آيا تاسې نه ګورئ چې د ماسپښين لمر زموږ پر سر باندې ولاړ دی؟))

دوی درې واړو خپل رمبې را واخيستل او هوري سره په لاره روان شول. ګوبــار چـــې غنمرنګی، جګ او د تار په شان ډنګر و داسې نه ښکاريده چې د کار ډېر شوقمن وي. د ده په څېره کې نارضايتي او بې پروايي له ورايه بر ېښيده. هغه کار کاوه. څو خپله بې تفاوتي د ژوند په هکله ښکاره کړي.

مشره نجلۍ سونا، غنم رنګې، زړه سوانده او خوشحاله وه. په کور کې اوبــدل شـــوی سور ساري کوم چې له زنګنو نه پاس يې راقات کړې و. د دې په کوچني بدن بانــدې درونـد ښکاريده..

شپږ کلنه روپا چې وېښتان يې جړ وو او يو ټوټه ټوکر يې تر نرۍ ملا را تاو کړی و. بې نظمه ښکاريده، له څېرې نه په زړه کلکه مالوميده.

روپا د خپل پلار په غېږ کې ځان ور وغورځار کړ او ويې ويل: ((کاکا، يوه کوټــه هــم پاتې نه شوه. سونا ټينګار کاوه چې تر ونې لاندې کښېنم، خو که موږ کار ونه کړو پټې به حاصل ورکړي؟))

هوري هغه خپلې غېږې ته ور پورته کړه او ورته ويې ويل: ((لورې، تا ډېــر ښــه کــار وکړ. راځه چې اوس کور ته لاړ شو.))

ګوبار چې لا تر اوسه پورې غلی و، ويې ويل: ((ولې دومره ډېر خپل ځان د بادار پــه مخکې ټيټوې؟ څه فرق کوي؟ که چېرې موږ په اجاره کې ببر ته پاتې شو، ناظر لا نــور هم موږ ته ښکنځل کوي او موږ تحقيروي. موږ لا تر اوسه پورې هم اجباري کــار تــه ګومارل کيږو او د نورو کسانو په شان مجبور يو تحفې هم يوسو. هغه ته غــوړه مــالي کول موږ ته څه ګټه رسوي؟))

هوري هم همدا ډول فکر کاو. خو په دې فکر کې شو چې د ګوبار د سرکشۍ او بغاوت مخه ونيسي. ويې ويل: ((که چيرې موږ داسې چلند ونه کړو ژوند به له بد نه خورا بد شي، خدای موږ مرييان پيدا کړي يو او مجبور يو چې له خپل قسمت او برخــه ليــک سره سازش وکړو. زه د بادار ديدار ته ځم څو خپل هدف ته ورسيږم. سر خو مــې پــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

درد نه دی. د هغه کتنه آسانه نه ده. کله کله مخکې له دې نه چې هغه ما ور وبولي ګړۍ ګړۍ انتظار باسم. کله کله په بده ژبه راته وايي نه.))

ګوبار د پيغور په ډول وويل: ((اورمرو د شتمنو د ځان مننې په نازولو او تخنولو کې ځان غولوونکې خوشحالي شته، ښايي همدا سبب وي چې خلک ولې د انتخاباتو لپاره راولاړ يږي.))

((زويه، ته ډېرې بدې خبرې کوې. زه هم چې ځوان وم د تاغوندې خبرې مې کولې. خو کوم وخت چې له واقعيتونو سره مخامخ شې بيا به پوه شې. ښکته تر پښو لاندې شوی سر زوري نه شي کولی.))

ګوبار چې خپله خبره وکړه لږ يې د آرامۍ احساس وکړ او د خپل پلار تر څنګ پته خوله په لار روان و. روپا د پلار څنګ ته ور نږدې شوه سونا هغې ته په ځير وکتل او ويې ويل: ((ولې په لاره نه ځې؟ پښې دې ماتې شوې؟))

((نه، نه ځم. هر څه دې چې زړه غواړي ويې کړه!))

په دې وخت کې يې خپل پلار ته مخ ور واړاوه او ورته ويې ويل: ((کاکا، سونا تل ما ځوروي. وايي چې هغه سره زر ده او زه يوازې سپين زر. زه غواړم خپل نوم بدل کړم.))

هوري ځان په قار وښوده او ويې ويل: ((سونا ولې دې خپله خور ځوروې؟ سره زر يوازې د نمايش لپاره وي. خو سپين زر زموږ په کار دي. که چيرې سپين زر نه وي دوی روپۍ جوړولی شوای؟ راځه راته ووايه؟))

سونا ژر تر ژره ځواب ورکړ: ((بې له سرو زرو نه موږ پيزوان، غاړه کۍ او بنګړي جوړولی شو؟))

ګوبار، روپا ولمسوله: ((سونا ته ووايه چې سره زر د وچو او رژېدلو پاڼو رنګ دی. خو سپين د لمر په شان روښانه دی.))

سونا چې له خپل دريځ نه وانه وښته ويې ويل: ((خو ناوې تل يو ژړ ساري اغوندي. آيا د دوی کله هغې ته سپين ور اغوندي؟))

روپا په بې وسۍ سره پلار ته وکتل. هوري بې حوصلې شو او سر يې وخوځيد. ويې ويل: ((سره زر د بدآيانو لپاره دي او سپين زر زموږ غوندې خلکو لپاره. موږ اوربشې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خورو او بدآیان غنم. اوربشو ته د غلو دانو سلطان وایو او غنمو ته نوکر. زموږ لپـاره، سپین زر د فلزاتو پاچا دی او سره زر یې نوکر.))

روپا په خپل دغه بري باندې دومره د غرور احساس وکړ چې د پـلار لـه غیـرېږ نـه راښکته شوه او په داسې حال کې چې چک چکې یې کولې لرې وځغاسته.

دهنیا د دوی په انتظار په وره کې ولاړه وه. هغې وویل: ((ګوباره، ولې مو دومره ځنډ وکړ. تاسو په کار باندې خپل ځانونه وژنئ.))

هوري ته یې په ځیر ځیر وکتل او ورته ویې ویل: ((د دې پر ځای چې سیده کور تـه راشې ته هم یو وارې د پټیو خوا ته ځې. باور ولره چې پټی به پښې ونه کړي او وبه نه تښتي.))

د کور تر څنګ یوه څاه وه. هوري او ګوبار یو څو منګیه اوبه پر ځان واچولې او ډوډۍ ته کښېناستل. چپاتی د اوربشو وو، خو تک سپین اونرم، خو په دالو کې د خامو امـو رېښکي وې. روپا له هغه (تالي) نه چې پلار به یې په کې خواړه خوړل، وخوړل. سـونا هغې ته په حسادت سره وکتل څنګه ناز ورکوې!

دهنیا پوښتنه وکړه چې د بادار کره څه خبره وه؟ هوري یوه لوټکه اوبـه وڅښـلې او ځواب یې ورکړ: ((کومه خاص خبره نـه وه. هماغـه پخـوانۍ کیسـه وه. د اجبـاري راټولول او بس. ته فکر کوې چې بدآیان نیکمرغه دي؟ دوی له موږ نه خورا بد حالـت لري. زموږ یوازینۍ اندېښنه ورځنۍ ډوډۍ ده، خو رای صیب وایي چې د زرو شیطانانو اندېښنه ورسره شته.))

ګوبار ناري کړې: ((که داسې ده نو رای صیب خپل ځای ولې له موږ سره نه بـدلوي.؟ موږ به په ډېره خوشحالۍ سره خپله زمکه، یوې او غوایان هغه ته ورکړو. په حقیقت کې هر څه چې لرو. آیا له دغې معاملې سره موافق دی؟ څه رذیل ! هغه څوک چې په مانۍ کې ژوند کوي، یو درجن موټر لري. مجلله ډوډۍ خوري او وخت یې داسې ښـه تېرېږي چې په ژوند کې به موږ ته میسر نه شي، خپل ځان بدمرغه بولې!))

هوري وویل: ((زویه، له تا سره بحث کول بې فایـدې دي. آیـا څـوک خپـل پلرنـی ملکیت کله چا ته ورکوي؟ د مثال په ډول، موږ ته وګوره. موږ له خپلې زمکې نه څـه حاصل اخلو؟ حاصل یې آن د سرې پر سر د یوې آنې مزدوري نه کیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو نوکر په میاشت کې د لسو روپیو له تنخوا سره له مورې نه ډېر ښه دي. خو مورږ خپله زمکه نه پرېږدو او د کار لپاره ښار ته نه ځو. آیا ځو؟ زمونږ آبرو په همدې کې خوندي ده. ښه، عین حالت د زمیندار په برخه کې هم صدق کوي.))

ګوبار وویلې: ((پلاره، هغه څه چې تا وویلې هیڅ مانا نه لري. مورږ په ډېرې سختۍ سره د ماړه نس ډوډۍ خورو یا زړوکې او ریتاړې مو اغوستې دي. خو د زمیندار لپاره په سلهاوو مزدوران په انتظار کې دي او په زر هاوو کسه د حکم لپاره ولاړ. البته، ښایي دی د زیات شتمن کېدو توان به نه لري. خو هغه همدا اوس بیخي لوکس ژوند لري. پیسې د نور څه لپاره؟))

((ښه نو ته فکر کوې چې د هغه او زمونږ په منځ کې هیڅ فرق نه شته.))

((هیڅ، خدای مورږ ټول برابر خلق کړي یو.))

((زویه، دا واقعیت نه لري. دا خدای دی چې بډای او غریب پیدا کوي. انسان وروسته له ډېرې توبې او پښېمانۍ نه بډای کیږي. دا زمونږ په تېر ژوند کې زمونږ د عملونو مېوه ده. مورږ څه نه دي کرلي او د رېبلو لپاره هم څه نه لرو.))

((دا ټول خیالونه دي، زویه د دفاع د تسکین او تسلي ورکولو لپاره، خدای مورږ ټول یو برابر پیدا کړي یو. هغه څوک چې قدرت لري، غریب تر پښو لاندې کوي، شتمن کیږي.))

((ته غلط وایې، بادار داسې انسان دی چې له خدایه ویریږي، هغه هره ورځ د څلورو ساتو لپاره عبادت کوي صدقه او د غوایي خیرات ورکوي.))

((او څوک د زېښنل کیدو احساس کوي؟))

((هیڅ څوک نه زېښنل کیږي.))

((بزګران او کارګران زېښنل کیږي. دا چې دی عبادت کوي. صدقه او د غوایي خیرات ورکوي د دې لپاره ده چې د خپلو شیطانتونو په خاطر خپل وجدان پاک کړي. راځه وګورو چې دی په وږي نس عبادت کوي.

ماته د ورځې دوه ځله په ماړه نس خواړه راکړه، زه به ټوله ورځ په ډېرې خوشحالۍ سره په عبادت تیره کړم، یوه ورځ کار کول په کرونده کې او د ده تقوا او د خدای وېره به د ده له خولو سره یوځای ووځي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((له تا سره د بحث کولو هیڅ فایده نه شته. ته په خدایي چارو کې ګوتې وهې او دعوا کوې.))
کله چې ماښام نږدې شو ګوبار د کروندې خوا ته په روانیدو و.
هوري ورته وویل: ((زویه، لږ تم شه. خو مخکې له دې نه چې ځې، لږ واښه در سره یوسه بولا ته یې ور کړه.))
((خو موږ د خرڅلاو لپاره واښه نه لرو.))
((زه یې نه خرڅوم. خوشې یې ورکوم. بولا ډېر اړ دی.))
((ولې موږ بولا ته واښه ورکړو؟ آیا ده کله موږ ته کوم شي راکړي دي؟ کومه غوا؟))
((هغه ماته غوا راکوله. ما ونه منله.))
((هغه، یوه غوا!))
دهنیا په تریو تندي وویل، ګوبار ژر خبره ور پرې کړه : ((راځئ نو چې یوه سمه معامله وکړو، موږ به په هغه باندې د شلو روپیو واښه خرڅ کړو او نورې به یې کرار کرار ور کړو. پر بېرده چې یوه غوا راکړي.))
هوري په مرموزه توګه وویل: ((زه کولی شم غوا د یوې سندرې په بدل کې واخلم. ټول هغه څه چې زه یې باید وکړم هغه د بولا د واده د ترتیباتو برابرول دي. ټول کار همدا دی او بس. زه هغه ته یو څو(مونډه) واښه ورکوم څو اعتبار پوخ کړم.))
ګوبار وویلې: ((ښه نو ته د یوې ښې جوړې برابرول غواړې!))
دهنیا په خبرو کې ځان ور وغورځاوه: ((ښایي دا یوازینی کار و چې له ده نه پاتې و.))
((خو که چیرې موږ له بولا سره د هغه د کور په ودانولو کې مرسته وکړو، په دې کې څه بدي ده؟))
ګوبار چلم راپور ته کړ او لاړ چې ډګ یې کړي. دغه کارونه د ده نه خوښیدل.
هوري وویلې: ((بولا یو ښه سړی دی. هر کله چې دی ما ویني ستا په باره کې ډېرې ښې خبرې کوي.))
د دهنیا پر مخ یوه بې شیمې موسکا راخوره شوه. هغې وویل: ((زه د ده ستاینې ته اړتیا نه لرم. هغه باید د خپل کار و بار په غم کې و اوسي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ما هغه ته همداسې وويلې. خو هغه په خپلو ستايلو لګيا و. ته پوهيږې ښځې يې په ټول ژوند کې پر هغه پرچ وهلي او دی څومره له هغې وېرسيده، خو تــه بيخــي فــرق لرې. هغه وويل، په سهار کې ستا ليدونه تل هغه ته نيکمرغي ور په برخه کوي. زه هر سهار ستا مخ وينم. خو هېڅکله مې نيکمرغي په نصيب نه شوه.))

((که چيرې ستا بخت اوښتی وي زه څه کولی شم؟))

هوري خپلو خبرو ته دوام ورکړ: ((بولا يو عاجز او خاکساره سړی دی. هر څوک که د ده پر ځای وي هغه به يې د يوې ورځې لپاره هم و ستايي، هغه لس کاله له ما نه مشر دی، خو تل لومړی ماته سلام اچوي.))

دهنيا لا تر اوسه پورې د بولا هغو تبصرو نه چې د دې په باره کې يې کړې وې، خونــد اخيست.

دهنيا په اندېښنې سره وويلې: ((هغه زما په باره کې څه وويلې. کوم وخت چې زمــا مخ وينې څه پېښيږي....))

په دغه وخت کې ((ګوبار د بولا د راتلو اعلان وکړ او دهنيا د هغې د ستايل کېدو لــه امله را وپاريدله او وراخطا غوندې شوه. ګوبار ته يې وويلې چې د ميلمــه ښــه عــزت وکړي او له روپا نه يې وغوښتل چې ژر لږ تنباکو راوړي.))

بولا له چلم نه يو اوږد کش وکړ او ويې ويل: ((وروره، يوه ښه ښځه لکشمي ده، هغــه پوهيږي چې د څنګه د ميلمنو عزت وکړي.))

دهنيا د وره تر شا ولاړه وه او له خوښۍ نه لړزيدله.

کله چې هوري د بولا لپاره د وښو راوړو پسې روان شو دا هم ورپسې ور روانه شوه.

هوري تعجب وکړ چې بولا دا دومره لويه ټوکرۍ له کوم ځای نه را برابره کړې ده. کــه چيرې هغه ته دوه ډکې ټوکرۍ ورکړي. دوه(مونډه) واښه به يې پاک خلاص شي.

هغې د هوري کار وغانده او ويې ويل: ((ميلمه ته پټه مه ورکوه او که يې ورکوې، نــو ښه عزت يې وکړه. ولې بايد هغه وړه ټوکرۍ راوړي؟ هغه خو څه ګلان نه ټولوي لږ تر لږه درې ډکې ټوکرۍ واښه ورکړه. خوارکی، څرنګه به دا دومره بار يوسي. بايد خپــل زامن يې ورسره راوستلي وي.))

((زه نه شم کولی چې درې ټوکرۍ واښه ورکړم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ستا مقصد خو به دا نه وي چې هغه له يوې ټوکرۍ سره وليږې، کــه همداســې ده؟ ګوبار ته ووايه چې خپله ټوکرۍ هم ډکه کړي او له بو لا سره لاړ شي.))

((خو ګوبار کروندې ته ځي.))

((که چيرې يوه ورځ پاتې شي، د ګنيو کښت نه وچيږي.))

((خو هغه بايد ځوک ورسره راوستلې واى. هغه دوه تکړه او غټ زامن لري.))

((ښايي هغوى بازار ته تللي وي.))

((دا مسخرې دي. زه به هغه ته خپل واښه ورکړم او د هغه کور ته به يې هم يوسم.))

((ښه ده، پرې يې ږده. زه به يې په خپله سمبال کړم. د لويانو خدمت کوم شــرم نــه دى.))

((خو لږ څه فکر وکړه، که چيرې يه هغه ته درې ډکې ټوکرۍ واښه ورکړم، زما خپلــو غوايانو ته به څه پاتې شي؟))

((تا بايد مخکې له دې نه چې هغه ته بلنه ورکړې واى، دا فکر به دې کړى و.))

((د مرستې او مهربانۍ لپاره هم يو سرحد شته! ته خو به نه غواړې چې زما کور تــالا شي.))

((که چيرې د زميندار ناظر وې له بار سره به ورسره ځغلليدې. ته او ســتا زوى او آن لوڼه دي! او بې له کومې دعوا او بنګيدو به دې يو يا دوه(مونډه) ور اچول.))

((د زميندار حالت فرق کوي.))

((نه، د دې لپاره چې زه د هغه زمکه وکړم.))

((ته د هغې اجاره ورکوې.))

د هوري لپاره د تېښتې لار نه وه پاتې. هغه مجوره شو چې درې ټــوکرۍ واښــه بيــل کړي. کله چې هوري او ګوبار لومړى ټوکرۍ را و ايستله. بولا ژر خپل د غاړې دسمال را واخيست او منجيله يې ترې جوړه کړه او پر سر يې کېښوده او ويې ويل: ((زه بــه يې خپله يوسم. په يوه دقيقه کې راستنيږم.))

هوري په پراخ تندي وويلې: ((دوې ټوکرۍ دې دننه ډکې پرتې دي. زه او ګوبار به يې کور ته در سره يوسو.))

هوري ځنګه مهربانه دى، بولا اريان شوى دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی د لارې په اوږدو کې د (دوسیهرا) د راتلونکي جشن په باره کې چې په هغه کې هوري ته یو کوچنی برخه ور کړل شوې وه، خبرې کولې.
بولا ترې پوښتنه وکړه: ((خو تا د تحفې بند او بست کړی دی. له هغې نه خو ځان نه شي ژغورلی.))
هوري خولې له خپل مخ نه پاکې کړې او ویې ویل: ((وروره، زه د هغه په باره کې اندېښنه لرم. غله وتلل شوه او مخکې له دې نه چې ګودام ته راوړل شي تالا شوه. زمیندار خپله برخه واخیسته او سود خواره هم خپله، یوازې سپېره زما قسمت و. د خدای شکر دی چې واښه مې د شپې پټ راننه ایستلي وو کنه یو زره به یې هم نه وو پاتې.
بې له زمینداره، درې سود خواره هم شته چې زه یې پوروړی یم. ما تر اوسه د دې توان نه دی موندلی چې د دوی سود ورکړم. د زمیندار نیمایي اجاره هم بې ورکړې پاتې کیږي. زه بیا مجبوره یم له سود خواره نه پور وکړم. زه به هر شی سپما کوم ،خو هیڅ فایده نه لري.
بډای موږ ته لاښوونه او نصیحت کوي چې سپما وکړو، خو د سپما یوه بېلګه هم نه شي راکولی. رای صیب د خپل زوی په واده کې شل زره روپۍ ولګولې او هیچا یوه ګوته هم پورته نه کړه. ملګرو، هم سودخور، د پلار په مړینه کې پنځه زره روپۍ خرڅې کړې او هیچا له هغه نه پوښتنه ونه کړه. آخر غریب هم زوی او پلار لري.))
((وروره، موږ له بډای سره ځان نه شو برابرولی.))
((ته داسې فکر کوې انسان بې شتو قدرت او تعلیم نه انسان نه دی. موږ له غوایانو نه زیات نه یو، دې نړۍ ته راغلي یو چې ځغ راباندې وتړي.))
تېر یادونه، د حال غمونه او د راتلونکې نه وېره هغه مضمون دی چې د زړو خلکو لپاره ترې نه ښه مضمون نه شي موندل کیدای.
بولا چې هوري ته له ورونو نه د بیلتون خاطرې او یادونه ور تازه کړل په زړه سوانده یې وویل: ((دې بیلتون ارومرو ته ډېر ځورولی یې. تا خپل ورونه لکه خپل زامن لوی کړل.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوري په نيولي غږ وويل: ((وروره، ډېر ځوروونکی حالت و، ما داسې احساس وکړ چې ملا مې ماته شوې وي. افسوس چې دا بيلتون زما په ژوندوني کې پېښ شو. هغه ورونه چې ما ورته خپله ځواني قربان کړې وه، زما په سختو دښمنانو بدل شول او بيلتون ټول په ډېر يو بې ارزښته موضوع باندې منځته راغی. دوی غوښتل چې زما ښځه دې په ما لږ څه کار وکړي. اوس، ته ووايه چا دا پوښتنه کولی شواي، که نه چې آيا د کور د کار لپاره ځوک نه دی په کار؟ په هر صورت، دې خو خپل وخت خوشې نه تيراوه. خواږه پخول، کور پاکول، د کوچنيانو مراقبت زيات وخت نيسي. آيا د سوبا او هيرا ښځې د کور په غم کې وې؟
کوم وخت چې مور ګډ ژوند کاوه د هغوی ښځې به هر څلور ګړۍ وروسته وږې کيدلې. ولې دوی اوس په ورځ کې څلور کرته خواږه نه خوري؟
وروره، ته د هغه حالت چې د ګوبار مور درلود تصور نه شې کولی! ښه ده چې سره بيل شوو. زه خوشحاله يم چې د هغو له غمه خلاص شوم.))
بولا ځواب ورکړ: ((په هر کور کې دا کيسه شته. ولې ورونه! آن زما زامن له ما سره د نظر اخلاف لري. دا زما بد عادت دی چې د دوی له کردار نه سترګې نه پټوم. زه دوی ته وايم، که په عياشۍ کې ډوب شوئ او هغه ژوند مو غوره کړ، پيسې تاسو په خپله وګټئ. خو ګټلی يې نه شئ او خرڅول يې ارومرو کولی شئ. نو اوس ما ته ووايه، زه په داسې حال کې څه وکړم؟ زما مشر زوی، کماما، کله چې له بازار نه راستون شي، د نيمايي خرڅلاو حساب نه شي راکولی. وېې پوښته، چوپ پاتې کيږي!
کوچنی زوی مې جنګی، د موسيقۍ شوقمن دی، تل تال او درم ورسره وي. موسيقي مخالف نه يم، خو هر شي ځانته وخت لري. زه مجبوره يم څارويو ته واښه ورکړم، غواوې ولوښم او بازار ته لاړ شم.
وروره، تا ته رښتيا وايم، دغه دندې او کارونه زما د ژوند د بربادۍ سبب شوي دي، لکه چې د چا په خوله کې د سرو زرو ماهی وي چې نه يې تيرولی شي او نه يې غورځولی. ته خو زما لور، جونيا، هغه بدمرغه پيژنې. البته واده ته يې راغلی وې. څه ښې کورنۍ سره د هغې واده وکړ. د هغې مېړه په بمبيي کې د شيدو هټۍ درلوده. د هندوانو او مسلمانانو جګړو په ترځ کې چا سوری سوری کړی و او مړ شو. کورنۍ يې ټوټې ټوټې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوه. هغه مې بیرته خپل کورته راوستله په دې فکر چې هغه به بیا واده کــړم. دواړه ورینداروګانې یې کله چې وخت مومي د مرګ تر سرحده یــې ځــوروي. کــور اوس د جګړې تئیاتر ته ورته دی. هغه اوس ورو ورو د لیونتوب خوا ته درومي.))

دغو خبرو اترو د بولا کلي ته تر رسیدو پورې دوام وکړ. د بولا کلي کــوچنی خــو زړه وړونکی او زیات د غواګانو د رمو ځای و. بولا د دغه کلي مشر و، د کور نه د باندې پــه یوه لویه محوطه کې په تخمیني ډول یو درجن څاروي تړل شوي او به خــوراک لګیــا وو. په دهلیز کې یو لوی د لرګي تخته پوش ایښودل شوی و او دومره قوي و چې ایله لسو کسو پورته کولی شوای. په یوه میخ کې درم او په بل کــې تــال ځوړنــد وو. پــه تاخچه کې په یوه ټوکر کې پېچل شوی کتاب چې ډېر زیــات (رامآیانــا) تــه ورتــه و ایښودل شوی و. د کور دواړه نرېندې په تپي کولو لګیا وې. جونیــا د وره خــولې تــه ولاړه وه، سترګې یې تکې سرې وې. ښایي له ژړا نه. شونډې یې غټې او پنډې، مخ یې ګرد، سترګې یې وړې او ننوتلې او وچولی یې نری او کمسوری و. خو د هغې لــه نــازه ډکه غبږ او د بدن غزیدونکی پوستوالی هغې ته زړه راښکونکی طلسم ورکړی و. هغې مخې ته ټوپ را وواهه او له پلار سره یې ټوکرۍ ونیوله.

بولا ورته وویلې: ((لورې چلم راوړه او څه شربت هم راتیار کړه. البته، هوري میتو خو پیژنې؟))

جونیا چې به یوه لاس کې یې چلم او په بل لاس کې یې یوه رسۍ او کوزړۍ را نیــولې وه، راستنه شوه.

ګوبار چې لاس یې کوزړۍ تــه ور اوږد کــړی و پــه ډاډه زړه وویــل: ((همدلتــه یــې پر پرده.))

خو جونیا کوزړۍ کلکه نیولې وه. په جابکۍ سره یې د څاه غاړې ته منډه کــړه او پــه خوند یې شا ته بیرته وکتل او ویې ویل: ((خو ته زمونږ میلمه یې.))

((ګاونډیان میلمانه نه وي.))

((اوه، هو، میلمانه دي. که چیرې په میاشت کې یو وارې راشي.))

((خو آن ګاونډی هم هره ورځ نه شي راتلی.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

جونیا له یوې ګوښې نه ورته وکتل او ویې ویل: ((زما مقصد هم کټ مټ همداسې دی. په میاشت کې یو وارې راشه، تا ته به ښه یو سوړ شربت در کړم. که په دوو اوونیو کې یو ځل راغلې چلم به درته راوړم او که په اونۍ کې یو ځل راغلې ښه ځای به درته برابر کړم او که چېرې هره ورځ راغلې، نو هیڅ شی به تر لاسه نه کړې.))

((هیڅ شی؟ آن ستا یو سرسري نظر هم نه؟))

جونیا خپل سر ته ټکان ورکړ او ویې ویل: ((دا تر ټولو سخت کار دی.))

وروسته له هغه چې دوی څه وخښل، بولا وویل: ((غوا اوس واښه خوري، ګوباره سبا ته راشه او هغه بوزه.))

د ګوبار سترګې په غوا نښتې وې.

هوري چې خپله لوالتیا پټوله وویل: ((هیڅ بېړه نه شته. بیا به یې یو وخت راولیږم.))

بولا په ډېر زیات ټینګار سره وویل: ((خو زه بېړه لرم. هغه چې ستا په کور کې ولاړه وي تا ته به ستا وعده در په یادوي.))

((وروره، د هغه کار لپاره ما قول درکړی. نه یې هیروم.))

هوري او ګوبار دواړو له بولا نه رخصت واخیست. دواړه خوشحاله وو، هوري د دې لپاره چې د ډېرې مودې هیله یې په دومره لږ قیمت تر سره شوې وه او ګوبار د دې لپاره چې لا نور هم د بې قیمته خزانې څښتن کیږي. د غوا د درلودلو هوس په ده کې راپاریدلی و. هغه بیرته شا ته په غلا یو نظر واچاوه.

جونیا په وره کې ولاړه وه. د ده په باره کې د هغې په احساس پوهیده. د امید په شان بې صبره او زړه نازړه .

څلورمه برخه

هوري هغه شپه یوه سترګه خوب هم ونه کړ. دی چې د ترخه زیتون تر ونې لاندې پر کټ باندې اوږد غزیدلی و. ستورو ته یې کتل او د غوا په باره کې یې فکر کاوه. هغې ته له غوایانو نه لرې اخور جوړ کړي؟ خو چیرته یې وتړي؟ په اوړي کې پرابلم نه شته، د باندې به یې هم د وره تر خوا وتړي. خو په باراني موسم کې؟ که چیرې د یوه لعنتي او ښیرا وهلي شیطاني سترګې پرې ولګیږي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

برسیره پر دې د زمیندار ناظر به هم راشي او په پړسیدلي غومبوریو به نارې سـورې وهي او ورغوری به ګرځوي. دا به هیڅکله د هغه د دښمنۍ د راپارولو سبب نه شـي. ډېر ښه کار به دا وي چې په انګړ کې د لوښو او وښو یوه ځپره ورته جوړه شي.
دا غوا به په لومړني لنګوال کې له پنځو(سیرو) لږ شیدې ونه کړي. ګوبار به لږ تر لږه د ورځې یو (سېر) شیدو ته اړتیا لري او روپا که یـې خوښـیږي، ډک ډک لوښـي بـه وڅښي. خو آیا دا یوه تېروتنه نه وه چې دهنیا مو دومره ژر په دې راز پوه کړه؟ کـوم وخت چې دې لیدلې وې چې غوا انګړ ته راننوتې، د دې د حالت لیدنه به ښه د خنـدا وړ وه، ښه هغه څه چې شوې وه، شوې ده.
اوس مهمه موضوع د غوا ساتنه وه. دی په دې فکر کې شو چې کاشکې ګوبار خو ډېر غښتلی او پیاوړی وای. ښایي یې پلار دومره سختګیره هم ونه اوسي په هر صـورت، هلکان هلکان دي. آیا د پلار په ژوند کې دی پــه خپلــه اخــوا دې خــوا خوشــې نــه ګرځیده.
هر چا ویلي که چېرې کورنۍ تباه او تالا شوه مسوولیت به یې د ده پر غـاړه وي، خـو کوم وخت چې مسوولیت د ده پر غاړه ور ولوید، دی بیخي بدل شو.... نو ښایي ګوبـار هم بدل شي. که څه هم ډېر د خواشینۍ ځای و چې د ده دواړه ورونه له کورنۍ نه بیل شوي وو. د یوې پر ځای به درې وو په زمکه کې لیکې جوړولې. د سباوون رڼا راخپره شوه. دا وخت د څپرې د تیارولو و.
آیا دی د غوا تر راوستو پورې انتظار نه باسي، که چیرې بولا خپل فکر بدل کړي، دی به د ټول کلي د خندا مضمون وګرځي.
ګوبار چې د راوینښېدو په حال کې و، ویې ویل: ((پلاره سـهار دی، څپـره دې جـوړه کړه؟))
((نه، زویه، تر اوسه نه، فکر مې وکړ د غوا تر راوستو پورې انتظار وباسم. هېڅکلـه د بولا په خبره باور کیدای نه شي.))
د ګوبار سترګې تنګې ــ تنګې شوې ((ځنډ د څه لپاره؟ مور غوا راولو.))
((ته بولا نه پیژنې، ښایي شیطان د هغه په غوږ کې څه ووایي.))
ګوبار چټک راپورته شو، خپل کوټک یې راواخیست او په قاطعیت سره روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوري کله چې زوی يې له ځنګ نه تېر شو، په سرلوړي يې هغه ته وکتل. لــه ده نــه اوس يوه ښه تکړه ځوان جوړ شوی و. د واده لپاره پيسې نه درلودې. پــه کــور کــې د وېش او بيلتون د راتلو له امله دوی په بده ورځ اخته شوي وو، خلک د ګوبار د ليــدو لپاره راتلل او هغه يې خوښاوه، کله به يې چې وليد کور کې څه نه شته او هيڅ شی نه دي ورته پاتې. له ګوبار نه به يې لاس پر بوی. هغو به چې ومنله د ناوې لپاره بــه يــې دومره زياتې پيسې وغوښتلې چې هوري به عاجز پاتې شو.

دی مجبوره و چې سونا هم د خپل بخت کور ته وليږي. کــه زوی واده نــه وای کــړی. ډېره بده وه، خو که چيرې پيغله لور بې مېړه پاتې شوې وای، مقدساتو ته سپکاوی و. پيغله او بې مېړه نجلې يې په کور کې وه. ده ځنګه کولی شوای چې دوستانو تــه مــخ ولري؟

هوري په همدې چرتونو کې ډوب و چې (دمري) د ټوکريــو اوبــدونکې ده تــه ســلام واچاوه او له هغه يې وپوښتل چې چيرې لړ څه د بانکس لرګي د خرڅلاو لپاره ولــرې. دمري تور، ټيټه ونه او ډکې سترګې يې درلودې او په ځير ځير به يې درته کتل. مــخ يې چاغ او لنډ و او بريت يې هم درلودل.

د نرۍ ملا په وندنی کې يې يو اوږد چاکو ګرځاوه. په کال کې يو يا دوه ځله به يــې د څوکيو، ټوکريو او نورو بانکسی شيانو د جوړولو لپاره د بانکسی د اخيستو لپاره دوره وهله.

هوري، دمري د بانکس پر ګڼو ونو را وګرزاوه او سل دانې په پنځه ويشت روپيو معامله وشوه. هوري ورته وويل: ((د دې لپاره چې ته يو پخوانی پيرودونکی يې، نو در ســره چنه نه وهم. زما د بانکسي سل دانې له دېرشو روپيو نه کــم نــه خرڅيــږي. پــه هــر صورت، آيا ستا زوی راستون شوی، کوم چې واده کړی و؟))

دمري وويل: ((ميتو، هغه زوی زما د سر ټيټی سبب دی، هغه خپله ښځه پرې ايښې او اوس له بلې ښځې سره په ښار کې دی. بده خو لا داده چې ښځه يې له بــل ســړي سره تښتيدلې ده. ما له هغې نه وغوښتل چې يوه ښځه و اوسي او خپل ځــان آرامــه ونيسي، که نه زه به چا ته مخ ونه لرم. خو هغې زما خبرو ته غو ونه نيو، داسې ښــځې ناوړه دي، وفا نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدای دې ښځې ته هر څه ورکړي، خو نه ښایسته څېره، که چېرې د ښې څېرې خاونده وي، د هغې ساتل آسانه کار نه دی. آیا د بانکس ونې ستاسو ورونو په منځ کې ویشل شوې دي؟))

((هو، مورې هر یو برابره برخه لرو. زه به د خپل ورور برخه وا نه خلم. کولی شم دوی ته ووایم چې ما بانکس په (شل) روپیو خرڅ کړي دي او دوی هم دومره هوښیار نه دي چې پرې پوه شي. البته، دا خبره دې زما او ستا په منځ کې وي.))

هوري د دمري خوا ته ځغلنده نظر واچاوه څو د ده عکس العمل معلوم کړي. هغه د یوه ماړه نس خاوند سوالګر ته پاتې کیده چې د صدقې او د غوایي خیرات غوښتنه کوي.

دمري، هوري راګوښه کړ او ورته ویې ویل: ((میتو، په ما اعتبار وکړه. زه به ونه غواړم چې سر ټیټې شې. خو د لږې فایدې لپاره ده چې انسان په یوه بې پته معامله لاس پورې کوي. که چیرې ته لږ ښکته راشې یانې(۲۰) روپۍ، زه به هغو ته (۱۵) روپۍ ووایم.))

معامله جوړه شوه، دمري تر نرۍ ملا پورې ځان لوڅ کړ او د بانکس په پرې کولو یې پیل وکړ.

پونیا، د هیرا ښځه د څاه خوا ته روانه وه. له پلو لاندې یې دمري د بانکس په ونو کې ولید. هغې ناري کړې: ((ودریږه! څوک یې؟ له دې ونو نه ووځه!))

دمري ژر ودرید او ویې ویل: ((زه حق لرم. ما په پیسو اخیستې دي.))

دا د هیرا د ښځې په خاطر و چې ورونه سره بیل شول. هیرا کله کله هغه ډېره وهې. سره له دې، د هغې خبره په کور کې آخیري خبره وه. هیرا هغې ته مطیع او تسلیم شوې وه او هغه آس ته پاتې کېده چې خپل بادار په لغته وهي، خو پر خپله شا هغه ته د سپریدو اجازه ورکوي.

هغې په لوړ آواز وویل: ((زه بانکس نه خرڅوم.))

دمري پوه شو چې ښه به دا وي له ښځې سره بحث ونه کړي. هغې ته یې په بدخویۍ وویلې: ((غواړم ستا له مېړه سره وغږیږم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

پونیا د مېخ په شان کلکه وه. د ژوند ناخوالو او محرومیتونو د هغې ټول احساسات ور وژلي وو.
د دمري لاس ته یې په ځیر ځیر وکتل: ((زه چې دلته یم، مېړه ته مې د غړ کولو څه حاجت شته. له ونو نه دې لاسونه ایسته کړه. خبره همدا ده!))
کله چې دا د دمري له اعتراض سره سره لاړه نه شوه، دمري پورې وهله او هغه خوره وره او شواړه پرېوتله. راپورته شوه، دمري ته یې ښکنځل وکړل. خپلې ځپلکې یې را و ایستې او له ډېر قار او غضب نه یې دمري څو څو ځله پرې وواهه. دمري دا وهل بې له دې چې کومه خواشیني ځرګنده کړي تیر کړل. هغه په دې پوهیده چې د دغه ډېر بد عمل په وړاندې باید له حوصلې او زغم څخه کار واخلي.
هوري چې د پونیا ژړاوې اورېدلې په منډه راغی. پونیا په لـوړ آواز ژړا انګــولا کولــه. لومړی له قاره تک شین شو. خرڅې شوې برخې نښې نښانې یې ټوټې ټــوټې کــړې، دمري یې په لغته وواهه او په چیغه یې وویل: ((که ژوند درباندې ګران دی، نو تېښته کوه. په کوم جرآت تا زموږ د کورنۍ په یوه ښځه لاس پورته کړی دی؟))
په دغه وخت کې هیرا راورسېد د خپل قار او عصبانیت له څپو نه ډاریده. سترګې یې تکې سرې شوې وې. د اورمېږه رګونه یې درزېدل، دی په دمري په قار نه و، خو خپلې ښځې پونیا ته ډېر په قار شوی و. دې څه کار درلود چې له یوه نارینه سره یې شــخړه کوله؟
سیده پونیا ته ورغی، هغه یې لیرې راکښ کړه او په متروکه یې د هغې په وهلو پیــل وکړ، پونیا انګولا کوله هغې چیغې او بغارې وهلې: ((خدای دې تــا د نــړی پــه ټولــو مصیبتونو اخته کړي. جزام دې ستا اندامونه یو یو در وخوري.))
د جزام د نیولو په اوریدو سره د هیرا د عصبانیت سرې لمبې په مړه کېدو شــوې لــه سینه بغل او کولرا سره انجام چټک و، خو د جزام تدریجي مرګ یې نه خوښیده. یــو ځل بیا یې پرې اخ او ډب جوړ کړ.
بیا یې دمري ته مخ راواړاوه او ورته ویې ویل: ((ما ته دې ولې خوله وازه پاتې ده؟ څه خپل کار دې کوه. بیه خو یې پوهیږې. پنځلس روپۍ ده.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

پونیا خپل سر وټکاوه: ((که چیرې ته غواړې چې خپل کور ته اور ور واچـوې، وایـې چوه، ویې سوزوه. په مایې څه؟ څه بده برخه، څه بده برخه! د تا غوندې د یوه قصـاب په منګولو کې لویدلې یم.)) د کور خوا ته روانه شوه.

هیرا پرې پرچ وهل: ((چیرته روان یې. ځاه ته لاړه شه. همدا اوس.))

دې چې د وهلو ټکولو مزه لیدلې وه، د نورو وهلو شوقمنه نه وه. په آرامۍ یې لوښـي راپورته کړ او په سلګۍ وهلو د ځاه خوا ته روانه شوه.

هوري پرې نارې کړې. ((اوس بل جنجال جوړ نه کړې!))

دهنیا د وره له خولې ور نارې کړې: ((څوک د تا خبرو ته غوږ نه نیسي او ته لګیا یې نارې سورې وهې. ته هغه نه پیژني؟ دا هماغه پونیا ده چې ټوله ورځ یې درته ښکنځل کړي وو. په خپل حق ورسیده. څه خبره ده؟))

هوري چې وره ته راورسید په هغې لړ په قار شو او ورته ویې ویل: ((څنګه هغه وهل چې هغې وخوړل، لکه چې ستا زړه هم ورته کیږي؟))

((که چیرې ما مخکې نه وي خوړلې!))

((دومره ډېر نه. که وهل وخوري، تښتې، همداسې نه ده؟))

((ما له دې نه خورا ډېر خوړلي دي. که چیرې هیرا خپله ښځه وهې. پرې ګرانه هـم ده. ته یوازې په وهلو پوهیږې، نه په مینه.))

((نه داسې ادعا نه شې کولی. دا ته وې چې د پلار کره لاړې او کور ته د راتګ فکر در سره نه و. زه درغلم او ته مې راوستې.))

((هو، هغه وخت چې تا بې ما ژوند نه شوای کولی نه دا چې زه پر تا ګرانه وم.))

د واده ژوند مخکینۍ دوره له ځوانۍ او شوق سره پـه درزیـدو وي، کـټ مـټ لکـه سباوون چې د ژوند دوره په کې داسې ښکاري ته به وایي له ګلابي رنګ او ځلا سـره غوړول کیږي. د ژوند ماسپښین په خپلو غځول شویو وړانګو کې وهم او خیال ویلوی او موږ واقعیت ته مخامخ دروي. د شپې سوله او آرامتیا راکښته کیـږي چـې پـه دې وخت کې موږ د ستړیو لارو یو په شان چې د یوه ګړنګ پر سر ناست وي په تیر وخت باندې چورت وهو او په هغه کې ډوبیږو او په اتفاقي توګه ښکته چـې ډېـره لـرې او پردې دی د ژوند خوځیدا او چورلیدا ځارو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دهنیا سترګې نمجنې شوې او ویې ویل: ((ته ځنګه خبرې کوې. تا هیڅکله آن زما یوه کوچنۍ خطا هم نه ده بخښلې.))
هوري وویل: ((دهنیا ته عادلانه قضاوت نه کوې. بولا وپوښته چې زه تل ستا څومره صفت کوم.))
دهنیا چې موضوع بدله کړه ویې ویل: ((پر بېړده چې وګورو ګوبار له غوا سره راستون شوی او که تش لاس راغلی دی.))
سمدستي چې دا دننه انګړ ته ننوته دمري چې ډېرې زیاتې خولې یې کړې وې راورسید. هغه وویل: ((میتو راځه چې بانکس وشمیرو. سبا ته به یې په کراچۍ کې یوسم.))
هوري د بانکس د لرګیو د شمیرلو ضرورت ونه لیده او دمري چې خپله کڅوړه خلاصه کړه اووه روپۍ او اته آنې یې دهوري په لاس کې ورکېښودې.
هوري وویل: ((ټول همدومره؟ نه، نه، دوه روپۍ او اته آنې نورې.))
دمري په بې مزه ګۍ وویل: ((ولې؟ معامله په (۱۵) روپو فیصله شوه. همداسې نه وه؟))
((نه، شل روپۍ وې.))
((پنځلس، موږ د هیرا او روستا په مخ کې په دغې بیه موافقه وکړه. ورغږ کړم؟))
((ته ښه پوهیږې چې موږ په شلو روپو پر بکړه کړې وه. دا چې ته اوس ډېر سپیتوب کوې د دې مانا نه لري چې ټول شیان باید ستا په خوښه وشي. دوه روپۍ او اته آنې پاتې دي. خو ماته پوره دوه روپۍ نورې راکړه.))
دمري داسې مندکه وه چې ماتول یې آسانه کار نه و. هغه پوهیده چې هوري په نا پاکه وجدان سره نه شي کولی هغه سره په ښکاره دعوا وکړي.
هیرا ورته تندی تریو کړ او ویې ویل: ((چودري، دا ښه کار نه دی. زما له دوو روپیو سره به مهاراجه نه شي.))
((او نه به ته د خپلو ورونو سره په ټګۍ باندې.))
دمري لاړه خو هوري سرخوږی تر ونې لاندې کښېناست د موضوع په هکله یې چورت واهه، پیسې یې په مخکې بې له دې چې لاس ور وړي پرتې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې دهنیا له انګړ نه راووته ویې لید چې پیسې پر زمکه پرتې دي. ویې ویل: ((خو دا باید لس روپۍ وای. نورې یې چېرته دي؟))

هوري جرآت نه درلود هغې ته ووایي چې دمري څنګه راګیر کړی دی. دی هغه غل ته پاتې کېده چې دام د غلاکولو لپاره ونې ته وخېژي او چې ښکته را ولوېږي کوښښ کوي خپل بد عمل د کالیو نه د ګرد په ټکولو پټ کړي.

په ځوړند مخ یې وویل: ((څه کولی شم؟ هیرا په ۱۵ روپیو موافقه کړې ده.))

((هیرا که وغواړي په ۵ روپیو یې هم خرڅولی شي. خو موږ ولې؟))

((توده شخړه روانه وه. د دې چنې وهلو او دعوا وخت نه و.))

((البته، ته څنګه کولی شې؟ که چېرې تا ویلي نه وو، ستا ګران ورور به څومره کم راغلی و؟ په خاصه توګه چې ستا ګرانې وربنداړې د مرګ وهل خوړلي وا!))

هوري ګبنۍ اخیستې و او له قاره خوټېده خو بې له دې چې څه ووایي او خپلې سترګې پورته کړي په پټه خوله یې د هغې خبرې وزغملې. رمبی یې راواخیست چې کروندې ته لاړ شي.

دهنیا چې رمبی ترې نه واخیست وویل: ((چیرته ځې؟ لاړ شه. ځان دې پرېمینځه. خواړه تیار دي.))

((زه خو وږی نه یم.))

دهنیا شوکارې پرې ولګولې: ((نه یې وږی؟ ورور دې ارومرو لډوان در کړي دي. خدای دې هر چا ته داسې ښه ورونه ور کړي.))

هوري له قاره خوټېد او ویې ویل: ((ښکاریږي چې اندامونه دې خارښت کوي.))

دهنیا له درواغجن معصومیت سره وویلې: ((زما هیڅ ګناه نه شته. تا په خپلې مینې تباه کړې یم.))

((اوه، ما یوازې پرېږدې، که لاړ شم؟))

((زه څوک یم چې تا وباسم؟ کور ستا دی. ته خاوند یې.))

ټوله پوهه او ځیرکي یې مخکې د ورځې د پیښو له امله پڅه او کمزورې شوې وه. نو له همدې کبله هوري د ملنډو او ټوکو لپاره وخت نه درلود. رمبی یې ایسته غوځار کړ او ځان پرېولو ته ولاړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګوبار راستنېدل ډېر ځنډ شو. لا تر اوسه پورې یې درک هم نه و. دا هلک څه کوي؟ د جونیا په ښکار مشغول دی؟ بې له ګوباره خوړو خوند نه ورکاوه په نیمه اشتها یې یو څو وړې وړې ګولۍ وخوړې او د ترخه زیتون د ونې تر سیوري لاندې اوږد وغځېد.
روپا چې ول ول شوي وېښتان یې جړ شوي وو. په ژړا راغله هغې له سونا نه شـــکایت درلود، سونا ور ته ویلي وو کله چې غوا راشي هغې ته به اجازه ور نه کړي چې تپـــي وکړي. دا ډېره بده وه. روپا په کوم شي کې له سونا نه کمه وه؟ سونا چې پخلی کــاوه، نو آیا روپا لوښي نه مینځل؟ سونا چې اوبه را ایستلې، آیا روپا منګی نــه راوړ؟ ســـونا چې به په کروندې کې کبلې په رمي وهلې، آیا روپا وزه نه پووله؟
هوري چې د هغې په ساده ګۍ یې لوبې کولې، وویل: ((ته به تپي وکړې. کــه چیــرې سونا غوا ته نږدې راغله ویې شړه.))
روپا چې خپل لاسونه یې دهوري په غاړه کې ور اچولي وو، وویل: ((زه به یې لوښـــم هم.))
((ارومرو، ننوځه ځوک کولی شي چې ولوښي.))
((نو غوا زما ده.))
((ولې نه.))
روپا چې له خوشحالۍ نه پړکېدله. منډه یې کړه څو پړې او مغلوبې شوې خـــور تـــه دا خبر یوسي.
سونا لا تر اوسه پورې د نوې ځوانۍ په دوره کې وه. بدن یې پوره د ځوانۍ نجلۍ و، خو ماغزه یې د وړې داسې لکه چې په هغې کې ښځه او کوچنی یو له بله سره په مقابلـــه کې وي. په ځینې موضوع ګانو کې دومره ځیرکه او هوښیاره وه چې یو یا دوه شـــیان ډېر پوه سړي ته درس ورکړي، خو په ځینو نورو موضوع ګانو کې بـــه دومـــره خـــوش باوره وه چې آن یوه کوچني کولی شوای هغه وغولوي.
د هغې مخ اوږد او زیړ، خو خوشحاله وه او د هوساینې او قناعت نښې په کې له ورایه بریښېدې. ویښتان یې هیڅ نه غوړول په سترګو یې هیڅ کجل نه پورې کول او هـــیڅ سینګار یې نه کاوه. داسې ښـــکاریده چـــې د کـــورنۍ ســـتونزې د هغـــې د مســـتۍ او خوشحالۍ خنډ شوې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې روپا ته وویل: ((کله چې ته په تپې کولو لګیا شې، زه به د غوا تــولې شــیدې را ولوښم.))
((زه به غوا په کوټه کې کلپ کړم.))
زه به ور ور مات کړم. سونا په تراټ د ام ونو ته لاړه. ام د توپاني بادونو له برکته لړ څه ژېړ شوی و.
کوچینیانو به تل د هغو په ښاخونو ځانونه راځوړند کړی وو. کله به چې باد یو څو دانې را وغورځول، نو څه تېل وهل او خاپوړې به وې. روپا به تل هغه څه کول چې خور یــې ورته ویل، هغه د سونا پسې د ام ونو ته روانه شوله. د سونا د واده لپاره پلانونه تر لاس لاندې وو.
روپا ځوریدله چې ولې هیڅوک د هغې د واده په باره کې خبرې نه کوي. کله کله بــه هغې خپله دا موضوع منځته را واچوله. هغې به دا موضوع ډېره په خوند یادولــه چــې زوم به څه ښکاریږي د هغې د خوراک او اغوستو لپاره به څه ښکلي شــیان راوړي. د کوچنیانو په منځ کې دا د خپلو خیالونو له کبله ممتازه وه.
ماسپښین په تیریدو و، خو د هوري زړه نه کیده چې کروندې ته لاړ شي. هغه غوایانو ته واښه ور واچول او چلم یې د ځان لپاره تازه کړ. هغه لا تر اوسه پورې هم په پور کې ډوب و. پور د درې سوو روپو په شا وخوا کې و او هر کال به د سلو روپو سود پــرې ور زیاتیده. پنځه کاله مخکې یې شپیته روپۍ له منګرو، سود خور نه د غوایی د اخیستو لپاره پور کړې وې. تر اوسه پورې یې شپېته روپۍ د هغو سود ورکړی . هغه د دېرشــو روپو پور چې له پنډت داتادین څخه یې د پټاټو د کرلو لپاره کړی و اوس سلو روپو ته ختلې و نور پورونه هم وو. د مالیې یوه برخه لا تر اوسه نه وه ور کړل شــوې، ښــه ده چې دی د پور د چورتونو په لړۍ کې د څو مخکې شــېبو اووه روپــو او اتــه آنــو تــه راورسېد.
آیا دا به د دوسهیرا په جشن کې زمیندار ته د هغه د تحفې ورکولو پرابلم حل کــړي. خو حل به یې نه کړي؟ آن که یو څو روپۍ یې له کوم ځای نه را پیــدا کــړې هــم وای خبرې به یې په ټول کلي کې تیت شوې وې او پوروړي به ډله ډله ورته را روان وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دی به دا روپۍ د تحفې لپاره وساتي. دی لا دوه نور مسوولیتونه هم لري. د ګوبار او سونا واده. دا دوه کاره هم له درې سوو روپو نه زیات خرڅ په کار لري. ده څومره هیله درلوده چې وکولی شي د دا دومره پورونه ټول پرې کړي. خو د ده له ټولو کوښښونو سره سره، پورونه په ده پورې نغښتي وو.

د خدای لپاره، که چیرې حالات همداسې وړاندې لاړ شي، د ده د پورونو پېټی به دروندېږي او یوه ورځ ښايي دې ته اړ شي خپل کور لیلام کړي او له کوچنیانو نه یې سوالګر جوړ شي.

د ورځني کار له ستړیا نه وروسته کله چې ده چلم څکولو، دی چرتونو او اندېښنو داسې راچاپیر کړ لکه چې تور دیوال ترې راچاپیر شوی وي او د تېښتې لار هم ونه لري.

د ده یوازینی تسلیت او ډاډ دا و چې دی یوازینی بدمرغه انسان نه وه. نور کروندګر هم په همدې ښېرې کې سپاره وو. ځینې یې په واقعي توګه په ډوبیدو وو . سوبا او هیرا د ده ورونه، څلور سوه پوروړي وو. پر جینتګر باندې زر روپۍ پور وې.

جیوان میتو داسې غریب و چې مجبوره و سوالګر خالي لاس وباسي.

پور پر کلي باندې د یوه نفرین په شان لمنه غوړولې وه.

سونا او روپا په ناڅاپي توګه خوشحاله را ننوتې او ویې ویل: ((ورور له غوا سره راغی!)) دوی بېرته د ام ونو ته لاړلې.

هوري او دهنیا دواړه بې قراره وو. دهنیا په خوشحالۍ سره وویلې : ((غوا په لمر کې را روانه ده. زه به لړ اوړه او غوړي ورته برابر کړم. ته ژر شه څپره جوړه کړه.))

هوري : ((په کور کې کوم ځای کې یو دانه زنګ پروت و. د هغې په غاړه کې به یې ور واچاوه.))

دهنیا : ((سونا چیرته ته ده؟ هغې ته وواېه چې یو تور ټوکر له هټۍ نه راوړي. ډېره ښه ده چې له همدې اوسه نه هغه له بدو سترګو نه وساتل شي.))

هوري: ((زموږ د ژوند له ورځو نه همدا ورځ وه. ما هغه شی په لاس راوړ چې دومره موده ورته په انتظار کې وم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو دهنیا راز ساتونکې وه او لــه اربــاب الانواعــو څخــه چــې د دې د نیکمرغــۍ او خوشحالۍ سره یې حسادت درلود ډاریده چې ښایي مصیبت ته امر وکړي خوښــي او نیکمرغي تر پښو لاندې کړي.

دهنیا اوږه او غوږي واخیستل چې ګوبار را ورسید او یوه ډلــه هلکــان ور پســې وو. هوري مخکې منډه واخیسته او د غره تر لمنې وخوت. دهنیا ژر له تور ټیکري نه یــوه ریتاړه راخیرې کړه او د غوا تر غاړې یې وتړله.

هوري غوا ته په څیر څیر کتل او هک پک پاتې و، تا به ویلی رب النوع بڼه بدله کړې، نو له همدې کبله غوا د ده کره راغله، څو د ده کور سپېڅلی کړي، څه عــالي او ښــه بخت!

دهنیا چې آریانه شوې غوندې وه، وویل: ((څه ته دې خوله وازه پاتې ده؟ څه لاړ شه او په انګړ کې څپره جوړه کړه.))

((په انګړ کې؟ هلته ځای نه شته، زه به یې دباندې وتړم.))

د هوري لپاره، غوا نه یوازې د عبادت شی و، خو د نمایش بڼه یې هم درلوده او هغه ته د نیکمرغۍ او بریالیتوب ژوندی سمبول هم و. هغه غوښتل چې خلک د ده د کور خوا ته ګوته ونیسي او ووایي، دا دی د هوري میتو کور.

دهنیا شکمنه وه. که چیرې د دې له وسه پوره وای دې به دا غوا تــر اوو انګــړو ننــه ایستلې وه او آن په کوټه کې به یې پټه کړې وه.

هغې به په دې غوښتنه ټینګار کاوه چې څپره دباندې جوړه کړي دا هم په دې خبــره ولاړه وه، څو چې هوري را ننووت. غوا خو پټه په ډولۍ کې نه وه راغلې د هغې راتــګ په کلي کې انګازې جوړې کړې. کلیوال سره راغونډ شــوي وو، څــو د هغــې ننــداره وکړي.

هغه یوه عادي غوا نه وه. د هغې رارسیدل یوه پېښه، یوه یادګاري ورځ وه. آیــا د دې بیه رښتیا اتیا روپۍ وه؟ آیا هوري په همدې بیه خوشحاله و؟ هوري غوا تــه پــه کــره کتنه او خوشحالۍ سره یوځای کتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اويا کلن او ډنګرمخي پنډت دامتادين په خپله امسا تيکه کـړې وه او پــه بــې نــوره سترګو يې هغه ته کتل. هغه وويلې: ((هوري، اجازه راکړه چې هغه يــو وارې وګــورم اوريدلي مې دي چې ډېره ښايسته غوا ده.))

هوري د دغه زاړه سړي لاس ونيو او هغه يې انګړ ته راننه ايست. زاړه پنډت ښکته او پورته ورته وکتل، له ښاخو نه نيولې ښکته تر پښو پورې. هغه خپل ســر د تاييــد پــه توګه وښوراوه او ويې ويل: ((هغه بې عيبه ده. بيخي ښه ده. تــا تــه وايــم د دې هــر خوسکی به د سلو روپيو ارزښت ولري. هغه وساته، په هيڅ صورت د هغې واښه کم نه کړې.))

هوري مننه وکړه: ((مهاراج دا ټول ستا د دعا او برکت له امله دي.))

متادين د تنباکو شيره چې په خوله کې يې پاتې وه توېې کړه او ويې ويل: ((نه، زويه، دا د خدای مهرباني ده. تا ارومرو نغدې پيسې پرې ورکړې دي.))

((هو، مهاراج، نغدې پيسې پوره اتيا روپۍ د بولا غوا ده.))

هوري بايد ښه پوه شوی وي، ځکه متادين په درواغو خبرو ډېر ژر پوهيده. خو ځــان ښودل هغه ته له دې نه ښه ښکاريده.

هغه وويل: ((زويه، هيڅ تاوان دې نه دی کړی. بيخي سمه ده. له هغې نــه بــه پنځــه سيره شيدې واخلې يانې د خوسکي له مړيدو وروسته.))

دهنيا د خبرو په منځ کې راننوته: ((اوه، نه، مهاراج، يوه زړه غوا څرنګه پنځه ســېره شيدي کولی شي؟ په خاص ډول چې موږ د هغې د نس مړولو لپاره پوره واښه نه لرو.))

((په هر صورت، زما نصيحت ته غوږ کيږده او هغه دباندې مه تړه.))

دهنيا، هوري ته په مانا داره حالت وکتل لکه چې غوښتل يې ووايې، اوس به دې خبره کې څه وايې.

ټول کليوال راغلل. خو سوبا او هيرا، د ده خپل ورونه نه. هوري د هغوی لپاره ښه ځای جوړ کړی و او د هغو راتګ به دې ډېر خوشحاله کړی وای، ماښام دواړه ورونه د ده له وره نه تېر شول بې له دې چې د ده کور خوا ته يو وار هم راوګوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هیرا او سوبا بې تفاوتی دی ځوراوه. د مال او دولت وېش سره څوک خپلې اړیکې داسې ژر نه پرې کوي. ور ووتل، ورور دې هغه په دې باره کې له دهنیا سره خبرې وکړې.
دهنیا خپله پزه غونچه کړه او ویې ویل: ((زر کرته مې درته ویلي چې زما په مخ کې د هغو نومونه مه اخله. ټول کلی راغی، دوی نه! آیا دوی ډېر لرې ژوند کوي؟ آیا پښې یې په نکریزو سرې دي؟ زما خبره ومنه دوی له حسد نه تک شنه شوي.))
د څراغ لګولو وخت و، لاړه چې له هتۍ نه د خاورو تېل راوړي.
هوري، روپا په غېږ کې ونیوله. هغه یې دلاسا کوله او ورته ویې ویل: ((د کاکا ... کره دې په منډه لاړه شه او وګوره چې کاله کې شته که نه؟ د کاکا سوبا کره هم لاړه شه ورته ووایه چې دلته راشي، که چېرې دوی ونه منله دوی دلاسه که کلک یې ونیسه او رایې وله.))
((زه نه ځم، وړه اکانی مې زوروي. هغې ته څه مه وایې، تره کره دې ورشه او د سوبا تره پر ښځې خو ګرانه یې. همداسې نه ده؟))
((پر هغې باندې ګرانه یم، خو سوبا اکا مې ډېر ځوروي. هغه ماته وایي . . نه، تاته یې نه وایم.))
((راته ووایه.))
((نه، نه یې وایم.))
((هغه دې څنګه ځوروي؟ راځه، روپا، راته ووایه.))
((هغه وایي چې یو موږک یې زما لپاره ساتلی. ماته وایي چې په غوړو کې یې کباب کړم او ویې خورم.))
هوري وخندل: ((تا به ورته ویلي وو چې لومړی یې و ازمایه.))
((خو مور مې نه غواړي چې د هغو کره لاړه شم.))
((ته د مور لور یې که زما؟))
روپا د هوري په غاړه کې لاس ور واچول او په موسکا یې وویل: ((البته چې د هغې.))
((نو زما له غیرې ښکته شه. همدا اوس ښکته شه. زه تا نه پر بېږدم چې زما له لوښي نه خواړه وخورې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

روپا ژر خپله خبره اصلاح کړه. ((نه زه ستا لور یم. نه د مور... .))
((نو هغه څه چې مور دې درته ووايي کوې او که زه درته ووایم؟))
((پلاره، هر څه چې ووايې.))
((نو ژر د اکا ګانو کره دې لاړه شه.))
((که چیرې مور ښکنځل راته وکړل؟))
((هغه به پوه نه شي.))
دهنیا له دوکانه راستنیدله چې روپا يې په لاره کې ولیده چې د هیرا اکا کور خوا تــه روانه ده، روپا ته یې ښکنځل وکړل: ((د هیرا کور ته ځې؟ له ما سره کور ته راځه.))
هوري د څپرې په جوړولو بوخت و. هغه په دې معامله کې ځان بېخي بې خبره وښوده او شکایت یې وکړ: ((اوس دې بیا خوله وازه کړه. هر وخت چیغې وهې! آیا تل تا باید خوله وازه کړې وي، لکه تور سپی چې باد ته غاپي؟))
د شپې لومړني ساتونه تېر شول، څپره جوړه شوه، خواړه وخوړل شول. خو غوا خپــه غوندې ښکاریده. د داسې ناوې په شان چې په لومړۍ ورځ د خُسر کور ته راغلې وي. هوري او ګوبار د هغې په مخکې چپاتې ځوړند نیلي وو. خو هغې د چپاتیو خوا تــه آن ونه سونل. هوري د باندې ووت د کټ پر سر ناست و چلم یې څکاوه او د ورونو په باره کې یې فکر کاوه.
له یوې شیبې نه وروسته یې چلم د کټ خوا ته کېښود او د هیرا د کــور خــوا تــه ور روان شو. هیرا او سوبا له خپلو کورونو نه د باندې پر ګټو غزیدلي وو. پــه تیــاره کــې دوی د هوري راتګ ونه لید. دوی ګپ شپ لګاوه او خبرې هم د ده په بــاره کــې وې. هوري په خپله نرۍ لاره کې ودرید.
هیرا: ((کوم وخت چې مور سره یوځای وه، هغه آن یوه اوزه هم نه اخیسته. اوس غوا اخلي. هېڅوک به د خپل ورور د پیسو په غلا نیکمرغه نه شي.))
سوبا: ((وروره، ته د هوري په برخه کې عادلانه قضاوت نه کوې. هغه آن یوه یوه روپۍ سره ټولې کړې دي.))
هیرا: ((دا ستا فکر دی. خو زه فکر کوم چې دا غوا ده له هغو پیسو نه اخیســتې ده، کوم چې ده په ګډ ژوند کې ځانته پټې کړې وې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوبا: ((ته باید په هغه باندې داسې تور ونه لګوې.))
هیرا: ((نو دومره ډېرې پیسې له کوم ځایه راغلې؟ آیا له اسمان نه راتــوېې شــوې؟ زموږ زمکه یو برابره ده. حاصل یې هم یوه اندازه دی. دا نو څرنګه کیدای شي چې موږ د کفن د اخیستو پیسې نه لرو په داسې حال کې چې هغه ځي او غوا اخلي.))
سوبا: ((امکان لري په پور یې اخیستې وي.))
هیرا: ((بولا هم پور ورکوي.))
سوبا: ((خو ډېره ښه غوا ده. کله چې ګوبار کلي ته راوستله ما ولیده.))
هیرا: ((هغه به ژر لاس ترې پر ښمینځي. حرامې پیسې ډېرې دوام نه کوي.))
هوري نور نه شوای دریدلی. د هغو ناوړه خبرو د هغه زړه ور سوری کړ. بیرته راستون شو بیا په خپل کټ باندې کښېناست او چلم یې وڅکاوه، وروسته له هغــه نــه یــې د بیدیدو کوښښ وکړ. خوب ورنغی، غوایان یې پر ېول. خو ناوړه فکرونه یــې لــه خپلــو ماغزونه لرې کولی نه شوای.
چلم یې تازه کړ، خو دا ځل تنباکو تندوالی او تېزوالی نه درلود. په دې وخت کې د ده حالت هغو اوبو ته پاتې کیده چې د سوري یا د لار د موندلو په اثر له یوه سوري په زور په چورلیدا ووځي. همدغه وضعیت په ده باندې سخت تاثیر کړی و او تصمیم یې ونیو چې غوا بیرته بولا ته ور ولي او په خپل ځای کې را پورته شو.
دهنیا وویل: ((شپه کې دومره ناوخته پورې څه کوې؟))
هوري د وره خوا ته یو ګام مخکې واخیست او ویې ویل: ((غوا بولا ته بېرته ستنوم.))
دهنیا یې مخې ته ودریده: ((ولې؟ آیا د همدې لپاره دې راوســته چــې بېرتــه یــې وروله؟))
((هو! دا ډېر ښه کار دی.))
((ته مسخره یې. ته د هغې د راوستلو لپاره دومره شوقمن وې او اوس غــواړې چــې هغه بیرته ورستنه کړې. آیا بولا سملاسي پیسې غواړي؟))
((نه، بولا هیڅ نه دی راغلی.))
((د هغو په ښنو کې ولویږه که چیرې دوی کستمن دي، پر ېږده یې څومره چــې یــې زړه غواړي حسادت دې وکړي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((مهاراني، دومره په لوړ اواز نه. خلک به وايي موږ بيا شخړه جوړه کړې ده. هغه څه چې ما واوريدل کاشکې ته يوازې پرې پوهيدای، د هر چا په خوله کې دا خبره پرته ده چې خپل ورونه مې غولولي دي او اوس د دوی د برخې په پيسو ژوند کوم.))

((دا خبره هيرا بايد کړې وي.))

((ولې يوازې د هيرا نوم اخلې. ټول کلی په دې اړه غږيږي.))

((زه پوهيږم چې دا د هيرا خبره ده. په دې خبرو کې هغه د ټولو سرماشه دی.))

دهنيا غوا په موږې باندې وتړله او مخکې له دې نه چې دی د هغې مخه ونيسي. هغه له وره نه وتلې وه. څنګه چې دی د هغې په ناڅاپي غصه بلد و، مزاجي حالت يې ده ته اجازه نه ورکوله چې هغې پسې لاړ شي او بله شخړه جوړه کړي.

يوازې به چې هغه راوپاريده، محشر به يې جوړ کړ، هيرا هم کم حوصله و. که چيرې يې په دهنيا لاس پورته کړی وای... .

هوري له قاره ريږديده او په فکر کې ډوب شوی و. پر خپل ځان يې لعنت ويلې چې ولې يې د هيرا خبرې دهنيا ته وکړې. په داسې حال کې چې خپل سر يې نيولی و، پر زمکه باندې کښيناست.

له هغه څه نه چې ډېر وېريده هغه پېښ شوي وو. ناڅاپه د دهنيا ناوړه غږ په هوا کې راپورته شو او پر هغه پسې د هيرا په لوړ آواز چيغيدل او بيا د پونيا کړيکې او چيغې وهل. هوري ناڅاپه د ګوبار په فکر کې شو. منډه يې کړه د ګوبار کټ خالي و. هغه دلته نه ليدل کيده. په کلي کې غوغا جوړه شوې وه.

هوري د هر بل بزګر په شان طبيعتاً سوله خوښوونکی و، هغه پوهيده چې د شورماشور پای تل بد د پوليسو له څورولو، په محکمه کې د وخت د تيرولو او د زمکې له کار و باره پاتې کيدلو سره يو ځای دی. نو د ده هيله دا وه چې له شورماشور او شخړې نه ځان وساتي، خو دې لرې ساتنې هم حد درلود.

د ديوال له څنګ نه يې د شخړې صحنې ته کتل. د يوه فرصت پيژندونکي جنرال په شان هغه غوښتل له موقعيت نه ښه ګټه واخلي. که چيرې شخړه د دهنيا په ګټه وي. ده ته حاجت نه و چې ځان شخړې ته ور ګډ کړي. خو که چيرې هغه د ماتې خوړو په حال کې وه، هغې ته د لږ څه قوت ليږل ضروري برېښيده. ډېر خلک سره راټول شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وو. دی غضبناکه ولاړ و. دهنیا په هیرا باندې سره سره کېده. د هغې دعـوایې ژبـه ګړیدله. خو د هغې ډانګ پېیلې او سوځوونکې خبرې د خلکو زړه سوی یې له منځـه یووړ او دا یې یوه بده ښځه وبلله.
هیرا په لوړ آواز په قار او غضب سره وویل: ((زما له کوره ورکه شه. که نه وځـې پـه بوټ وهلو به دې وباسم. څنګه ماته بد او رد وایې!))
هوري د باروتو د بیرل په شانې وچود. وړاندې ورغی ورته ویې ویل: ((هیرا، له حد نه زیات وړاندې لاړې. زه نور دا خبرې نه شم اوریدلی.))
دور بدل شو هر یوه د هیرا خوا ته مخه کړه. که یوه د ډلې له منځ نه هغه یو بې شرمه ظالم باله، بل هغه ته ګوندا او دریم هم ورته شیطان ویلې. یوه بده خبره چې د دهنیـا له خولې راووته، خلک د هیرا په خوا شول. کله به چې د هیرا له خولې نه بیـا نـاوړه خبرې راووتې، خلکو به د دهنیا پلوي کوله.
هغې هوري ته مخ راواړاوه او ورته ویې ویل: ((وادې ورېدل چې ورور دې ماته څنګه ښکنځل وکړل؟ هغه غواړی چې ما په بوټو باندې ووهي.))
هوري ژر ورته وویل: ((بیا داسې بدې خبرې مه کوه، کور ته لاړه شه.))
خو دهنیا په سر تنبه ګی پر زمکه کښیناسته ((تر اوسه مـې د بوټـو وهـل نـه دي خوړلي! دی پر ېږده چې خپله زړه ورتیا ښکاره کړي. زما زویه، ګوباره، وا دې ورېدل؟ ستا مور د بوټو وهل خوري!))
هیرا ډاریده چې د خلکو غضبناکه ډله شاته تلله. خو دهنیا د یوه غضبناکه زمري پـه شان پر ده رامنډه کړه او هغه یې په ډېر شدت سره ټیله کړه. هیرا پر زمکه خوره وره ولوېده. دهنیا پرې چیغه کړه: ((ولې رغړې؟ ما په بوټو ووهه! راځه، ومې وهه! جرآت دې ولې له لاسه ورکړی!)) هوري هغه له لاسه راونیوله او د کور خوا ته یې کش کړه.
پنځمه برخه
ګوبار کومه ورځ چې غوا د بولا له کلي نه راوستله له جونیا سره یې ډېره مرکه کـړې وه. جونیا دغه نا ارامه او سرکښه غوا له ګوبار سره تر نیمایي لارې بدرګه کړې وه. په لاره کې جونیا د ګوبار خوا ته یو مانا داره نظر اچولی و او ورته ویلي یې وو: ((پوهیږم چې ته به دې خوا ته نور را نه شې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوبار چې لا تر اوسه بې تجربې او خام و د کلي ښځينه وو ته يې د خويندو يا د نـورو خلکو د ښځو په سترګه کتلي وو. کله کله به د ده او د ځينې بې حيا ښځو په منځ کې د ناز او مکيز خبرې رد او بدلې کېدې چې دې خبرو هـم زيـاتره د معصـوميت بڼـه درلودله. ډېر وخت په کار وو چې دا جګ او نرى ګوبار نارينتوب ته ورسيږي. او البتـه هيڅوک هم تر هغو ونه په تيرو نه ولي چې ميوه يې نه وي نيولي. جونيا د مـين رتـل تجربه کړي وو. د وريندارو بې حيا ملنډو او خنداوو هغه بې باکه او زړه وره کړې وه او ناڅاپه يې د ځوان ګوبار خوا ته تمايل پيدا کړ او همداسې يې نا څاپه د ګوبار د زړه تار راکښ کړ. لکه چې يو ويده زخمي ځناور خپل غوږونه د يوې پاڼې له شـنهار سـره را څک کړي.

ګوبار وويلې: ((د غوايي خيرات او صدقې د لاس ته راوړلو په خاطر يو سـوالګر پـه شپو او ورځو د غوايي خيرات ور کوونکي وره ته دريږي.))

جونيا وويلې: ((ته د باد په خوا الوزې او پرواز هم نه شي کولى.))

د ګوبار په رګونو کې د سوځيدو احساس راپيدا شو او ويې ويل: ((هغـه وړى انسـان چې د صدقې او د غوايي خيرات لپاره يې لاسونه اوږد کړى وي، د بخښلو حق لري.))

جونيا خپل جال اوږد وغځاوه او ويې ويل: ((خوکه چيرې سـوالګر لـس ورونـه ونـه ټکوي، وږى به پاتې شى. زه له دغسې سوالګرو سره څه وکړم؟ لارې او کوڅې تـرې ډکې دي او دوى په بدل کې څه درکوي؟ دُعا ګانې. آيا دُعاګانې لوږه له منځه وړي؟

د جونيا تبصرو د لږ ادراک خاوند ګوبار پر سر باندې څه ونه کړل. جونيا له وړوکتـوب نه د خپل پلار مشتريانو ته شيدې ور وړلې. آن همدا اوس يې هـم شـاوخوا مسـتې خرڅولې. له رنګ، رنګ خلکو سره د دې کار و. د پيسو د ګټلو تـر څنـګ، دا کـار د سات تيرى وسيله هم وه. خو دا شيان بې پايښته وو، لکه يو امانتي شـى. دا د يـوې حقيقي مينې په لټه کې وه چې وکولى شي د هغې لپاره ژوند وکړي او د هغـې لپـاره مړه شي. د اور بلکې مينه نه، خو کراره او کلکه مينه، لکه د يوه خاورين څراغ شُغلې. اصلاً له کورنې ټيپ نه وه. د هغو ځوانانو پاملرنې هم چې د دې شـاوخوا چورليـدل د دې دا هيله او ارزو له منځه نه وه وړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګوبار په څېره کې د لوالتيا نښې راښکاره شوې او ويې ويل: ((که چېرې سوالګر له يوې کورنۍ نه په کافي اندازه څه تر لاسه کړي، نو د ډېرو ورو ټکولو ته څه حاجت؟))
څه ساده انسان ! ولې يې هغه درک نه شواى کړاى؟ هغې وويل: ((له هر وره نه بــه د يوې ګوتمۍ په اندازه څه لاس ته راوړې، د ډېر شي د لاسته لاوړلو په بدل کــې هغــه مجبوره دی ډېر څه ورکړي.))
((جونيا، زه خو د ورکولو لپاره هيڅ شی نه لرم.))
((ته يې نه لرې؟ ته هغه څوک يې چې هغه شی چې ډېر شــتمن او بــډآيان يــې لــه ورکولو نه عاجز دي، ور کولی شي؟))
ګوبار په اريانتيا ور ته وکتل.
جونيا ور زياته کړه: ((البته چې ته کولی شي. خو بيه يې بايد ور کړی شي. ته به زما و اوسې او که چيرې دې ووينم چې د نورو په وره کې ودريږي، نو بيا به د تل لپاره لــه تا نه لاس پرې مينځم.))
ګوبار چې دومره وخت يې په تياره کې لاسونه ټپول، پوه شو چې په ناڅاپي ډول يــې هغه څه موندلي دي چې ده غوښتل. بدن يې له خوشحالۍ او ډار نه په لړزيدا شو. آيا ده وکولی شوی هغه ومنې؟
آيا د کلي رټل به د ده په مخکې خنډ نه شي؟ ټکر به پيل شي. آن د ده مور به د ده پر مخ ور وتړي. البته، ده له دې نه اندېښنه نه کوله. کــه چيــرې جونيــا، يــوه ښــځه، د ستونزو منلو ته تياره وي، نو دی ولې ځان باسي ډېر بد حالت به دا وي چې دی به لــه کلي نه وباسي. د يوې هوښيارې نجلۍ لکه جونيا په خاطر د رټلو لپاره تياره وه جهان ډېر ارت دی او که چيرې دوی هغه له کلي نه وباسي، کولی شي په بل کلي کې ژونــد وکړي. خو موضوع به تر دې سرحده پورې ورسيږي؟ آيا متادين چې يو برهمن دی له يوې موچي ښځې سره واده نه دی کړی؟
دامتادين په بې جرآتۍ کې غاښ چيچی وکړ، خو هيڅ يې ونه شو کولی. داسې شيان د متادين د اعتبار لپاره ويل شوي دي، که څه هم ده اجازه نه ده ورکــړې چــې د ده دين خراب شی. دی خپل خواړه په خپله پخوي او څو چې خپل عبــادت ونــه کــړي خواړه نه خوري. آن متادين هم ور سره په همدې حالت کې موافقه کړې وه. بيا هم د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناکور جهینګوري سنګ حالت را واخله هغه یوه برهمن ښځه ساتلې ده. آیا دی له دغه حالت نه ځوریږي؟ د هغه احترام لا تر اوسه پورې شته که بل څه نه وي، پرستیژ یې لوړ تللی. مخکې له دې نه چې هغه ښځه له ده سره ژوند پیل کړي، دی د شا او خوا د کار په لټه کې و، خو اوس د هغې له پیسو سره بډای شوی او په سود خور بدل شوی دی! د ناکور درنښت او عزت د یوه سود خواره له وېرې او احترام سره ګډ شوی دی.

ګوبار وپوښتل: ((آیا ته وېریږې، جونیا؟ زه ستایم. خو ته به زما شې؟))

((څنګه یوه شم چې ته زما یې؟))

((ته یوازې له ما وغواړه زه به خپل ژوند د تا لپاره قربان کړم.))

((رښتیا! ته پوهیږې چې څه وایې؟))

((ښه پوهیږم، خو که کولی شې ما ته ترې نه ښه دُر راکړه.))

((هو، زه کولی شم. غوږ ونیسه، دا په دې مانا ده چې زما تر څنګ ودریږې هرڅه چې کیږي. په مینه کې ټینګ او کلکه اوسه. آن که هر څوک هم ستا مخه ونیسي. آن که چیرې دې ته اړتیا شي چې د خپل کور خلک او دوستان دې پرېږدې. زه له ډېرو خلکو سره مخامخ شوی یم چې غټې خبرې کوي. دوی هغو غومبسو ته پاتې کیږي چې د ګلانو د شیرې له اخیستلو وروسته لیرې الوزي. ته متیقین یې چې د هغو له ډلې نه یو ته یې؟))

ګوبار د غوا پړی په یوه لاس کې نیولی و. په بل لاس یې ژر د جونیا لاس ونیو. د هغې د بدن سره دې لومړني تماس په ده کې لړزه را پیدا کړه داسې لکه چې د برېښنا له لوخ مزي سره یې تماس نیولی وي. څه ښه پوست!

جونیا خپل لاس بیرته ونه کیښ. هغې په ډېره جدي لهجه وویل: ((په یاد ولره، نن تا زما لاس په خپلو لاسونو کې نیولی دی.))

((زه به یې په یاد ولرم. جونیا، د تل لپاره د ژوند تر پایه پورې.))

نری او لږ شکمنه موسکا یې پر مخ راخوره شوه. هغې وویل: ((ګوبار، ټول دغسې خبرې کوي. آن له دې نه نرمې او خوږې خبرې که څه شی نا ویلې پاتې وي همدا اوس یې راته ووایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به ډېر دقت او پاملرنه وکړم، زه خپل زړه غولوونکو او چالبازانو ته نه ورکوم. زه له دوی سره ملنډې وهم، ور سره خاندم کلونه کلونه کیږي چې زه بازار ته شــیدې وړم. ما ډېر کسان لیدلي دي چې زما سره یې د مینې اظهار کړی دی، لکه کاتبان، تاکوران، سودخوران، ټول غــواړي مــا وغــولي یــو خپــل لاس پــه خپلــه زړه بانــدې ږدي او وایي:«جونیا، په ما زړه سوی وکړه!» بل په هیجاني او شهواني سترګو راتــه ګــوري او داسې ښکاري چې ګواکې زما د مینې لپاره لیونی دی.

یو مې په پیسو، بل مې په زیور اغوا کوي. ټول غواړي په دې دنیا او بله دنیا کې زمــا غلامان شي. زه دا ټول پیژنم. زه هم ورته موسکی کیږی. لږ څه ملنډې ورسره وهــم. دوی کوښښ کوي ما وغولوي. زه دوی ته ښه او مناسب درس ورکوم. خو زه د پیســو وږې نه یم. نه د زیورو. هغه ټول څه چې زه یې غواړم یو عالي انسان دی چې وکــولی شم ادعا وکړم چې زما دی زه به د تل لپاره د هغه تر څنګ ودریږم.))

((زه به د پنډت جي په باره کې درته ووایم. هغه خپل وچولی د سندل په خیري سور کوي. او هره ورځ نیم سېره شیدې له ما نه اخلي.))

یوه ورځ زه د هغه کورته ورغلم او شیدې مې ور وړې. هغه له دننه ور وتــاړه. زه پــوه شوم چې ښځه یې د باندې د دوستانو لیدو ته تللې وه. د سترګو په رپ کــې زه پــوه شوم. چیغې مې ووهلې: ((ولې دې ور وتاړه؟ که شیدې دې په کار وي وایې خله، که نه زه ځم.))

هغه چې وړاندې راته ویې ویل: ((زما ملکې، جونیا هره ورځ ته لرې تښتې، ښایست دې زما زړه وړی، خو نن ته زما یې.))

((ګوباره، به ما باور وکړه دا زما د ځیرکۍ اخرینی ورځ وه.))

ګوبار په خواشینې سره وویل: ((دغه رذیل ماته راپه ګوته کــړه. زه بــه یــې پوســت کړم.))

جونیا وویل: ((پر بېرده چې زه کیسه خلاصه کړم. له دغو لوچکو او بدذاتو سره، زه په خپله پوهیږم، ښه زه ډېره ډاره شوې وم، خو ځانته مې جرآت ورکړ او ومې ویــل: ((پنډت جي، کومه غلطي درنه سر ونه وهي. زه د یوه شپون لور یم. ما پر بېرده چې لاړه شم. که نه په بریتو کې به دې یو وېښته هم پرې نه ږدم. آیا دا هغه درس دی چې لــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقدسو کتابونو نه دي اخيستی دی؟ بې وزلو نجونو ته لاس وراچول او په کوټه کـې د هغو کلپول؟ دا د سندل سره نښه ستا پر وچولي د څه لپاره ده؟ د تقدس د ښودلو یـا د ناپاکی د پټولو لپاره؟))

((هغه زما په پښو کې ولوید او په ژګرویدو یې وویل، جونیا، زما ملکې، زما خپلې، که په خپل مین لږ څه مهربانه شې، ستا به هیڅ شی کم نه شي. په دغه خوارکي بانـدې هم لږ زړه سوی وکړه. خدای ته به څه ځواب ورکړې که له تا نه وپوښتي: «مـا تـا تـه دومره زیاته ښکلا درکړې وه او تا آن په مهربانۍ سره هم یوه برهمن ته ونـه کتـل.» وغړیږه، زه یو برهمن یم، ستا یوې خبرې ته تـږی. زه هـره ورځ پیسـې صـدقه او د غوايي خیرات ور کوم. دا ستا د ښکلا د غوايي خیرات او صدقه ده چې زه یې نن در نه غواړم.))

((لوښی مې له شیدو او ټولو شیانو سره د ده پر مخ ور ګوزار کړ. نا څاپه کښیناست، مخ یې په شیدو ککړ او سخت ژوبل شوی و. خپل سر یې په لاس کې نیـولی او د درد له لاسه ژګرویده. دوه نورې لغتې مې هم پر شا ورکړې، ور مې خلاص کړ او رامنډه مې کړه.))

ګوبار کټ کټ په خندا شو: ((تا سم کار وکړ. د ده د خولې سرې نښـې بـه ارو مـرو پر پولل شوي وي. خو تا ولې د هغه د بر ېتو ویښتان راوانه شکول؟))

((بله ورځ بیا د هغو کور ته ورغلم. میرمن یې په کور وه. دی په مخکینۍ کوټـه کـې پروت و. سر یې تړلی و، پوښتنه مې ترې نه وکړه پنډت جي، د پرون په باره کـې دې ښځې ته وواېم؟ سر یې پر زمکه مښوده، وژګروید، زما عزت ستا په لاس کې دی. که چیرې زما ښځه خبره شي، ما به مړ کړي، په هغه مې زړه وسوځید.))

ګوبار د هغه په باره کې زړه سوی تائید نه کړ: ((ولې دې د هغه میرمنې ته ونه ویـل؟ په داسې پنډتانو باندې زړه سوی په کار نه دی. سبا یې ماته راوښیه. زه به یې کار ور جوړ کړم.))

جونیا د هغه بدن ته وکتل او ویې ویل: ((ته د هغه جوړه نه یې. هغه یو دیو دی. دېـر ښه شیان مفت خوري، پوهیږې!))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوبار لاپې ووهلې: ((غټ سړی تل قوي نه وي. ما ته وګوره، زما هډوکي د پولاد په شان دي. زه هر سهار درې سوه (دانده) وهم که چیرې زه شیدې وڅښم، زما ټټر به همداسې وي.))
جونیا په شکمن حالت هغه ته وکتل: ((ډېره ښه. زه به دا سړی یوه ورځ تا ته وښیم. خو دا شان خلک ډېر زیات دي. ته نه شي کولی له دغو ټولو سره مقابله وکړې. پوهیږې، زه زیات هغو ته نه ګورم، خو ناز او نخرې پرې کوم.))
ګوبار اعتراض وکړ: ((څوک دومره زیاته ښکلې کیدای شي؟))
جونیا په ټوکه سره ګوبار پر شا وټپاوه: ((تا نو اوس د نورو غونډې غوړه مالي را اخیستې ده. زه پوهیږم چې څنګه معلومیږم. خو هغه څه چې دا خلک غواړي دا دي چې له یوې ځوانې نجلۍ سره د درواغو معاشقه وکړي. د هغه نورو صفاتو ته هغه وخت متوجه کیږي چې د واده موضوع را منځته شي.))
ما ډېر اوریدلي او لیدلي دي چې د شتمنو کورنۍ په دې هکله تخصص لري. په هغې کوڅه کې چې د خُسر کور و، یو کشمیرۍ کورنۍ ژوند کاوه. نوم یې ګاپر و او یو غټ سړی و. هره ورځ مې پنځه سېره شیدې په دوی خرڅولې. هغه درې لوڼې درلودلې، ټولې ځوانې او ښکلې وې. دوی پوهنتون ته تللې. فکر کوم د هغو یوې هماغلته درس ورکاوه او د میاشتې درې سوه روپۍ یې لاسته راړلې! دوی سېتار او آرمونیه غږوله، بدلې یې ویلې او نڅا یې کوله، خو یوه یې هم نه غوښتل چې واده وکړي.
یو وخت مې له مشرې خور نه پوښتنه وکړه. هغه په موسکا شوه او ویې ویل: ((اوه، زه د واده په باره کې فکر نه کوم. واده د اورمېږه درد دی.)) خو د دوی ټولو وخت ډېر خوشحاله تېریده.
مشرې خور آن د نارینه غوندې جامې اغوستلې او د آس سپرلی به یې هم کوله. په ټول ښار کې د دوی خبرې خپرې وې. ګاپرو به له شرمه سر نه شوای جګولی. هغه خپلې لوڼې بې آبه کولې او ملامتولې.
دوی له دې نه وېره نه کوي چې څه وایي، خو هغه څه چې زه پرې نه پوهیږم دا دی چې انسان ولې دومره بدلیدونکی دی. آیا دی له ځناورو هم خورا بد دی؟ فکر وکړه، زه شکایت نه کوم ځینې خلک شته چې په ډېرو ساده شیانو خوشحالیږي. ځینې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسان د ساده ګی زغم نه شي کولی، زما د ورېندارګانو حالت ته ګوره، زما ورونه ګوډ او معیوب نه دي، خو د دوی ښځې په ډېره سختۍ سره له دوی سره ګـوزاره کـوي. د دوی په نظر یو ښه مېړه هغه څوک دی چې دوی ته د سرو زرو غوږواله، ښه ساري او هر ورځ ښه خواړه راوړي. ((زما هم غوږواله او خواړه ډېر خوښیږي، خو نه زما د عزت نفس او پت په بیه.))

د جونیا خبرو ګوبار ته د یوې بیخې نوې نړۍ کړکۍ خلاصه کړه. د هغې خبرو ته یـې په چورتي ډول پاملرنه کوله او کله کله به د خبرو په منځ کې به تعجب سره ودریـد. جونیا د نړۍ په باره کې د خپل صداقت له امله ګوبار حیران کړی و.

کله چې دې ته معلومه شوه چې ګوبار بیخي د دې د خبرو تر تـاثیر لانـدې راغلـی، حیرانه شوله او خپله ګوته یې په غاښ کړه او ویې ویل: ((اوه، وګـوره، مـوږ نـږدې ستاسو کلي ته رسیدلي یو. څنګه خراب سړی یې، آن یو وارې دې هم راته ونه ویـل چې بیرته وګرځم.))

دې ځان بېرته تګ ته تیار کړ. ګوبار ټینګار وکړ: ((ولې د یوې دقیقې لپاره زموږ کره نه ځې؟ زما مور به ستا په لیدو ډېره خوشحاله شي.))

جونیا خپلې سترګې له شرمه ورپولې او ویې ویل: ((نه، اوس نه، داسې نه، ماته ښه نه ده چې دومره لیرې راشم. خو ماته ووایه، څه وخت به زموږ کلي ته راشي؟ نـن شـپه زموږ د کور نه دباندې د سندرو ویلو میله ده. راشه. ارومرو، زه به د کـور شـاته ولاړه یم.))

((او که چیرې نه وې؟))

((بیا بیرته لاړ شه.))

((هو هو هو))

((ته راځې. ارو مرو راځې.))

((وعده وکړه چې ته به هلته اوسې.))

((وعده نه شم کولی.))

((نو زه هم نه شم راتلی.))

((مه راځه، څه پروا لري.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

جونیا خپله غټه ګوته ورته کړه ور وخوځوله او ترې نه روانه شوله.
په لومړنی کتنه کې دوی خپلې خبرې یو بل ته سره وکړې.
جونیا پوهیده چې دی به راشي اورومرو به راځي.
ګوبار پوهیده چې جونیا به د ده لیدنې ته راشي. اورومرو به راشي.
ګوبار چې خپل سفر ته یوازې دوام ورکړ، داسې احساس یې وکړ، لکه چې له آسمانه رالویدلی وي.

شپږمه برخه

د سیماري سړکونه او کوڅې چې تر اوسه پورې د جون د میاشتې په سوځوونکې لمر کې ګډې وډې او ویجاړې پرتې وې، نن د اوبو په شیندلو سره را ژوندی شوې وې، په نندارتون. ګلدانونه په دایروي شکل سره ایښودل شوي او د محل ښکلا یې زیاته کړې وه. پولیس په ژیړو کورتیو او آسماني رنګه پټکیو کې د جمعیت په منځ کې لکه ستنې دریدلي وو او د رای نوکرانو چې سوتره او پاک کمېسونه او زیرپیرانی او رنګه پټکي یې اغوستي وو، په ډېر ښه صورت د میلمنو عزت کاو.
د عمومي وره تر منځ یو موټر ودرید او د سیمې درې مهم او نامتو کسان ترې راکوز شول. پنډت خپلی او خادر اغوستي وو. اون کارناتهـ د (برېښ) د ورځپاڼې مسوول مدیر و. ده په خپله شپه او ورځ د هیواد د اقتصادي نیمګړتیاو لپاره کار کاو، بل یې ښاغلی شیلم بهاري تانکا، د بیمې نماینده و، هغه خپل کار د یوه قانون پوه په څېره کې پیل کړ خو ناکامه شو، نو بیا یې بیمې ته مخه وکړه.
همدارنګه ده د زمیندارانو لپاره له بانکونو او سودخوارانو څخه پورونه برابرول. له رسمي کار نه، دا کار ورته ډېر ګټور ثابت شوی و. دریم میلمه، ښاغلی بې. مهتار و. چې وربښمین (آچکن) او تنګ کالي یې اغوستي وو. ده په پوهنتون کې درس ورکاوه.
دوی د (رای) همصنفیان وو. نن شپه به د دې سیمې اجاره دارانو رای ته تحفې ورکولې. د میلې ښه پروګرام د (رامایانا) څخه یوه نمایشنامه وه چې په هغې کې د راما او سیتا واده ښودل کېده او ورپسې د میلمستیا د ډوډی خوړل وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رای، میلمانه یوې وړې خیمې ته چې د باندې درول شوې وه، رهنمــایي کــول. هلتــه څوکۍ هم ایښودل شوې وې. بنډت اون کارناتهــ په څوکۍ کې ځان وغورځاوه او ویې ویل: ((دا ځل مو کوم نمایش برابر کړی دی. (ډرامه) زما یوازینۍ غوښتنه ده.))

رای وویل: ((د نمایشنامې انتخاب یو پرابلم و. ځینې دومــره اوږدې وي چــې پنځــه ساته یې نیول او ځینو نورو دومره ژور فکر غوښــت چــې د ننــدارچیانو ســر یــې ور خوړاوه. ما په خپله یوه نمایشنامه ولیکله او دا ستونزه مې حل کړه. دا یوه خندوونکې لوبه ده. تقریبا دوه ګړۍ وخت نیسي.))

پنډت اون کارناتهــ فکر نه کاوه چې رای به لوبه ولیکلی شي. دی په دې عقیده و چې د ځلیدونکي چینجي په شان چې په توره تیاره شپه کې ځلیږي، روشنفکري فعالیت او ځلا د خوارې طبقې میــراث دی. هغــه پــه کبــرجن حالــت مــخ راواړاوه او خپــل احساسات یې پټ نه کړل.

ښاغلي تانکا وویل: ((په واقعیت کې، د یوې لوبې بریالیتوب د هغې د لوبغاړو په رول پورې تړلی دی، تاسو پوهیږئ هندي تئیاتر به خپله اصلي څېره غوره نه کړي، مګر دا چې تعلیمیافته ښځې د ستیج سرته را نه شي.

دا سوچه ستاینه د ښاغلي مهتا لپاره ډېر شی و. کلونه کلونه هغه د فلسفې په کتــاب باندې کار کړی و، ده هیله درلودله چې یو تود بازار به پیدا کړي، بیا به نور کښیني او خوند به ترې اخلي. خو د هغه کتاب له ماتې سره مخامخ شو او دی یــې اندېښــمن او غمجن کړ.

هغه وویل: ((زما په عقیده ژوند باید په ټاکلیو اساساتو او پرنسیپونو باندې ولاړ وي. تاسو د بزګرانو د ژوند ښه والی او هوساینه غواړئ، که چیرې ته په دې عقیده یې چې بزګرانو ته دې خپل حق ورکړل شي، نو ولې کار په خپل ځان نه عملي کوې؟ دوی ته د اجاره داري حقوق ورکړه بې له دې چې له هغو تحفې ومنې د مالیې د لوړولو ملاتــړ مه کوه، د خرڅایونو لپاره د زمکې اجباري کار له منځه یوسه، پریږده رای خواشــینی شي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښاغلي تانکا وروځې پورته لاړې او ويې ويل: ((زه فکر کوم رای له بزګرانو سره ښه چلند لري. که چیرې نور زمینداران د ده غوندې چلند وکړي، نور نو هیڅ ستونزه نــه شته.))

رای صیب ډېر هوښیار سړی و، له داسې مخالفینو سره به یې په ډېره نرمــۍ او زغــم چلند کاوه. هغه د یوې شېبې لپاره غلی نه و او وروسته یې وویل: ((ښــاغلی مهتــا، فکر کوم تاسو بیخي حق په جانب یاستۍ. ستاسو دا چلند مې ډېر خوښیږي چې تور ته تور وایئ او سپین ته سپین. خو تاسو یو شی مه هیروئ، لکه څنګه چې سفر هــم پړاوونه لري، همدارنګه انساني مفکوره هم د تکامل پړاوونه لــري. زمــا پــلار دومــره سخاوتمن او د ورکړې څښتن و، چې د وچکالۍ او د کروندو د مصیبت په وخت کــې به له نیمایی مالیې یا آن ټولې څخه تیر شو. هغه آن غله ویشله او خپل زېورات یــې خرڅ کړل، څو د کلي د نجونو د واده مصرف پوره کي.

زما د نړۍ لید او مفکورې له مخې ما دا ټول شا ته پرې ایښې دي. زه په دې باور شوی یم چې د بزګرانو برخه لیک او ژوند د پرهیزګارۍ د تمایلاتو له لارې نه، بلکې هغــوی ته د دوی د میراثي حق په توګه د امتیازونو په ورکولو سمون او اصلاح موندلی شــي. دا چې مستبد دی په خپله اراده او خوښه له خپلې ګټې تېر شي بې ځایه غوښتنه ده. له دومره ښو تمایلاتو سره سره نه شم کولی له خپلې ګټې نه تیر شم. دا باید را څخه واخیستل شي. بې زړه توب یې وبوله. زه یې بې وستوب بولم. زه یې منم چې هیڅوک حق نه لري د نورو په زېبښاک شتمن شي. د پرازیت غوندې ژوند کول سپکوالی او بې حرمتي ده. کار کول د انسان لومړنۍ دنده او مکلفیت دی. هغه ټولنه چې په هغې کې ډېر یې د تندي په خولو ګټې او لږ یې په راحت او عیش کې ژوند کــوي، هیڅکلــه د نیکمرغۍ مخ نه شي لیدلی.

اوسني حالات موږ ټولو ته بدکردار دي او خوشامندیې ګرځولي یو. خو د دغو دلیلونو په اساس زه د دې حالت سره مخالفت نه لرم. زه خپل دلیلونه لرم. کــه چیــرې مــوږ حکومتي مامورینو ته قیمتي تحفې ور نه کړو. نو موږ باغي بلل کیږو. که چیرې موږ له ورځې سره سم ژوند ونه کړو، بدمرغه ګڼل کیږو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ساسي ويښتوب او بيدارۍ له يوې ورې نښتې نښانې سره له ډاره ريږدو او د ساتنې او محافظت لپاره حکومت ته منډې وهو. مور د پوډري شيدو خوړونکو کوچنيانو په څېر يو چې په ظاهوري ډول روغ ښکارۍ او په باطن کې سوست او کمزوري وي.))

ښاغلي مهتا خپل لاسونه وپړکول او ويې ويل: ((کاشکي ماغزه دې هم د ژبې په نيمايي تېز وای.))

پنډت کارنات وويل: ((ښاغلي مهتا، يوازې مبارز بې وسه دی. همداسې چې د ټولنې د نيکمرغۍ او سعادت لپاره د ټولو همکاري ضروري بريښي. همدارنګه د هغې د ستونزو لپاره هم ګډ کار ضروري دی. راته ووايه، ته څرنګه په مياشت کې د اتو سوو روپيو تنخوا عدالت بولې په داسې حال کې چې په ميليونو هنديان په مياشت کې له اتو روپيو سره ژوند کوي؟))

رای چې خپلې خبرې يې په غولوونکي ډول تقبيح کړې، وويل: ((پنډت جي، راځه چې ځان ځانې خبرې پرېږدو. مور په مجموع کې په ټولنه باندې بحث کوو.))

ښاغلي مهتا په آرامۍ سره وويل: ((اوه، پروا نه لري. افراد ټولنه جوړوي او کوم وخت چې پر ټولنه باندې بحث کيږي، افراد لرې نه شو غورځولی. ما ته په مياشت کې د اتو سوو روپيو تنخوا ځکه د منلو وړ ده چې زه د ټولنې په اوسني نظام باندې عقيده لرم.))

دا د پنډت اون کارناتهـ لپاره يوه نوې څيز و: ((پوه شوم. نو ته د ټولنې اوسني حالت او نظام څخه ملاتړ کوې؟))

((زه په دغه توري باندې باور لرم چې شتمن او غريب به تل زمور سره وي. او همداسې هم بايد وي. د امتيازونو له منځه وړل به د ټولنيزې ګډوډۍ او بشپړې بې نظمۍ سبب شي.))

((ته آن په شلمه پېړۍ کې هم زوړ فکر لرې؟))

((په خپل ټول قوت سره او له زړه نه په دې باوري يم. هغه کوم شيان چې تاسو پرې عقيده لرئ هم ډېر عصري نه دي. دا ټول په انسان کې د سرابښتوب(حرص) له ريږيدو سره پيل شوي دي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

بودا، افلاطون او مسيح د موجوداتو په منځ کې د مينې وعظ کولو او خپرولو په اثر به ستونزې له منځه يوسي.

يونان، روم او آسور يې مينې ته يو امتحان ورکړ او ويې ليدل چې کار يې ور نه کړ.))

((ستاسو مفکوره ما اريانوي.))

((آريانتوب د ناپوهۍ بل وهم دی.))

((ګوره، کولی شې په همدې موضوع باندې يو څو مضمونونه وليکې.))

((که چېرې تاسو د هغو ښه حق الزحمه راکړئ.))

((ته کولی شې ډېرې پيسې تر لاسه کړې. ستا مفکورې بې له کومې ستونزې شهرت پيدا کولی شي.))

((په هره وسيله چې وي ښايي د شتو په وېش کې بريالی شې. خو څنګه د پـوهې او کرکټر، ښکلا او روغتيا مساويانه وېش تر سره کولی شې؟ دا يوازې شته نه دي چې نا برابرتيا، ښکته او پورته رامنځته کوي. ميليونران مې ليدلي دي چې لوڅو او بربنډو او پاچاهان ښکلا ته سر ښکته کوي. دا عجيبه نه ده؟ زه پوهيږم چې تاسو بـه روسـيه راته مثال راوړئ. خو روسيې هم زما تيوري نه ده رد کړې. هلته پروني ميليونران د نن ورځې بيروکراتان دي. پوهې په پخوا وختونو کې عالي مقام درلود، نن يې هم لـري او سبا ته به هم دا لوړ مقام وساتي.))

پان يې راوړ. رای هغه ميلمنو ته وړاندې کړ. هغه وويل: ((پوهه يې فردي ګټې صرف ماته يوه خبره ده. موږ د سادوانو احترام کوو، ځکه چې دوی د دنيا د پرېښودلو لپاره د ارادې قدرت لري. ولې د شتو او رهبرۍ پر ستنو باندې د پوهې اينښودل په پام کـې ولرو؟ البته، نه ملکيت. د پوهې قدرت د فرد له مړينې سـره لـه منځـه ځـي. خـو د ملکيت د تصرف او درلودلو آرزو په ميراث پاتې کيږي. ټولنه بې له پوهې نه ترقـي او پرمختګ نه شي کولی.

د ښاغلي کهنه موټر راورسيد. دی د يوه بانک منيجر او د بورې د يوې فابريکې رئيس و. دوې ښځې هم ورسره وې. کاميني د هغه ځه چې (څادر) يې اغوست او د تفکـر او تامل وړ وه. بله يې پيغله مالتي وه، چې جګ پوندي بوټونه يې اغوستي وو، ژوندۍ او تازه ښکاريدله، قيمتي کالي يې اغوستي، هوښياره او ځيرکه وه، له نارينه وو سره په

(c) ketabton.com: The Digital Library

چال چلند او راشه درشه کې تکړه وه، د ژوند د ښو شیانو لیواله وه، ناز او نخرې یې پوره زده وې، لنډه دا چې ډېره عصري وه. هغه په طب کې له زده کړې وروسته له انګلینډ نه راستنه شوې وه او شخصي کتنځی یې د ځان لپاره برابر کړی و او د زمیندارو کورنی د دې د مراجعینو او ناروغانو په منځ کې په ګوته کولی شو.

هغې له ښاغلي مهتا سره لاس ورکړ او ورته ویې ویل: ((ته بیخي لکه یو فیلسوف ښکارې. ستا نوی کتاب مې لوستی دی، هغه کتاب چې په هغه کې دې د میتا فزیک پوهان ټکولي دي. زه تا سره دعوا لرم. آیا فلاسفه باید ارومرو خاورین او بې روحه وي؟))

ښاغلي مهتا له شرمه تک سور شو. هغه واده نه وه کړی. له نجونو څخه په خاص ډول له عصري نجونو څخه به ډېر لرې ګرځیده. د نارینه وو په مجلس کې یې بې واکه او بې پروا خبرې کولې خو کله به چې یوه ښځه راننوته، ژبه به یې ګونګی شوه.

د ښاغلي کهنه پیغلې مالتي ډېره زیاته خوښیده، هر چېرې به چې هغه تلله، د سیوري غوندې به یې تعقیبوله. هغه مالتي ته سترګک وواهه او ویې ویل: ((اوه، ورته ووایه یو شی چې د فیلسوفانو په باره کې شته دا دي چې دوی هیڅکله تاسو غلط نه راهنمایي کوي.))

((فیلسوفان لکه ګرد او خاوره وچ دي. تل ورک شوي دي. دوی هر څه ته ګوري، خو په هیڅ شي نه پوهیږي. دوی هر چیرې دي، خو هیڅ شی لاس ته نه ورځي. دوی په خلا کې ژوند کوي.))

ښاغلي کهنه وویل: ((ښاغلي مهتا مجرد دی.))

بیغلې مالتي وخندل: ((ټول فیلسوفان د مجردی له ناروغی نه ځوریږي.))

همداسې ښاغلي مهتا مالتي ته وویل: ((خو ته هم د مجردی له ناروغی ځوریږې، همداسې نه ده؟))

((هو، خو زه به له یو فیلسوف سره واده وکړم. دا طائفه د واده له اوریدو نه ډېر ډاریږي. (ښاغلی مېړه) له ښځو نه ډېر ډاریده.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغې شېبه کې چې يوه ښځينه به يې تر سترګو شوه، خپلې کوتې ته به يې منډه کړه. واقعاً يو ساده سړی و، خو عايد يې زرهاوو ته رسيده. خو ما تل دی په يوه لاس دريشي کې ليده. کونډې خور به يې کور ورته ساته.

رای وويل: ((ښاغلی مهتا ښه معاشرتي انسان دی، که نه دی به هم له خلکو نه تښتيده.))

پيغلې مالتي خبره ور خلاصه کړه: ((نو دی معاشرتي فيلسوف دی.))

پنډت اون کارناتهـ له ښاغلي کهنه سره ډېر تود مجلس جوړ کړی و. هغه وويل: ((د يوه مسوول مدير ژوند هم ډېر سخت او ستړي ژوند دی. خلک له ده نه غوښتنه کوي چې د هر حرکت او جنبش سرکښ او د سر سړی وي. دی بايد بنديخانه ومني او ملکيت او دارايي يې بايد ضبط شي. هغه بايد هر څه وي او هر چيرته وي، د پوهې او هنر له هرې څانګې سره اشنا وي. خو د ژوند کولو له حق نه يې انکار کيږي. تاسو په دې ورځو کې زيات نه ليکئ. ولې تاسو ما له دې وياړ نه محروموئ چې ستاسو په خدمت کې و اوسم.))

د مراسمو لپاره د تياري نيولو وخت و. د مراسمو پروګرام داسې و: د شپې له لسو بجو تر يوې بجې پورې مذهبي پروګرام، له يوې بجې تر دريو بجو پورې ډرامه. په بنګله کې د ميلمنو لپاره جلا جلا خونې وې. او دوه خونې يو له بل نه جلا د کهنه لپاره وې. ډېر ميلمانه را وختل. دوی خپلو کوټو تـه لاړل، څـو د شـپې د ډوډۍ لپـاره تيـاری ونيسي. دوی ډوډۍ يو ځای وخوړه يوازې پنډت اون کارناتهـ و چې هغه خپله ډوډۍ په کوټه کې وخوړه. د ميرمن کهنه هم سر خوږېده او راښکته نه شوه. پـه تخيمنـي ډول د پنځه ويشتو ميلمنو لپاره ډوډۍ ورکړل شوه. څو ډوله غوښتې وې: د خوسـي، زرکې، پسه او آن د دطاووس غوښې.

مالتي پوښتنه وکړه: ((پنډت اون کارناتهـ چيرته دی؟ رای هيله کوم هغه پسې څـو وليږئ.))

((خو هغه سابه خوړونکی دی، که چيرې هغه له موږ سره يوځای شي، د هغه (دهرما) به لاړه شي.))

شاوخوا ته يې وکتل: ((ورشئ ورغږ کړئ دا به ستر مسخره توب وي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((میرزا خورشید، څومره ښه ده چې تاسو دلته وینم! تاسو لاړ نه شــئ او هغــه لاس نیولی راولئ. وبه ګورو چې څه کولی شي!))
میرزا خورشید، ښه سړی د نصواري برېتو شنو سترګو بیخي لغړ سر خاوند، اچکن او چوریدار یې اغوستي و، رښتینی مسلمان و، دوه ځله حج ته هم تللی و. ټوپۍ یې پــر سر وه، د انتخاباتو په وخت کې ډېر فعال شوی و او نیشنالیست ته یې رایه ورکړه.
هغه خپل کار په بصره کې د یوه قراردادي په څېر پیل کړ. خو له یوې انګرېزۍ ښځې سره یې مینه پیدا کړه. ناپوهي او ناداني محکمې ته ورساوه. هغه په دې محکوم شــو چې باید له هغه هیواد نه په څلورویشت ساتونو کې ووځي. پنځه زره روپــۍ ورســره وې، خو د هغه اجنټانو په بمبیې کې پیسې په چل ترې نه لوټې کړې. دی چې نا امیده شوی و، د لکنهو په خوا را روان شو به اورګاډي کې یو جعل کاره سادو ترې نه د لاس سات، ګوته او هغه لږ نغده چې ورسره پاتې وه، لوټ کړل. دی د رای پخوانی ملګر و. د هغه په مرسته یې د بوټو د خرڅولو یوه مغازه پرانیستله. کارو بار یې رونق ونیو، ډېــر ژر مشهور شو داسې چې د شورا غړیتوب یې تر لاسه کړ او یو غټ زمیندار تــه یــې ماتې ور کړه.
هغه بې له دې چې له خپلې څوکۍ نه وخوځیږي، وویل: ((نه، پیغلــې مــالتي، زه نــه غواړم د چا په دهرما کې مداخله وکړم. خو دا ستاسو کار دی. دا به د خندا وړ وي که چیرې تاسو دی ښنلو ته اړ باسي.))
ټولو دا خبره ومنله او تائید یې کړه. ((او زه به څه لاس ته راوړم. که چیرې ما دا کــار وکړ؟))
((سل روپۍ.))
((سل روپۍ د قیمت نه لرونکي دهرما د بې پته کولو لپاره؟ زه یې نه غواړم.))
((تاسو یې اندازه وټاکئ.))
((زر روپۍ یا هیڅ دا کار نه کوم.))
((معامله وشوه.))
((لومړی پیسې له ښاغلي مهتا سره امانت کیږده.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلي ميرزا د سلو روپو لوټ له خپل جېب نه راوويست او هغه يې د حاضرينو مخکې وښوراوه: ((دوستانو، زموږ عزت په خطر کې دی. مه پر ېږده چې ښکته راشي که چيرې ماپيسې درلوداى د هغې د يوه نظر لپاره به مې يولک د هغې پښو ته ايښې واى. تاسو به بيا په ياد راوړئ هغه شاعر چې د خپلې معشوقې د باړخو په خال مين و، د سمرقند او بخارا ولايتونه يې هغه ته ور وبخښل، ستاسو زړه ورتيا او د ښکلا په نوم، د پت په نوم، د پيغلې مالتې د جادو او طلسم په نوم له تاسو نه غوښتنه کوم! هر څومره چې کولی شې راکړئ.

وړاندې راشئ! شتمن راځي او ځي. خو پت پر ځاى پاتې کيږي. کوم شی چې تاسو به يې شاهد و اوسئ هغه د يو لک لپاره راکړه ورکړه ده.

راشئ، راشئ، راشئ. وګورئ د لکنهو کوډګري د خپل سحر او طلسم جال ټينګ غوړولی دی!))

ښاغلي ميرزا د هر يوه جېب ولټاوه او له ښاغلي کهنه نه يې پيل کړه چې يوازې پنځه روپۍ ورسره وې.

((ښاغلي کهنه، څومره شرم. يوازې پنځه روپۍ د کمپنۍ د رئيس په جېب کې! ښاغلي مهتا، له ميرمن کهنه نه سل روپۍ واخله.))

ښاغلي کهنه سر ټيټی ښکاريده. ((هغه يوه توره پيسه هم نه لري. موږ څه پوهيدو چې ته به داسې پيسې شکوې؟))

((راځئ چې خپل بخت و ازمايو.))

((زه ورشم ترې وبه پوښتم.))

((ته همدلته چې ولاړ يې اوسه. مهتا ته يې راګير کړه او مه پر ېږده چې موږ يې بايلو.))

ښاغلی مهتا چې مست شوی و، خوشحاله شو او خواشينيتوب يې په ښادۍ بدل شو. هغه راستون شو، خو سترګې يې د ميرې غوندې مړې وې.

ميرزا په جګ غږ وويل: ((تش لاس؟ ته ښه سړی يې.))

راى په ټېټه خوله وخندل او ويې ويل: ((د زاهد په کور کې آن موږکان هم هوښيار دي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلی مهتا کټ کټ په خندا شو او د پنځه سوو روپو لوټونه یې د میرزا په مخ کې وښورول. میرزا هغه په غیږ کې کلک ونیو او لوټونه یې ترې نه واخیستل او هغه یې مچ کړل.
ښاغلي کهنه په پښیمانتیا سره وویل: ((که زموږ د پروفیسورانو دغه حال وي، خدای دې موږ له پوهنتونونو څخه وساتي.))
کله چې رای کوټې ته ننووت ویني چې پنډت اون کارناتهـ چې میوه او منـدکې یې ډېرې خوړلې دي، څانکې وانګې پر بستر پروت دی، ورته ویې ویل، چې پیغلهه مالتي غواړي تا ووینې.
هغه په موسکا شو: ((ما؟ پیغله مالتي غواړي ما ووینې؟))
د میزونو له سره نه د خوراک لوښی لرې شوی وي. پیغله مالتي وړانـدې راغلـه څـو پنډت اون کارناتهـ ته ښه راغلاست ووایي. پنډت اون کارناتهـ په مؤدبانه توګه وویل: ((خو تاسو کښینئ. هیڅ ضرورت نه شته چې تاسو له ما سره رسمي چلند وکړئ. زه دومره مهم سړی نه یم.))
مالتي وویل: ((ستا په عزت ورکولو زه ځان ته عزت ورکوم. تاسو باید دومره مؤدبـه ونه اوسئ. ټول هغه کسان چې دلته حاضر دي ډېر ښه پوهیږي چې تاسو د هیـواد او ادبیاتو لپاره څه خدمتونه تر سره کړي دي.
خلک ښایي اوس د هغو په قدر پوه نه شي، خو وخت به یې راشي څوک څه پـوهیږي که یې اوس وخت را رسیدلی وي چې هر ښار به خپل واټونه او کوڅې ستاسو په نـوم ونوموي او ستاسو عکسونه به د ښار په سـالونونو کـې ځوړنـد وي. ستاسـو ځینـې علاقمندان په ډېرې مینې سره تاسو ته سترګې په لاره دي چې د کلیـوالي جنـبش رهبري په غاړه واخلئ.
دوی غواړي چې کار په منظم ډول پیل کړي او یوه ټولنه جوړه کړي او غـواړي چـې تاسو ددغې ټولنې ریاست په غاړه واخلئ.))
د ده په ژوند کې دا لومړنی ځل و چې پنډت اون کارناتهـ د اشرافیت له پلوه دومـره عزت شوی و. البته چې ده په عامه میتینګونو کې وینا وې کړې او همدارنګـه د څـو کلوپونو منشي یا د منشي مرستیال و. خو روښانفکري قشر تر اوسه پورې د ده سوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمايت کړی و. هغه عادت کړی و چې پخپلو خطابو کې د هغو پر ضد ودریـږي او پـه ورځپاڼه کې یې وغندي. د هغه قلم تېز و. ژبه یې سوځوونکې وه. د دغو لوړو او ټیټو افراطي نظریاتو له امله ډېرو د یوه ناطق په حیث نه پیژانده. خو بخت اوس د ده پر مخ خندلي وو. یو حکیم او پوه وایي: زیار او سخت کار هیڅکله بې ځایه نه ځي. له خپـل ځایه راپورته شو. دی چې په فکرونو کې ډوب شوی و، ویې ویل: ((دیوي جي، ولې ما په دې موضوع کې راښکیلوئ؟ زه د اداري چارو ریاست په غاړه نه شم اخیستلی، زه یو ټولنیز کار کوونکی یم او همداسې به پاتې شم.))

پیغلې مالتي ورته غوږ ونه نیو. دی باید د ټولنې د دفتر ریاست په غاړه واخلي. تر هغه ځایه پورې چې دا پوهیږي په ښار کې دی د نفوذ خاوند سړی و. ده تیره ژبه او قـوي قلم او عالي شخصیت درلود. داسې وخت و چې شته او نفوذ لاس په لاس ګرځیـدل، خو نن ورځ پوهې ګام وړاندې ایښی. دوی پخپل منځ کې د زرو روپو پانګـه د ټـولنې لپاره ټوله کړې وه او ټول ولایت یې تر مخ و چې ورو ورو د هغو لـه منـابعو نـه ګټـه واخلي.

پنډت اون کارناتهـ وویل: ((پیغلې مالتي، دا د ډېر مسوولیت دفتر دی. تاسو بایـد د دې کار لپاره زیات وخت وقف کړئ، تر هغه ځایه چې په مـا پـورې اړه لـري، زه بـه لومړنی کس یم چې د خطابې کوټې ته ځان را ورسوم.))

پیغلې مالتي دوام ورکړ: ((ستاسو ورځپاڼه به زموږ د هدفونو د لاسته راوړلو پـه لاره کې له موږ سره مرسته وکړي. موږ باید د هغې تیراژ لږ تر لږه شلو زرو ته لوړ کـړو. د ښاروالیو او دسیمه ییزو بوردونو رئیسان زموږ دوستان دي.

د هغو ځینې له موږ سره همدلته شته. که چیرې هر یو د دوی د خپلې سـیمې لپـاره پنځه سوه کاپي واخلي، پنځه ویشت زره کاپي کیږي! رای او ښاغلي میرزا نظر ورکـړ چې یوه مصوبه په اسامبله کې پاس کړي چې په هغه کې حکومت تـه دنـده ورکـړل شي، څو د ولایت د هر کلي لپاره د(بریښ) یوه کاپي واخلي.))

پنډت اون کارناتهـ وویل: ((موږ به همدارنګه د عالیجناب والي د مرکې انتظـار هـم ولرو.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلي ميرزا موافقه وکړه، پيغلې مالتي وويل: ((همدارنګه مـوږ پرېکـړه کـړې ده څرنګه چې په اسامبله کې څوکۍ خالي شي، تاسو بايد د انتخابيدو لپاره تيار اوسـئ تاسو هو ووايئ، نور يې په موږ پورې اړه لري، موږ به پاتې کارونه سمبال کړو.))
د پنډت اون کارناتهـ سترګې روڼې شوې. پيغلې مالتي دا د خوشحالۍ ځای دی: ((زه بيخي ستاسو په خدمت کې يم.))
دوی د دوسيهرا محفل ته د تلو لپاره تيار وو چې يو افغان ناڅاپه کوټې ته راننوت. ده چې لوړه ونه، پراخه سينه، اوږده برېتونه او سرې سترګې درلودې، پـراخ کمـيس او پرتوګ يې اغوستی و. د هغه د سرو زرو په رنګ پر خامک دوزي واسکټ باندې قطار وزمه له ورايه پربښيده، ټوپک به يې پر اوږو پروت و او توره يې په خوا کې ځوړنـده وه. هغه لکه تالنده او برېښنا وغوړيده. ((خوځيږه مه! زما ملګري لوټ شوي. ستاسو مشر چيرته دی؟))
رای وړاندې راغی: ((څه خبره ده؟))
افغان د ټوپک کنداغ پر غولي په زوره وواهه: ((خبره؟ ستاسو له سړو نه يوه زما لـه ملګري نه چې د يو کور خوا ته روان و، زر روپۍ لوټ کړې دي. ټول محفل بې سـده، ګنګس او ګيچ شو. د پيغلې مالتي کرتې او پرتې ويل له ياده ووتل، د ښـاغلي کهنـه پښې ولړزيدې. رای هم چې تش لاس او په خپل ټاکور والي باندې مغرور و لا تر اوسه پورې ونه شو کولی پوه شي چې څرنګه له هغه سره مخامخ شی. هغه جـرآت وکـړ او ويې ويل: ((موږ غله نه يو. موږ ټول دلته ښه خلک سره راټول شوي يو. زه د اسامبلې غړی يم. دا ميرمن چې دلته ويني يوه ډاکټره ده، له لکنهو نـه راغلـې. مـوږ پـه دې موضوع هيڅ خبر نه يو. ښه به دا وي چې پوليس ته راپور ور کړې.))
خان خپله پونده پر زمکه ووهله : ((د چرګ او د غوايي کيسې مه راته کوه. زه کـولی شم د اسامبلې غړی داسې تر پښو لاندې اوړه کړم. بې له خدايه له هيچا نه ډاريـږم. ماته مې پيسې راکړه. زه د چټياتو زغم نه لرم.))
حالت په خرابيدو، هيڅ کوم نوکر هم نږدې نه و. ميرزا وويل: ((ما بايد خپله تومانچه له ځان سره راوړې وای.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خان نارې کړې: ((تاسو ته اخطار در کوم پيسې راکړئ، که نه دا ټول کلی بــه لــوټ کړم، څوک جرآت لري چې زما په مخکې ودريږي؟))
ښاغلی کهنه کوښښ وکړ چې ځان ښوی تېر کړی. خان پرې غږ وکړ: ((تا ته وايــم ! غواړې ګولی دې تر ملا تېره کړم؟ د چا سلا او مشوره زما نه ده په کار. د همدې سلا او مشورې په اساس له وايسرا سره هم چلند کوم.))
پيغلې مالتې ځان بدل کړ. لکه د باز غوندې يې پرې غوټه وکړه: ((ته دغو رذيلانو ته ووايه چې پيسې بيرته راکړي، که نه زه به تا له ځان سره بوځم. زه په تا مين يم. زه د خپل ټبر مشر يم، زه به د کابل له امير سره وجنګيږم، زه تاسو ته اخطار درکوم، زمــا پيسې راکړئ، که نه کلی به لوټ کړم.))
ښاغلي کهنه پر شا لاړ. له ځان سره وبنګيد: ((ځان يې له شره خلاص کړی.))
پيغله مالتې له قاره تکه شنه شوه. ((زه دلته يم، تور مخيو او هيڅوک نه ښوري. ولې ټوپک له هغه نه اخلئ؟))
ښاغلي کهنه وويل: ((ژوند ګران دی. هغه ته زر روپۍ ورکړئ او ځان ترې نه خــلاص کړئ.))
رای په زړه ورتوب وويل: ((که چيرې دی مالتې ته لاس ور وړي، نو زه به يې نه شــم زغملی. نه يې شم زغملی، آن که چيرې زما د ژوند په بيه هم تمامه شي.))
کهنه ورته د اخطار په ډول وويل: ((احمق کيږې مه، که چيرې هغه وپارول شي. موږ به ووژني.))
هغه وبنګيد: ((ور يې کړه، پيغله مالتې ور يې کړه. پيغلې په سپکه سترګه او کرکــه هغه ته وکتل، نه پوهيدم چې تاسو دومره ډارن ياست.))
تانکا ژر ځواب ورکړ: ((زه نه پوهيدم چې پيسې دومــره پــر تــا ګرانــې دي. د نــورو پيسې.))
خان چې د دوی ګونګسې ته غوږ نيولی و، نارې يې کړې: ((يوه دقيقه نور وخت لرئ، فکر مو وکړئ. تاسو پيسې مه راکوئ، زما سړی به همدلته راشــي.)) هغــه اشــپيلاق راوويست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالتي ته يې مخ ور واړاوه ويې ويل: ((راځه له ما سره، زما مينې، زما زړه ستا په ښښو کې پروت دی.))
((ته نه پوهيږې چې واقعي مينه څه شی ده. زه به خپل زړه په خنجر ووهم څو يې وينې ستا په ښښو کې تويې شي.))
تانکا وويل : ((مالتي د خدای لپاره، هغه ته روپۍ ورکړه.))
کهنه په غبرګو لاسونو د خدای روی وروړ او زاری يې ورته وکړې: ((مالتي، په مور باندې رحم وکړه.))
خو رای په ډانګ پيلې وويل: ((مور پيسې نه ورکوو. که چيرې دا زما د ژوند اخرينی کار هم وي، زه به دې بدماش ته يو درس ورکړم.))
خان مخ ته راغی څو مالتي، له لاسه ونيسي چې په همدې وخت کې هوري صحنې ته راغی. هغه راغلی و څو ميلمنو ته د محفل د تياري په باب خبر ور کړي. هغه وليدل چې دوی ټول لکه مجسمې ارامه ولاړ دی په داسې حال کې چې خان مالتي له لاسه ونيوله رای نارې کړې: ((هوري پوليس، پوليس!))
خان يو وارې هوري ته ټوپک ونيو: ((ونه خوځيږي خوګه، کنه مړ کوم دې.))
هوري يو کليوالي او ساده سړی و. د هر کليوال غوندې له پوليس نه ډاريده خو نه د دې لپاره چې ډارن و. د بادار له يوې خبرې سره به يو لوی پيل را چپه کړي.
پر هغه يې ورټوب کړ او کاري لغته يې ورکړه چې خان پر غولي پراخ راولويد. هوري يې پر سينه ور کيناست او د هغه ږيره يې ونيوله. ږيره وشکيده، خان خپل پټکی ايسته واچاوه، هوري ټکان وخوړ او ودريد. دا ښاغلي مهتا و. دوی پرې راټول شول، خو ښاغلي مهتا داسې عمل وکړ چې ګواکې هيڅ شی نه دي پېښ شوي.
پيغلې مالتي په ظاهوري قار ورته وکتل: ((د مرګ ټکان دې راکړ. زما زړه تر اوسه دربيږي.))
ښاغلي مهتا وويل: ((فقط ستاسو زړه ورټوب مې ازمايه. بخښنه غواړم که چيرې ما بد چلند کړی وي.))
اوومه برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې وخت کې چې دا پېښه پای ته ورسیده د شنې زرغونې جشـــن هـــم پـــای تـــه ورسید او دهرما لپاره تیاری نیول کېده، خو د میلمنو له ډلې نه یو هم پـــه دې حالـــت کې نه و چې دا ډرامه وویني.
ښاغلي مهتا یې لیدو ته لاړ، ډېر خوند یې ترې واخیست او تر پایه ورته کښیناست. د کلي د زمیندار هجوو او په هغه پورې ادبي ملنډې ډېره اغیزه ناکې وې. په هر ګام کې جزایي قانون ته مراجعه، د غرمې د ډوډۍ د لړ وروسته کیدو سبب د هغې ښځې تـــه دعوا جوړول، د وکیلانو زښتې ډېرې غوښتنې او شاهدانو خیالي چالونه دا ټول هغـــه شان وو چې ننداړ چیان یې له خندا ووژل د خندا وړ صـــحنه دا وه کلـــه چـــې وکیـــل شاهدان دې ته اړل کړل چې خپلې څرګندونې د طوطي په شان بیان کړي، کله چې د دوی مسخرو ته ده دواړه لاسون ورته غوڅول، کله چې د ده شاهدان د شهودو ځـــای ته پورته شول او د ده په دښمنانو بدل شول او ورته وازه خوله پاتې و. دا ټولې صحنې د خندا وړ وې. کله چې ننداره پای ته ورسیده او د اصلي لوبغاړو لپاره د مډالونو اعلان کیده، له دې کبله چې صحنې ډېرې ژوندۍ او ریالیستیکې وې، ښاغلی مهتا ناڅاپـــه له خوشحالۍ نه له خپلې څوکۍ راپاڅید. رای لوبغاړو ته اشاره کوله. مهتا هغه په غیږ کې ونیو او ورته ویې ویل: ((هیڅکله دا تصور نه و چې ستا لید به دومره ژور وي.))
بله ورځ له سبا نارې نه وروسته دوی د ښکار لپاره ووتل، زیاتره میلمانـــه تللـــي وو. د رای ډېر صمیمي ملګری چې پاتې و د ښکار ډله جوړوله. د میرمن کهنه لا تـــر اوســـه پورې هم سر خوږی دی او نه شوای تللی، پنډت اون کارناتهـــ د یوې مقالې په لیکلـــو بوخت و څو د پرون شپې په مجرمانو باندې خپل زړه سوړ کړي.
پر ښاغلي کهنه باندې د ټوپک د ډز له اوریدو سره حمله راغله، خو پیغلې مالتې چې پریکړه کړې وه له دې ښکاري ډلې سره به یو ځای شي، نو څرنګه ده کـــولی شـــوای پاتې شي؟
ښاغلي تانکا په خپله خوښه له دې ډلې سره یو ځای شو، ځکه چې لا تر اوسه پـــورې ده د راتلونکې انتخاباتي مبارزې د موضوع په باره کې د غږیدو او خبرو اترو فرصت نه و موندلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلي میرزا د دې لپاره له دې ډلې سره یو ځای شو چې د نویو تجربو لیوال و، په خاص ډول هغه تجربې چې په هغه کې خاطرې هم موجود وي او پیغلــه مــالتي د دې لپاره چې خوشحاله وه شاخوا یې مینه وال پرې راټول وو.
ښاغلي مهتا په دوی کې یوازینی د ښکار واقعي سړی و.
رای پر بکره کړې وه چې له ځان سره د اشپزانو او نوکرانو ډله هم بوزي. خــو ښــاغلي مهتا دا مفکوره رده کړه.
ښاغلي کهنه په مرورتیا سره وویل: ((ته غواړې له لوړې مړه شو؟))
مهتا وویل: ((تاسو به له لوږې مړه نه شئ، پیغله مالتي به زموږ لپــاره خــواړه پاخــه کړي.))
پیغلې مالتي اعتراض وکړ: ((تا ښکا شپه زما لاس ډېر کلک نیولی و، مړوند مې اوس لا هم خوږیږي.))
په پای کې ښاغلي میرزا له نوې او ښې مفکورې سره راغی او ویې ویل چــې دوی بــه یوه غرڅه ښکار کړي او د خوسی غوښه به د غرمې لپاره وخوري.
دوی په دوو موټرو کې سپاره شول. پیغلې مالتي د یوه موټر چلوونکې وه او رای د بل. له شلو میلو نه وروسته سړک په کړیدو او راکړیدو شو او دوی غونډیو ته ورسیدل. د سړک دواړو خواوو ته غرونه پراته وو. پر یوه نیغ ځوړي له پورته کېدو وروسته سړک ښېرته کښته شوی و او له هغه ځای نه د سیند یوه منحني لیکه ښــکاریده چــې لکــه ناروغ سړی رنګ الوتی او نری و. دوی د یــوې ډاروونکــي ونــې تــر ســیوري لانــدې ودریدل. ډله په دوو برخو ووېشل شول او موافقه وشوه چې دوی به همدې ځای ته د غرمې په شاوخوا کې ځانونه راورسوي. مالتی له مهتا سره لاړه. کهنه له پټې نااميدی نه خوټیده، خو دی له رای سره یوځای شو، ځکه هغه هم په هر صورت کوم بد ملګری نه و. میرزا او تانکا دریم ګروپ ځان ته جوړ کړ. دوی د څو شیبو لپاره وګرځیدل.
مالتي وویلې: ((باید دومره چټک لاړ شو؟ غواړم لږ څه دمه وکړم.))
مهتا په موسکا شو: ((ستړې یې؟ دومره ژر؟ موږ یو میل لاره نه ده وهلې.))
((نه، ستړې نه یم. فقط د استراحت احساس کوم، همدومره او بس.))
((راځه چې لومړی لږ څه ښکار وکړو.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ته پوهیږې، زه هیڅ د ښکار لپاره نه یم راغلې.))

((ډېر ښه. نو د څه لپاره راغلې یې؟))

هغه له شرمه تکه سره شوله. دوی یوه غرڅه ولیدله، د یوې تیږې تر شا یې ځای ونیو. مهتا ډز وکړ. غرڅه راولویده.

مالتي وویل: ((دغسې؟))

((راځه چې وړاندې لاړ شو. یو بل ښکار.))

دوی په چوپه چوپتیا کې روان و. مالتي وویل: ((څومره هوا توده ده! راځه چې د ونې تر سیوري لاندې کښېنو.))

((تاسو کښېنئ. نه زه.))

((ما ته هیڅ پروا نه لري!))

((ما خو درته وویلې. څو چې یو بل ښکار ونه کړم دمه نه نیسم.))

((راته ووایه، ولې دې بېګا شپه وځورولم؟زه ډېره خواشینې وم. ستا په یاد دي؟ زما مینې، راځه له ما سره. دا څنګه شوخي وه! راته ووایه، آیا تا زه رښتیا بوولم؟))

مهتا چوب پاتې شو. د تیږو پر سر لاره وه هوا ډېره توده شوې وه. مالتي ستړې شوې وه، کښېناستله.

مهتا هغې ته وکتل: (((ډېر ښه، ته همدلته دمه وکړه. زه به وروروسته راشم.))

((ته غواړې چې ما یوازې پرېږدې؟))

((البته چې همداسې ده. زه باور لرم چې ته دا قدرت لرې چې ځان وساتې.))

((ته څنګه پوهیږې؟))

((عصري نجونې د نارینه وو حمایت ته اړتیا نه لري. دوی له نارینه سره لاس په لاس ځي.))

مالتي له شرمه تکه سره شوه: ((مهتا، ته ډېرې عمومي خبرې کوې؟ واقعاً!))

په یوې ونې کې طاووس ناست و. مهتا هدف ونیو، ماشه یې کــش کــړه. مرغــه لــړې والوت.

مالتي لاسونه وپړکول: ((ډېر ښه شوې. زما لعنت دې پر تا وي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا خپل ټوپک پر اوږو کېښود او ويې ويل: ((نه ډېر لعنت پر تا دی. که چيرې لاس ته راغی، نو تا ته به د لسو دقيقو د دمې او استراحت اجازه در کړم اوس راپورته شه.))

مالتي د مهتا لاس ونيو: ((ته احساس نه لرې؟ ښه ده چې ته هيڅکله واده ونه کړې. ته به د هغې مړينه وګورې. خو زه به تا پرې نه ږدم چې لاړه شې.))

مهتا په يوه چټکه سره د هغې لاس خوشې کړ او په منډو روان شو. د هغې له سترګو لړ اوښکې راتويې شوې. نارې يې کړې: ((ودريږه. هيله کوم ودريږه. که چېرې نه دريږې، سر به مې په دې تيږه ووهم.))

مهتا خپل ګامونه چټک کړل. هغې ور ته وکتل، بيا يې ور پسې منډې کړې، کله چې هغه ته ورسيده ويې ويل: ((ته يو ظالم يې!))

((کوم وخت مې چې غرڅه حلاله کړه، پوستکی به يې تا ته در کړم.))

((څوک پوستکی غواړي! زه تا سره نه غږيږم.))

د دوی تر مخ يوه پراخه وياله روانه وه اوبه يې ډېرې چټکې وې. د تيږو تېرې تېرې څوکې د يوې څناور غاښونو ته ورته وي. د لمر تودو وړانګو په ډېره تُندی سره د هغې پر مخ وړې وړې څېپې جوړولې.

مالتي په خوشحالۍ سره وويل: ((اوس به نو بېر ته ګرځې.))

((موږ به له دې ځای نه تير شو.))

((د اوبو جريان ډېر چټک دی ما به يوسي.))

((ته همدلته پاتې شه. زه به لاړ شم.))

((ورځه. پروا نه لري. زما ژوند زما لپاره څه مانا لري.))

مهتا اوبو ته ورګډ شو. په احتياط سره وړاندې لاړ. ډېر ژر يې اوبه تر سينې پورې راورسيدې. مالتي وډاره شوه، نارې يې کړې: ((اوبه ډېرې دې، صبر وکړه زه درځم.))

((مه راځه! د اوبو جريان قوي دی!))

((خوځيږه مه، زه درغلم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل ساري يې پورته نيولی و او د ويالې څنډې ته ورغله اوبه يې تر نری ملا را تـاو شوې. مهتا چې وډار شو، هغې ته يې د ليوني په شان لاس وښوراوه چې بيرته سـتنه شي.

هغه نارې کړې: ((حماقت مه کوه. اوبه دلته تر ستوني پورې دي.))

هغې يو بل ګام واخيست او ويې ويل: ((ما ته پروا نه لري که چيرې ښايي مړه شم. د تا تر څنګ به مړه شم.))

مهتا شا ته راغی، هغه يې له يوه لاس نه ونيوله او لږ څه آرامه غوندې شـوه. هغـې د مهتا خوا ته په خوابدۍ سره وکتل: ((تا غوندې دومره د سخت زړه خاوند سړی مـې نه دی ليدلی. ستا زړه د تيږې دی. ما وځوروه زما پر پرهار مالګه ودوړوه. يوه ورځ بـه زما وار هم راشي.))

ښښې يې سوستې شوې پر هغه يې تکيه وکړه. مهتا ورته وويل: ((اوبه به دې يوسي. پريږده چې پر اوږو دې يوسم.))

((آيا ته بايد هغې بلې غاړې ته لاړ شې؟ دا ضروري ده؟))

مهتا هغه خپلې اوږدې ته پورته کړه. مالتي چې خپله خوشحالي پټوله ويې ويـل: ((که چېرې څوک موږ ووينې؟))

((يقيناً چې ورته عجيبه به وي.))

مالتي په ريږديدلي اواز وويل: ((که چيرې زه ډوبه شم، ته به راته خواشـينی شـې؟ فکر کوم چې ستا لپاره فرق نه کوي؟))

مهتا په اندېښمن حالت وويلې: ((فکر نه کوې چې زه انسان يم؟))

((فکر نه کوم.))

((مالتي رښتيا وايې؟))

اوبه يې تر ستوني رسيدلې وې. د مالتي زړه غورځيده. هغې غوښتنه وکړه: ((وړاندې مه ځه، زه به ټوپ ووهم.))

ورو ورو اوبه په کمېيدو شوې هغه چې لږ څه ارامه شوې وه، ويې ويل: ((اوس کـولی شم ښکته شم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا وویل: ((تر اوسه، نه. هر چیرته چې ناسته یې اوسیږه. امکان لري په ویاله کې غوچ ځایونه وي.))

((ته باید فکر وکړې زه خپل چاری او خود غرضه یم.))

((که چیرې دا دې وځوروي، نو د دغه ربړ لپاره اجر راکړه.))

((څومره؟))

((ډېر زیات نه. یوازې اجازه راکړه پوه شم چې بیا به په داسې حالت کې راشي.))

دوی اوس د ویالې هغې څنډې ته رسیدلي وو. مالتي د خپل ساري اوبه وزبېښلې.

مهتا وویل: ((ښایي د تودوخې تاثیر وي.))

((دومره پوهیږم چې تا دلته راوستلم څو ما مړه کړې.))

مهتا کښیناست او د هغې سر یې پخپلو لاسونو کې کلک ونیو. په ماهرانه ډول یې په ګوتو کېښوده. هغې خپلې سترګې پټې کړې وې.

هغه ځوانه ښځه چې لاسونه یې په اوږو خیشته وو او سترګې یې له دوده سوځیدې، راغله مالتي ته یې وکتل او ویې پوښتل: ((په دې څه شوي؟))

((سر یې ډېر خوږیږي.))

((نیم سر یې که ټول؟))

((هغه وایي چې نیم سر.))

((ښی خوا که کینه.))

((کینه خوا.))

((زه به څه شی راوړم.))

مهتا هغه ولیدله چې غونډۍ ته پورته شوه. د یوې نانځکې په شان ښکاریده. مالتي سترګې پورته کړې. ((دا چاینګه چېرته لاړه؟))

((هغه تللې چې ستا د سر د خوږ لپاره څه راوړي.))

((دا بوټی د همدې ځنګلیانو لپاره ښه دی. زما لپاره فایده نه کوي، خو ته ولې په دې ښځه باندې دومره ولاړ یې. څومره د شرم وړ ده!))

مهتا چې د کورنۍ حقیقتونو په ویلو کې هیڅکله ځنډ نه کاوه، په ډاګه یې وویل: ((که چېرې تا د هغې ځینې صفتونه درلودی، ته به الهه وې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((د هغې صفتونه دې په هغې مبارک وي. زه نه غواړم چې الهه و اوسم.))
((که چیرې غواړې زه به په موټر پسې لاړ شم. خو شکمن یم چې موټر به تر دې ځایه پورې راشي.))
((ولې هغه چاینکه نه لیږې؟))
((هغه بوټو پسې تللې. برسیره پر دې هغه باید خواړه پاخه کړي.))
((نو ته داسې وایې چې د هغې میلمه یې. ښایي ستا زړه وشي چې شپه هم دلته تیره کړې. انسان کولی شي په شپه کې ښه ښکار وکړي.))
مهتا په هیجاني ډول وویل: ((زه دې نجلۍ ته ډېر احترام قایل یم. د هغې ډېره ستاینه کوم. زما سترګې دې ووځي که چېرې هغې ته ما په بد نظر کتلي وي. آن د ډېرو نږدې او صمیمي ملګرو په خاطر هم چې وي په دې تودوخه کې به دومره لوړ نه وی ختلی او دا نجلۍ دا ټول د یوه تصادفي لاروي لپاره سرته رسوي. دا به دا ربړ او زحمت آن د یوې بېوزلې ښځې لپاره هم پر ځان ومني. زه په زیات کتابونو د نړیوالو وروګلوۍ او نړیوالې مینې او دوستۍ په باره کې لیکم او درس ورکوم. خو دا یې عملي کوي. درس ورکول تر عمل ډېره اسانه ده. ته پوهیږې.))
مالتي په ټوکو او ملنډو وویل: ((ستا لویه او غټه وینا زما لپاره بیخي بس او کافي ده. هغه صرف د تا لپاره یو شی ده. هغه ځواني، روغتیا او زړه راښکونکی طلسم او جذابیت لري. دا هغه شی دی چې په یوه واقعي ښځه کې لټول کیږي.))
مهتا راپورته شو او په داسې حال کې چې په قار و ټوپک یې را واخیست او د تلو لپاره تیار شو.
((نور څوک ځې؟))
((هغه، واقعي ښځه.))
هغه ځوانه ښځه راښکاره شوه، یو بوټی یې په لاس کې نیولی و. ویې ویل: ((ومې مونده. اوس به درمل جوړ کړم. تاسو چیرې ځئ؟ د مرغۍ غوښه تیاره ده. اوس به چپاتي پاخه کړم. میرمن کولی شي شیدې راواخلي. مازدیګر چې هوا لږه سړه شي لاړشئ.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې په لطافت سره د مهتا د آچکن يو څو تڼۍ خلاصې کړې. مهتا د هغــې د پښــو د مچولو لپاره تقريبا نه مقاومت کوونکي تمايل او شوق درلود.
مالتی په بې خوندۍ سره وويل: ((يوازې دا بوټی پريږده. د ويروونکې ونې لانــدې د لوېې ويالې تر غاړې موټر ولاړ دی. خلک به هم هلته وي. هغوی ته ووايه چــې مــوټر دلته راولي.))
هغې ځوانې ښځې مهتا ته د زارۍ او غذر په ډول وکتل. هغې بوټی پر زمکه کيښــود. ((خو، بهايی جي اجازه ده مخکې له دې نه چې لاړه شم دا چپــاتی پــوخ کــړم او پــه خوښۍ لاړه شم.))
هغه جونګړې ته دننه ننوتله او د شيدو د لوښي سره راووتله. مالتي د دغه زاړه او بې ډوله لوښي په ليدو سره پزه کش کړه، خو له شيدو نه يې سترګې نــه شــوی پټــولی. مهتا د جونګړې د وره په خوله کې خواره وخوړل هغه ښځه ورته ولاړه وه او پکه يــې پرې وهله.
مالتي هغې ته وويل: ((هغه يوازې پر بږده. دی به ونــه تښــتي. منــډه کــړه او مــوټر راوله.))
هغې وويل: ((بهايی جي، خو نه د احسان او مننې يا د يوه ناروغ په سترګو، بلکې په سپين سترګۍ سره!))
هغې وويل: ((بهايی جي، زه خو ستا مريۍ نه يم، تا ته ځان يــو شــی ښــکاريږي. زه موټر پسې نه شم تللی.))
مالتي هغې ته ښکنځل وکړل: ((څنګه دا جرآت کوې؟ دا د چا سيمه ده؟))
((د رای.))
((ښه! زه به دې په هغه باندې ووهم.))
((ډېره ښه، بهايي جي، که چېرې ته پرې راضي کيږې. د يوې ببوزلې ښځې لکه ما د وهلو لپاره هغه کوم لښکر ته اړتيا نه لري.))
مهتا، کله چې دا خبرې د هغه غوږ ته ورسيدې، خپله ډوډۍ يې پيل کړې وه. مړۍ يې په ستوني بنده پاتې شوه. زر زر يې خپل لاسونه پرې مينځل.
هغه وويل: ((له دې نجلۍ سره کلکيږه مه. زه به په خپله لاړ شم او موټر به راولم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالتي ودریده: ((هغه باید لاړه شي!))
مهتا په کلکه سره وویل: ((هغه به لاړه نه شي. د هغې له دومره میلمه پالنې نه وروسته هغې سره د چلند دا لار نه ده.))
مهتا اریان پاتې و چې یوه نجلۍ لکه مالتي چې دومره د پراخه نظر خاونده وي ولې په خپلو ماغزو کې داسې ناوړه او کلک حسادت ته ځای ورکړي.
مالتي په تریو تندي وویل: ((ډېره ښه، زه به لاړه شم آن د دریدو توان نه لرم. ته کولی شي خپل وخت دلته تېر کړې او وروسته له دې نه چې د هغې پښو ته ور ولوېدې او عبادت دې وکړ راشي.))
وروسته هغه لاړه. مهتا په ډېرې مننې سره ځوانې ښځې ته راغی او ورته یې ویل: ((خورې، اجازه راکړه چې اوس له تا نه رخصت شم.)) د هغې په سترګو کې او ښکې ډنډې شوې.
رای او کهنه په دوهم ګروپ کې وو. کهنه چې پر مخ یې لږ د دانې داغ و، خو بیا هم ښکلې ښکاریده. یو ښه مجلسي او نطاق و.
ده د ښکار هغه کالي اغوستي وو چې ظاهراً یې د همدې جشن لپاره جوړ کړي و، ځکه دی ښکار ته ډېر کم ته هغه انسان چې ټول وخت یې د مشتریانو په ښکار کې تېر شوي وي، هیڅ د دې وخت ورته نه پیدا کیږي چې د ځارویو په ښکار بوخت شي.
خبرې د مهتا په باره کې چې له پرون نه را په دې خوا یې د کهنه اعصاب ور خراب کړی و، را وځرخیدې. کهنه وویل: ((عجیبه مرغه ده. دوه مخې غوندې راته ښکاري.))
رای ته مهتا د پاک زړه خاوند او سم سړی ښکاریده. خو هغه له کهنه سره د کسب او کار اړیکې درلودې. هغه په دفاعیه لهجه وویل: ((زه مهتا خراب سړی نه ګڼم. ماسره یې زیات بحث نه دی کړی. آن که زه بحث هم ورسره وکړم، د هغې لوړ او عالي مهارت او پوهې ته نه شم رسیدلی. خو زه تعجب کوم هغه انسان چې د ژوند هیڅ عملي تجربه نه لري، داسې ښې او قوي نظریې وړاندې کوي. هغه مجرد دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروا يې هم نه شته او په سره سينه هره مياشت خالص زر روپۍ په جېب کې اچوي. نو هغه د وخت د تېرولو لپاره څه وکړي. پر ته له دې نه چې د ژوند په باره کــې فلســفي مسايل طرحه کړي؟))

((ما اوريدلي دي چې د هغه کرکتر ښه نه ده.))

((ښه، د يوه بې مسووليته او آزاد سړي لپاره خپل سري يو غير طبيعي خبره نــه ده.))

((زه نه پوهيږم چې مالتي ولې ورسره دومره توده دی.))

((مالتي د هغه ليواله نه ده. ستا د حسادت د راپارولو لپاره له هغه نه استفاده کوي.))

((اوس نو څوک يې په فکر کې دي! هغه ماته له نانځکې نه زياته نه ده. هر وخت چې زړه مې وغواړي هغه نڅولی شم.))

((ښاغلی کهنه، خو پر تا باندې، ګران دی. ته له دې نه انکار نه شي کولی.))

((زه هم ستاسو په باره کې همدا نظر درلودلی شم.))

((تاسو کولی شئ. خو ماته په رښتيا نانځکه ده. په داسې حال کې چې هغه تا ته يوه الهه ده.))

کهنه په لوړ آواز وخندل که څه هم د خندا ځای نه و او ويې پوښتل: ((که چېــري زه هيله ولرم چې دغې الهې ته يوه وړه تحفه وړاندې کړم، زه څه له لاسه ورکوم.))

رای وخندل. هغه وويل: ((که هغه نه پيژنې هر څومره چې زيــات شــاوخوا تــه يــې وڅرخې، هغومره تا له نظره غورځوي. پروا يې مه کوه، خوشې يې کړه، دا به په خپلــه درپسې راشي.))

((په هغه صورت کې، دا بايد تاسو پسې راشي.))

((زه ؟ زه په دې لوبه کې نه يم. ما د هوښيارۍ له مخې له دې لوبې نه ځان ايستلی . زما ټوله انرژۍ او ماغزه زما د مال او جايداد په ساتنه کې په کار لويږي. زما د کــورنۍ ټول غړي په سپکو او مبتذلو کسبونو او چارو لګيا دي. ځينې يې د خپلو ارواحــو پــه پاکۍ او اصلاح بوخت دي او ځينې نورو يې له جسماني پلوه د عياشۍ پــه لومــه کــې نښتي دي. زه مجبور يم چې د دغو پرازيتو د ساتنې او محافظت غم وخورم، منم چې نور زميندارا‌ن بيخي شيطانان دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی تر دوو غوړو په پور کې ډوب شوي او تل په يوه تياره کې ژوند کوي. خــو زه لــه هغو کسانو نه، نه يم چې خپل قبر ځانته په خپله کيندي. له داسې رسوايی نه مړينې ته ترجيح ورکوم.

د وجدان لړ رڼا لا تر اوسه پورې هم ما راپاروي، څو خپل هيواد او خپلو هيوادوالو تــه خدمت وکړم. هغه وخت چې د (ساتياګراها) جنبش پيل شــو او ټــول زمنــداران تــر ستوني پورې په شرابو او ښځو کې ډوب وو، ما د خپل هيواد غوښتنې ته ځواب ورکړ او بنديخانې ته وغورځيدم له مالي پلوه ډېر زيانمن شوم، څو لکه، ما لا تر اوسه پورې هم دغه زيان نه دی پوره کړی. خو پښېمانه هم نه يم، آن لږ هم.

زياتره په هغه افتخار کوم. ښاغلي کهنه په مود سره کالي اغوســتي وو او فرانســوي واين يې لږ لږ څښل. ده د ساتياګراها په جنبش کې ګډون کړی و، په جيل کې که څه هم د (الف) د صنف بندي پېژندل شوی و، خو ده د (ج) د صنف د ډوډۍ په خوړلو کې ټينګار کاوه. که څه هم دی په دې باور و چې لږ څه شوخي او ساتيری په ژوند کــې د برياليتوب اصلي عنصر ګڼل کيږي. آن د جګړې دوه ارابه يې په کې څو چې ارابې يې ګريس کاري نه شي، په لاره تللی نه شي.

هغه وويل: ((زه په دې عقيده يم هغه څوک چې له ښځې سره مينه کولی نه شي لــه هيواد سره هم هيڅکله مينه نه شي درلودای.))

رای په موسکا شو: ((غواړې زما په خپله لکړه ما ووهې؟))

((نه، زه يو ساده واقعيت بيانوم.))

((ښايي ته سم ووايې.))

((زړه دې ولټوه او وبه وينې چې زه سم وايم.))

((زه پوهيږم چې زه يو کامل انسان نه يم. خــو عياشــي او جســم پرســتي زمــا لــه کمزوريو نه يوه نه ده.))

((زړه مې در باندې سوځي. ښايي همدا دليل وي چې ته خواشينی او خپه يې، خو زه به په اسانۍ سره لاس وانه خلم آن که د دې خندوونکې لوبې پای تراژيدي هم وي. زه نه پوهيدم چې څرنګه پر هغې باندې بری ومومم، ځکه چې تر اوســه پــورې د هغــې خوی او مزاج ما ته معلوم نه و.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((څو چې ته پوهيږې هغه به دمهتا مال وي.))
دوی یوه توره غرڅه ولیده چې له دوی نه لیرې ګرځیده. رای هدف ونیو، کهنه نــارې کړې: ((ډزې مه کوه! پر پرده چې وځري. هوا ډېره توده ده راځه د هغې ونــې لانــدې کښينو. غواړم ستاسره د څه شي په باره کې وغږيږم.)) خو رای ډزې وکړې او خطــا لاړ حيوان وتښتيد.
کهنه چې د رضايت په توګه ژبه ټکوله، وويل: ((ښه شو. تا به له یوه حیوان نه د ژوند اخیستو ګناه پر غاړه اخیستې وای. په هر صورت آیا ته په خپل ملک کې ګنې کرې؟)
((زيات.))
((ولې زموږ د بورې جوړولو په فابریکه کې ځان نه شریکوې؟))
((د اسهامو خرڅول په منډه روان دي. که زيات نه اخلــې لــږ تــر لــږه زر منــه خــو واخله.))
((ښه يې ده، خو زه پيسې نه لرم.))
((مهتا غوندې زمیندار ډېرې پیسې لري.))
((د اسهامو بیه پنځوس زره ده، خو ته کولی شې په سلو کــې پنځــه ویشــت نغــدې ورکړې.))
((زه پیسې نه لرم.))
((هر څومره دې چې زړه وي له ما نه يې واخله. زما بانک ستا په اختيار کې دی آيــا ستا ژوند بيمه دی؟ زموږ د بيمې له کمپنۍ نه يو ښه بيمه لکی واخله. فکر کوم کولی شې په اسانۍ سره هره میاشت کې له دوه سوه تر درې سوه روپو پورې د بیمې پیسې سپما کړې. ستا د کوچنیانو لپاره د بیمې تر پالیسۍ نه بله ښه پانګه اچــول نــه شــي موندلی. زموږ د بیمه لیکونو شرطونه وګوره او زما مشوره په غوږ کې ونیسه. لــږ څــه احتکار وکړه. دا دومره میلیونران چې ته هره ورځ وینې حرام شته يــې د احتکــار د لارې موندلي دي. د مالوچو، بورې، غلې او ربړ بازار په اوسني وخت کې تود دی. يــوه ښه معامله او په لکونو ګټه. البته چې احتکار يو پيچلــی کــار دی. مبتــدايان او تــازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاران د مالونو او اسهامو په تبادله کې ژر مایوسه کیږي او تــاوان کــوي، خــو د یــوه تعلیمیافته او دور اندېشه سړي لپاره لکه ته، تر احتکار نه بل فایده من کار نه شته.))
یو کلیوال په لاره تیریده، یوه ټوکری یې پر سر وه، کهنه هغه ودراوه او ترې نه ویــې پوښتل: ((په ټوکرۍ کې دې څه شی دي؟))
کلیوال اریان پاتې شو. په خواره ژبه یې وویل: ((باداره کوم مهم شی نه دي. د بوټــو څو پاڼې او ریښې دي، بازار ته یې د خرڅلاو لپاره وړم.))
کلیوال هغه ته خپل(درملو دوکان) محتویات ور وښودل. عادي بوټي و چــې کلیــوال یې په عطارانو باندې په ډېره ټیټه بیه خرڅوي، هغه یوه ریښه راواخیسته او ویې ویل: ((مُسکن دی. دومره ګټه لري چې یو خوراک یې تبه، د زړه ټکان، ټــوخی او بواســیر تداوي کوي او دا هم اغیزمنه ده، د بواسیر او د نس د بادو لپاره ... .))
هغه سړي د دغو ټولو لپاره اته آنې غوښتې، کهنه یوه روپۍ راکــړه او لــه هغــه یــې وغوښتل چې ټوکرۍ کیږدي. رای ترې نه پوښتنه وکړه : ((دا خځلې څه کوې؟))
کهنه په موسکا شو: ((زه به یې په سرو زرو بدلې کړم. زه کیمیاګر هم یم.))
((دکیمیاګرۍ نوی راز په څه کې دی؟))
((ته کولی شي زده یې کړې. خو لومړی باید رسمي زما شاګرد شې، یــو ســېر او یــو چارک لډو د معمولي ګوړې د کېښودو په ډول ماته راوړې. زه مجبور یم له هــر رنــګ خلکو سره معامله ولرم. ځینې خلک شته چې د ځینو بوټو په معالجوي ارزښت سخته عقده لري. زه به دا بوټی په هغو باندې خرڅ کړم که چیرې په یوې روپۍ زه یو درجن ناپوه خلک وغولوم او د هغو مننه او کورودانی تر لاسه کړم. دا یوه بده معامله نه ده.))
((خو ته څرنګه کولی شي د دومره زیاتو بوټو خواص په یاد وساتې؟))
کهنه وخندل: ((څه ساده سړیه! آیا د بوټو خواص هم کومه موضوع ده؟ کــولی شــي هر بوټي ته هر رنګ خواس ورکړې. زمونږ سوامې چې پر دوی باندې ډېر خاندي. تاسو له سوامي جي سره نه دي کتلي. کله چې بل وخت زمونږ لیدو ته راشي زه به ســوامي جې تا ته در وپیژنم. له هغه وخت نه چې دی راغلی دی. خلک پرې راټول شــوي دي هغه کلونه کلونه د هیمالیا په ګوښه کې په طبي بوټو بانــدې مطالعــه کــړې ده. هغــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقیقت درک کړی دی. ته باید له هغه سره وګورې. په اول نظـر، هغـه سـتا د تیـرو وختونو په باره کې خبرې وکړې او راتلونکي به دې پیشګویي کړي.
مخکې له دې نه چې دی خپله جمله پـای تـه ورسـوي، د دوی پـه مخکـې بـوټي وښوریدل. کهنه په یوه ټوپ سره د رای شا ته ودرید، پړانګ راښکاره او پـه کـرارۍ سره له دوی نه تیر شو. رای خپل ټوپک جګ کړ، خو کهنه خپل لاس د رای پـه اوږه کښېښود او په ورو یې ورته وویل: ((څه کوې؟ هغه مه پاروه که شا ته را وګوري زموږ کار تمام دی.))
((په یوه ډز به راچپه شي.))
((پر بېړده چې لومړی زه ورته پورته شم زه د ښکار شوقي نه یم.))
((نو ولې له موږ سره راغلې؟))
((دا زما قسمت و.))
پړانګ د ټوپک د ډز له ساحې نه لرې شو. رای چې ټوپک یې پر اوږه ایښی و، وویـل: ((موږ ډېر ښه چانس له لاسه ورکړ.))
دوی په چوپتیا کې لاره وهله نابېره، کهنه وویل: ((څه وخت به بیا زمـوږ لیـدو تـه راشې. غواړم که چیرې امکان ولري بیمې او اسهامو لپاره د غوښتنلیکونو فورمې نـن ډکې کړې. دواړه فورمې زما په جېب کې دي.))
رای په پای کې وویل: ((اجازه راکړه چې پر موضوع باندې فکر وکړم.))
په دریم ګروپ کې خورشید میرزا او تانکا تنظـیم شــوي وو. د میـرزا لپـاره تیـر او راتلونکی وخت د بې خونده او خوشې کاغذ په شان و. په مقننه شورا کې د هغه ثقلت او د دوستانو په منځ کې د هغه ورین تندی سره عوضي نیول کیدل د بـې بـاکۍ تـر سرحده مزاجه او د اطاعت تر سحده مودبه وه. خو هغه باټو او لاپو وهونکو تـه هـیڅ وخت نه ورکاوه. د پور په موضوع کې هغه ته په یاد نه و چې نور څومره د ده پوروړي دي. د هغه یوازینۍ مشغولتیا شعر او شراب و.
د ښځو مینه له ډېرې پخوا نه په ده کې سړه شوې وه. تانکا د ماکیا ویلي له ډلې نه و. دی د تجارتي معاملاتو په پای ته رسولو، د منازعو او شخړو په حل او په څرخونو کې د پزې د پر ځای کولو ماهر او متخصص و. داسې ښوی و، لکـه مـار مـاهی. ده کـولی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوای د ریگ پر سره ببړۍ وچلوي او د پرښو پر سر واښه شنه کړي. له سود خورو نه د زمیندارانو لپاره د پورو برابرول، د شپې میلمستیاوو او مجلسونو ته ځان رسول او د انتخاباتو لپاره د کاندیدانو ټاکل د ده د ژوند تیرولو خاصې وسلې وې. انتخابـاتو د ده لپاره ډېره ګټه رسوله. ده به د احتمالي وړونکي ښه ملاتړ کاوه، د هغه لپـاره بـه یـې سخته مبارزه کوله او یو څو زره به یې په خپل بانکي حساب ور زیاتولې، کله به چې د ملي کانګرس لاس بر و، ده به د کانګرس د کاندیدانو ملاتړ کاوه، خو کلـه بـه چـې د پانګه والو بر لاسی و، دی به د (هندومهاسابا) تر څنګ ولاړ و، خو ده به د خپلـو مـخ ګرځونو او د جبهې د بدلون او اوښتنې په باره کې دومره جدي مناقشې کـولې چـې هیچا به نه شو کولی دی ملامت کړي. له عالیرتبه مامورینو او متنفذینو سره بـه یـې ښې اړیکې ساتلې. په دې کې هیڅ شک نه و چې خلکو د هغه د بې اعتبارۍ په بـاره کې خبرې کولې، خو د هغه د زیات ادب او تهذیب په نظر کې نیول سره هیچـا دغـه موضوع په ښکاره نه مطرح کوله.

میرزا له خپل وچولي نه خولې پاکې کړې او ویې ویل: ((دا د ښــکار ورځ نــه ده. نــن ورځ موږ باید د شاعرانو سیمپوزیم جوړ کړی وای.))

((دا به ډېر خوندور و.))

((موږ کولی شوای دا سیمپوزیم په یوه باغ کې جوړ کړو.))

په پای کې تانکا مهم ټکی په ګوته کړ: ((دا ځل به انتخابات له ډېــرو ســتونزو ســره مخامخ شي، ستاسو لپاره به هم اسانه نه وي.))

میرزا په بې تفاوتۍ سره وویل: ((دا ځل د کاندیدېدو هیڅ تمایل نه لرم.))

((ولې؟))

((انتخابات خوابدوونکي او ځوروونکي دي. ما په دیموکراسۍ خپــل بــاور لــه لاســه ورکړی. د غره په شان کار د غرڅو یوه ډله لیرې خریدله، میرزا په خپــل مــخ کــې د سوي احساس وکړ او میرې میرې شو، سترګې یې له اریانتیا نــه وازې پــاتې شــوې. هدف یې سم ونیو. د ټوپک له ډزې سره د ځنګله چوپه چوپتیا له منځه لاړه یوه توره غرڅه ټکنۍ شوه او راولویده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرزا په وحشتناکه توګه د هغې خوا ته ور منډه کړه د هیجاني شوي کوچني په څېر یې لاسونه پړکول او پورته پورته غورځیده.

په یوې نږدې ونې باندې یوه سرې د ونې ښاخونه را ماتول هغه له ونې را کوز شو او د میرزا تر څنګ یې منډې کړې. غرڅه چې په اور میږه کې لګیدلې وه، اخیرینی سلګی یې وهلې، سترګې یې ورو ورو ځلیدلې.

لرګي ماتوونکی چې غرڅې ته یې په زړه سوي باندې کتل وویل: ((ښه حیوان و. ښه غوښه لري. آیا غواړئ چې تاسو ته یې یوسم؟))

میرزا لرګي ماتوونکي ته وکتل او ویې ویل: ((ډېر ښه، پورته یې کړه. خو چیرته یې باید یوسو؟))

((ښاغلیه، هر چیرې چې تاسو وایئ؟))

((هر چیرې چې ستا خوښه وي. زه یې تا ته در کوم دا ستا ده.))

لرګی ماتوونکی په اریانتیا میرزا ته وکتل او ویې ویل: ((اوه، ښاغلیه دا چې تا ویشتلې ده، زه یې خرنګه وړی شم؟))

((زه یې تا ته درکومه ستا کور له دې ځای نه څومره لرې دی؟))

لرګي ماتوونکي په ځیر ځیر میرزا ته وکتل: ((اوه، زه پوهیږم دا حلاله نه ده. همدا سبب دی چې نه یې وړې؟)) هغه دا خبره په ډېرې خوشحالی سره وکړه.

د اسلام دین مسلمان ته دا لارښوونه کوي چې د مړینې په حال کې پر حیوان باندې مبارکه کلمه ووایي او د هغې ستونی ور پرې کړي بې له هغې نه یې غوښه پاکه نه ده او خوړل یې منع دي. خو میرزا د داسې ضمیر او وجدان خاوند نه و. په لسو وروستیو کلونو کې یې یو ځلي هم لمونځ نه و کړی او یوازې یو ځلي یې دوه میاشتې روژه نیولې وه. میرزا په خوشحالی سره وویل: ((همدا اوس یې په سبب پوه شوې.))

د لرګي ماتوونکي وجدان آرامه شو او حیوان یې پورته کړ پر اوږو یې واچاوه او د خپل کور خوا ته روان شو. تانګا تر ونې لاندې د دوی لپاره منتظر و. هغه چې ویې لیدل دوی په مخالف لوري روان دي په هغو پسې یې منډه کړه. ((تاسو چیرته ځئ؟ لار مو ورکه کړې؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرزا په مقصرانه ډول وویل: ((ما دا حیوان دې سرې ته ورکړ. د هغه کور ته ځم، ته هم له مورې سره راتلی شي.))

((آیا ستا حواس پر ځای دي؟))

((کاشکي وای.))

((د حیوان په ورکولو کې زه هیڅ دلیل نه وینم.))

((دی به تر تا یا ما په دې حیوان زیات خوشحاله شي.))

تانکا خپه او غمجن شو: ((مورې باید له کتاب نه خوند اخیستی وای، پــه هــر صــورت هیله کوم چې رای یا مهتا یو څه راوړي ... زه غواړم له تاسره د انتخاباتو په بــاره کــې وغږېږم. که ته نه غواړې چې ځان کاندید کړې، زه په تا باندې فشار نه شم راوړی. خو مورې له سیالو کاندیدانو څخه ښې زیاتې پیسې لاس ته راوړی شو. زه ستا نــه یــوازې غواړم هیچا ته دا واقعیت مه څرګندوه چې نه غواړې. دا ځل ځــان کاندیــد کــړه. دا مهرباني له ما سره وکړه خواجه جمال طاهر له همــدې انتخابــاتي حــوزې نــه ځــان کاندیدوي. د ښار شتمن خلک به هغه ته رایه ورکړي، خو په عامه خلکو او پرګنو کې ستا له نفوذ نه ډېر ځوریږي. ته کولی شې په اخیرینې شیبه کې د هغه په ګټــه تېــر شې او په آسانی سره لس یا شل زره روپۍ لاس ته راوړې. هیله کوم، ماته غوږ ونیسه ته هیڅ کار مه کوه. زه به د هر څه بندوبست وکړم، زه به ستا په غیاب کــې اعلامیــه ولیکم او خپره به یې کړم او په هماغه شپه لس زره روپۍ له ما نه واخله.))

میرزا هغه ته په سپکه سترګ وکتل او ویې ویل: ((لعنت دې وي پــر تــا او ســتا پــه پیسو!))

هغه وویل: ((له زړه نه دې ماته ښکنځل وکړل، خو د پیسو په لغته وهلو یوازې خپل ځان زیانمنوې.))

((زه په زهرو لړلې پیسې په انبور نه شم راشکولی.))

((خو ته د مذهبي قوانینو مراعات هم دومره نه کوې؟))

((د تور بازار د پیسو غندل له مذهب نه کوم خلاف کار نه دی.))

((نو ته پخپل تصمیم باندې تجدید نظر نه کوې؟))

((نه.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((نو هیر یې کړه. خو ته د یوې بیمې د کمپنی د رئیس کیدو سره کوم مخالفت نه لرې؟ ته یوه آنه هم په اسهامو (ونډو) کې پانګه نه اچوې، ټول هغه څه چې زه یې غواړم ستا د نوم نه استفاده ده.))

((زه خواشینی یم چې موافقه نه شم کولی.))

تانکا د دې جرآت نه درلود چې نور پیشنهادونه وړاندې کړي. میرزا ناڅاپه په خپله درناوي او ستایلو کې ډوب شو. هغه څرنګه کولی شوای د هغه چا احترام وکړي کوم چې د پیسو په ارزښت نه پوهیده؟ لرګي ماتوونکي چې غرڅه یې په اوږو باندې وه ژر ژر روان و او د لاښ تر پیټي لاندې دې او هغې خوا ته ښوریده. لرګي ماتوونکي لاښ د ونې پر یوه مونډه باندې کېښود او دمه یې وکړه.

میرزا چې ورته راورسید ویې ویل: ((ستړی شوې؟))

((ښاغلیه، لاښ دروند دی.))

((یو څه لار به یې زه یوسم.))

لرګی ماتوونکی په موسکا شو. میرزا وویل: ((ولې خاندې؟ ته فکر کوې چې زه یې نه شم وړلی؟))

((ښاغلیه، دا پېټی ستاسې غونډې خلکو لپاره نه دی. دا پیټی زموږ لپاره دی.))

میرزا لاښ پر خپلو اوږو راپورته کړ او په لاره روان شو. خو پنځوس ګامه یې لا نه وو اخیستی چې اورمیږ یې په خوږیدو شو. بدن یې وریږدید او په سترګو یې توره تیاره راخوره شوه. شل ګامه وروسته، میرزا لاښ په یوه پرښه باندې کښېښود، خپله غاړه یې وښوروله او اوږې یې په ګوتو کښېښودلې څو یې ښخي ووځي.

په دغه وخت کې تانکا هم راورسید. میرزا وویل: ((ملګریه، ته هم مجبور یې چې دا بار تر یو ځایه یوسي.))

میرزا نور د تانکا په سترګو کې ځای نه درلود.

((تاسو باید ما وبخښئ. ماته خپل فزیکي قدرت او توان معلوم دی، د ازمویلو حاجت یې نه شته.))

((خو دا دومره دروند نه دی. زما خبره ومنه.))

تانکا لاښ ته په ځغلنده نظر وکتل او ویې ویل: ((ته ما تېر ایستلی نه شې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ځو شيبې مخکې تا ځو پيشنهادونه وکړل. زه به د هغو پيشنهادونو نه هر يو ومنم که چيرې تا دا بار سل ګامه يووړ.))
تانکا را وپاريده: ((که چيرې ميرزا دا بار وړی شي، نو دی يې ولې نه شي وړلی؟ يوزې دسلو ګامونو خبره ده.))
تانکا خپله کورتۍ لرګي ماتوونکي ته ورکړه، په دقت سره يې د خپلو بوټونو بندونه کلک وتړل، د پتلون پايڅې يې سره را ونغاړلې او خپل مخ يې وچ کړ. هغه لاښ ته داسې بد بد کتل لکه چې يو مجرم قاتل خپل جلاد ته ګوري.
د زړه ورتوب په لاپې وهلو سره يې وويل: ((ګوره، دغه ده ځم!))
ده چې په يوه زنګون تکيهه کړې وه ګوښښ يې وکړ ځو لاښ راپورته کړي او پر خپلو اوږو يې کيږدي. له دوه ځلو خواريو وروسته پــه دې بريــالی شــو چــې لاښ پــر اوږو کيږدي. خو د اورميږ پورته کول ورته ګــران و. نــږدې و چــې لاښ بيرتــه پــر زمکــه وغورځوي چې ميرزا دی جګ کړ او په پښو يې ودراوه. تانکا لومړنی ګام واخيست تا به ويل پښه يې په جبه زاره کې نښتې ده.
ميرزا وړاندې تګ ته تشويق کړ: ((آفرين، زما زلميه! وړاندې ځه!))
تانکا يو بل ګام واخيست احساس يې وکړ چې په اورميږه کې يې وبر ښښيده.
ميرزا بيا تشويق کړ: ((در وړاندې ځه، ته هدف ته ډېر نږدې شوی يې.))
تانکا دوه نور ګامونه هم واخيستل، سترګې يې رډې راووتلې. ميرزا پرې نارې کــړې: ((لږ ځه زيات زور ووهه او بريا ستا ده. زه به ټاکلی واټــن پنځــوښ ګامــه کــم کــړم. پنځوس ! وړاندې ځه !))
تانکا همدا اوس په ډېر بد حالت کې و. هغه داسې احساس کاوه چې پر اوږو يې مــړه شوې غرڅه نه، خو يو زمری دی چې د هغه په ورميږ کې يې پنجې خښې کړې دي.
خو د پيسو مينه، د يوه پولادي ګاډر په شان دی يې په پښو درولی و، خو نه د ډېــرې مودې لپاره. سر يې وخوځيده په سترګو يې توره تياره را خــوره شــوه او پښــې يــې وريږديدې. په زمکه ولګيد او د لاښ لاندې ژوبل شو. ميرزا په کښيناستلو کې ورسره مرسته وکړه او پخپل دستمال يې پکه کړ. هغه ورته وويل: ((ملګريه تا خپل کوښښ وکړ. دا ستا قصور نه دی. ستا د بخت مزه نه شته.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

تانکا د زور وهلو له لاسه تیکا وهله او ساه یې بنده بنده کیدله. میرزا وخندل: ((ورور جانه، ما تر ډېره ځایه راوور.))

تانکا په غوړه مالي سره وویل: ((ستا د احترام په خاطر ما دا کار وکړ. تا غوښتل چې پر ما سات تیري جوړه کړې. ما ته خوشحاله کړې. اوس نو پر خپله وعده وفا وکړه.))

((خو تا شرط بایللی دی.))

((خو ما خپل زیات کوښښ وکړ، همداسې نه ده؟))

((دا بله خبره ده.))

لرګي ماتوونکی بیا پر خپله لار روان شو. دوی له یوې ژورې ویالې نه پــورې وتــل. د لرګي ماتوونکي کور د ویالې تر غاړې په یوه کلي کې و. یو څو کوچنیانو چې د املې تر ونې لاندې یې لوبې کولې د لرګي ماتوونکي د سترې مشي لپاره رامنډه کړه: ((پلاره، غرڅه چا وویشتله؟))

لرګي ماتوونکي لنډ لنډ ځوابونه ورکول. هغه غرڅه د ونې لانــدې کېښــوده، خپلــې کوډلې ته یې منډه کړه څو یو کټ راوړي. میرزا پرېکړه وکړه چې ماسپښــین بــه پــه کلي کې تېروي. ماښام کله چې دوی روانیدل د کلي خلک تر ډېــره ځایــه ورســره د مخه ښې لپاره راغلل.

دوه نور ګروپونه وخته راستانه شوي وو. د مهتا شونډې ځوړندې وې. پیغلې مالتي له نورو نه جلا ناسته وه چې دې ته بیخي غیر معمولي کار و. رای او کهنه وږي وو او پــه سختۍ سره یې خبره له خولې وتله. تانکا تندی تریو نیولی و، ځکه میرزا تیر ایستلی و. یوازې د میرزا څېره خندانه او خوشحاله ښکاریده.

اتمه برخه

د غوا له راتګ سره دهنیا ډېره بدله او مغروره شوې وه. د غوا له خبرو پرته یې هــیڅ خبرې په خوله نه راتلې. یوه ورځ ناڅاپه وریځې راښکاره شوې او دموســمي بــارانونو لومړني څاڅکي راتوی شول. بزګران د خپلو یویو په خوا کې روان شول، خو مخکې له دې چې به کرونده باندې پښې کیږي دي، د رای ناظر اعلان وکړ تر هغو پــورې چــې دوی خپلې اجارې ور نه کړي، هیڅوک اجازه نه لري چې د منې د کښت لپاره کروندو ته لاړ شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بزګران چې اریان شوي وو د هغو کسانو په شان چې چاره یې هڅ ته رسیدلې وي په نا اومیدۍ سره سود خورو ته ور منډې کړې. ځینو د منکر وسا ور وټکاوه. د هغه کاروبار په سونډې بوټو او همدارنګه په غنمو او زغرو کې ډېر ښه و. خو د کلی لوی سود خور تاګور جهینګوري سنګ و چې د خپل کاروبار تر څنګ یې د ښار د لوی سود خــور د اجنټ په توګه هم فعالیت کاوه.

د ده فرعي اجنټان به د پورونو د ورکولو لپاره د یــوه کلــي نــه بــل کلــي تــه تلــل. جهینګوري سنګ به هیڅکله بې له سختو قانوني فورمولیتو نه چا ته پور نه ور کــاوه. جهینګوري سنګ خپل غاښونه په مسواک پاکول چې هوري ور ورســید. دی چــاغ، پلن او تور سړی و، اوږده پزه یې درلوده او بریتونه یې هم اوږده وو او ده تــه یــې لــه مسخرې نه ډکه خبره ورکړې وه.

هوري خپل ناوړه حالت هغه ته بیان کړ. جهینګوري سنګ د ټګۍ موسکا وکړه او ویې ویل: ((خو پاسره پیسې دې څه کړې؟))

هوري په خوره ژبه وویل: ((کومې پیسې، تاګو؟ که چیرې ماپیسې درلودی، مــا بــه ځان د سود خوارانو له منګولو څخه لا ډېر مخکې خلاص کړی و.هیڅوک نــه غــواړي چې سود پرې زیات شي.))

((پاسره کول ستاسو خلکو عادت شوی. تاسو ښه ګنۍ پرته له دې نــه چــې خپلــې پیسې راوباسئ، پور واخلئ.))

جهینګوري سنګ د هوري پر غوا سترګې خښې کړې وې. هغه غوښتل د پیســو پــه لوبه کې بریا تر لاسه کړي.

هغه وویل: ((ښه، نو، زما پیسې ستا په اختیار کــې دي. هــر څــومره چــې وغــواړې اخیستلی شې. خو ستا د ښه توب لپاره یو شی در ته وایم، د پور په مقابل کې یو څــه ګرو کېږده، فرضاً یو یا دوه ټوټې زېور، د پور معامله وروستنۍ ستونزې لري. برســیره پر هغه ته مجبوره نه یې چې سود ورکړې. هوري هغه ته داډ ورکړ چې یوه ټوټه ارزان بیه ګاڼه هم په کور کې نه شته. البته دهنیا د نیکلو دوه بنګړي لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهینګوري د نوې مفکورې په موندلو سره داسې وویل: ((نو یو بل کار وکړه، غوا دې پر ما خرڅه کړه. په ښه بیه به یې واخلم. پوهیږم چې له هغې نه لاس نه شې اخیستلی. خو ته کومه بله لاره موندلی شې؟))
هوري وویل: ((پریږده چې له ښځې سره مې هم په دې هکله خبرې اترې وکړم.))
ددې خبرې یادولو، په کور کې غوغا جوړه کړه. غوا د نجونو ډېره خوښیده او په هیڅ بیه یې هغه له لاسه نه ورکوله. سونا په تریو تندي وویل: ((ولې ما د غوا پر ځای نه خرڅوې؟ د هغې له بیې نه به زما بیه زیاته وي.))
دهنیا وروسته له ډېر تشویق نه د غوا خرڅولو مفکوره ومنله. ګوبار چې په دې ورځو کې په نورو کارونو بوخت و له یوه لنډ مقاومت نه موافقه وکړه . داسې پرېکړه وشوه چې هوري دې د شپې له مخې کله چې نجونې په خوب ویدې وي، غوا له کوره وباسي. هوري د غوا خرڅلاو ته بیخي تیار و، خو فکر یې آرام نه و. هغه لاړ او د غوا مخې ته ودرید. داسې ښکاریده چې د هغې تورې او اغیزناکې سترګې له اوښکو ډکې وې. هوري داسې احساس وکړ لکه چې غوا ورته وایي: ((دومره ژر له ما نه موړ شوې؟ تا خو وعده کړې وه چې څو په تا کې ساه چلیږي ما به خرڅه نه کړې. آیا ستا وعده همداسې ده؟ آیا ما له تا نه څه ډېر شی غوښتي دي؟ زه بې له کومې خبرې د خپل سرنوشت استقبال ته ځم. راته ووایه، ولې غواړې ما ووژنې؟))
د هوري نه ناڅاپه آواز پورته شو: ((زه دا کار نه شم کولی! نه شم کولی ! آیا سترګې یې نه وینې؟ زه به دا خرڅه نه کړم. د درې سوو روپو څه پروا لرم؟ د خدای په مرست به د دې پور هره آنه اداً کړم، که چیرې د ګنیو حاصل ښه وي.))
دهنیا چې په ډېر غرور سره مېړه ته کتل، وویل: ((هو، مه یې خرڅوه، سبا ته پور واخله، که چیرې موړ وکولی شو نور پورونه اداً کړو، دا پوره هم اداً کولی شو.))
سوبا د هغه د ورور له نفستنګۍ نه ځوریده او هوري د هغه لیدو ته ورغی. د سمې تداوۍ او خوراک د نشتوالي له امله سوبا حالت ورځ په ورځ خرابیده. هوري له هغه سره د ډېر ځنډ لپاره کښیناست. د مالي ستونزو او د رای د آخریني فرمان په باره کې ورسره وغږید او نا وخت راستون شو. کله چې غوښتل یې کور ته ننوزي، په تیاره کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې غوا ته نږدې يو نيم مخې څېره تر سترګو شوه، پرې غږ يې وکړ: ((هلته څوک دي؟))

((زه يم، وروره. راغلی وم چې ستاسو له نغري نه لږ اور واخلم.))

آه، دا هيرا و د هغه کشر ورور.

ګوبار په منډه رانئووت هغه چې خواشينی او عصبي ښکاريده به هيجاني حالت سره وويل: ((زموږ په غوا څه شوي؟ له درده تاوېږي او راتاوېږي. آيا کومو بدو سترګو وهلې؟))

هوري تال له مخې لرې کړ او چې پورته کيده، نو ويې ويل: ((ولې داسې خرابې خبرې کوې. ځو شيبې مخکې خو بيخي ښه وه. ما وليدله چې هلته ولاړه وه.))

دوی غوا د خاورين څراغ تر رڼا لاندې سر تر پښو وکتله، خوله يې له ځګو ډکه وه. سترګې يې ځليدې او نس يې پړسيدلی و. هغه پرته وه او پښې يې ټينګې راغونډې کړې وې. د هنيا په نا اميدۍ سره خپل سر وټکاوه.

هوري منډه کړه څو پنډت داتادين چې خپل ځان يې د کلي ويترنر باله راولي. دا خبره په ټول کلي کې خپره شوه او خلک د هوري د کور وره ته سره راټول شول. ښکاره وه چې غوا مسمومه شوې وه.

هوري نا اميده او او خواشينی پر کټ اوږد وغځيد، کله چې دهنيا راغله چې د اوبو لوټکه تر کټ لاندې کيږدي. ده ورو د هغې لاس ونيو، ته به وايې چې دسيسه جوړوي په ورو يې ورته وويل: ((آيا يو راز ساتلی شې؟))

دهنيا چې د خبر اوريدو ته لوياله وه، وويل: ((آيا ما تر اوسه ستا راز افشا کړی دی؟ څه غواړې ووايې؟))

((آيا په چا باندې شکمنه يې؟))

((د هيچا په باره کې فکر نه شم کولی. ښايي د يوه بيروني سړي کار وي.))

((ته خو به چاته نه وايې؟))

((تا ته خو مې وويل نه وايم.))

((که چيرې چا ته ووايې، تا ته اخطار درکوم چې له وهلو به دې تکه شنه واړوم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((زما وژل به کومه ګټه ونه رسوي. ته به په دې بريالى نه شې چې ما غونډې بله ښځه پيدا کړې. ماته ووايه.))

((زه فکر کوم دا د هيرا کار دى.))

((نه، نه، دا واقعيت نه لري. هيرا پوچ خولى دى، خو سپک او ټيټ سړى نه دى.))

((ما په خپلو سترګو وليد ستا پر سر زه قسم خورم.))

((تا هغه وليد، رښتيا وايې؟ څه وخت؟))

((کوم وخت چې زه د سوبا له کوره را روان وم ومې ليد چې دى غوا ته نـږدې ولاړ و. هغه وويل چې راغلى چې راغلى و څو لږ اور زموږ له نغري نه واخلي. موږ خبرې سـره وکـړې او چلم مو يو ځاى وڅکه. زه داسې ګومان کوم کلـه چـې زه د سـوبا کـره وم ده غـوا مسمومه کړې وه او راغلى و چې ووينې غوا مړه ده او که لا ژوندۍ پاتې ده.))

دهنيا چې په سختۍ سره نفس وکيښ وويل: ((ښه، نو، ستا ورور همداسې يو سـړى دى، څه سخت زړه لري. ته ګوره! ما له کوچنيوالي نه د مور په شان روزلى دى.))

((ښه، اوس، لاړه شه، ويده شه او هيچا ته دې دا خبره له خولې ونه وزي!))

دهنيا خپل سر لکه د منګوري مار چې راپاروك شوي وي جګ کړى او وى ويل: ((زه؟ که له سپيده داغ سره دى د پوليسو ماموريت ته حاضر نه کړم، زه به د پلار لور نه يم. هغه ستا ورور نه دى هغه د لستوڼي مار دى!))

هوري ورته ګواښ وکړ: ((دهنيا، تا ته اخطار در کوم که چيرې ... .))

دهنيا چې له قار او غصب نه خوټيده، په خپلو خبرو يې ټينګار وکړ: ((څـو چـې دى بنديخانې ته بو نه ځم، زه آرام نه شم کولى. هغه بايد درې کاله تيرې ميده کړي. درې کاله. او کوم وخت چې له بنديخانې نه راوځي، دا د بې حسه ککرۍ خاوند بايد زيارت ته لاړ شي څو د خپلو ګناهونو جبيره وکړي.))

هغې ور په خرپ پورې کړ. هوري وپوهيد چې په ژوند کې يې ډېره لويه تېروتنه يـې همدا وه. کلى په تياره کې ډوب و. غوا مړه شوې وه او هوري لس فوټه له هغه لرې پـر کټ باندې نا آرامه دا خوا او هغه خوا را اوښت.

نهمه برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

سهار حالات خراب شوي وو. هوري د خپلې ښځې په وهلو پيل وکړ او هر کـــړَت بــه چې هوري پرې حمله کوله، هغې د ښکنځلو په ويلو خپل غچ اخيسته. نجونو د خپــل پلار په پښو کې ځان ور نښولی او ګوبار خپله مور پټه کړې وه. خو هر کــړَت به چــې دهنيا خپل مېړه ته ښکنځل او بد رد ويل، هوري به ګوبــار پــورې واهــه او ځــو نــور ګوزارونه به يې پرې ور حواله کړل.

کليوال د شور ماشور د غلي کولو لپاره راغلل، خو د خندوونکې صحنې په ليدو ســره کرار ودريدل. داتادين هوري ملامت کړ او ورته يې وويل: ((هــوري، مــاغزه دې پــه ککرۍ کې شته؟ دا د کور لکشمي څوک وهي! آيا دهيرا سيوری پر تــا هــم لويــدلی دی؟))

هوري د داتادين پښو ته ور ټيټ شو او ويې ويل: ((مهاراج، زموږ په منځ کې خبــرې مه کوه، څو چې دا سمه نه کړم، آرام به ونه کړم. هر څومره مې چې د دې تېروتنې په پام کې ونه نيولې، هماغومره دا لا پسې تيره شوه او تېروتنې يې زياتې شولې.))

دهنيا چې سترګې يې له اوښکو ډکې وې وويل: ((مهاراج، ته خو زما شاهد يې. زه به د اوبو يوه ځاځکي ته هم لاس ور نه وړم، څو دی او د ده ورونه د زندان د ميلو تر شــا ونه وينم. زه پوليس ته ور روانه وم څو د غوا د مړينې په باره کې راپور ورکړم چې دې قاتل زما په وهلو پيل وکړ. ما خپل ټول ژوند د ده لپاره برباد کړی او دا دی د هغه انعام چې دی اوس يې راکوي.))

هوري خپل غاښونه وچيچل: ((تا بيا هم له خپلې ککرۍ نه د خبرو په کولو پيل وکړ. آيا تا ليدلی چې هغه غوا مسمومه کړه؟))

((تا وويل چې هيرا دې ليدلی چې غوا ته نږدې ولاړه و. قسم وخوره چې تــا نــه دی ليدلی!))

((زه قسم خورم چې ما نه دی ليدلی.))

((ليدلی دې نه دی؟ د زوی پر سر دې قسم وخوره!))

هوري خپل لاس د ګوبار پر وچولي کښېښود او قسم يې وخوړ چې هيرا يې غــوا تــه نږدې نه دی ليدلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهنیا پر زمکه باندې پرتلې ووهلې او ویې ویل: ((ځومره درواغ وایي! څومره په بې شرمۍ سره له خپلې خبرې منکريږي.))

ټول کلی کرار د دهنیا په خوا شو. دوی سره اوس نور هیڅ شک نه و پاتې چې هیرا غوا مسمونه کړې ده او هوري له عدلي قضاوت نه مخکې د جرم ارتکاب کړی دی. کله چې داتادین هغه راپورته کړه، هوري په کرارۍ سره ووت.

سوبا هم هلته و، دهنیا وویل: ((پنډت دادا، زه پوره یقین لرم چې دا د هیرا کار دی. د هغه له وروستنۍ شخړې نه راهیسې د فرصت منتظر و.))

داتادین وویل: ((که چیرې دا رښتیا وي، هغه ډېره لویه ګناه کړې ده. آن که چیرې پولیس یې بندي هم نه کړي دهرما داسې جنایتونه بخښلی نه شي. روپا، ورشه او هیرا ته ووایه چې دلته راشي. هغه ته ووایه چې پنډت داتادین غواړي تا ووینې. که چیرې ده غوا نه وي مسمومه کړي پر بېرده چې د کلي د خلکو تر مخ د ګنګا په پاکو او مقدسو اوبو قسم وخوري.))

دهنیا اعتراض وکړ: ((هیرا ډېر بد سړی دی.))

داتادین په خپله لاړ او له دې خبر سره بېرته راستون شو چې هیرا له کوره وتلی دی. هغه لوټکه، رسۍ او امساء له ځان سره اخیستي دي. دی چې چېرته ځي ښځې ته حال نه وایي. هغه پنځه روپۍ هم چې ده په ګوښه خونه کې پټې ساتلې وې، نه وې.

دهنیا وویل: ((هغه باید وروسته له مخ توری نه لیږدیدلی وای.))

هوري او د ده کورنۍ په هغه ورځ ډوډۍ ونه خوړه. د غوا مړینه او د هیرا غایبېدل د ورځې خبره وه. پونیا، د هیرا ښځې وژړل.

داتادین، جهینګوري سنګ نوکهي رام، د رای ناظر، د هغه څلور عسکر او د مالیې مامور پاتیشواري ټول د هغه په مخ کې په غوړه مالۍ سره ولاړ وو. هوري پسې یې سړې ولیږل. د هوري په ژوندانه کې دا لومړنی ځل و چې د پولیسو تر مخې راغوښتل کیده، لکه یو مجرم چې د دار کړۍ یې په غاړه کې وي، له ډاره ریږدیده او ولاړ و. هوري ته ځان لکه کیشب غوندې ښکاره شو.

پاتیشواري له جهینګوري سره ژر تر ژره مشوره وکړه او جهینګوري، هوري یوې خوا کړ. هوري یې خپل کور ته بوت او دېرش روپۍ یې ورته وشمېرلې او ویې ویل: ((زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاته پیسې په دې اعتبار درکوم چې ته یو صادق سړی یې، خو هیر دې نه شـي چـې بېرته راشې او د پور سند امضاء کړې.))
لسمه برخه
ورځې تېرې شوې خو دهیرا هیڅ درک نه وو. د هوري ځومره چې له لاسـه پـوره وه ورپسې وګرځید، خو په اخر کې نا امیده شو. دی مجبور شو چې د خپلې زمکې غـم هم وخوري او اوس نو د هیرا غم هم پرې وربانديې بار و. خو یو انسان په یوه وخت کې ځومره ډېر کارونه باید سرته ورسوي؟ دی د خپلې زمکې نه د هیرا د زمکې پـه بـاره کې زیاته اندېښنه کوله. پونیا چې یوازې پاتې وه له پخوا نه به ژر ژر خوابدې کېده. د هیرا په نه موجودیت کې کمزورې شوې وه، خو د هغه په غیابت کې یې ځان نـه شـو ساتلی او ژر ژر به عصبي کیدله او هوري ورسره ډېر په تکلیف او ربړ اخته و. هوري به زیات کوښښ کاوه چې د دې طبیعت سم او آرامه وساتي، خو هغې به ده ته سـتونزه پیدا کوله .
هوري او هیرا زمکې په ګډه سره په اجاره اخیستې دي او د پاسنۍ زمکې لپاره به یې یو له بل سره سیالي کوله. خو پونیا یو ښځه وه نو د هوري لپاره د منلو وړ نه وه چې د هغې له بېوزلۍ نه ګټه واخلي دا لویه نیکمرغي ده چې ناظر هم د پاتې اجارې حساب داسې ژر نه غوښته او پونیا هم ترې نه ځان بې غمه کړی و. که څـه هـم د هـوري د اعتبار لپاره باید وویل شي چې ده هیله درلوده د پونیا د مالیې د ورکولو لپاره بل پور واخلي.
د بارانونو د اورېدو وخت راورسید. د شولو د نیالګیو د کښېنولو وخت تیر شوی و او د دوی د کار وخت هم محدود شوی و. هوري ونه شو کولی چې خپل نیالګي کښـینوي. که څه هم د پونیا کرنه یې له یاده نه وه وتلې. ده خپله زمکه لـه یـاده ایسـتلې او د شپې تر ډېر نا وخته پورې به یې د پونیا د شولو غم خوړ. نتیجه داسې شوه کله چې د کښت د لو نه وروسته، د ده درمند لغړ غوندې و د پونیا په کادانه کې د شولو واښه نه ځاییدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغې ورځې له شخړې نه وروسته د دهنيا اړيکې له هوري سره خرابــې شــوې وې. ګوبار هم له خپل پلار نه ځان لرې ساته او داسې ښکاريده چــې زوی او مــور دواړو د هوري د تخريبولو او له هغه سره د اړيکو د شلولو دسيسه طرحه کړې وه.
هغه نو اوس په کور کې د يوه پردي سړي حيثيت درلود. د ده حيثيت پــه کلــي کــې ټيټ راغلی خو له بلې خوا د دهنيا پرستيژ ډېر لوړ تللی و، نه يوازې د ښځو په مــنځ کې، بلکې د نارينه وو په منځ کې هم. په همدې وخت کې و چې ملاريا کلي ته راغلــه او هوري د هغې ښکار شو. دی وروسته له څو کلونو نه ناروغ شوی او ناروغۍ دا ځل د کسات اخيستو په ډول د هغه پخواني زخمونه راتازه کــړی وو. دی د يــوې مياشــتې لپاره په بستر کې پريوت. تبې د ده رنګ تک ژېړ او بدن يې نا توانه او کمــزوری کــړ، خو په عين وخت کې د دهنيا زړه هم نرم کړ.
په داسې حالت کې آن د دښمن په ليدو به د هغې زړه ويلې شوی وي. هوري خو آخر د دې مېړه و. يو آواز يې تر غوږو شو، دا دهنيا وه.
هوري وويل: ((په دې سړه هوا کې ځنګه ويده کيدا شم! ولې د شپې پــه دې وخــت کې د باندې راوتلې يې؟ څه پېښه شوې؟ ولې دې ګوبار را ونه ليږه.))
دهنيا پر نمجنو وښو کښيناستله. هغې وويل: ((ګوابار زموږ نوم پر زمکه وهلــی. لــه هغه څه چې ډاريدم، لکه چې په واقعيت بدل شوي دي.))
((څه پېښه شوې ده؟ آيا هغه له چا سره شخړه کړې ده؟))
((ښه به دا وي چې له هغې ګوډګرې نه وپوښتې!))
((کومه کوډګره؟ ته لېونۍ شوې يې؟ ولې معما وايې؟))
((جونيا، هو څوک؟))
((جونيا دلته ده؟ د پنځو مياشتو کوچنی يې په نس کې دی او ګوبار ورک شوی.))
هوري به ګوبار ډېر ځله ليده چې د هغه شپون کلي ته به روان و او دی هــم شــکمن شوی و. خو له ده سره هيڅکله دا تصور نه و چې د ګوبار تيروتنه به تر دې حده پورې ورسيږي.
آيا د دې ساده ځوان نه به چې لا تر اوسه هم د ده په نظر کوچنی دی داسې يــو بــد عمله انسان جوړ شي؟ که څه هم هوري کليوالو ته د يوې جزايي ميلمستيا پرېکړه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

آن په کور کې د جونيا د ساتلو په باره کې اندېښنه نه کوله. ده سره د ګوبار اندېښنه ډېره وه. هغه وويل: ((آيا جونيا نه پوهيږي چې دی چيرته دی؟ هغه بايد ورته ويلـــي وي.))

هغې ورته په قار وويل: ((آيا ستا ککرۍ له بوسو ډکه ده؟ د هغه معشوقه چـــې دلتـــه وي، دی به چيرې ولاړ شي؟ په دې شاوخوا کې بايد پټ وي. هغه به ورک نه شـــي. زه له دې تور مخې جونيا نه ډاريږم. يوه دقيقه به هم اجازه ور نه کړم چې زما کـــور کـــې پاتې شي. دوی دا ګناه په هماغه ورځ کړې ده چې ګوبار د غوا د راوستلو لپاره د دوی کلي ته ورغلی و او که چيرې د جونيا نس راپورته شوی نه وای، مونږ به هيڅ پرې خبر شوي نه وو. سهار ته به اوازه او انګازه خپره شي. زه به هغه په خپل کور کې پـــرې نـــه ږدم. که چيرې ته په دې کار کې مداخله کوې، يو له مونږ نه بايـــد پـــه دې کـــار کـــې و اوسو.))

دوی د خپل کور خوا ته روان شول. له نيمې شپې نه هم تيره شوې وه او کراره کراري وه. ناڅاپه دهنيا د هوري لاس ونيو او ورته ويې ويل: ((هيله کوم چې کومـــه صـــحنه جوړه نه کړې، که نه ټول کلی به زمونږ پر سر راټول شي.))

هوري په قار او غصب وويل: ((هغه به له کلي نـــه د بانـــدې وشـــړم! دا راز بـــه ژر يـــا وروسته رابرسيره شي. نو ولې نن رابرسيره نه شي؟))

دهنيا د هغه لاس کلک ونيو او ورته ويې ويل: ((که چېرې هغې ته لاس ور وړې پـــه نارو سورو به پيل وکړي.))

((پر ېږده چې نارې سورې پيل کړي.))

((دا به چېرته لاړه شي، په دې توره تياره شپه کې ؟))

((پر ېږده، هر چېرې چې ځي لاړه دې شي. هغه زمونږ کار نه دی.))

((دا ښه کار نه دی چې د شپې يې له کور نه وباسو. د هغې په نس کې کوچنی دی او که چېرې څه پيښ شي د هغې لپاره به خطرناکه وي.))

((دا په مونږ پورې څه اړه ولري چې دا مري که ژوندی پاتې کيږي. زه ولـــې دا پېغـــور ځانته پر ېږدم او خپل ځان بدنامه کړم؟ زه به ګوبار هم له کور نه وباسم!))

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناڅاپه دهنیا خپل لاسونه د هغه په غاړه ور واچول او ویې ویل: ((وعده وکړه چې هغه به نه وهي هغه همدا اوس پښیمانه ده. دا د هغې بدمرغي ده چې په دې حال کې اخته شوې ده.))

د هوري سترګې نمجنې شوې. د دهنیا مورنی احساس او مینه د هغه څراغ په شان چې خپلې وړانګې هرې خوا ته خپروي، له ورایه پرېښیده.

هوري ته په دې زاړه عمر کې یوځل بیا هغه د تنکي زړه خاونده نجلۍ دهنیا، چې ده پنځه ویشت کاله مخکې د ناوې په څېره کې کور ته راوستلې وه، ور په یاد شو. دوی د وره له سوري نه وکتل. د خاورین څراغ تر کمرنګه نور لاندې جونیا ناسته وه، خپل سر یې پر زنګنو ایښی و. آیا دا په تیاره کې د هغې خوښۍ په لټه کې ده کومه چې د یوې شېبې لپاره یې هغې ته خپله غولوونکې څېره ور ښوولې وه او وروسته بیا په دایمي تپه تیاره بدله شوه؟

جونیا چې له ډاره رېږدیدله پورته شوه او د هوري پښو ته ور ولویدله او په ژړا یې وویل: ((دادا، ستاسو له کور نه پرته بل ځای کې د اوسیدو ځای نه لرم، ما له کوره مه باسئ.))

هوري ور ټیټ شو او هغه یې پر شا وټپوله او ورته ویې ویل: ((لورې هیڅ ډاریږه مه. دا ستا کور دی، ته هماغسې چې د بولا لور یې زما لور هم یې.))

هغه د هوري پر پښو ولویده او ویې ویل: ((دادا، زه یوه یتیمه یم. ما ته ځای راکړئ. پلار او ورونه به مې ژوندۍ پرې نه ږدي.))

دهنیا چې خپل احساسات نه شوای کنټرولولی، وویل: ((زمو په کور کې اوسه او له پلار او ورونو سره به دې کوم وخت چې دلته راشي زه خبرې وکړم. له هغو سره چال چلند زما کار دی.))

دا خبرې د هغې په زخمي زړه باندې نرم ملهم و. هغې هوري پرېښوده او د دهنیا په پښو کې ولویده، دهنیا هغه راپورته کړه او په غېږ کې یې خپل زړه ته کلکه ونیوله. لکه زړه مرغۍ چې پر خپلو بچیانو باندې وزرونه را خواره کړي. هوري دهنیا ته اشاره وکړه چې هغې ته د لږ څه خوړو بندوبست وکړي. بیا یې هغې ته مخ ور واړاوه او ترې نه یې وپوښتل، ((ته د ګوبار په باره کې څه پوهیږې؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

جونيا په ژړا شوه: ((نه، زه هيڅ نه پوهيږم. زه ستاسو د ...))
د سيلاب غوندې اوښکې يې له سترګو را جاري شوې.
خو هوري خپل خپګان او انديښنه نه شواى پټولی. هغه ترې نه وپوښتل: ((کله چې تا د آخري ځل لپاره وليد آيا انديښمن نه ښکاريده؟))
((نه خو زه نه پوهيږم چې هغه څرنګه احساس درلود.))
((ته فکر کوې چې هغه به لا تر اوسه په کلي کې وي؟))
هغې په ژړا او انګولا سره وويل: ((فکر کوم تللی دی.))
((زه هم همداسې فکر کوم، څومره احمق دی. موږ د ده دښمنان نه يو. هر څه چې شوي، اوس خو شوي دي. څوک بايد د ګل تر څنګ اغزي هم ومني. له خپلې تېښتې سره يې موږ ټول بدمرغه کړو.))
دهنيا چې جونيا يې دننه راهنمايي کوله، وويل: ((ډارن هغه بايد ستا تر څنګ ولاړ واى. که چېرې راغی، د باندې اوسېداى شي.))
هوري بېرته څپرې ته ستون شو او په چورت کې و « ګوبار چېرته دی؟» دا موضوع د ده په فکر کې دومره ګرځيده را ګرځيده، لکه يو مرغه چې په لوى آسمان کې الوتنه وکړي.
د مياشتو مياشتو لپاره دغه غير عادي پېښه د خلکو په ماغزو کې د يوې نوې او تازه پېښې په شان پاتې وه. د جونيا ورونو چې د لاتيس په وسله سمبال و، شا و خوا ټول ځايونه په ګوبار پسې وپلټل. د ګوبار پته ونه لګيده بولا قسم خوړلی و چې نور به هېڅلکه د هوري کلي ته ور نه شي او د هغه مخ به ونه ويني! له هوري سره د ده د کوژدې خبرې اترې هم پاى ته ورسيدې اوس نو دی د خپلې غوا بيه په سملاسي او نغده توګه غواړي، هغه ته يې اخطار ورکړ که چېرې ټګي وکړي، سمدلاسه به پرې عريضه وکړي او کور به يې د پور تر ستنيدو پورې ترې نه واخلي.
کليوالو په رښتيانو سره هوري رټلی و په کلي کې داسې پټې خبرې روانې وې چې ګواکې د کلي د ځاه ګانو اوبه دې پر هوري باندې وچې شي. يوازې دهنيا چې اور اخيستونکې وه د يوه داسې جدي او اغيزناک تصميم مخنيوى يې کاوه. په دغې ستونزه کې د دوى ټولو نه بدمرغه جونيا وه. يوه ورځ دهنيا چې د کلي له مارکېټ نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راستنېدله پندت داتادين په مخه ورغی. هغې خپل سر ټيټ وا چاوه او غوښتل يې چې ورو ترې نه تيره شي، خو داتادين داسې سړی نه و چې داسې يو فرصت يې له لاسه ورکړی وای. هغه په بدنيتۍ سره وويل: ((د ګوبار کومه پته لګيدلې ده؟ څه بدمرغه دی. هغه د کورنۍ نوم پر زمکه وواهه.))

دهنيا هم ډېر ځله د ګوبار په باره کې داسې فکر کاو هغې په خواشينۍ سره وويل: ((دادا، کله چې پر يوه سړي بده ورځ راشي عقل کوچ کوي، نو ما ته د ويلو څه پاتې دي؟))

داتادين وويل: ((ښه کار مو ونه کړ چې هغه ناوړه نجلۍ مو په کور کې وساتله. که چيرې د شيدو په يوه ګيلاس کې مچ ولويږي، څوک شيدې له مچ سره ايسته نه اچوي. مچ ترې نه اخلي او شيدې ساتي. په کور کې د هغې له ساتلو سره تاسو ټولو ځانونه د خندا وړ ګرځولي دي. که چېرې تاسو دې ته پناه نه وای ورکړې، کار به دې سرحد ته نه و را رسيدلی. زه نه وايم چې هلکان کله کله بد کارونه نه کوي. خو هغه بيله خبره ده. څو چې خلکو ته وريجې ونه ويشئ او برهمنانو ته ميلمستيا ور نه کړئ، خپله(دهرما) ژغورلی نه شئ. زه پوهيږم چې هوري بې فکره دی، خو زه په تا باندې ډېر حساب کوم.))

د داتادين زوی ماتادين له يوې موچۍ سره پټې اړيکې درلودې. خو په وچولي يې د صندل خميره وهلې وه، مقدس کتابونه يې بار کړي وو، ګمها يې لوسته، مذهبي سندرې يې په ډېر ځير سره ويلې او د خپلو ګناهونو د پاکولو لپاره يې د ګنګا په مقدسو اوبو کې لامبل. نو د هغه دهرما نا ککړه او بې داغه پاتې شوې وه. دهنيا پوهيدله چې جونيا د دې د ستونزو مسووله وه، خو په دې هم پوهيده چې ټولنه په دوو بيلو بيلو اخلاقي معيارونو باندې پر بډای او خوار باندې قضاوت کوي.

دهنيا ځواب ورکړ: ((زه دې ته تياره نه يم، چې د يوه درواغجن پرستيژ د لاس ته راوړلو لپاره د يوې ځوانې نجلۍ ژوند قرباني کړم. زه پوهيږم چې جونيا په قانوني ډول زما له زوی سره واده نه دی کړی. خو د هغې لاس مو په خپل لاس کې نيولی دی. زه څرنګه کولی شم هغه په خپل لاس له خپل کور نه وباسم؟ کوم وخت چې بډای بد کار وکړي، هيڅوک يې نه ملامتوي؛ خو که چېرې همدغه بد کار يو خوار او غريب وکړي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو مخ نه لري. داتادين دومره بې عاطفې انسان و چې ژر د داسې ساده خبرو تر تاثير لاندې نه راته. غيبت او تر شا خبرې کــول د هغــه دوهــم طبيعــت گرځيــدلی و. ده هيڅکله داسې کار نه و کړی چې د ده په فکر په هغه کــې خطــر موجــود وي، خــو د خلکو په لوټلو کې د برخې اخيستو نه يې هيڅ وېره نه درلوده. کوم وخت بــه چــې د زميندار ناظر د پورونو د ټولو لپاره راغی، ځان به يې خوار او غريب وښوده او هغه بــه يې تهديد کړ که چيرې له ده نه پور وغواړي ځان به په څاه کې واچــوي او ځــان بــه ووژني. خو ده به په خپله خلکو ته پورونه ورکول. دی د سازش خاونــد و او لــه دواړو خواوو نه يې ښه گټه اخيسته. د هغه په کړو وړو کې د ميلمستياوو او تحفو ورکول او اخيستل شامل وو. دی چې له ځان نه يې په درواغو ډاکټر جوړ کړی و د کلي ناروغان به يې په جعلي دارو درملو تداوي کول، هيچا په ده باور نه درلــود خــو ســره د دې د داسې خوږې ژبې خاوند و چې خلک به تل د ده په لومه کې راگير کيدل.
هغه په ډېرې هوښيارۍ سره خپل سر وښوراوه او ويې ويل: ((دهنيا، ته رښتيا وايې، خو هيڅلکه داسې نه شي کيدای چې د خلکو دود او دستور ته په سپک نظر وگورو.))
هوري د ماليې له کاتب پاتيشواري سره همدا ډول مقابله درلوده. پاتيشواري د خپلې تقوا او پرهيزگارۍ له امله مشهور و، د هرې خوارلسمې شپې د سپوږمۍ د راختو پــه شپه به يې د ساتياناراين قرائت تنظيم کاوه، د ناروغ پوښتنه به يې کوله او د ملاريا په موسم کې به يې حکومتي وړيا کونين وېشل. د پوليسو له مداخلې نه پرته بــه يــې د بزگرانو په منځ کې شخړې او ستونزې حل او فصل کولې او د واده په وخت کې به يې د والۍ او نور تيزيني ټک و پوک او پسول د ناوې کورنۍ ته پور ورکول، خو د دې ټولو کارونو مانا دا نه وه چې ده به له خپل موقف نه د ماليې د کاتــب پــه حيــث گټــه نــه اخيسته. ده به خپلې زمکې د اجباري کار نه په گټه اخيستو سره يوې او اوبه کولې. د يوه او بل بزگر په منځ کې د تفاهم د راپيدا کولو په برخه کې يې سترمهارت درلود او له دواړو نه به يې لږ لږ څه اخيستل. همدارنگه ده به لږ لږ پورونه هم بزگرانو ته ورکول او د وخت په تېريدو سره يې ښايسته ډېر څه ځان ته ټول کړي وو، هــر کــال بــه ده د حاصل په وخت کې له بزگرانو نه تحفې اخيستلې او هغه به يې بيا د خپلې تحفې پــه نوم د پوليسو او محکمې مامورينو ته ورکولې. د محلي مامورينو تر ملاتړ لانــدې يــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان مړاوه. ټول له هغه نه ډاريدل ځکه دی په سرتمبه ګی، سختئ او موذيتوب کــې ټولو ته معلوم و. دی نا شکره نه و، هغه بزګران لوټول او زبېښل، خــو د ضــرورت پــر وخت کې د دوی تر څنګ هم دريده.
پاتيشواري وپوښتل: ((هوري ولې دې ځانته په خپله دا ستونزه پيدا کړه؟))
هوري شاته وکتل او ويې ويل: ((څه دې وويل؟))
هغه خپل ګامونه اوچت کړل څو هوري ته ځان ور ورسوي او بيا يې ورته وويل: ((آيا ته هم د دهنيا غوندې فکر لرې؟ ولې جونيا بېرته د خپل پلار کور ته نه ليږې؟ خدای پوهيږي چې د چا کوچنی د هغې په نس کې دی او ستا د لور حال به څنګه وي؟ دغه نجلئ چې ستا په کور کې وي څوک به ستا د لور واده ته زړه ښه کړي؟))
هوري له داسې دوه مخې او بې مرستې زړه سوي څخه موړ شوی و. هغه په ځواب کې ورته وويل: ((لالا، زه پوهيږم خو څه کولی شم؟ آيا هغه بېرته خپل کور ته پر يــږدم. زه پوهيږم د بولا زامن د هغې د وژنې خيال لري، څرنګه کولی شم هغه د مرګ خولې ته ور واچوم؟ زما بې کاره زوی هغه يوازې پر ېښودله او که چېرې زه يې هم له کــوره وباسم، هغه ښايي له نا اميدئ نه ځان ووژني او بيا به ټوله ملامتي په ما باندې وي. که چېرې ته کولی شي بولا دې ته اړباسه او پرې ويې منه چې هغه بيرته خپل کــور تــه پريږدي، زه به ډېر ممنون شم. او پاتې شوه زما د لور خبره، هغه خدای ته سپارم. هغه به ما ته لار راوښيي. تر اوسه پورې خو زموږ په ټولنه کې کومه نجلئ بــې واده نــه ده پاتې شوې.))
ټولو ته معلوم وو چې هوري د سولې سړی دی او هيچا هم د هغه بد نه غوښــتل. خــو ټولنه به څنګه له داسې کار نه سترګې پټې کړي.
تاګور جهينګواري سنګ دوه ښځې درلودې. د هغه لومړنئ ښځه مړه شوې وه او پنځه اولادونه ترې پاتې وو. په هغه وخت کې دی پنځه څلويښت کلن و. ده بيا واده وکړ خو دا ښځه يې وچه پاتې شوه او دريم واده يې وکړ. اوس پنځوس کلن دی او دوه ښــځې لري. د دوی په باره کې ډېرې ناوړې خبرې خپرې شــوې دي. خــو د ټــاګور لــه ډاره هيڅوک نه شي کولی چې دا خبرې هغه ته ورسوي. د داسې مېړه په درلودو سره يې پر سترګو د دود پرده خوره وي، ښځې کولی شي بې له کوم ډار نه هواخوري وکــړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم ټاګور عقیده درلوده چې له ښځو سره په معامله کې د اوسپنیز لاس خاوند د،ی نو ده په دې ټینګ باور درلود چې هیچا آن د ده د ښځو مخ هم نه دی لیدلی، خو دا چې د ده تر شا څه کېدل دا نو بله خبره ده.
هغه په هیجاني حالت سره وویل: ((د جونیا غوندې نجلې باید سر پـرې شــوی وای. هوري هغې ته په پناه ورکولو سره معصومه کړې ده. که چېرې دا دلته و اوسې زمــوږ کلی به ناولی شي. باید(رای) په دې موضوع خبر کړو. موږ به هغه مخکې له مخکې پوه کړو چې په کلي کې د دغه ناوړه باد په لګیدو سره د هیچا عزت خوندي نه شي پاتې کیدای. ((
پنډت نوکي رام د رای ناظر یو خانداني او ستر برهمن و. هغه د ټاګور په دې نظر باندې چې دا موضوع رای ته ورسول شي، داسې فکر وکـړ چــې دا کـار د ده پرســتیژ تــه سپکاوی ګڼل کیږي. هغه شاوخواته وکتل او ویې ویل: ((رای ته د تـګ لپـاره هــیڅ اړتیا نه شته. زه له دې سړي سره پوهیږم. راځئ چې په هغه باندې د سلو روپو جریمه ولګوو. دی به خپله دا کلی پریږدي. په عین حال کې به زه د هغــه د زمکــې د قبضــه کولو لپاره اسناد جوړ کړم.))
ښایی دا موضوع یو څو ورځې ځنډیلي وای، خو د جونیا کره په هغه شپه یو زوی وشو. بله ورځ د کلي خلک په بېړه سره راټول شول او جرګه یې جوړه کړه. په جرګــه کــې ډېرو خلکو ګډون کړی و. هوري او دهنیا هم را احضار شول. د جرګې پرېکړه اعــلان شوه چې هوري دې سل روپۍ نغده جریمه او دېرش مونده غله ورکړي.
دهنیا په زېږ غږ په داسې حال کې چې سترګې یې له اوښکو ډکې وې وویل: ((جرګه والو د خوارانو په زبیښاک به مو ښه ورځ په نصیب نه شي. موږ به پوپناه او له منځه لاړ شو، خو تاسې به هم په ارامۍ سره ژوند ونه کړئ. زه به یوه دانه غلــه او یــوه روپــۍ جریمه ور نه کړم. دا څه ډول خندوونکې لوبه ده؟ تاسو فکر کوئ چې د جرمــانې پــه لګولو او ټولو سره موږ له خپل ملک او جایداد نه محروملی شئ.))
هوري کوښښ وکړ چې هغه ارامه کړي، ویې ویل: ((موږ ټول د ټولنې اندامونــه یــو. څنګه کولی شو له هغې نه جلا شو؟ نه باید د جرګه والو پرېکړې ته غاړه کېږدې. لــه داسې ژوند نه چې د بدنامۍ تور پرې لګیدلی وي، مرګ هر وخت ښه دی.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه جرگه والو ته مخ واړاوه او ويې ويل: ((جرگه والو زه يوازې په گودام کې غله لرم. زه دې هيڅ وخت د خپل زوی مخ ونه وينم که به درواغ ووايم. زه ستاسو د امر اطاعت ته تيار يم. خو که چېرې ستاسو په زړه کې لږ څه زړه سوی وي لږ څه زما د کوچنيانو لپاره پر بېردئ.))

دهنيا په ډېر رقار او غضب سره جرگه پر ښوده او لاړه. خو هوري د شپې تر ناوخت پورې غَله له خپل گودام نه د جهينگواري سنگ گودام ته ور وړله. شل مونده غنم، پنځه مونده اوربشې او همدومره نخود و.))

هوري له جهينگواري سنگ سره ناست و او کور يې په اتيا روپو په گرو کې اچولی و. د جرمانې د پرې کولو لپاره بله لارنه وه پاتې. لږ څه غنم او نخود يې په شل روپۍ خرڅ کړل. اتيا روپۍ نورې بايد د کور له گروی نه لاس ته راغلې وای. نوکي رام غوښتل چې غوا يې پرې خرڅه کړي، خو پاتيشواري او داتادين مناقشه کوله چې که چېرې غوايي خرڅ کړي خپله زمکه به څنگه يوې کړي؟ ښه به دا وي چې کور گرو کړي. خو د غوايانو خرڅول به دا مانا ولري چې دی له کلي نه وباسو.

کله چې هوري د کور د گروۍ د سند له امضأ کولو نه وروسته راستون شو، دهنيا ترې پوښتنه وکړه چې د شپې تر دې وخت پورې چېرته و.

هوري په داسې حال کې چې خپل محروميت يې نه ښکاره کاوه ويې ويل: ((د هغه لنډغر ناوړه کارونو تلافي مې کوله. هغه اور ولگاوه او خپله ورک شو، زه بايد دا اور مړ کړم. کور مې په اتيا روپۍ گرو کړ. نور مې څه کولی شوای؟ اوس مې ټولنه چيرته مني.))

يوولسمه برخه

گوبار په شپه کې را روان شو، له ډاره يې پښې لړزيدې. دی په دې فکر کې ډوب و چې په هغه شيبه کې چې د جونيا پښه کلي ته ننوزي څه حال به وي؟ دی په شور او غوغا نه پوهيده. ده انتظار درلود چې مور به يې ډېره په قار او غضب شي. دې مفکورې د ده په پښو کې زولنې اچولې دي. دی له پلار نه لږ ډاريده. هوري به ناڅاپه اور اخيست او بيا به آرام شو. خو دهنيا به زهر وخوري او يا به کورته ارو واچوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه له مور سره د مخامخ کیدو جرآت نه درلود. هغه سوړ اسویلی و ایست که چیرې دهنیا دا په جارو سره د کور له وره نه د باندې وشړي دا خوارکۍ نجلۍ به چېرته لاړه شي؟ آیا د ده مور په دومره بې رحمه وي؟ ارو مرو به یو جنجال جوړ کـړي. خـو کـه چېرې جونیا چیغې ووهي او د هغې په ښنو کې ولویږي ښایي زړه سوی راشي. البتـه دی د دغه توپان تر کراریدو چېرته ځان پټ کړی.

جونیا وویل: ((زړه مې نا ارامه دی. ډېره بده شېبه وه چې له تا سره مخامخ شوم. که چېرته د غوا د راوستلو لپاره نه وی راغلی، دا پېښنه به نه وه شوې. ته لاړ شه او د دوی د راتګ لپاره لاره اواره کړه. بیا به زه وروسته درشم.))

ګوبار اصرار وکړ: ((نه ښه ده چې ته لومړی لاړه شې. ته داسې وښیه چې له بازار نـه راستنه شوې یې او ودې نه شوای کولی چې په دې ناوخت کې کور ته لاړه شې. زه به درشم.))

جونیا چې ویریدله ویې ویل: ((ستا مور ډېره بې پروا ده. که چېرې یې زما په وهلـو پی وکړ، نو بیا به څنګ کیږي؟))

ګوبار هغې ته بیا ډاډ ور کړ: ((هغه به تا ونه وهي.))

دوی د کلي شا او خوا ته رسیدلي وو، ګوبار وویل: ((اوس نو ته ځه.))

جونیا هغه ته وویل: ((زما نه لیرې کیږه مه.))

((په یوه دقیقه کې به راشم. ته لاړه شه.))

((فکر کوم له ستونزې سره مخامخ کیږم. زه له تا نه ډېره کرکه لرم چـې زه دې دې حال ته راوستلې یم.))

((په قار کیږه مه. زه به ستا تر څنګ ودریږم.))

هغې وپوښتل: ((آیا مور بل چېرته تښتیدلی نه شو؟))

((په داسې حال کې چې مور خپل کور لرو؟ د هیڅ شي په باره کې اندیښنه مه کوه.))

((ژر بیرته راشه.))

ګوبار ځواب ورکړ: ((راځم.))

((ته خو به ما نه نا امیده کوې؟ که چېرته ته را نه شې زه به څنګه وکړم؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((جونیا په ما باور ولره. زه خو سپک او تیټ سړی نه یم. د ژوند تر اخرینې شیبې پورې له تا سره یم.))
ګوبار چې بې ارادې ولاړ و، کتل یې چې جونیا زړه نا زړه وړاندې ځي او کورته نږدې د شپې په تیاره کې ورکه شوله. په ناڅاپه یې د مور اواز تر غوږ شو چې جونیا ته یې ښکنځل کول. وینه یې مړه شوه. یوه شیبه وروسته یې ولیدل چې دهنیا د کروندو خوا ته منډې وهلې. هغه هم د کروندو په منځ د غنمو او اوربشو غله تر پښو لاندې کړل. دهنیا د هوري مخې ته رسیدلې وه. هغه شا ته ودرید او غوږ یې ونیو.
دهنیا غرږیدله. اوه، خدایه د هغې خبرې څومره له بې رحمۍ نه ډکې وې! آیا آن په یوې بدمرغې نجلې باندې هم د هغې زړه سوی نه راته؟ هغه په پټه په خپل پلار پسې روان شو. خو کله چې کورته نږدې شوه جرآت یې له لاسه ورکړ. دیوال ته یې تیکه وکړه او ودرید. اوس به نو دوی ارو مرو هغه خوارکۍ نجلې ووهي، په داسې حال کې چې دی له کور نه د باندې ولاړ دی او هیڅ شی یې په وس کې نه دي.
ګوبار د بې فکرۍ په حال کې و او په داسې یوه شیبه کې چې د راتلونکې اندېښنه ور سره نه وه یوې سپرغۍ ته یې لاس اچولی و. بې له دې نه چې پوره پوه شي چې دا سپرغۍ به یوه ورځ ډېر ستر او دروند اور ولګوي او ټول کور به په کې وسوځېږي او اوس ده ته د وړاندې تګ جرآت نه درلود .ګوبار چې د خوږې ژبې خاوند و. هغه په ډېرې هوښیارۍ سره خپل سر وښوراوه او ویې ویل: ((دهنیا، ته رښتیا وایې خو هیڅلکه داسې نه شي کیدای چې د خلکو دود دستور ته په سپک نظر وګورو.))
څه ور پاتې شوي دي. په کومو سترګو ورګوري؟ بیرته راوګرځید. لږ څه وړاندې لاړ او د ګناه په اساس کې ډوب و، داسې روان و لکه یو سرتیری چې د جګړې له میدان نه راتښتیدلی وي. په دې فکر کې ډوب و، چې ده څرنګه جونیا ته د مینې او محبت اظهار کړی او څومره له باټو ډکې وعدې یې ورکړې وې. ده ته هغه خوندورې شپې ور په یاد شوې چې په پاک زړه او له مینې ډک نظر سره یې خپل زړه پر هغې بایللی و. مخکې له دې چې د هغې ژوند خوشحاله او روښانه کړي هغه یې لکه یوازې او بې مینې مرغۍ په یوه وړه ځاله کې پرېښودله. هغه بېرته د کور خوا ته روان شو. ویې لیدل چې ور تړلی دی او د کوټې له درز نه یې رڼا تر سترګو شوه. درز ته ور نږدې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او جونیا یې د خپلې مور تر څنګ ولیدله چې پر مخ یې اوښکې را روانې وې. پلار یې هغې ته نږدې ولاړ و. مور یې ویل: ((لورې زموږ کره اوسه. که پلار او ورونه دې راشي. زه ورسره پوهیږم. تر هغه چې موږ ژوندي یو. ته هیڅ وېره مه کوه.))
ګوبار خوشحاله شو. اخر جونیا وساتل شوه. که چېرې ده سره زر در لودای، په ډېــرې خوشحالۍ سره به یې پر هغوی شیندلي وای. خو سره له دې هم ده له خپل ځان سره په ټینګه دا پرېکړه وکړه چې تر هغو پورې به کور ته نه ننووزي څو یې د دې بدنامۍ د لرې کولو لپاره ښې ډېرې پیسې نه وي ګټلې. تر اوسه پورې یې زړه نا زړه لــه خپــل پلار سره کار کاوه او د یوه حق په عنوان یې په پلار باندې ژوند کاوه بې له دې چې د کورنۍ د مسوولیت احساس ورسره وي. د پلار او مور بخښنه او هغه هم په دومره لوړه روحیه د ده ژوند ته یو نوی مفهوم ورکړ. نن د لومړي ځل لپاره یو شی لکه سپرغۍ د ده په زړه کې روښانه شوه.
کله چې دهنیا او نور په خوب ویده شول، دی د هوري خبرې تــه راســتون شــو او د راتلونکې لپاره یې په خیال پلونو پیل وکړ. هغه چیرته اوریدل وو. چې په ښار کــې د قراردادي یو کارګر په ورځ کې شپږ آنې اخلي. که چیرې دی پــه ورځ کــې یــوه آنــه ډوډۍ وخوري، پنځه آنې ورته پاتې کیږي چې په میاشت کې لس روپۍ او په یوه کال کې (۱۲۰) روپیو په شاوخوا کې ترې نه جوړیږي. که چیرې له (۱۲۰) روپو سره کاله ته راستون شي، هیڅوک به دا جرآت ونه کړي چې ده ته په کمــه ســترګه وګــوري. آن داتادین او پاتیشواري به هم د ده احترام او البته مور به پرې فخر وکړي.
که چیرې دی همداسې پیسې وګټي، نور به نو د ده کورنۍ خواره پاتې نه شي. خلــک به ده ته مزدور وایي. څه پروا لري؟ کار کول ګناه نه ده. د ده مزدوري به هم شپږ آنې ثابتې پاتې نه شي. څومره چې د ده تجربه زیاتیږي، هغومره به یې مزدوري پورته لاړه شي. نهمه غرمه وه. ګوبار چې د شپې هم ډوډۍ نه وه خوړلې ډېر له دغو چرتونو سره پرمخې ویده شو. په دغې ترخه سړه هوا کې ښه خوب ورغی. سپیده داغ د لکنهو په خوا چې شل میله لرې و، روان شو. ده ځان سره حساب کــړی و چــې د ماښــام پــه شاوخوا کې به ښار ته ورسیږي. هیچا ته به څه ونه وایي چې چیرته ځي. د ده پلار به د ده پته معلومه کړي او دی به بیرته کلي ته راولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیمه غرمه وه. ګوبار چې د شپې هم ډوډۍ نه وه خوړلې، ډېر د لـوږې احسـاس يـې کاوه، خو د ډوډۍ د اخيستو لپاره يې پيسې نه درلودې، د لوږې د ليرې کولو لپاره يې يو څو داني وحشي الوګان راوشکول او ويې خوړل.

په نږدې کلي کې له ګنيو نه ګوړه جوړوله او د هغې بوی يې سـپږمو تـه راغـی. ژر د کينې خوا ته چيرته چې د بورې شربت په يوه لوی لوښي کې ايشېده لاړ او د ډولچې او رسۍ پوښتنه يې وکړه ، څو له څاه نه اوبه راوباسي. د لاسو ورغوي يې پيالـه کـړل څو يوه لپه اوبه وڅښي چې يوه بزګر ورته وويل: ((ملګريه، پـه وږي نـس اوبـه مـه څښه. دا ده لږ ګوړه در واخله. دا به اخري ځل وي چې موږ ګوړه جوړوو. کال ته بـه د بورې فابريکه په فعاليت پيل وکړي. دوی به د ګنيو ټول حاصلات چې په زمکه کې وي واخلي. د ګوړې په بيه بوره توليديږي، نو څوک به ګوړه واخلي.))

دولسمه برخه

د لارې پر سر له ډېرو خلکو سره چې د کار په لټه کې لګنهو ته روان و مخامخ شو. له دوی سره په خبرو خبرو مخکې له نهو بجو نه د امين آباد بازار ته ورسيدل. په بـازار کې ډېره ګڼه ګوڼه وه. ګوبار آريان شو چې دا دومره خلک له کوم ځای نه راتلی شي. له څلورو تر پنځه سوو خلک د کار په لټه کې وو. په دوی کې خټګر، ترکاڼ، پښ، کټ اوبدونکی تيږې جوړوونکی او عادي مزدوران وو. ګوبار خپل اميد له لاسـه ورکـړ. ده څه چانس درلود؟ ده هيڅ سامان يا شيان نه درلودل څو د هغه په اثر ځـان يـو څـه وښيي. يو يو، دوه دوه، يو په بل پسې کار ته بيول کېدل. ګڼه ګوڼه کمه شـوه يـوازې زاړه ضعيف او ورځ تېروونکی پاتې شول. ګوبار هم د دوی په منځ کې و. وروسته ميرزا خورشيد ناڅاپه راپيدا شو. هغه دوی ټول د لاس په ښورولو د ځان خوا ته راوبلـل او اعلان يې وکړ: ((های! تاسو، څوک چې کار غواړئ، ما پسې راشئ. په ورځ کـې شـپږ آنې. پنځه بجې به مو رخصت کړم.))

له يو موټی خټګر او ترکاڼ نه پرته نورو ټولو دغه پيشنهاد ته ور ودانګل. په لږ وخـت کې يو لوی لښکر جوړ شو او د مارش لپاره ليکه شول. ميرزا مخکې شو او د سوالګرو ډله ورپسې، لکه پسونه چې په شپانه پسې روان وي. له هغو نـه يـوه لـه ميـرزا نـه وپوښتل: ((ښاغليه، دا څه کار دی؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه ځواب دوی ته غولوونکی و. خو له دوی څخه غوښتل کیدل چې د کبادي په لوبه کې ګډون وکړي ! ټول کار همدومره و. شپږ آنې د کبادي د لوبې لپاره که چېرې رښتیا وي، خو ښه کار دی. څه لېوني سړی دی؟ دوی شکمن شول چې کوم چال ورته جوړ شوی دی. ډېرې زیاتې پیسې. یا پوهه هم کله کله سړی نه عجیب شی جوړوي. ګوبار زړه نا زړه میرزا ته وویل چې دی وړی دی او خپله مزدوري پیشکي غواړي څو د خوړو لپاره څه پرې واخلي. شپږ آنې یې ورکړې. میرزا اعلان وکړ چې ټولو ته به د مزدورۍ پیسې پیشکې ورکړي. میرزا دوی د ښار نه دباندې یوې تېوتې زمکې ته بوتلل. د دغې زمکې پر شاوخوا باندې کتاره راچاپیره شوې وه.

په دغې زمکه کې یوه کوچنۍ د لوخو خونه وه چې د شا خوا نه په غځیدونکو بوټو پوښول شوې وه. خونه خالي وه، یوازې یوه جوړه څوکۍ او یو کوچنی میز هلته ایښودل شوي وو چې یو څو کتابونه پرې پراته وو. په یوه خوا کې د ام او لیمو نیالګي شنه ولاړ و او په بله خوا کې یې یو څو ګلدانونه ایښودل شوي وو. خو د زمکې زیاتره برخه وچه پاتې وه.

میرزا کارګران کتار ودرول او هغوی ته یې د مزدورۍ پیسې ور ووېشلې. هغو سره نو اوس بیخي شک نه و پاتې چې دا سړی په رښتیا لیونی دی. ګوبار ته وویل شول چې ګلدانونو ته اوبه ورکړي. دی به د کبادي له لوبې نه خوند واخلي خو پروا یې نه درلوده هغه په کوچینوالي کې د کبادي لوبه ډېره زیاته کړې ده. هغه څه چې اهمیت درلود، هغه د مزدورۍ پیسې وې.

وروسته له ډېرو کلونو دغو انډیوالانو ته د کبادي د لوبې وخت په لاس ورغلی و. د ډېرو لپاره د کبادي نه یوازې خاطره پاتې وه. ټوله ورځ دوی په ښار کې مزدورۍ پسې سرګردانه وو. ماښام به ناوخته کور ته را ستانه شول. ستړي ستومانه به وو. وبه یې خوړل او ویده به شول. بله ورځ به بیا دغه کار له سره پیل شو. د دوی سوړ ژوند چې د لمر له تودوخې نه محروم و. دوی یې په یوه اتوماتیک ماشین کې بدل کړي وو. دوی چې نیم ژوندي د زاړه فکر خاوندان بې غاښو او مړاوي شوي انسانان وو. د مسابقې د ډګر برید یا سرحد او دوه د لوبې د ډلو مشران وټاکل شول. ټیمونه تشکیل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غرمې ته نږدې لوبه تياره وه. د ژمي موسم و د لمر وړانګې هم ښې لګيدلې او د لوبې د اجرا لپاره ځه مساعده هوا وه.

ميرزا په خوشحالی سره دا د جال په وره کې ټکټونه خرڅ کړل. ده به تـل د شـتمنو څخه د پيسو د راشکلو لپاره ځينې ليوني پلانونه سنجول او هغه به يې د خوارانو پـه منځ کې وېشلې. هغه دغه د زړو خلکو د کبادي د لوبې اعلان د لوبو پوسترونو او پاڼو په واسطه ډېر زيات خپور کړی و. په پوسترونو کې داسې راغلي وو: ((يوه بې سـارې لوبه، د دغې لوبې ننداړې سره به تاسو ووينئ چې زموږ زاړه خلک لا تـر اوسـه هـم غښتلی او پياوړي کيږي.))

ټکټونه له لسو روپو نه تر دو آنو پورې. د نکټايي لورنکي نندارچيانو لپاره کوچونـه او چوکی شته. د درې بجو په شاوخوا کې د مسابقې ميدان له خلک ډک شو او په کتاره راختل د ننداړې لپاره د موټرونو او څلور ارابه ييزو ګـاډيو کـاروان راغلـی و. پيغلـه مالتي، مهتا، کهنه او رای هم راغلي وو. کله چې لوبه پيل شوه، ميرزا مهتـا تـه بلنـه ورکړه چې د کبادي لوبه له دې سره اجراء کړي. پيغلې مالتي وويل: ((يـو فيلسـوف بايد يوازې له بل فيلسوف سره لوبه وکړي.))

ميرزا خپل بريتونه تاو کړل: ((ستاسو مقصد دا دی چې زه فيلسوف نه يم؟ رښتيا، د مهتا غوندې په نامه مې د دکتورا ليک نه شته، خو د دې مانا دا نه ده چې زه فيلسوف نه يم. که غواړې ازمايښت يې کړه.)) ميرزا له کهنه نه وپوښتل کـه چيـرې د يـو وار مسابقې لپاره حريف په کار وي.

مالتي ناڅاپه له خپلې څوکی نه راپورته شوله: ((ښه مفکوره! له تانکا سره يو وار .))

کهنه له وارخطايی نه تک سور شو او ويې ويل: ((ما پريږدئ.))

ميرزا او مهتا خپل کالي سره وايستل او ميدان ته سره ووتل. هر يو د مسابقې د ليکې خوا ته ودريدل. ننداره چيانو پر دې بې مهارته او بې خونده ننداړې باندې غوغا جوړه کړې وه. دوی لاسونه پړکول په پيسو باندې شرطونه وهل. يوه به ويل: ((زاړه بابا تـه ګوره څنګه په نخرو راځي!))

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل به ویل: ((او آبلې خوا ته هغه ګوره. هغه باید د هغه مشر ورور وي. د دوی هډوکي لا تر اوسه پورې د پولادو په شان دي. ښايي دوی په ژوند کې دومره غـوړي خـوړلي وي لکه چې موږ اوبه څښلي دي!))
د مهتا ټیم بد حال درلود. له نیمايي نه زیات د هغه لوبغـاړي مـړي شـوي وو. مهتـا هیڅکله د کبادي لوبه نه وه کړې.
میرزا د لوبې په هر اړخ پوهیده. مالتي په عصبانیت سره رای ته وویل: ((مهتـا ښـه لوبه نه کوي.))
رای د هغه مداخله ژر په خوښې سره ومنله، هغه له ځـای نـه راپورتـه شـوه: ((زه پوهیږم چې میرزا یو پیاوړی لوبغاړی دی.))
کهنه وویل: ((ولې مهتا له مخکې نه فکر ونه کـړ. هغـه لـه خپـل ځـان نـه احمـق جوړوي.))
مالتي وویل: ((په دې کې څه حماقت دی؟ اخر یوه لوبه ده.)) یو څو شیبې غلې شوه، بیا یې وویل: ((آیا په دې لوبه کې د تفریح وخت نه شته؟))
کهنه وویل: ((چارت ته ګوره! له میرزا سره مسابقه هغه فکر کاوه چـې دا بـه هـم د فلسفې د درس په شان اسانه کار وي.))
مالتي بیا وویل: ((آیا دوی تفریح نه لري؟))
کهنه وځوروله: ((لوبه ژر پای ته رسیږي. دخندا وړ هغـه وخـت ده چـې میـرزا دی ښکته او پورته کش کړي، سر دې په زمکه ووهي او په زوره دې راپورته کړي.))
مالتي د بدخويۍ له مخې وویل: ((تا سره څوک خبرې کوي؟ ما له رای نـه پوښـتنه وکړه. آیا هاف ټایم شته؟))
هغه ځواب ورکړ: ((نه، زه فکر نه کوم.))
هغې وویل: ((د مهتا په ټیم کې چې په وروستیو پښو ولاړ و یوازې شل کسه ژونـدي پاتې وو. د لوبې په وروستۍ برخه کې هیجانات زیات شول. نندارچیانو د لوبې اخرینۍ نتیجې ته په بې صبرۍ سره را نږدې شوي وو او یو څو شیبې وروسته مهتا یـوازینی ژوندی پاتې و. د ټیم سرنوشت په ده پورې تړلی و. دی مجبور و چې د دښمن کمپ ته لاړ شي، د دښمن لوبغاړي ګیر کړي او بیرته خپلې لیکې ته ځان راورسوي. هر څومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوبغاړي چې دی ګیر کړي، هغوی مړه کیږي او که چیرې روغ رمټ خپلې خوا ته راستون شو، په هماغه اندازه د ده د ټیم لوبغاړي بیر ته ژوندي شمیرل کیږي.))
د ټولو سترګې مهتا ته وې. هغه په آرامۍ سره د دښمن د کمپ خوا ته لاړ. خلک ډېر هیجاني شوي وو، خو د دښمن لیکې هماغسې ټینګې ولاړې وې او له هغو نه تېریدل اسانه کار نه و. دا هیله چې ښایي د خپل ټیم یو څو کسه بیا ژوندي کړي نه وه پاتې.
میرزا ټوپ وواهه، هغه له ملا نه ونیو. مهتا په نا امیدۍ سره ورغښت او میرزا یې د لوبې لیکې ته راکش کړ. په عین حال کې د میرزا د ټیم غړو ناڅاپه پرې ورټوپ کړ او هغه یې په بېړه ونیو. مهتا لا تر اوسه هم پر زمکه اوږد غورځیدلی و. بیا یې خوښې هڅه وکړه چې د لوبې اساسي لیکه ماته کړي. که چیرې ده دغې لیکې ته ځان رسولی وای، د خپل ټیم پنځوس کسه یې بیا را ژوندي کول. خو دی یو انچ هم وړاندې نه شوای تللی. میرزا یې پر شا ناست و. مالتي په خواشینۍ سره هغوی ته ورغله او ویې ویل: ((میرزا خورشید، دا ښه کار نه دی. لوبه خلاصه شوې ده.))
میرزا د مهتا اورمیږ ټینګ کړ او ویې ویل: ((زه به یې تر هغو پورې پرې نه ږدم، څو چې دی ووایي، لوبه یې بایللې ده. دی ولې نه وایي چې ما بایللې ده؟))
مالتي چې نږدې راغله ویې ویل: ((دومره بې رحمه او سخت زړه مه اوسه. ته خو نه غواړې چې دی په زوره ماتې ته اړباسې؟))
میرزا چې د مهتا پر شا شلم ناست و ویې ویل: ((زه د قواعدو سره سم لوبه کوم. هغه ته ووایه چې ووایي ما بایلوده، بیا به یې خوشې کړم.))
مهتا هڅه وکړه چې ځان پورته کړي او په چل ول ځان خلاص کړي. میرزا د هغه اورمیږ ښکته خوا ته پورې واهه . مالي هڅه وکړه چې میرزا کش کړي.
هغې وویل: ((دا لوبه نه ده وحشت دی.))
ناڅاپه تا به ویل چې کومه معجزه وشوه میرزا پراخ پر زمکه راولوید او مهتا د لیوني په شان د اساسي کرښې خوا ته وځغاسته. ننداره چیانو خپلې خولۍ هوا ته پورته واچولې. هیڅوک پورته نه شو چې حالت څنګه سرچپه شو.
میرزا، مهتا راپورته کړ او دا بریالی قهرمان یې قرګاه ته بوته. نن د مهتا ورځ ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا وویل: ((نن مې یوه نوې تجربه زده کړه. د یوې ښځې زړه سوی کولی شي زما لوری په بریالیتوب بدل کړي.))
میرزا، مالتي او بیا یې مهتا ته وکتل او ویې ویل: ((پوه نه شوم. ښه نو د بریالیتوب راز همدا و، زه اریان وم چې تا څنګه وکولی شوای ما داسې پورته واچوې.))
چای خلاص شو او میلمانه هم رخصت شول. میرزا وویل: ((واده څه وخت دی؟))
مهتا اریان شوه ((د چا؟))
((البته ستا.))
((زما واده ! له چا سره؟))
((خومره معصوم ښکارې! په دې کې څه د پټېدو خبره ده؟))
((زه هیڅکله نه پوهیږم چې زه هم واده کوم.))
((آیا ته فکر کوې چې مالتي به په دې قناعت وکړي چې له تا سره د یوې دیني خور په شان ژوند وکړي؟))
مهتا جدي شو او ویې ویل: ((میرزا چوپ ته بیخي تېروتلی یې. په خپله مالتي یوه ښکلې، خوشحاله، ذکي او د آزاد فکر خانده نجلۍ ده او برسیره پر دې ډېر نور صفتونه هم لري. خو هغه صفتونه چې زه یې د خپل ژوند د شریک په ځان کې لټوم په دې کې نه شته. زما په فکر او عقیده ښځه باید د مصیبت او ځان هیرونې تجسم او ښکارندوی وي. په خپل شخصیت یې محو او د خپل مېړه له شخصیت سره یوځای کړي وي، بدن د مېړه او روح د ښځې. ته به ووښتې چې ولې نارینه باید ځان محوه نه کړي؟ ولې ښځه؟ دا ځکه چې هیڅ نارینه د هغې وړتیا نه لري. که چېرې دی ځان محوه کړي له ده نه به یو تش شی جوړ شي. دی به ځان یوې سمڅې ته ننباسي او له ستر روح سره به د خپل روح د یوځای کېدو خوبونه ویني.
خو ښځه لکه زمکه صبرناکه او زغمونکې ده، ارامه او ځان ژغورونکې ده. که چېرې د ښځې زیاتره صفتونه او ممیزات په نارینه کې وي. له ده نه مهاتما جوړیږي. خو که چیرې د نارینه صفتونه او مشخصې په ښځه کې وي، له هغې نه شیطان جوړیږي. یو نارینه په واقعي توګه یوازې د ښځې خوا ته راکښل کیږي چې په هغې کې د ښځې لازمې مشخصې موجودې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه تر اوسه پورې د مالتي خوا ته نه يم راکښل شوی. څنګه کولی شم خپل ځان تشريح کړم؟ په هر هغه شي کې چې په دې دنيا کې ښکلی دی زه له ښځې تصوير او خيال وينم. آن که زه هغه مړه کړم په هغې کې بايد بدله او کسات اخيستلو روحيه هيڅ راپيدا نه شي او نه را وپاريږي. آن که چېرې زه د هغې په مخ کې له بلې ښځې سره مينه وکړم، دا کار بايد د دې حسادت را ونه پاروي، که زه له داسې ښځې سره مخامخ شم، د هغې په پښو کې ځان وغورځوم.

زه داسې ښځه نه غواړم چې د انشتين په باره کې بحث وکړي يا زما د کتابونو ليکنې اصلاح او تاييد کړي. زه داسې ښځه غواړم چې زما روح لوړ کړي او زما د ژوند د پاکۍ او صفا سبب وګرځي.))

خورشيد ميرزا خپله ږيره وښوروله او ويې ويل: ((زه ستا د عقيدې قدرداني کوم. که چيرې له داسې ښځې سره مخامخ شوم، زه به هم واده وکړم.))

مهتا په خندا سره وويل: ((راځه دواړه به پسې ګرځو. څوک څه پوهيږي چې يوه ورځ مو بخت خلاص شي!))

((خو پيغله مالتي به دې داسې په اسانه خوشې نه کړي، که غواړې ليکلی سند به هم درکړم.))

((له داسې ښځې سره زه يوازې ځان مشغولوم. البته چې واده بيخي بله موضوع ده. واده د روح وقف کول دي.))

((نو مينه څه شی ده؟))

((تر هغو پورې چې مينه د دوو روحونو د يوځای کيدو په مکمليدو کې ځای ونه مومي، تکامل ناممکن بريښي. پر ته له دې نه مينه شهوت دی.))

مهتا خپل کالي واغوستل او لاړ. ماښام و ګوبار لا تر اوسه پورې هم ګلانو ته اوبه ورکولې. ميرزا چې ترې نه خوشحاله و ويې ويل: ((ته اوس تلی شې.))

ګوبار د کار غوښتنه وکړه. ميرزا وويل: ((اوه، ته کار غواړې. ډېر ښه زه به تا استخدام کړم.))

((ښاغليه څومره به راکړې.))

((څومره غواړې؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ځومره ویلی شم؟ هر څومره چې ستاسو زړه وي.))

((زه به تا ته پنځلس روپۍ در کړم. خو ته مجبور یې چې زیات کار وکړې.))

ګوبار وویل دی له سخت کار ه نه ډاریږي د پنځلسو روپو لپاره هغه تیار دی چې ځان مرګ ته ورکړي.

میرزا هغه ته وویل: ((ته به د دغې کوټې په کونج کې اوسې.))

دیارلسمه برخه

هوري چې ټول حاصل یې د جرمانې په پوره کولو کې ورکړی و یوه میاشت یې په هغو لږو شیانو تېره کړه چې په یوه لوښي کې یې ساتلي وو. خو د جون د میاشتې له پیل کیدو سره حالت بیخي خراب او له زغم نه ووت. پنځه میاشتې د نسونو مړول او یوه ټوټه ډوډۍ هم په کور کې نه وي. دی چې له پخوا نه هم پور کې ډوب و، د بل پور وار راورسید. کار یې هم په اجاره نه شوای نیولی. د هغه د ګنیو کرونده اوس تر اوبو لاندې وه او د ده ټول وخت دغه کار نیولی و، وجود یې د اوسپنې دی! آن د خپل کار د اجراء لپاره د ده بدن تر ټولو لومړی خوراک ته اړتیا لري. تیاره ماښام و، کوچني ژړا انګولا کوله. خو د ډوډۍ د نشتوالي له امله د جونیا تی هم وچ شوی و. هوري د دولارې هټۍ ته منډه کړه. د هغو هټۍ تړل شوې وه. د اخرینۍ هڅې په توګه منګرو، پور ورکوونکي ته ورغی. منګرو نه یوازې هغه په نیغه له ځان نه وشاړه، بلکې یوه خبره یې هم لا ورته وکړه هغه ورته وویل: ((باید درته ووایم چې تا دا درې کاله د پیسو سود هم نه دی راکړی. څومره زړه ورتوب! بل پور هم غواړې! خپلې ګروۍ ته دې پام وکړه. د منافق او بې اعتباره سړي همدا حال وي کوم وخت چې ناظر تا تهدید کړي بې له خوله ښورولو نه پیسې ورته را باسې. زما پیسې څنګه کیږي؟))

هوري خواشینی او خپه راستون شو. هغه د وره په زینه کې ناست و چې پونیا، د ده ورینداره راغله. د هغې پام شو چې په پخلنځي کې اور نه بلیږي له دهنیا نه یې پوښتنه وکړه: ((بابي ولې دې په نغري کې اور نه دی بل کړی؟ د پخلي وخت دی.))

دهنیا وویل: ((څه شی پاخه کړم. میتو هر څه چې درلودل ټول په جریمه کې ورکړل. بې له دې چې د کوچنیانو د مړینې او ژوند خیال ورسره وي. سړ کال د پونیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

حاصلات ښه وو هغې په ښکاره دا خبره تایید کړې وه چې دا د هوري د زیار ګاللو لـه برکته دي کله چې هیرا دا زمکه کرله حاصلات د دې په نیمایي هم نه و.))
هغې وویل: ((ولې دې څوک د یو څه غلې دانې لپاره زما کره را ونه لیږه؟ څه چې زما دي هغومره د میتو هم دي. په بد وخت کې موږ باید خپل غمونه سره ووېشو. زه ړنده نه یم. زه د یوه انسان په ښېګنې او مېړانې اعتراف کوم، که چیرې میتو زما د ژغورنې لپاره را دانګلي نه وي زما حال به اوس څرنګه و؟))
هغې سونا له خپل ځان سره بوتله. هغوی له دوو ډګو ټوکریو اوربشـو سـره راسـتانه شول مخکې له دې نه چې دهنیا ترې نه مننه وکړي هغـه لاړه. کـوم وخـت چـې د اوربښت موسم راورسید او د باران د نه اوریدو حالت ډېر بحراني شو. د تودوخې مـوج پر شا وخوا سیمه باندې راغی. تود باد پر کروندو باندې لګیده، د ګنیو کښت وچ شو. د کښت د اوبو لګولو لپاره د سیند له اوبو نه استفاده په نوبت شـوه. پـه نتیجـه کـې شخړې او کړکیچونه زیات شول، تر هغو پورې چې د ابو دا منبع هم وچه شوه. غلاوې او د ډاګوانو حملې په ټول ولایت کې پراخې شولې. د خلکو خوابدې او خپګان زیـات شو. څه موده وروسته باران و اورید. مړاوی روحونه راژوندي شول. د کروندګرو لپـاره دا بارانونه د سرو زرو اوربښت و. داسې ښکاریده چې دا وچه او نینې شوې زمکـه بـه هیڅکله بیا خړوبه نه شي. یوې د باندې ووتلې کوچنیان په منـډه لاړل، څـو د اوبـو ټانکونه وګوري. دوی ببرته راغلل، نارې یې وهلې او لاسونه یې پړکـول چـې: ((تـر نیمایي پورې ډک شوي!))
وچکالي خپل کار کړی و، د ګنیو کښت له منځه تللی و، د خلکو ژوند زیاتره د ګنیو پر کښت پورې اړه درلوده. دوی په سختۍ سره کولی شوای د جوارو او ړدنو له خـرڅلاو نه مخکې مالیه ورکړي، د پوروړیو د پور بیرته ورکول امکان خو ډېر کم و. دوی خپلو ځانونو ته په دې هیله تسلي ورکوله چې لږ تر لږه د مالدارۍ لپاره شنه واښه خـو بـه پیدا شي.
د جنوري میاشت هم تیره شوه او بولا چې لا تر اوسه پـورې پیسـې نـه وې ورکـړل شوې، یوه ورځ په عصبانیت سره د هوري کور ته راغی. هغه په قار وویل: ((تـه پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل لوز همداسې ولاړ يې! تا ما ته وعده راکړه چې د ګنيو د کښت لـه ريبلـو څخـه وروسته به زما پيسې راکړې. ګني لا ډېر مخکې ريبدل شوي دي. پيسې راکړه.))

هوري د وخت مهلت وغوښت. بولا ورته غوږ نه نيوه. هوري په غمولي حالت وويل: ((زه درته وايم چې پيسې نه لرم. زه آن پور هم نه شم اخيستی، څه وکړم. زه د خوراک لپاره څه شی نه لرم. که چيرې باور نه لرې، زما کور ولټـوه کـه چيـرې څـه دې بيـا وموندل ستا دې وي.، يو يې سه.))

بولا وويل: ((ستا کور ولې ولټوم؟ زما يې څه، چې ته پيسې نه لرې؟ زه تا ته ستا لوز در په يادوم. د کښت ريبل خلاص شوي دي. زه خپلې پيسې غواړم.))

((ته ماته ووايه څه وکړم.))

((نور څه پاتې دي چې درته ويې وايم؟))

((زه اختيار تاته پريږدم.))

((نو بيا زه ستا غوايان اخلم.))

هوري ورته وکتل. هغه باور نه شو کولی چې دا خبره يې په غوږو اوريدلې ده. تـا بـه ويلي چې ګنګس شوی دی سر يې ښکته کړ. آيا بولا غواړي چې له ده نه سوالګر جوړ کړي؟ د غوايانو بيوول، د ده د لاسونو د پرېکولو مانا لري. هغه وويل: ((کـه چيـرې ستا دهرما حکم کوي چې ښه کار دی، بو يې ځه؟))

((په ما يې څه چې ته خوار يې او که بډای. زه خپلې پيسې غواړم.))

((څه به وکړې که زه هر چا ته ووايم چې ما ستا پيسې وخته درکړي دي؟))

بولا ټګان وخوړ. دا يې هيڅکله په ماغزو کې نه وو ګرځيدلې چې ښايي هوري داسې دوکه ورکړي.

بولا په خوابدی سره وويل: ((دا حقيقت نه لري، خو که چيرې ته د ګنګا په پاکو اوبو قسم وخورې ما ته بل څه نه دي پاتې، پرته له دې چې داتاوان ومنم.))

((ډېر زيات مې زړه غواړي، خو دا کار نه کوم.))

((ته يې نه شي کولی.))

((هو، کولی يې نه شم. ما فقط ټوکې کولې.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه شیبه داسې ښکاریده چې په چورت کې تللی وي. بیا یې وویــل: ((بــولا وروره، ولې دې ماته دومره زړه ډک دی. جونیا چې ما کره راغلې ده، زما لپاره یې څــه ګټــه رسولې ده؟ زوی مې له لاس لاړ. د دوو سوو روپیو جریمه مې پرې کړه. برباد شــوم او اوس ته غواړې چې زما اخیرنۍ ریښې هم را وباسې. په ما باور وکړه زه د خپل زوی د کړو وړو په باره کې هیڅ نه پوهیدم. ما فکر کاوه دی د ساز مجلسونو ته ځي، زه هغــه وخت په حقیقت پوه شوم چې جونیا په هماغه شپه نا وخت زما کره راغله. راته ووایه، که چیرې ما هغې ته پناه نه وای ورکړې دا نور چیرته تللی شوای؟ آیا کوم بل چا یــې هم پروا کوله؟))

جونیا چې د غوجلې د وره ترڅنګ ولاړه وه، ټولې خبرې یې واوریدې. اوس دې بــولا ته هیڅ احترام نه درلود هغه دوی دښمن وو، بولا وویل: ((تاسو جونیا په هماغه لاره مو چې راوستلې بیرته راولئ، هغه راوباسئ، زه به نه ستاسو غوایان بوزم او نه به د غوا بیه واخلم. زه دا نه شم زغملی چې دا دې دلته لکه شهزادګۍ ناسته وي او مور دې له شرمه چا ته کتلی نه شو. هغه زما لور ده. هغه زما په غیږ کې لویه شوې ده. خدای خو شاهد دی چې له زامنو نه مې را باندې کمه ګرانه نه ده. خو نن زه غواړم چې د کلي له یو سر نه تر بله سره پورې یې کش کړم، دا مجبوره کړم چې صدقه او د غوایي خیرات وغواړي او د چټلۍ او مردارۍ په کوټو او دیرو کې د خوراک په لټه کــې ســرګردانه او لالهانده وګرځي. زه د هغې پلار یم! هغې زه وځورولم، خپل پلار! هغه شــرم چــې دې نجلې زما کور ته راوړی، په اوو نسلونو کې به پرې نه ولل شي او تاسو په بــې شــرمۍ سره هغه په خپل کور کې ساتئ. ستا دا کار پرته له سپکاوي او توهین نــه نــور څــه دي!))

دهنیا لکه چې غوښتل هره خبره یې د بولا په زړه کې داغ کیدي په خبرو راغلــه: ((میتو، ګوره. زه هم دومره نرمه ښځه نه یم. هغه څه چې ته غواړې، هیڅکلــه بــه ونــه شي. جونیا مور ته له خپل ژوند نه را ته ګرانه ده. که چیرې زمور غوایان کــولی شــي ستا د نیکونو د عزت او پت تلافي وکړي او له منځ نه تللی پت او حیثیــت دې بیرتــه لاس ته درځي، دوی بوزه . زه هم وایم چې جونیا تیروتلې ده. کله چې هغه زمور کور ته راغله، غوښتل مې چې له کور نه یې وباسم. خو هغې وژړل او زه هم زړه لرم هغــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې پناه ورکړه. ته، میتو، چې اوس یو زوړ سړی یې، لا تر اوسه پورې ښځه غواړې او د ښځې په باره کې خپل احساسات نه شي کنټرولولی، نو څنګه جرآت کوې چې دا ځوانه نجلۍ محکومه کړې؟))
بولا په ځوریدلې، غمجنې او غلې لهجه هیله وکـړه: ((هــوري، د هغــې خبــرې دي واریدې؟ اوس نو ما مه ملامتوه. غوایان راوباسه.))
هوري په قار سره وویل: ((بو یې ځه.))
((یو ځل بیا فکر وکړه.))
((ما فکر کړی.))
بولا چې روان شو د غوایانو پړی راخلاص کړې، جونیا چې له پاولیو او ســتارو نــه ډک ساري یې اغوستی او هلک یې په غیږ کې و، د هغه په مخ کې ودریده او په لړزیدلي غږ یې ورته وویل: ((کاکا، غوایان مه بیا یه، زه ځم. زه به صدقه او د غــوایي خیــرات ټول کړم. که چیرې په صدقه او د غوایي خیرات مې ژوند ونه شوی کړای، ځان به پــه اوبو کې ډوب کړم.))
بولا په لوړ آواز ورته وویل: ((زما له مخې نه لرې شه. بیا دې هیڅکله ستا مــخ ونــه وینم، ته نفرین شوې او لعنتي ښځه! تا ته ډوبیده هم کم دي.))
جونیا هغه ته ونه کتل. هغې غوښتل چې د خپل قار او غوسې په اور کې وسوځي، هغه غوسه چې د تشدد او سپکاوي نه، بلکې د ځان هیرونې نښه نښانه وه.
دې دوه ګامونه نه وو اخیستې چې دهنیا راونیوله، هغې وویل: ((لورې، چیرته ځــې؟ دا کور ستا دی، همداسې اوس او زموږ له مړینې وروسته هم. ته ولې ځان پــه ســیند کې لاهو کړې؟ پر بړده، هغه پلار چې خپل اولاد رټي په کې ډوب شي.))
هغې بولا ته وویل: ((ته باید له خپل ځان نه وشرمیږې. غوایــان بــوزه او وینــې یــې وڅښه.))
جونیا چې سلګۍ وهلې ویې ویل: ((که زما خپل پلار ما نفرین کوي، دا ســمه نــه ده چې زه ژوندۍ پاتې شم. پربړده چې لاړه شم او مړه شم. ما تاسو ته ډېــرې ســتونزې راپیدا کړې. څومره چې تاسو له ماسره داسې په مهربانۍ رویه کړې ده چــې آن زمــا

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل پلار هم نه شوای کولی. زه دعا کوم او له خدای نه غواړم چې که زه بیا راژوندی شم ستاسو لور دې و اوسم.))
دهنیا چې جونیا خپلې خوا ته را کشوله، وویل: ((هغه ستا پلار نه دی. هغه دې دښمن دی. که چیرې مور دې ژوندۍ وای، هیڅکله به یې نه و پرې ایښې چې داسې کار وشي. پریږده چې دی بیا واده وکړي. وبه یې وینې چې دی په خپله سزا ورسیږي!
جونیا خپلې خوابې پسې دننه کاله ته لاړه او بولا د غوایانو پړي را خلاص کړل او د کور خوا ته روان شو تا به وی له هغې میلمستیا نه راستون شوی چې هلته یې د خوړو پر ځای وهل خوړلي وي.
راځئ اوس هوري پریږدو چې خپل لاسونه یې په کار اچولي او په آرامۍ سره ژوند وکړي! هغه پوهیده چې دا خلک غواړي دی وشرموي، ځکه هر شریف سړی باید ولې داسې یوه نجلۍ په خپل کور کې وساتي ؟ دوی نه شي کولی د دوی د زور لپاره یوه شریفه نجلۍ راپیدا کړي. هغه غوایانو ښه مزي غوایان دي، ښه جوړه ده. هر وخت کولی شي په سلو روپیو یې خرخ کړي. په هر حال دا اتیا روپو نه یې زیات شي لاس ته راوړي دي.
د کلي نه د باندې یې پر داتادین، پاتیشواري، سوبا او څو نورو باندې سترګې ولګیدې چې پر ده پسې یې منډې وهلې، ښه وډار شو. د ستونزې بوی یې تر سپږمو شو. آیا دوی به دی ووهي او غوایان به بیرته ترې نه بوزي؟ ودرید. دی به له هغو سره جګړه وکړي داتادین را نږدې شو: ((بولا، دا څه خبره ده؟ تا غوایان را خلاص کړل او هغه چوپ پاتې شو. آیا همداسې د ده چوپ پاتې کیدل و چې ته دومره زړه ور شوې؟ موږ په خپلو کارونو لګیا وو. که چیرې هوري فقط یوه اشاره کړې وای، ستا د بدن هر وېښته به مو در نه راشکولی وای. که نه غواړې چې ستونزه راپیدا شي، نو همدا اوس غوایان بیرته ورستانه کړه، ته شرم نه لرې؟))
پاتیشواري وویل: ((هغه د هوري له ساده توب نه ګټه اخلي. که چیرې دی، ستا پوروړی دی نو لاړ شه عریضه پرې وکړه او د هغه په مقابل کې دعوا وکړه. ته څه حق لرې چې په غوایانو باندې لاس کیږدې؟ ولې، که چیرې دی تا باندې جنایي عریضه وکړي، پولیس به تا ته ښه درس درکړي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

بولا چې لږ کمزوري شوی و، وویل: ((لالا، ما هغه نه دی مجبوره کړی چې غوایان راکړی. په زور مې نه دي ترې اخیستي. هغه په خپله وغوښتل چې غوایان راکړي.))
پاتیشواري ځواب ورکړ: ((هیڅ یو بزګر په خپله رضا او خوښه غوایان له لاسه نه ورکوي. دی به بې له هغو څه کار وکړي؟ آیا د یوې کولو لپاره ستا پر اورمیږه باندې څغ کیږدي؟ سوبا، غوایان ترې واخله.))
سوبا ور وړاندې شه: ((پړی راکړه. که چیرته خپلې پیسې غواړي، عریضه وکړه، کنه تر مرګه پورې به دې ووهم. آیا تا هغه ته نغدې پیسې ورکړي؟ یوه بد شګونه او بد مرغه غوا دې پرې ور بار کړه او اوس یې غوایان هم غواړي.))
بولا له ځای نه ونه خوځید. هغه د غوایانو تر منځ چوپ ولاړ و له پاتیشواري سره دعوا ګټه نه درلوده.
داتادین خپله ملا نیغه کړه او په هیجان سره یې راتوب کړ او ویې ویل: ((د څه لپاره منتظر یاست؟ ویې وهئ. دی څنګه جرآت کوي چې زموږ له کلي نه غوایان بوزي؟))
پانشي چې یو تکړه ځوان و، په شدت سره یې بولا ته اوږه ورکړه او پر زمکه یې را وویشت، هغه راپورته شو او بل ګوزار پرې حواله شو. دوی وکتل چې هوري د دوی خوا ته منډې راوهي، بولا راپورته شو او د هوري خوا ته په خاپوړو او پورې وهلو روان شو: ((هوري، دوی ته حقیقت ووایه، آیا ما ستا غوایان په زوره اخیستي؟))
داتادین وویل: ((هوري، دی کوښښ کوي موږ وغولوي.))
هوري لږ څه وځنډید. د رامنډې وهلو په حال کې وویل: ((ښه، حقیقت دا دی چې ده له ما نه وغوښتل چې جونیا ورستنه کړم، کنه دی به زما غوایان واخلي.))
دوی ټولو هوري ته په سپکه سترګه وکتل. بولا خپله غاړه جګه کړه، په مغروري سره په لاره روان شو او غوایان ورپسې وو.
خوارلسمه برخه
د ټولو په نظر د (تپنک) په شانې مالتي په حقیقت کې اقتصادي او زیارکښه وه. د دې ژوند یوازې د آس د ځغاستې میدان نه و. څوک ټول وخت په خوړو باندې ژوند نه کوي. د دې لپاره، ساتیري د ژوند ستر هدف نه و او نه شخصي ګټه. خو ابتذال په یقیني ډول د ژوند د ترخو ناخوالو په کمولو کې مرسته کړې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغې پلار له هغو فوق العاده او کمیابو کسانو نه و چې به لکهـاوو روپـۍ عایـد یـې درلود. ده به د زمیندارانو لپاره پورونه برابرول، د دوی شته او ملکیت به یې خرڅول د عالیرتبه مامورینو په مرسته به یې له ستونزو نه خلاصول، همدا د ده د ژوند کار و بار و، د بیلګې په توګه، دوی د راجاګانو او آیالتي شهزادګیو تر منځ د واده بنـدو بسـت کوي او په دې معامله کې په خالصه توګه زر روپۍ لاس ته ورځي. د معاملاتو کـوچنی چلوونکی دلال بولي، خو هغه دلالان چې لوړې او سترې معاملې سرته رسـوي لکـه کاول، له راجاکانو سره کار کاوه او له والي سره به یې چاې څښه.
کاول درې لوڼې درلودې او غوښتل یې چې دوی په انګلستان کې زده کـړه وکـړي. د نورو شتمنو په شان دی هم په دې باور و چې انګریزي زده کړه یو سړی بیخي بدلوي ښایي انګلستان اقلیم په دې کار کې څه رول ولري، وایي د سړي ذکاوت زیاتوي. خو د ده د دې ارزو له درې برخو نه دوه برخو یې تحقق ونه موند. مالتي لا په انګلسـتان کې وه چې په ژوند کې معیوب وه، ګونګی هم شوه. د خبرو کولـو د تـوان لـه لاسـه ورکول په دې مانا و چې د ژوند د معشیت او کاروبار سره هم خـدای پامـاني وکـړه.
دعایداتو انډول یې له خرڅ سره برابر و. د بدې ورځې لپاره سپما د هغې عادت نه و.
نتیجه دا شوه چې دوی په دې څو وروستیو کلونو کې مازې خپله ګوزاره کولـه یـانې خوله او لاس و د کورنۍ د خرڅ ټول بار په مالتي باندې پروت و په میاشت کې د هغې له څلورو تر پنځو سوو روپو عاید سره د لوړې سطحې ژوند اوس ممکن نه بر ېښـیده.
خو دی په یو ډول سره د هغې د دوو خونیدنو د زده کړې خرڅ برابراوه.
شپه وه خو هوا تر اوسه پورې هم توده وه. مالتي او خویندې یې په چمن کې ناسـتې وې. د چمن وابښه د نه پاملرنې له امله مړاوي او وچ شوي وو، ځای ځای وابښه دومـره وچ شوي وو چې خاوره ورڅخه را پورته کیده. مالتي وویل: ((آیـا بـاغوان د چمـن ساتنه او پاملرنه نه کوي؟))
دوهمې خور ساروج وویل: ((هغه ټول وخت ویده وي. هغه تیار دی چې د هغو کارونو د نه اجرا کولو لپاره چې باید کړي یې وي شل دلیله درته ووایي.))
ساروج په اجتماعي علومو کې د لیسانس زده کړه کوله. هغه د لـوړ قامـت خاونـده، ډنګره او نرۍ او په طبیعي ډول ژر خوابدې کېدونکې وه. په هر شي باندې شکمنه وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاکټرانو ورته ویلي وو چې زیات فکر ونه کړي او غرنیو سیمو ته لاړه شي، خو کورنۍ یې دومره پیسې نه درلودې چې دا هلته ولیږي.

کوچنۍ خور وار دا فکر کاوه چې ساروج ته ډېره پاملرنه کیږي. که په ناروغ کیدو سره ځوک کولی شي دومره د نورو زړه سوی لاس ته راولي، نو ولې دا خپل ځان ناروغ نه اچوي! پرته له ساروج نه هر شی په دې ګران وو. سترګې یې له ځلا نه بر ېښیدلې او پوستکی یې ځلیده. هغې وویل: ((پلار ټوله ورځ هغه د بل چا د کارونو لپاره د باندې لیږي. هغه آن د ساه ایستلو وخت نه لري او تاسو وایئ چې ویده ده.))

ساروج په توند مزاجۍ سره وویل: ((پلار هیڅکله هغه د باندې نـه لیـږي. دا درواغ دي.))

وار دا ځواب ورکړ: ((هغه یې هره ورځ لیږي هو، دا کار کوي. نـن هـم هغـه تلـی و، پوښته ترې نه وکړه.))

((ولې وکړم.))

مالتي په هوښیارۍ سره موضوع بدله کړه. د ښځو لیک په دې وروستیو وختونو کـې زیاتره د مالتي د هڅو له امله منځ ته راغلې وه. د ښار زیاتره تعلیمیافته چې په کـې راتولې شوې وې. د مهتا پخوانۍ وینا د نیولو احساسات راپارولي و.

لیک پر بکړه وکړه چې ده ته غاښ ماتوونکی قانوني ځواب برابر کړي. د دغې ځوابیـه وینا دنده د مالتي په غاړه وه. د ورځو ورځو لپاره مالتي د موادو پـه ټولـو لګیـا وه او مناقشې یې تنظیمولې. نورې ښځې هم وې چې وینا ته یې تیاری نیوه. کوم وخت چې مهتا د ښځو لیک ته راغی اډیټوریم ډک و هغه د غرور احساس وکړ. د ګډون کوونکو او اوریدونکو علاقمندي نه یوازې د دوی په مخونو کې له ورایه ځلیده، بلکـې د دوی کالي اغوستل هم د هغوی د علاقمندۍ ښکارندوی و، ښځو ښه کـالي اغوښـتي وو او داسې یې ځانونه په زیور او ګاڼو بار کړي وو تا به وې د واده محفل ته راغلي دي. دوی خپل ټول کوښښ کړی و څو ډاکټر مهتا پړ کړي او پر هغه باندې بری ومومي. څـوک ویلی شي چې برم او جلال قوي وسله نه ده؟ مالتي یوه نوې ساري او آخرین مود بلوز اغوستی و. د هغې مخ له ورایه د ناوې غوندې ښکاریده ډاکټر مهتا یـوازې و او یـوې ډلې ښځې یې په مقابل لوري کې. خو ښځې لا تر اوسه پورې پر ځان ویسا نـه وې. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقیقت یوه سپرغۍ او شغله کولی شي د بې کفایته او ناوړ توب غر میده میده کـړي.
میرزا، کهنه او د بریښ مدیر مسوول په اخریني کتار کې ناست وو. رای لـړ وروسـته راغی او شاته ودرید. میرزا هغه په اشاري سره کښیناستلو ته راوباله.
رای ځواب ورکړ: ((شکریه، زه ډېر راحت یم. ګنه ګونه زیاته ده او د هال هوا بنده ده. مالتي د جلسي ریاست کوي. کهنه، مبارک دې وي!))
کهنه په تریوتندي وویل: ((هغه اوس په مهتا سترګې پټې کړې دي. زه یې له نظر نه لویدلې یم.))
مهتا په خپله وینا پیل وکړ: ((دیوې صاحبانو. کله چې زه تاسو ته د الهې خطاب کوم. دا کومه غیر معمولي خبره نه ده. دا درنښت او عزت ستاسو حق دی. خو آیا تاسو کله اوریدلی دي چې یوه ښځه نارینه ته د الهې خطاب وکړي؟ که چیرې تاسو هغه تـه د الهې خطاب وکړئ. هغه تېر باسئ ځکه زړه سوی، فدا کاري او قرباني د یـوې ښـځې ارزښتناک خصلتونه دي. او نارینه څنګه؟ هغه څه ورکوي؟ هیڅ. ورکړه د هغه کار نـه دی، بلکې هغه اخیستونکی دی. هغه مبارزه کوي، څو خپل حق له نورو واخلي. مبارزه د هغه د کرکټر اساسي خصلتونه دي.))
((توپاني چکچکې او شاباسي.))
رای وویل: ((دا سړی پوهیږي چې څرنګه د ښځو زړونه لاس ته راوړي.))
د بریښ مسوول مدیر چې د رای خبرې خوند ور نه کړ، وویل: ((هغه کومه نوې خبره نه ده. حقیقت دا دی چې ما په څو محفلونو کې عین همدا مفکوره وړاندې کړې ده.))
مهتا وړاندې لاړ: ((نوځنګه کله چې زموږ منورې ښـځې ویـنم چـې د فـداکارۍ او قربانۍ له ژوند سره قناعت نه لري او د مبارزې په ژوند پسې منډې وهي او ټول وخت داسې فکر کوي چې نابېره د خوښۍ پر ګودر ور برابر شوې دي. ولې، بخښنه وغـواړم ډېره زیاته بخښنه غواړم، زه فکر نه کوم چې دا به دوی ته د مبارکۍ ویلو موقع وي.))
میرمن کهنه په ډېر ځیر او غرور سره مالتي ته وکتل. مالتي خپل سر ښکته واچـاوه.
میرزا وویل: ((مهتا یو زړه ور او بې باکه سړی دی. حقیقت تاسو ته مخامخ وایي.))
د بریښ مسوول مدیر وویل: ((هغه وختونه تېر شوي دي چې کولی مو شوای ښـځې په اسانۍ سره تېر باسئ.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهتا وینا ته ادامه ورکړه: ((دا چې وینم یوه ښځه د نارینه په شان چلند کوي دومره مې ځوروي، لکه چې ووینو نارینه د ښځې په شان چلند وکړي. زه پوهیږم چې په تاسو کې به یوې ته هم داسې نارینه د باور او مینې ارزښت او وړتیا ولري. زه په عین وخت کې تاسو ته ډاډ درکوم چې داسې یوه ښځه هم نه شي کولی د یوه نارینه اعتماد او تلپاتې مینه لاس ته راوړي.))

د کهنه مخ تک سور شو: ((د انساني تمدن د تکامل په دوران کې زه د ښځو موقف لوړ ګڼم. دا به ټولنې ته هیڅ ګټه ونه رسوي که چیرې ښځې د پیدایښت او تکوین معبد خوشې کړي او پرېکړه وکړي چې د جګړې میدان ته ور ودانګي زه په دې باره کې مثبت نظر لرم له افتخار نه لیرې ده چې نارینه خپلو تخریبي او ورانوونکو تمایلاتو ته زیات اهمیت او ارزښت ورکړی دی. د خپل ورور د ازادۍ په اخیستلو او د هغه د وینې په زبېښلو باندې فکر کوي په هغه باندې یې یو ستر بری موندلی دی. کله چې دی همدا کوچنیان چې میندو د دوی له وینو نه روزلي او پاللي دي. د زرهاوو ماشیندارو په ګولیو ووژني هغه قهرمان بلل کیږي او کله چې میندې د هغه پر وچولي زایواني رنګ راکاږي او د خپلې دعا په وسیله یې د جګړې میدان ته لیږي. دی فکر کوي چې وراني او تباهي هغه شي دی چې نړۍ ورته اړتیا لري او د بریا دې تباهۍ لپاره د هغه غوښتنه او تمایلات لا نور هم پیاوړی کیږي.

نن موږ څه ونیو؟ دې شیطاني غریزې د زړه لړزوونکی، ویجاړونې او وراني راپه برخه کړي دي. نفوس یې پوپناه کړی، زمکه یې سوځولې او ښارونه یې د خاورو سره برابر کړي دي. د یوې صاحبانو له تا سونه پوښتم. آیا غواړئ د دغه شیطاني نڅا ته د تلپاتې کیدو بنه ورکړئ؟ زه له تاسو نه هیله لرم چې دا شیطاني قوتونه یوازې پریږدئ او په خپلو هغو دندو پورې ونښلئ چې ستاسو حقیقي میراث دی.))

کهنه وویل: ((مالتي آن سر هم نه پورته کوي.))

رای وویل: ((هغه څه چې مهتا وایي واقعیت دی.))

د بریښ مسوول مدیر وار په وار لمبه کیده: ((په دې کې هیڅ نوی شی نه شته. هر هغه څوک چې د ښځو د نهضت ضد وي داسې بې مانا خبرې کوي. زه دا نه منم چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نړۍ د مینې او فداکارۍ له لارې پرمختګ کړی دی. په واقعیت کې دنیا د ټینګار مېړانې او عقل له مخې وړاندې تللې ده.))
د کهنه ایسار شوي احساسات راوپاریدل او ویې ویل: ((هغه اصلي فیلسوف نه دی، بلکې نقلي فیلسوف دی. فیلسوف داسې انسان وي...))
اون کارناټهې پرې ور زیاته کړه: ((... چې له حقیقت نه انحراف نه کوې.))
کهنه چې د اون کارناټهې تعریف یې د بشپړ قناعت وړ ونه ګرځید وویل: ((زه د حقیقت او نه حقیقت په باره کې څه پوهیږم.))
فیلسوف هغه څوک ساروج چې خپلې خور ته د احترام نه پرته غلی ناسته وه، ونه شوای کولی نور زغم وکړي او ځان ونیسي. هغې نارې کړې: ((موږ د رای ورکولو حق غواړو. د نارینه سره برابر !))
د هال له هرې ګوښې نه په لوړ اواز همدا خبره تایید شوه: ((هو. موږ د رای حق غواړو!))
اون کارناټهې ودرید او په لوړ اواز یې نارې کړې: ((مړه دې وي د ښځو د نهضت دښمنان!))
مالتي خپل لاس پر مېز وواهه: ((نظم. نظم! هغه کسان چې غواړي وینا وکړي وروسته به موقع ورکړل شي.))
مهتا وویل: ((د رای حق د نوي عصر مود دی. دا یو سراب دی. ټګي او چلبازي ده. څوک وایي چې ستاستو شخصیت بشپړ رول نه شي لوبولی. ځکه چې ستاسو د فعالیت ساحه محدوده ده؟ موږ مخکې له دې نه چې هر څه و اوسو. لومړی تر ټولو انساني موجودات یو. زموږ ژوند په کور کې پیل کیږي. همدلته ده چې موږ نړۍ ته راځو او روزل کیږو. همدلته ده چې د ژوند له مهمو مرحلو نه تیریږو. که چیرې دې ته محدوده ساحه وایي. زه نه پوهیږم چې کومې ساحې ته نامحدوده وویل شي. تاسو غواړئ دا فابریکه ودروئ چې د انسان سرنوشت په کې ټاکل کیږي او جوړیږي او هغو فابریکو ته منډه واخلئ چې هلته انسان ټوټې ټوټې کیږي او وینې یې زبېښل کیږي؟))

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرزا نارې کړې: ((دا د نارینه وو استبداد او ظلم دی چې په ښځو کې یې د بلوا او راپاریدنې روحیه خلق کړې ده.))
مهتا ځواب ورکړ: ((زه موافق یم. نارینه د ښځو په مقابل کې له ظلم او بې عدالتۍ نه کار اخیستی دی. موږ باید خپله بې عدالتي له منځه یوسو نه دا چې کوچنی د حمام له اوبو سره یوځای ایسته وغورځوو.))
مالتي وویل: ((ښځې حقوق غواړي د دې لپاره چې له هغو نه په ښې ګټې اخیستو سره وکولی شي د نارینه وو مخه ونیسي څو د دوی حقوق تر پښو لاندې نه کړي.))
مهتا ځواب ورکړ: ((په دې نړۍ کې ستر حقوق د خدمت او فداکارۍ له لارې لاس ته راغلی دي. او تاسو همدا اوس د دې حقونو څښتنان یاست. د رای ورکولو حقوق د هغو په پرتله کم ارزښته دي. زه ډېر خواشینی شم چې وایم زموږ ښځې غرب خپل ایډیال ګرځولی دی. هلته ښځې د خپل پټ او عزت له مقام نه رالویدلې دي. هغه نوره د کور میرمن نه ده. بلکې د ځان ښودنې او ننداري یوه ټوټه ده. د جایزې نندارتون او د ساتیرۍ او خوشحالۍ وسیله ده. په غرب کې ښځه غواړي چې ازاده و اوسي څو وکولی شي د ژوند تر اخیرنۍ حده پورې خوند واخلي، خو جسماني خوشحالي هیڅکله زموږ د ښځو ایډیال نه دی ګرځیدلی، راځئ هغه شیان را واخلو کوم چې په غربي کلتور کې ګټور دی. تل د یوه او بل کلتور تر منځ راکړه ورکړه نه شته. خو په پټو سترګو د نورو پیښې کول د اخلاقي کمزورتیا او افلاس نښه ده. د غرب ښځې نور نه غواړي چې د کور د میرمنو په حیث پاتې شي. کله چې زه تعلیمیافته ښځې په غرب کې وینم چې په ښکاره سره د خپل بدن لاسونو پښو ښکلا او طلسم ننداري ته ږدي. د دوی لپاره خواشینی کیږم. د جذباتو او پاریدنې لپاره د دوی لوالتیا د دوی سترګې دومره پټې کړې دي چې نور د حیا په باره کې فکر نه شي کولی. د ښځو لپاره تر دې نه لوی اهانت بل نه شته.))
هال بیا له چک چکو ډک شو. میرزا اون کار ته وویل: ((شکمن یم چې دا مناقشې هم رد کړای شي.))
اون کار د ضد او کینې له مخې وویل: ((دا یوازینۍ معقوله خبره وه چې ده په دې وینا کې وکړه.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرزا وویل: ((نو یوه خبره په تاپور ته شوه.))

اون کارناتهـ وویل: ((زه هیچا ته غاړه نه ږدم. زه به هغه تکی پیدا کړم. انتظار وباسه او سیل کوه. سبا بیا د بریښ ورځپاڼې ورکوه.))

((ستا مقصد دا دی چیرته چې حقیقت تا رابولي چیغې او ناري نه وهي؟ ستا یـوازې هغو مناقشو ته پام وي کوم چې ستا مړاوی شوی نظر یې را ویښ کړی.))

مهتا خپلې وینا ته دوام ورکړ: ((دا یوه دسیسه او توطیه ده چې د نارینه وو له خـوا تنظیم شوې ده هغه نارینه چې د جنسي تمایلاتو لاره تعقیبوي لکه غوایي چې د نورو په کروندو کې خوشې شي او هر شي چې پر مخه ورشي حمله پرې وکړي. د نارینه وو دسیسه پخوا غبر کې بریالی شوې ده. هلتـه ښـځې انځـور شـوې نـانځکې دي. زه شرمیږم چې دا ناوړه باد اوس په هند کې په لګیدو پیل کړی، څو د توبې او فـداکارۍ عنعنه له منځه یوسي. تعلیمیافته ښځې په خاص ډول ډېر ژر په دې ناروغتیـا اختـه کیږي. د کورنۍ میرمنې ایډیالونه له لاسه ورکوي او خپـل ځانونـه پـه بـې مناسـبه پتنګانو بدلوي.))

ساروج په قار سره خپل اواز پورته کړ: ((موږ د نارینه وو سلا مشورې نه غـواړو. کـه نارینه غواړي آزاد و اوسي، موږ هم غواړو. زموږ نجونې نور نه غواړي واده ته حرفـوي بڼه ورکړي. وروسته له دې نه مینه به د واده یواځینی اساس وي!))

له هرې خوا نه. په خاص ډول مخکې کتارونو نه چې هلته میرمنـې ناسـتې وې ډېـر لاسونه پړکیدل.

مهتا چې آرامه او کراره ولاړ و په سړه سینه یې ځواب ورکړ. ((هغه څه ته چې تاسو مینه وایي. یو ابهام دی د تمایل اوښتنې لوڅ مخ دی. همداسې چې زیاتره وخـت لـه نفسي کارونونه لاس اخیسته یا انکار د مادي محرومیت یوازینۍ چاڼ شوی نـوم دی. واقعي خوښي او رښتیاني تسلي او ډاډګیرنه له ځان نه فارغ خـدمت څخـه لاس تـه راځي. له ځان نه فارغ خدمت د حقوقو سرچینه او د قـدرت منبـع ده. چیرتـه چـې خدمت نه وي هلته بې اعتمادي وي. څرنګه چې تاسو د نارینه وو ژوند رهبري کـوئ. ستاسو مسوولیت زیات دی. که تاسو وغواړئ کولی شئ د ژوند بېړۍ لـه منځـه نـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنجات ساحل ته ورسوئ. خو په يوه ښويېدنه به ببړۍ ډوبه شي او تاسو به هم له ځان سره ډوب کړي.))

وينا پای ته ورسيده. دا چې موضوع د شخړې او مخالفت وړ وه. ډېرو ښځو د خبرو کولو اجازه غوښتې وه. ډېره ناوخته شوې وه. مالتي هم جلسه له ډاکټر مهتا نه په منني سره پای ته ورسوله. مخکې له تاميدو نه هغې اعلان وکړ چې راتلونکې يکشنبه به يو ځو کسه ميرمنې په همدې موضوع پورې اړوند خپل نظريات وړاندې کړي.

رای مهتا ته مبارکي ورکړه او ويې ويل: ((زه له هرې خبرې سره چې تا وويل موافقه لرم.))

مالتي وخندل: ((که چيرې تاسو مبارکي ور نه کړئ، نو څوک يې ورکړي؟ کهنه په ځير سره مالتي ته وکتل لکه چې کوښښ يې کاوه د هغې ماغزه ولولي. نو بيا يې جرآت وکړ او ويې ويل: ((زما په نظر داکټر مهتا له زمانې نه وروسته پاتې دی.))

د مالتي لهجه تنده غوندې شوه: ((کومې نظريې؟))

((زما منظور خدمت او فداکاري او نور ټول دي.))

((که چيرې تاسو فکر کوئ چې د مهتا نظريات د سل کاله پخوا له موده لويدلي نظريات دي. موږ به خوشحاله شو چې ستا نوي او له مود سره برابر نظريات واورو. څنګه څوک کولی شي په واده ژوند بريالی شي ته کومه خاصه نسخه لرې؟))

کهنه وشرميد. د هغه مقصد د مالتي خوشحالول و، خو د هغې په قار کيدو تمامه شوه. ميرمن کهنه خپل مېره پسې د موټر خوا ته لاړه ميرزا هم لاړ. مهتا خپله امسا له ستيج نه را واخيسته او د تګ په حال کې و چې مالتي له لاسه کلک ونيو. په سترګو کې يې تمنا او هيله له ورايه بر ېښيده. ((ته داسې نه شې تلی. راځه چې پلار ته دې ور وپيژنم. د ماښام ډوډۍ له مور سره وخوره.))

مهتا په ساتيرۍ او شوخۍ سره خپل غوږونه راکش کړل: ((که نه خپه کيږې. نن ساروج به زما سر وخوري. زه له دغو نجونو نه ډاريږم.))

((نه، هوش کوم. زه يې ځارنه کوم چې څه ونه وايي. ولې. هغه به آن خپلې شوندې هم بيرته نه کړي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ډېر ښه. زه به يو څو شپې وروسته درشم.))

((نه، ما يوازې مه پريږده ساروج زما موټر بيولی. ته به ما کورته ورسوې.))

دوی د مهتا به موټر کې سپاره شول.

پنځلسمه برخه

هغه شپه چې را ورسيده چې د کليوالي جرګې مشرانو هوري جريمه کړی دی. نوکي رام ناظر پسې يې سړی ور وليږه. د هغه نه خوښيده چې په داسې يوه موضوع کې دی په تياره کې پاتې شي .هغه نوکي رام ته اخطار ورکړ: ((زما په دربار کې د هغو کسانو لپاره چې دوی هغه کارونه چې بايد وکړي، نه کوي؛ ځای نه شته.))

نوکي رام چې له دننه خوټيده په نري اواز وويل: ((په دې کې زه يوازې نه وم. ما د دومره ډېرو په مخکې څه کولی شواى؟))

رای د هغه وتلې خېټې ته په ځير وکتل او ويې ويل: ((مرداره خوله دې وتړه! تا بايد يو ځل دا موضوع ما ته ويلې وای. زه به د جرګې مشرانو ته اجازه ور نه کړم چې جريمه ولګوي، څو موضوع اړوندو مقاماتو ته ونه رسوله شي. د جرګې مشران څه حق لری چې زما او زما د کروندګرو په منځ کې ودريږي؟ زه پرته له دغو جريمو نه څه عايد لرم؟ که چيرې جريمې ستاسو خلکو په جېبونو کې ولويږي. نو زه څه کاره شوم؟ آيا زه په هوا باندې ژوند وکړم؟ دوی له هوري نه څومره اخيستې دي؟))

((صاحب. اتيا روپۍ.))

((نغدې؟))

((صاحب. نغدې يې نه درلودې. لږ څه يې جنس ورکړ. د پاتې په مقابل کې يې خپل کور ګرو کړ.))

رای ژر خپله خبره واړوله او د هوري خوا يې ونيوله: ((پوه شوم! نو تا او ستا ټګمارو د جرګې مشرانو زما يوه با اعتباره کروندګر لا پخوا برباد کړی دی! زه ستاسو نه پوښتم چې تاسو څه حق درلود چې پرته زما له مشورې زما د کروندګر په کارونو کې لاس ووهئ؟ زه کولی شم ستاسو ټولو دار او دسته د دې کار له امله اووه کاله په بنديخانه کې واچوم. ودريږه. هوري او د هغه زوی ماته راوليږه.))

نوکي رام چې ډېر کم راغلی و، وويل: ((د هغه زوی د پېښې په شپه تښتيدلی دی.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

رای له قاره وپوښتل: ((ما ته دا چټي درواغ مه وايه! هيڅ ځوان وروسته له دې نه چې خپله د ژوند ملګرى کور ته راولي. نه تښتي. که چيرې دى تښتيده، نو ولې يې هغـه کور ته راوستله؟ په دې کار کې ستاسو نه د يوه لاس شته. آن که تاسو د خپلـې بـې ګناهۍ د ثبوت لپاره ځان د ګنګا اوبو ته هم ور وغورځوئ په تاسو باور نه کوم. له رای سره مناقشه ګټه نه درلوده بادار تل رښتيا وايي او حق په جانـب وي. کلـه چـې يـو شتمن راوپاريږي هغه به تر هغو پورې ارامه نه شي، څو قار او غضب يې خپل معراج ته ونه رسيږي.

کله چې د جرګې مشرانو د رای پرېکړه واوريدله. له ډار نه کرخت شول. غله يو ځـاى وه. خو پيسې دوى لا پخوا سره وېشلې او خرڅې کړې وې. په دې کې هيڅ شک نه و چې د هوري کور تر ګروۍ لاندې وه. د هوري لپاره په لکهاو ارزيده، خو د دوى لپـاره هيڅ. دلته رای و چې غوښتل يې خپله برخه يو پاو غوښه واخلي. هوري بايـد د ده د غضب اور ته لمن وهلي واى. پاتشيواري لال تر ټولو زيات ويريدلى و. هغه ښـايي آن خپله دنده له لاسه ورکړې واى.

پاتيشواري خپله غاړه جګه کړه او ويې ويل: ((ما تاسو ته خبرتيا درکړې وه چې ځان د دې غوا په کار کې مه داخلوئ، خو حرص ستاسو سترګې ړندې کړې وې. اوس هـم چانس شته. هر يو شل روپۍ راوباسئ. که چيرې رای پوليسو ته لاړ شي، زمـوږ کـار خلاص دى.))

داتادين په ډېر قار او غضب وويل: ((شل روپۍ! زه شل پيسې نه لرم. موږ مجبوره يو برهميانو ته ميلمستيا ورکړو او مذهبي مراسم پر ځاى کړو. دا ټول پيسې غواړي. آيا رای جرآت کولى شي چې ما بنديخانې ته وليږي؟ د برهما د ورانوونکي په شان به يې کور له خاورې او ايرو سره برابر کړم! آيا دى پوهيږي چې له يوې برهمن سـره نـاوړه چلند څه مانا لري؟))

جهنګوري سنګ هم همدا شان خبرې وکړې. هغه وويل چې د رای نوکر نه دى. نه يې هوري وهلى او نه يې له جبر او زور نه کار اخيستى دى. له بلې خوا دوى هغه ته موقع ورکړې ده چې د خپلې ګناه متلافي وکړي. دوى ولې د دې کار لپاره بنديخانې تـه لاړ شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوکي رام ډاريده چې ښايي ونه کولی شي دومره ژر په چل ول بانـدې ځـان خـلاص کړي. د ده تنخوا په مياشت کې ايله لس روپۍ کيده. خو کلنی عايد يې د شکونې لـه مدرکه له زرو روپيو کم نه و. هغه د خپلې ګروندې کارونه د اجباري کار له لارې سرته رسول او کوم وخت به چې د پوليسو دفتر ته وغوښتل شو. آن د پوليسو آمر به ده ته ځوکۍ تعارف کړه. خو پاتيشواري د ماليې د کاتب په توګه موقف درلود او د ســاتيرۍ په ډول يې په پور ورکولو ځان مشغول کړی و. که چيرې دی له خپلې دندې نه ګوښه کړای شي د ده بده وضع به څنګه وي؟ دوه ورځې په دغو انديښنو کې راګير شــوی و او بيا نا ببره يوه عالي مفکوره يې په ماغزو کې راوځرخيده. کلــه کلــه بــه يــې چــې محکمې ته تګ راتګ کاوه يو ځل به د بريښ دفتر ته ور ننووت. ولې د بر ېښ مسوول مديريت ته يو بې نومه ليک ونه استاوه او په هغه کې وليکو چې رای څنګه له خپلــو کروندګرو نه پيسې شکوي؟

دا به څه وکړي. د نوکي رام دا مفکوره خوښه شوه. د همدې مفکورې پر بنــا دوی يــو ليک برابر کړ او هغه يې د بر ېښ دفتر ته وليږه. پنډت اون کارناتهــ د داســې لينونــو لپاره شين ټاکو ناست و. هغه ژر تر ژره رای ته يو يادداشت وليږه او په هغه کې يــې د ليک مهم ټيکي وليکل. ليکونکی د خپلو ادعاګانو د ثابتولو لپــاره داســې انکــار نــه منونکي حقايق ليکلي دي چې دی دې ته اړباسي چې ويې مني. د يوه مسوول مــدير په حيث د ده مسووليتونه حکم کوي چې دا ليک د عامه خلکو د ګټــو لپــاره خپــور کړي. البته که چيرې رای په دې باره کې څه ويل لري. دی بــه هغــه هــم پــه ډېــرې خوشحالۍ سره خپور کړي. خو دوستي او ملګرتيا به دی د حقيقت له لارې نه منحرف نه کړي.

رای په خواشينۍ سره خپل سر وټکاوه. د ده لومړنی عکس العمل او پر بکړه دا وه چې اون کارناتهــ ته ښه وهل ورکړي او هغه ته ووايي چې اوس آزاد دی چې د وهلو خبــر له ليک سره يوځای خپور کړي. دوهم ځل يې چې له ځان سره ښه فکر وکړ پر بکــړه يې وکړه چې اون کارناتهــ سمدستي راوغواړي، هر ډول څنډ ښايي د ده پــه زيــاتې بدنامۍ تمام شي. اون کارناتهــ چې له چکر وهلو نه راستون شوی و کښيناست څو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورځې د سرمقالې په باره کې يې يو لږ څه په ماغزو کې را وګرځې. خو د ده مــاغزه لا لهانده او سرګردانه وو. له دباندې نه يې د موټر د دريدو آواز تر غوږو شو.
هغه خپل کاغذونه تيار کړل او په ليکلو يې پيل وکړ. راى بــې خبــره راننــووت . اون کارناتهــ د هغه د سترې مشي لپاره ورجګ نه شو او نه يې هغه ته ځوکۍ تعارف کړه. په سر سري ډول يې ورته وکتل. ته به وايي په زمکه کې يوه متهم ته ګوري. پــه لــوړ آواز يې ترې نه وپوښتل: ((زما يادداشت درورسيد؟ ما اړتيا نه درلوده چې تا ته ليک دروليږم. ما بايد لومړى حقايق څېړلي واى، خو دوو ملګرو پــه مــنځ كــې .... هــيڅ ارزښت نه لري؟))
راى له هوري نه پيسې نه وې اخيستې او هغه کولى شواى دا الزامونه په اسانۍ ســره رد کړي. خو هغه په دې لټه کې و چې په دې منځ کې اون کار پــه څنګــه خپــل رول ولوبوي. اون کارناتهــ په خواشينۍ سره وويل: ((نو زه بله لار نه لرم پرته لــه دې نــه چې دا خبر خپور کړم. زما نه خوښيږي چې له يوه ملګري ســره دا کــار وکــړم، خــو حقيقت د خلکو شا او مخ نه ګوري. که چيرې زه د خپلو دندو په ســرته رســولو كــې ناکامه شم د مسوول مديريت ځوکۍ د ساتنې هيڅ حق نه لرم.))
راى کښيناست او ويې ويل: ((دا به کومه ګټه ونه رسوي. مخکې له دې نــه چــې زه وځوريږم ته به د دغې ورځې چې دا ګام دې اخيستى افسوس وکړې. که چيرې تــه د دوستانو او ملګرو خيال نه ساتې. زه يې هم پروا نه لرم.))
اون کارناتهــ د يوه سرښندوکي او سرتيري حالت ونيو او ويې ويل: ((ما مه تهديدوه! هغه ورځ چې ما د ورځپاڼې مسوول مديريت دنده په غاړه اخيستله. ماله خپل ژونــد سره خداى په امانې وکړه. د يوه مسوول مدير لپاره تر دې نه د شرافت او پت نه ډک انجام نه شته چې د حقيقت او عدالت لپاره د مبارزې په لار کې مړ شي؟))
((خبره خلاصه شوه. زه ستا چلنج منم تر اوسه پورې ماته د يوه ملګــري پــه شــان ګڼلې، خو که چيرې د جګړې خبر وي. راځه. زما دوسته چې وجنګيږو! زما دوسته. آيا ته اريان شوى نه يې چې زه ولې ستا د دې عالي پنځو ګنو کې ګډون کوم؟ زه پيســې نه لرم. خداى به ماته پيسې راکړي. ستا د خولې پټولو لپاره پنځه اويا روپۍ درکــوم.
اون کارناتهــ را پاريدلى او هيجاني شوى و: ((زه فاسد کيدونکى نه يم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رای لهجه د توريږ به شان تیره وه: ((زما ګرانه دوسته. دا تا ته د بدې ورکولو مانا نه لري.))

((نو مانا يې څه ده؟))

((راځه. راته ووایه چې څه مانا لري؟ آیا احمق یې چې فکر کوې هغه کسان چې پـه آرامۍ سره ستا تاوانونه ګالي ټول احمقان دي؟ د حساب دفتر دې راوباسه، زه به تاته در وښیم چې زما له دارايي نه دې څومره اخیستې دي. په زرهاوو په لس هاوو زره .))

اون کار چې لږ غوندې نرم شوی و، وویل: ((رای صیب ته ښه پوهیږې چې وخت یې راغلی ما دا کار کړی دی.))

((زه یې منم په یو دوه پېښو کې تا زیات تثبیت کړی دی. خو تل دی د عامه خلکو له ګټو نه خپله ګټه معتبرې ګڼلې دي. هر وخت چې ته یوې شـخړې او جنجـال تـه ور دانګې. د ځان لپاره دې زیات عاید او عزت ګټلی دی. که چیرې غواړې همدا چال پـر ما باندې هم ووهې. زه نه غواړم چې تا سره مرسته وکړم. البته زه به تا ته پیسې در نه کړم. ځکه هغه تا ته د بدې ورکولو مانا لري. د هغې پر ځای به ستا د میرمنـې لپـاره ګاڼه تحفه درکړم. کوم اعتراض شته؟

دغه خبرونه چې تا تر لاسه کړي دي. هیڅ بنیاد نه لري. د نورو زمیندارانو په شان زه هم جریمې لګوم او هر کال یو څو زره پیسې راټولوم. که چیرې ته وغواړې چې مـا د عاید له دې منبع نه محروم کړې. ته به هم تاوان وکړې. زما دوسـته. ژونـد وکـړه او پریږده چې ژوند وکړو. په دې خندوونکې لوبې او ډرامې کې څه پراته دي چې ننداري ته یې راباسې او خپل او زما موقف هم پرې کمزوری کوې؟))

رای پورته شو او اون کارناتهـ له لاس نه راونیو: ((هیله کوم کښېنه زه غواړم خپـل موقف هم توضیح کړم. په دې کې شک نه شته چې تا له ما سره ډېره مهرباني کـړې ده او د هغې لپاره زه ستا منننه کوم. خنګه چې ته پوهیږې زه به د دغو پرنسـیپونو د دفاع په خاطر آن خپل ژوند له لاسه ورکړم.))

رای چې بیرته کښیناست په نرمۍ سره یې وویل: ((ډېر ښه زما دوسته. هرڅه چـې دې زړه غواړي ویې لیکه. زه نه غواړم چې زما د پت د ساتلو لپاره ته خپل پرنسیپونه تر پښو لاندې کړې. که چیرې ته پر ما باور او اعتماد لرې. دا ځل له دې خبرونو نه تېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

شه که چیرې کوم بل د اخبار مسوول مدیر وای ما به د خلکو په مخ کې دربولی وای، خو ته زما ملګری یې، ستا حالات بیخي جلا دي. دا د ورځپاڼو عصر دی. راځه نـور د دې موضوع په هلکله ونه غږیږو. را ته ووایه تیراژ څنګه دی؟))
اون کارناتهـ د کینې سره سره اعتراف وکړ چې ده څه نا څه کارونه سمبال کـړي دي هغه زیاته کړه: ((په اوسنۍ حالت کې له دې نه زیات ښه توب انتظار نه لري. مـا پـه دې مفکوره ژورنالیزم نه دی غوره کړی چې پیسې وګټم. که چیرې وکولی شم له هغو ټولو شتو او عاید سره چې زه یې لاس ته راوړم د خلکو لپاره خدمت وکړم. زما هیلـه دا ده چې زما وطن پرمختګ وکړي او سمسور شي.))
د رای زړه سوی زیات شو: ((زه ستا د احساساتو ستاینه کوم، خو د ښه خدمت کولو لپاره یو سړی باید آرام ژوند ولري. که چیرې هغه پـه مـالي سـتونزو کـې ورک وي. څنګه کولی شي ښه خدمت وکړي؟ ولې، آیا تیراژ تر اوسه پورې هغومره پاتې دی؟))
((اصلي خبره خو داده چې زه نه غواړم د خپل اخبار ستندرد او معیار ټیټ کړم. کـه چیرې پرېکړه وکړم چې زه د سینما د لوبغاړو راپاروونکي عکسونه خپاره کړم. تیراژ به هغو ته پورته شي. زه پوهیږم دا زما د اخبار پالیسي نه ده. د لوستونکو د راجلبولو لپاره د بېرې نورې د مهارت نه ډکې لارې هم شته، زه هغه د اخبار لـه شـان نـه لـرې بولم.))
((ستاسو ډېره زیاته ایمانداري ډېره د ستاینې وړ ده. زه یو نظر لرم: د اخبار د ګډون کوونکو په لیست کې سل نومونه زما له خوا شامل کړه، زه بـه یـې د ګـډون پیسـې درکړم.))
اون کارناتهـ په مننې سره خپل سر ښکته کړ: ((شکریه، دا د ډېرې خواشینۍ ځـای دی چې له اخبارونو سره د خلکو مینه کمه شوې ده. زمـو د ښـوونځیو، پوهنځیـو او معبدونو لپاره د بودیجې لړوالی نه شته. خو یو هم را وړاندې نه شو چې د اخبـارونو د پراختیا لپاره څه مرسته وکړي. اخبارونه د ټولنیزې زده کړې لپاره تر ټولو ارزانه لاره ده. که چیرې اخبارونه هم د پوهنځیو په شان مرستې تر لاسه کـړای شـي. دوی بـه خپل وخت د اخبار مخونه په اعلاناتو ضایع نه کړي. زه ستا له دې مهربانۍ نه شکریه کوم.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

رای لاړ. د اون کارناتهـ مخ د خوشحالۍ نښې نښانې نه شوای پټولی. د رای پیشنهاد د تېر ایستنې نه و. اون کارناتهـ له هغو کړو وړو خبرو سره سره چې مخکې یې وویل شوې، دغه پیشنهاد ومانه. حقیقت دا و چې اون کارناتهـ سخته مالي ستونزه درلوده. هغه په دې درېو وروستیو میاشتو کې د اخبار د کارکوونکو تنخوا نه وه ورکړې د کاغذ د سوداګر صورت حساب چې نه ږدې زرو روپیو ته رسیدلی و لا تر اوسه پورې همـدا شان بې ورکړې پاتې و.

دا پیشنهاد لکه باد راوړې ګټې په شان هغه وخـت را ورسـید چـې دی یـې د پـور غوښتلو له اهانت نه خلاص کړ.

شپاړلسمه برخه

په کلي کې دا خبر خپور شو چې رای د کلیوالي جرګې مشران ورغوښـتي دي. دوی یې توهین کړي او هغه پیسې یې چې له هوري نه شکولې وې ترې نه اخیسـتې دي. انګازې داسې هم وې چې دوی یې بندیان کړي وو. خو دوی د هغه پښو ته ور ولویدل خپلې ناړې یې ختلې او بیا را وتښتیدل. دهنیا چې لږ څه آرامه شوې وه د جرګـې د مشرانو په باره کې غرېده. هغې به ویل: ((ښایی د بې وزلو چیغې او فریادونـه وا نـه وري، خو خدای یې اوري. دوی فکر کاوه چې په دې پیسو بانـدې بـه مـزې چړچـې وکړي. خدای داسې لړزوونکي څپېړه ورکړه چې پیسې هم ترې نه په خوا شوې. کـه غواړې کولی شي زما پر کور هم قبضه وکړې او دیوالنه یې وڅټې.))

د کرکیلې وخت رارسیدلی و. خو هوري غوایان نه درلودل. د سپټمبر په میاشت کـې له یوه کروندګر نه د هغه غوایی اخیستل د هغه د لاسونو د پرېکولو په مانا وه. په نورو کرندو کې یوې روانې وې په ځینو کروندو کې به بزګرانو د کښت د کرلو په وخت کې سندرې ویلې، خو د هوري زمکه وچه کلکه دښته وه.

پونیا یوه جوړه غوایي درلودل او سوبا هم. خو دوی له خپلو کارونو نه وزګاریـدل څـو دوی سره مرسته وکړي. ټوله ورځ به هوري له دې کروندې نه ابلې کرونـدې تـه پـه لیوالتیا سره چټې او خوشې ورته. په ځینو کروندو کې به یې کار وموند او په نور کـې به وزګار او خوشې ناست و. له هغې غلې دانې سره چې ده تر اوسه پورې ټوله کړې وه د کورنۍ د غړو نسونه یې مړول. دهنیا، روپا او سونا هم په همدې ډول ځان تـه کـار

(c) ketabton.com: The Digital Library

موندلی و. تر هغه پورې چې د کښت موسم دوام درلود. ډوډۍ پیدا کول ستره ستونزه نه وه.
دباندې د دوی ماغزه یاغي کیدل او د شپې له خوا به د ښځې او مېږه پــه مــنځ کــې شخړه راپیدا کیدله. سپټمبر تیر شو. له عملي پلوه کار پیدا کول نا ممکــن و. د دوی برخه لیک د ګنیو په دغه کښت باندې چې اوس ولاړ و، تړلی و.
د ژمي یخه شپه وه او په کور کې د خوراک لپاره د هیڅ شي نښې نښانې هم نه موندل کیدې. ورځ یې په نخودو تیره کړه. روپا د ساړه نغري تر څنګ کښیناستله او له لوږې نه نا ارامه وه. د وره تر څنګ یې غلي غلي وژل. د خوراک لپاره هیڅ شی نــه مونــدل کیده. کوم وخت چې دې ونه شو کولی نوره د لوږې زغم وکړي د پونیا کور ته یــې د اور غوښتلو په پلمه ورغله. پونیا په لوښي کې سابه اچول او د ږدنو چپاتی یې پخوله. د دغو خوراکي شیانو بوی سره د روپا خولې اوبه وکړې.
پونیا ترې نه وپوښتل: ((آیا تر اوسه پورې مو په نغري کې اور نه دی بل کړی؟))
روپا په خاکسارۍ سره وویل: ((د پخولو لپاره څه شی نه و. نو اور مو بل نه کړ.))
هوري پخپلو فکرونو کې ډوب و چې داتادین، رای او نور د څه لپاره څه نوې ســتونزه راپیدا شوې ده؟ هغه د داتادین پښو ته ور ښکته شو او هغه ته یې څوکۍ تعارف کړه.
داتادین په مهربانه لهجه وویل: ((دا وخت ستا زمکه شاړه پرته ده. تا هیڅکله زمــوږ مرسته ونه غوښته. که چیرې تا زموږ مرسته غوښتې وای. بولا به هیڅکله حرکت نه و کړی چې ستا غوایانو ته لاس وروړي. هوري زه تا ته په دې پاک او سپیڅلي تار قسم خورم چې ما هیڅګله پر تا باندې جریمه نه ده ایښې. دهنیا د هیڅ شي لپاره زه بدنام کړی یم.
لا لا پاټیشواري او جهنیګوري څنګه دا کار کړی دی. زه یوازې د نصاب د پوره کولــو لپاره هلته وم، خلکو غوښتل چې نور هم له تا سره سخت چلند وشي. ما د هغو نظــر وغانده اوس دوی خواشیني دي. دوی فکر کاوه چې کولی شي کارونه هماغسې وشي چې دوی غوښتل. خو دا یې هیر کړي وو چې دلته کوم څوک هم شــته چــې پــر دې سیمه باندې حکمروایي لري. ته د خپلې کرکیلې په باره کې څه نظر لرې؟))
د هوري اواز ډېر شو: ((زه نه پوهیږم. زمکه به همداسې شاړه پاتې وي.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ستا زمکه به تر هغو پورې چې زه دلته یم شاړه نه شي. سبا بــه زه ســتا د کښــت بندوبست وکړم. زمکه تر اوسه پورې هم نمجنه ده. هیڅ تاوان نه لري یوازې دومره به وشي چې د حاصل اخیستل به لس ورځې ټال وخوري. موږ به په نیمایي سره شریک شو. فکر کوم دا مناسب کار دی. همدا نن ماته دا فکر راپیدا شو. زه ډېر ځوریږم چې ستا شودیاره شوې زمکه شاړه پاتې شي. دا واقعاً ځوروونکې ده.))

هوري چې د باراني موسم په وخت کې زمکې ته سره ورکړې او بیا یې یــوې کــړې وه اوس په دې معامله باندې موافقه وکړه. داتادین په خوشحالۍ سره وویل: ((راځه، زه به تُخم درته وتلم. ته کولی شې سبا سهار لومړنۍ کار چې کوي هغه تُخم شیندل وي. ډوډۍ خو به دې خوړلې وي؟))

هوري په بې میلۍ سره وویل : ((دوی نن شپه نغری نه دی لګولی.))

داتادین د غندنې په توګه ورته وویل: ((زه ستا دښمن نه یم. ما ځوروې. په دې کــې څه خبره ده چې دومره حساس یې؟ په موږ ټولو دا حال راځي. همداسې نه ده؟ څــه فرق کوي که چیرې ته له ټیټې فرقې نه یې او زه یو برهمن یم. موږ ټول د یوې کورنۍ غړي یو. موږ د ژوند له ترخو او خوږو سره مخامخ کیــږو. کــه ســبا ورځ ماتــه کومــه ستونزه راپیدا شي. که چیرې ستا مرستې ته را ونه دانګم بل چا ته به ورشم؟ په هــر صورت ته هرڅه چې شوي، شوې. راځه زه به یو یا دوه مونډه غله درکړم.))

هوري وروسته له نیم ساعت نه له یوې ټوکرۍ سره چې یو منډه اوربشې په کــې وې راستون شو. دهنیا چې اوربشې میچن کولې ژړله یې سبا ته د کښت کاروبار پیل شو. هوري او د هغې کورنۍ دومره په شوق او زیار سره ضربتي کار کاوه چې تا بــه ویلــې ټول حاصل به د دوی وي. څو ورځې وروسته دوی کښت ته هم پــه همــدې شــوق او مزې اوبه ورکړې. داتادین بې بیه ډېر ښــه مــزدوران درلــودل. اوس نــو د هغــه زوی مادادین د هوري کره ډېر تګ راتګ درلود.

ماتادین چې بې باکه او څو ژبی و. هغه څه چې له ښې یا بدې لارې نه راپیدا کول پــه شرابو او ساتیرۍ یې لګول. یوه موچي ښځه د ده معشوقه وه او ده تر اوســه د ځــان لپاره ښځه هم نه وه موندلې. ټول کلی پرې خبر و. خو ټولو ځان غلی نیــولی و. زمــوږ خوراک زموږ دهرما ده؛ که چیرې موږ خپل خوراک سپیڅلی وســاتو. نــاروا او منــع شوي شیان ونه خورو، زموږ دین سپیڅلی پاتې کیږي. زموږ خــوراک د دهرمــا نــه د خلاف کارونو په مقابل کې یو پوښ دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داتادين چې اوس د هوري شريک و. ډېر ځله به دا موقع ورته برابره شوه چې له جونيا سره خبرې وکړي. هغه به په ځيرکۍ سره د هوري کره د خپل راتګ وختونه داسې عيار کړل چې څوک به په کور کې نه و. جونيا په رښتيا ښکلې نه وه، خو ځوانه وه او له موچي نه ښه ښکاريدله، ښاري ژوند هغې ته د ښه اغوستلو او په زړه پورې خبرو کولو کره وړه ور زده کړي وو. هغه حياناکه وه. کوم چې د يوې ښځې تر ټولو ستره ګاڼه ده. کله کله به چې داتادين د هغې کوچنی په غيږ کې اخيسته، هغه به ډېره خوشحاله شوه. يوه ورځ هغه له جونيا نه وپوښتل: ((ته څه شي دې ته اړ ايستلې چې له ګوبار سره را وتښتې؟))

هغې په شرمناکه توګه ځواب ورکړ: ((قسمت دلته راوستلم. نور څه ويلی شم؟))

داتادين چې غمجن ښکاريده، وويل: ((ګومره بې وفا دی. د تاغوندې لکشمي يې دلته يوازې پرېښودلې ده او په خپله کله يوې خوا او کله بلې خوا ګرزي هغه له خپل لوز نه اوښتی دی. فکر کوم چې کوم بل چيرته يې سر ګرم کړی دی. داسې خلک بايد په ګولۍ وويشتل شي.))

جونيا په ژړا پيل وکړ. داتادين شاوخوا ته وکتل او د هغې لاس يې ونيو: ((که چيرې هغه تللی پريږده چې تللی وي تا هيڅ شی له لاسه نه دي ورکړی. زه به تا ته هر هغه څه چې ستا هيله وي در کړم. پيسې، کالي، ګاڼه او نور هر څه چې ته وغواړې))

جونيا په ارامۍ سره خپل لاس ترې نه خلاص کړ او شا ته ودريد: ((مهاراج ته ډېر مهربانه يې. زه د دوو ونديو په منځ کې ورکه شوې يم.))

داتادين دلاسا کړه: ((هغه يو بدماش دی. ساده انسان دی. کله کله به يې له خپل مور او پلار سره شخړه کوله. بد اخلاقي د هغه عادت دی. که مداخله نه وای کړې او دی مو نه وای ژغورلی د پوليسو امر به دې نيول و. ولې. آن هغه د غلا کار هم کاوه.))

ماتادين په دفاعي حالت کې وويل: ((د باراني موسم په وخت کې آن لرګی هم نم اخلي. نو غله يې ولې وا نه خلي؟))

هغه ووت سونا د هغه مجلس ورګډوډ کړ. په راتلونکي موسم کې د بورې نوکې فابريکې چې د ښاغلي کهنه ملکيت و په توليد پيل کاو د فابريکې نماينده ګان له يوه کلي نه بل کلي ته سرګدانه و او د ګنيو ولاړ کښت يې اخيسته. يوه ورځ دوی د هوري کلي ته راغلل د خبرو اترو په لړ کې کروندګرو ته معلومه شوه چې په ګوړه باندې د ګنيو بدلو په فابريکه باندې د کښت له خرڅلاو نه زياته ګټه نه درلوده. څرنګه چې ګنې او ګوړه عين بيه لري، نو په ګوړه باندې د ګنيو بدلولو زيار او ربړ ګلل څه ګټه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لري. که آن چيرې دوی په دې کې لږ غوندې پيسې تر لاسه کوي. نقصان يې په فوري نغدو پيسو اخيستلو کې وځي. يو کروندګر کولی شي پر دغـو پيسـو بانـدې غـوايي واخلي. بل کولی شي د زمکې اجاره ورکړي. بل يو کولی شي د پور ورکوونکو تنده لږ غوندې ورماته کړي.

د هوري زياته غوښتنه او هيله د يوې جوړې غوايانو اخيستل وو. ده هيله درلوده چې د ګنيو له خرڅلاو نه د سلو روپو په شاوخوا کې لاس ته ورشي، دا به ده ته يوه جـوړه غوايي شي. خو پور ورکوونکي به څنګه شي؟ داتادين دا ټولې پيسـې بـه آن د دوی سود هم پوره نه کړي. ده په خپل ژوند کې داسې لاره چاره نـه شـوی مونـدلی څـو پيسې لاس ته راوړي او څوک پرې خبر نه شي. ستره مسئله د غوايانو اخيستل وو.

خو څنګه؟ دوی به ټول له کراچيو نه د هغه مال ښکته کيدل او د تلې پر سـر د هغـه پيسې اخيستل وګوري. همداسې هم کيده داتادين او ملګرو به د سـيوري غونـدې هغه تعقيب کړی او سم په هغه وخت کې به ځانونه را ورسوي چې پيسې له يـوه لاس نه بل لاس ته راځي.

ماښام ګيردار وويل: ((هوري کاکا. ته څه وخت خپل ګني فابريکې ته وړې؟))

هوري ځان تير کړ: ((ما تر اوسه فکر نه دی کړی. ته څنګه؟))

ګيردار په تير ايستونکې لهجه وويل: ((کا کا، ما هم تر اوسه په دې باره کې فکر نـه دی کړی.))

نور کليوال تير ايستونکي وو. ټول يو پر بل شکمن وو. د ټولو چې تر پور لاندې ډېـره ستره غوښتنه دا وه چې د جهينګوري سنګه له څوکيدارو سترګو نه ځان وغړوي.

سوبا له هوري نه وپوښتل: ((آيا نه شې کيدای چې جهينګـوري سـنګ کـولرا مـړ کړي؟))

هوري په موسکا شو: ((په هغه صورت کې به د ده له کورنۍ نه څوک ساتنه وکړي؟))

((آيا موږ بايد د هغه د کورنۍ په فکر کې و اوسو او که د خپلې؟ هغـه پـه آرامـۍ او راحت سره دوه ښځې ساتلې. موږ ته د يوې نس مړول ګران کار دی. زموږ ټول حاصل به دی واخلي. موږ ته به هيڅ شی پاتې نه شی.))

((ماته خو نه وايې. وروره. زه آن غوايي هم نه لرم.))

د ګنيو وړل به لږ تر لږه دوه يا درې ورځې ونيسي. ولې د تلې جمادار ته ونه وايو چې د تللو په کار کې لږ بيړه وکړي؟ (۱۲: انيس اخبار)

پای

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذونه

انیس اخبار، کال: ۱۳۷۰ لمریز، د ثور، جوزا، سرطان، اسد او سُـنبلې میاشـتې پرلـه پسې گڼې.

خموش، عبدالقدیر، ۱۳۸۸ هجري لمریز، د ژباړې فن، نا چاپ اثر.

رهپو، محمد صدیق، ۱۳۶۹ لمریز، فالبین(گزینه داستان های کوتاهه نویسنده گـان هند) مطبعه دولتي، مخ (د).

سکسینا، رام بابو، د میرزا محمد عسکري ژباړنه، د اردو ادب تاریخ، ۵۴۰ مخ، چـاپ ځای: انتظارلاج، غفار منزل.

غوربندي، میراجان، ۱۳۸۸ لمریز ، د نړۍ ادبیات،جهان دانش خپرندویه ټولنه.

کریم، قیوم، ۱۳۶۹ لمریز، د لیکوال عزت (د منشي پریم چند غوره کیسې)، د چـاپ ځای دولتي چاپخونه ــ لینو ټایپ.

مجروح، سید شمس الدین، ۱۳۹۱ لمریز، مجموعه مقالات علمي، سیاسي و اجتماعي، چاپ ځای افغانستان، کابل، مطبعه افغانستان تایمز.

نیازی، رفیع الله ،۱۳۹۴ لمریز، پښتو ژبـې تـه د روشـن لال ملهـوتره خدمتونـه، د ماستری تیزس، افغان ــ هند فونډېشن، افغانستان ټایمز مطبعه.

وجیندر سناتک، مترجم خورشید عالم، ۱۹۹۹میلادي، هندي ادب کي تاریخ، ساهیته اکاډمي.

هېوا دمل، زلمی، ۱۳۷۹ لمریز، د پښتو ادبیاتو تاریخ(لرغوني او منځنۍ دوره)، لومړی ټوک، دانش خپرندویه ټولنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مننه او کور ودانی

د افغانستان ملي تحریک له هېواد پال او فرهنګپال شخصیت ښاغلي (حکم خان حبیبي) څخه د زړه له تله مننه کوي چې د دې اثر چاپ ته يې اوږه ورکړه. ملي تحریک ویاړي چې د علمي اثارو د چاپ لړۍ يې پيل کړې ده. دا لړۍ به دوام لري. موږ له ټولو درنو هېوادوالو څخه په خورا درنښت هيله کوو چې په خپل معنوي او مادي وس د کتابونو د چاپ دا لړۍ لا پسې وغځوي.

یو ځل بیا د دې اثر له ژباړونکي، سمونچاري او چاپوونکي څخه د زړه له تله مننه کوو چې د دې اثر د ژباړلو، سمولو او چاپولو جوګه شول.

په فرهنګي مینه

د افغانستان ملي تحریک

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان ملي تحریک
www.melitahrik.com

د خپرونو لړ: ۱۱۹

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library